

REPORT ARCHIVE COPY

«ҚАЗАҚСТАН ХАЛЫҚ БАНКІ» АҚ

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
шоғырландырылған қаржылық есептілігі
және тәуелсіз аудиторлар есебі

Мазмұны

	Беті
2020 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІН ДАЙЫНДАУ ЖӘНЕ БЕКІТУ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ ЖӨНІНДЕГІ БАСШЫЛЫҚ МӘЛІМДЕМЕСІ	1
ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАР ЕСЕБІ	2-9
2020 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІ:	
Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есеп	10
Пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есеп	11
Өзге жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп	12
Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп	13-15
Ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп	16-17
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер	18-162

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші
шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындау және
бекіту жауапкершілігі жөніндегі басшылық мәлімдемесі.**

Басшылық «Қазақстан Халық Банкі» АҚ («Банк») және оның еншілес кәсіпорындарының (бірлесіп – «Топ») 2020 жылғы 31 желтоқсандағы қаржылық жағдайын шынайы көрсететін шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындауға және аталған күні аяқталған жыл іші пайда мен шығын, өзге жиынтық кірісті, капиталдағы өзгерістері мен ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы тиісті шоғырландырылған есепті, сондай-ақ есеп саясатының негізгі қағидаттары мен шоғырландырылған қаржылық есептілікке (бұдан әрі – «шоғырландырылған қаржылық есептілік») өзге ескертулердің Халықаралық қаржы есептілігі стандарттарына (бұдан әрі-«ХҚЕС») сәйкес ашылуына жауапты.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық:

- есеп саясатының қағидаттарын дұрыс таңдауға және қолданылуын қамтамасыз етуге;
- ақпаратты, соның ішінде есеп саясаты туралы деректерді осындай ақпараттың орындылығын, шынайылығын, салыстырмалылығын және түсініктілігін қамтамасыз ететін нысанда беруге;
- пайдаланушыларға есептілікті түсіну үшін ХҚЕС талаптарының орындалуы жеткіліксіз болғанда, сондай-ақ өзге де оқиғалар немесе шарттар Топ қызметінің қаржылық жағдайы мен шоғырландырылған қаржылық нәтижелеріне әсер еткен жағдайларда қосымша ақпаратты ашуға; және
- **Топтың** өз қызметін келешекте жалғастыру қабілетін бағалауға жауапты.

Басшылық сонымен қатар:

- Топтың барлық кәсіпорындарында ішкі бақылаудың тиімді әрі сенімді жүйесін әзірлеуге, енгізуге және қолдауға;
- Топтың мәмілелерін ашуға және түсіндіруге, сондай-ақ Топтың шоғырландырылған қаржылық жағдайы туралы ақпаратты кез келген күні жеткілікті деңгейдегі дәлдікпен ұсынуға және шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ХҚЕС талаптарына сәйкес келуін қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін нысанда есепті жүргізуге;
- бухгалтерлік есепті Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүргізуге;
- Топ активтерінің сақталуын қамтамасыз ету үшін мүмкін болатын барлық тиісті шараларды қолдануға; және
- қаржылық және өзге теріс пайдалану фактілерін анықтауға және олардың алдын алуға жауапты.

Топтың 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші шоғырландырылған қаржылық есептілігін Басқарма 2021 жылғы 5 наурызда шығаруға бекітті.

Басқарманың атынан:

Үміт Б. Шаяхметов
Басқарма Төрайымы

2021 жылғы 5 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

Дана С. Талжанова
Бас Бухгалтердің орынбасары

2021 жылғы 5 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАР ЕСЕБІ

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ акционерлеріне

Пікір

Біз 2020 жылғы 31 желтоқсандағы қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есептен, аталған күні аяқталған жыл іші пайда мен шығын туралы, өзге жиынтық кіріс туралы, капиталдағы өзгерістер туралы және ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы шоғырландырылған есептерден, сонымен қатар қаржылық есептілікке ескертулерден, соның ішінде есеп саясатының негізгі қағидаларына қысқаша шолудан тұратын «Қазақстан Халық Банкі» акционерлік қоғамы мен оның еншілес кәсіпорындарының («Топ») шоғырландырылған қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік.

Біздің пікірімізше, қоса берілген шоғырландырылған қаржылық есептілік 2020 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың шоғырландырылған қаржы жағдайын, сондай-ақ Халықаралық қаржылық есептіліктің стандарттарына («ХҚЕС») сәйкес осы күні аяқталған жыл іші шоғырландырылған қаржы нәтижелері мен шоғырландырылған ақшалай қаражаттың қозғалысын барлық маңызды аспектілерде шынайы көрсетеді.

Пікір білдіру негізі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына («ХАС») сәйкес жүргіздік. Аталған стандарттарға сәйкес біздің жауапкершілігіміз есебіміздің «Шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін аудиторлардың жауапкершілігі» бөлімінде көрсетілген. Біз *Бухгалтерлерге арналған Халықаралық әдеп стандарттары бойынша кеңестің Кәсіби бухгалтерлердің әдеп кодексіне* («Кодекс») сәйкес және Қазақстан Республикасында шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитіне қолданылатын әдеп талаптарына сәйкес Топқа қатысты тәуелсізбіз. Сонымен қатар, біз осы талаптарға және Кодекске сәйкес өзге де әдеп міндеттемелерін орындадық. Біздің пікірімізше, біз алған аудиторлық дәлелдемелер пікірімізді білдіруге негіз болу үшін жеткілікті әрі тиісті болып табылады.

Аудиттің негізгі мәселелері

Аудиттің негізгі мәселелері – бұл, біздің кәсіптік пайымдамамызға сәйкес, есепті кезең іші шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін ең маңызды болған мәселелер. Бұл мәселелер шоғырландырылған қаржылық есептілікке біздің аудиттің мәліметінде және де осы есептілік туралы біздің пікіріміздің қалыптасуында жалпы сипатта қаралған және біз осы мәселелер бойынша жеке пікір білдірмейміз.

Неге біз мәселені аудит үшін негізгі деп санаймыз?

Клиенттерге берілген қарыздар бойынша күтілетін кредиттік шығындарды ұжымдық бағалау

2020 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша клиенттерге берілген қарыздардың жалпы сомасы 4,824,316 миллион теңгені, оның ішінде клиенттерге қарыздар 1,635,095 миллион теңгені құрады, оған қатысты күтілетін кредиттік шығындар ұжымдық негізде бағаланады, бұл қарыздардың жалпы жиынтық сомасының 34% құрайды. Осы бағалау нәтижесінде алынған күтілетін кредиттік шығындар сомасы («ККШ») 132,560 миллион теңгені құрады.

Ұжымдық негізде бағаланатын қарыздарға қатысты ККШ бағалау кезінде пайдаланылатын бастапқы ақпаратта қателердің болу тәуекелі бар, соның ішінде қарыздар бойынша қате деректер (өтеу күні немесе берешек сомалары), дефолт ықтималдығын («PD»), дефолт кезіндегі ысыраптың деңгейін («LGD») бағалау үшін дәл емес немесе толық емес бастапқы жорамалдар, сондай-ақ COVID-19 пандемиясының әсерін қоса алғанда, тарихи және болжамды ақпараттың қолда бар нарық деректеріне сәйкес келмеуі.

Топ басшылығы қолданатын пайымдаулардың маңыздылығы мен субъективтілігі және ұжымдық негізде бағаланатын қарыздар көлемі және COVID-19 экономикалық салдарына байланысты бағалау белгісіздігінің жоғары деңгейі аудиторлық пайымдаманың жоғары деңгейіне әкелетіндіктен, біз ұжымдық негізде бағаланатын клиенттерге берілетін қарыздардың құнсыздануын аудиттің негізгі мәселелесі ретінде анықтадық.

Аудит барысында не жасалды?

Клиенттерге берілген ұжымдық негізде бағаланатын қарыздар бойынша қарыз беруге, кредиттік тәуекелдерді басқаруға және ККШ бағалауға қатысты процестер мен бақылау рәсімдерін түсіндік.

Ұжымдық негізде бағаланатын қарыздар бойынша резервтерді есепке алу әдіснамасының негізділігін және оның «Қаржы құралдары» ХҚЕС (IFRS) 9 талаптарына сәйкестілігін талдадық.

PD және LGD бағалау модельдерінде пайдаланылатын бастапқы деректер мен негізгі жорамалдар шеккен кредиттік шығындар туралы тарихи деректерді, сондай-ақ басқа факторлар арасында COVID-19 әсерін қоса алғанда, бағалауға әсер ететін макроэкономикалық факторларға қатысты болжалды ақпаратты ескеретінін тексердік.

Кредиттік тәуекелдерді бағалау жөніндегі мамандарымыздың көмегімен біз тиісті бастапқы деректер негізінде күтілетін кредиттік шығындардың элементтерін қайта орындап және есептеп, ұжымдық негізде бағаланатын клиенттерге берілген қарыздар бойынша ККШ математикалық дұрыстығын және есептелуін тексердік. Бұған әзірленген модель мен қолданылатын формулалардың сәйкестігін бағалау, модельдеу әдістерін қарастыру және PD, LGD және дефолт тәуекеліне бейім кредиттік талаптың мөлшерін қайта есептеу кірді.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке 3, 4, 11, 33-ескертулерде Топ саясатының сипаттамасы ұсынылған және бұндай қарыздарға жалпы баланстық құнды және тиісті резервтер ашып көрсетілген.

Біз таңдамалы тұрғыда ККШ модельдеріне енгізілген, оның ішінде кепілдердің құны мен қарыздарды қалпына келтіру бойынша статистикаға қатысты бастапқы деректердің дәлдігі мен толықтығын тексердік, біз ККШ модельдерінде пайдаланылатын ақпаратты бастапқы деректермен салыстырып тексердік, сондай-ақ COVID-19 пандемиясы әсерінің түзетілімін қоса алғанда, болжамды ақпараттың есебіне енгізілу дұрыстығын бағаладық.

Біз COVID-19 пандемиясының ККШ-ға әсерін қоса алғанда, шоғырландырылған қаржылық есептілікте ХҚЕС стандарттарына сәйкес клиенттерге берілген қарыздар бойынша ақпараттың барабарлығы мен толық ашылуын бағаладық.

Тестілеу барысында біз елеулі ауытқуларды анықтаған жоқпыз.

Клиенттерге қарыздар бойынша күтілетін кредиттік шығындарды жеке бағалау

2020 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жеке негізде бағаланатын Топ қарыздарының жалпы шамасы 3,189,221 миллион теңгені құрады, ол қарыздардың жиынтық жалпы сомасының 66% құрайды. ККШ тиісті сомасы 245,481 миллион теңгені құрады

Жеке елеулі қарыздарға қатысты ККШ бойынша резервтің шамасы оларды Топтың резервтер жүйесіндегі құнсызданудың белгілі бір деңгейіне жатқызудың дұрыстығына байланысты.

Біз қарыздарды беру процесі мен кредиттік тәуекелді басқару процесін түсіндік. Біз жеке негізде бағаланатын қарыздар бойынша кредиттік тәуекел мен ККШ бағалау үшін кредиттік құнсызданудың айтарлықтай ұлғаюына қатысты Топтың анықтамасын талдадық. Сондай-ақ біз клиенттерге берілетін қарыздар бойынша ККШ жеке бағалаумен байланысты бақылау рәсімдерін әзірлеуді және ендіруді бағаладық.

Атап айтқанда, жеке елеулі қарыздар үшін кредиттік тәуекелдің елеулі ұлғаюы және кредиттік құнсыздану (1-деңгей, 2-деңгей және 3-деңгей арасындағы қозғалыстар және керісінше) есептік күнге толық немесе дәл анықталмаған/жіктелмеген деген тәуекел бар, себебі барлық негізделген сапалы, сандық және болжамды ақпарат ескерілмеген және ерекше осал секторларға COVID-19 әсері есепке алынбады.

Жоғарыда көрсетілгендерден басқа жеке құнсызданған қарыздар бойынша ККШ 3-деңгейде негізделмеген немесе расталмаған ақпаратты пайдалану нәтижесінде болашақ ақша ағындарын бағалауда орын алған қателер үшін бұрмаланған болуы мүмкін.

Жеке негізде бағаланатын қарыздар бойынша күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтердің маңыздылығының, сондай-ақ басшылық пайымдамасының күрделілігі мен субъективтілігінің салдарынан біз ККШ жеке бағалауды аудиттің негізгі мәселесі ретінде анықтадық.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке 4, 11, 33-ескертулерде жеке елеулі қарыздар бойынша құнсыздану көрсеткіштері және бұндай қарыздарға жалпы баланстық құнды және тиісті резервтер ашып көрсетілген.

Таңдамалы тұрғыда біз 1-деңгейдегі қарыздар бойынша қарыз алушылардың кредит төлеу қабілетіне егжей-тегжейлі талдау жүргіздік және де кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюына (2-деңгей) немесе дефолттың болуына (3-деңгей) қатысты Топтың талдауын бағаладық, оның ішінде ерекше осал секторларда COVID-19 әсерінен туындаған экономикалық күйзелістерді қарастырдық. Қарыздардың құнсыздануының тиісті деңгейін бағалау үшін біз ішкі кредиттік рейтингтер жүйесін (скоринг), кредиттік тәуекел факторларын талдадық және есептелген пайыздық кірісті немесе негізгі борышты төлеу мерзімін кешіктіру, қайта құрылымдау және басқа факторлар арасында COVID-19 әсерін қоса алғанда, қаржылық көрсеткіштердің төмендеуі сияқты құнсыздану оқиғаларының уақтылы анықталуын тексердік.

Таңдамалы тұрғыда біз 2-ші және 3-ші деңгейдегі жеке елеулі қарыздар бойынша ККШ резервтерін қайта есептедік, ол Топ жасаған қарыз алушылардың кредит төлеу қабілетіне талдауға шолуды, сондай-ақ COVID-19 әсеріне түзетілген болашақ ақша ағындарын болжау үшін және кепілмен қамтамасыз етуді бағалау үшін пайдаланылған жорамалдардың талдауын қамтыды және негізгі жорамалдарды оларды растайтын құжаттармен салыстырдық.

Біз COVID-19 пандемиясының ККШ әсерін қоса алғанда, ХҚЕС талаптарына сәйкес шоғырландырылған қаржылық есептілікте клиенттерге берілген қарыздар бойынша ақпараттың барабарлығы мен толық ашылуын бағаладық.

Тестілеу барысында біз елеулі ауытқуларды анықтаған жоқпыз.

Өзге ақпарат – жылдық есеп

Басшылық өзге ақпарат үшін жауапты. Өзге ақпарат жылдық есепте бар ақпаратты қамтиды, бірақ шоғырландырылған қаржылық есептілік пен ол туралы біздің есебімізді қамтымайды. Болжалды түрде, жылдық есеп бізге осы аудитор есебі күнінен кейін ұсынылады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы біздің пікіріміз өзге ақпаратқа таралмайды және біз осы ақпаратқа қатысты қандай да болсын нысанда сенімділікті білдіретін қорытынды ұсынбаймыз.

Біздің шоғырландырылған қаржылық есептілікке аудит жүргізуімізге байланысты міндетіміз – бізге ұсынылған кезде жоғарыда аталған өзге ақпаратпен танысу және өзге ақпарат пен шоғырландырылған қаржылық есептілік немесе аудит барысында алынған біздің біліміміз арасында елеулі сәйкессіздіктердің бар-жоқтығы және өзге ақпаратта басқа да ықтимал елеулі бұрмалаушылықтардың болуы туралы мәселені қарастыру болып табылады.

Егер жылдық есеппен танысқан кезде біз ондағы өзге ақпарат елеулі бұрмаланған деген қорытындыға келсек, біз ол туралы корпоративті басқару үшін жауапты тұлғаларды хабардар етуге міндеттіміз.

Басшылықтың және корпоративтік басқару үшін жауапты тұлғалардың шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі

Басшылық осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындауға және оның ХҚЕС сәйкес шынайы ұсынылуына, сонымен қатар басшылықтың пікірінше жосықсыз әрекет немесе қателесуден болатын айтарлықтай бұрмалаушылықтары болмайтын шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындауға қажет болатын ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау барысында басшылық Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетін бағалауға, қызмет үздіксіздігіне байланысты деректерді тиісті жағдайларда ашып көрсетуге және қызмет үздіксіздігі жорамалы негізінде есептілікті дайындауға жауапты, алайда басшылық Топты таратуға, оның қызметін тоқтатуға ниеттенген жағдайларды немесе оның тарату немесе қызметін тоқтатудан басқа қандай да бір нақты баламасы болмаған жағдайларды қоспағанда.

Корпоративтік басқару үшін жауапты тұлғалар Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындауын бақылауға жауапты.

Шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз ықылассыз әрекеттер немесе қателесу салдарынан шоғырландырылған қаржылық есептілікте елеулі бұрмалаушылықтардың жоқтығына орынды сенімділік алу және біздің пікірімізді қосатын аудиторлық есеп шығару болып табылады. Орынды сенімділік – сенімділіктің жоғары дәрежесі болып табылады, бірақ ол ХАС сәйкес жүргізілген аудит барысында елеулі бұрмалаушылықтар бар болған жағдайда олардың әрдайым анықталуының кепілдігі болып табылмайды. Бұрмалаушылықтар ықылассыз әрекеттердің немесе қателесудің нәтижесінде туындауы мүмкін. Егер бұрмалаушылықтар пайдаланушылардың осы шоғырландырылған қаржылық есептілік негізінде қабылдайтын экономикалық шешімдеріне жекеше немесе бірлесіп әсер ете алса, елеулі бұрмалаушылықтар болып есептеледі.

ХАС сәйкес жүргізілетін аудит аясында біз кәсіби пайымдау қолданамыз және бүкіл аудит барысында кәсіби күмәншілдік сақтаймыз. Бұған қоса, біз келесілерді орындаймыз:

- ықылассыз әрекеттер немесе қателесу салдарынан шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтаймыз және бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және жүргіземіз; біздің пікірімізді білдіруге негіз болуы үшін жеткілікті және тиісті болып табылатын аудиторлық дәлелдерді аламыз. Ықылассыз әрекеттер салдарынан елеулі бұрмаланудың табылмау тәуекелі қателесу салдарынан болатын елеулі бұрмаланудың табылмау тәуекелінен жоғары, себебі ықылассыз әрекеттерге сөз байласу, жалғандық, әдейі қалдырып кету, ақпаратты бұрмалап ұсыну немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өту арқылы әрекеттер жасау кіруі мүмкін;
- жағдайларға сәйкес аудиторлық рәсімдер әзірлеу мақсатында аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесін зерделейміз, бірақ Топтың ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі жайында пікір білдіру мақсатында емес;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және басшылық есептеген бағалау мәндерінің негізділігін және ақпараттың тиісті ашылуын бағалаймыз;
- басшылықтың қызмет үздіксіздігі жорамалын қолдануының заңдылығы туралы тұжырым жасаймыз, ал алынған аудиторлық дәлелдемелер негізінде – Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыра алатынына елеулі күдік тудырта алатын оқиғаларға немесе жоқ екендігі жайлы тұжырым жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздіктің бар екені туралы тұжырымға келсек, біз аудиторлық есебімізде шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі тиісті ақпарат ашуға назар аудартуымыз керек, немесе ақпарат тиісті түрде ашылмаған болса, пікірімізде ескертпе жасаймыз. Біздің тұжырымдарымыз аудиторлық есебіміздің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда, келешек оқиғалар немесе жағдайлар Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінен айырылуына әкелуі мүмкін;

- шоғырландырылған қаржылық есептіліктің жалпы ұсынылуын, оның құрылымын және мазмұнын, соның ішінде ақпараттың ашылуын, сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есептілікте оның негізі болатын операциялар мен оқиғалардың шынайы көрсетілуінің қамтамасыз етілуін бағалаймыз;
- шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікір білдіру үшін, Топ ішіндегі ұйымдардың қаржы ақпаратына немесе олардың қызметіне қатысты жеткілікті тиісті аудиторлық дәлелдерді аламыз. Біз Топтың аудитін басқару, бақылау және жүргізу үшін жауап береміз. Біз өз аудиторлық пікірімізге толықтай жауапты болып қаламыз.

Біз корпоративтік басқару үшін жауапты тұлғалармен ақпараттық әрекеттесуді жүзеге асырып, оларды аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері жөнінде, сондай-ақ аудит барысында анықталған елеулі ескертүлер, соның ішінде біз аудит барысында анықтайтын ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері туралы хабардар етеміз.

Біз сондай-ақ корпоративтік басқару үшін жауапты тұлғаларға тәуелсіздікке қатысты барлық тиісті әдеп талаптарын сақтағанымыз көрсетілетін және бұл тұлғаларға аудитордың тәуелсіздігіне әсер етеді деп негізді санауға болатын барлық өзара қарым-қатынастар мен өзге де мәселелер туралы, ал қажет болған жағдайларда – тиісті сақтық шаралары туралы хабарлағанымыз туралы мәлімдемені ұсынамыз.

Біз корпоративтік басқаруға жауапты тұлғаларға хабарлаған мәселелерден ағымдағы кезең іші шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін неғұрлым маңызды болған, демек, аудиттің негізгі мәселелері болып табылатын мәселелерді анықтаймыз. Біз бұл мәселелер туралы ақпаратты жария етуге заңмен немесе нормативтік актімен тыйым салынған немесе өте сирек жағдайларда бұндай ақпаратты хабарлаудың теріс салдары оны хабарлаудан болатын қоғамдық маңызы бар пайдадан асып түсетінін негізді түрде болжауға болатындықтан, қандай да бір мәселе туралы ақпарат біздің есепте хабарланбауы тиіс деген тұжырымға келген жағдайларды қоспағанда, осы мәселелерді есебімізде сипаттаймыз.

«Делойт» ЖШС
Қазақстан Республикасында аудиторлық
қызметпен айналысуға
мемлекеттік лицензия
№ 0000015, МФЮ-2 түрі,
Қазақстан Республикасының
Қаржы министрлігі
2006 ж. 13 қыркүйекте берген.

2021 ж. 5 наурыз
Қазақстан Республикасы, Алматы қ.

Жангир Жилысбаев
Тапсырма бойынша серіктес
Қазақстан Республикасының
білікті аудитору
2012 ж. 22 қарашадағы
№МФ-0000116
аудитордың біліктілік куәлігі
«Делойт» ЖШС
бас директоры

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша
қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есеп
(миллион теңгемен)

	Ескерт- пелер	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан	2018 ж. 31 желтоқсан
АКТИВТЕР				
Ақшалай қаражат пен оның баламалары	5	1,757,477	1,664,337	1,755,138
Міндетті резервтер	6	170,128	141,006	115,741
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	7	242,326	185,031	186,836
Кредиттік мекемелердегі қаражат	8	709,310	53,161	55,035
Өзге жиынтық кіріс арқылы бағаланатын қаржы активтері	9	1,256,158	1,630,921	1,765,933
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенде амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	10	1,229,539	1,212,981	1,055,907
Клиенттерге берілген қарыздар	11, 37	4,446,275	3,752,445	3,481,079
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	12	39,441	46,558	58,868
Коммерциялық жылжымайтын мүлік	13	103,098	113,381	70,318
Сатуға арналған активтер	15	42,244	45,766	56,129
Ағымдағы салық активтері	21	782	1,704	34,478
Кейінге қалдырылған салық активтері	21	234	197	323
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер	14	170,581	144,583	139,422
Сақтандыру активтері	16	39,929	82,009	65,651
Өзге активтер	17	180,310	160,678	118,166
АКТИВТЕР ЖИЫНЫ		10,387,832	9,234,758	8,959,024
МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖӘНЕ КАПИТАЛ				
МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Клиенттердің қаражаты	18, 37	7,455,977	6,406,413	6,526,930
Кредиттік мекемелердің қаражаты	19	300,727	305,965	168,379
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы міндеттемелері	7	2,484	20,444	7,022
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	20	778,192	834,446	900,791
Ағымдағы салық міндеттемесі	21	2,758	10,029	126
Кейінге қалдырылған салық міндеттемесі	21	51,281	45,570	66,188
Резервтер	24	9,287	3,924	2,546
Сақтандыру міндеттемелері	16	191,246	223,702	182,441
Өзге міндеттемелер	22	102,612	77,042	38,955
Міндеттемелер жиыны		8,894,564	7,927,535	7,893,378
КАПИТАЛ				
Жарғылық капитал	23	209,027	209,027	209,027
Эмиссиялық кіріс		5,741	3,867	1,839
Құны өтеліп сатып алынған меншікті акциялар		(111,027)	(114,634)	(111,441)
Бөлінбеген пайда және өзге резервтер		1,389,520	1,208,957	966,215
Топ меншік иелеріне жататын капитал жиыны		1,493,261	1,307,217	1,065,640
Бақыламайтын үлес		7	6	6
Капитал жиыны		1,493,268	1,307,223	1,065,646
МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖӘНЕ КАПИТАЛ ЖИЫНЫ		10,387,832	9,234,758	8,959,024

Басқарманың атынан:

Үміт Б. Шаяхметова
Басқарма Төрайымы

2021 жылғы 5 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

Дана С. Талжанова
Бас Бухгалтердің орынбасары

2021 жылғы 5 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

18-162-беттердегі ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есеп

(теңгемен берілген акцияға шаққандағы пайданы қоспағанда, миллион теңгемен)

	Ескерт-пелер	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
ЖАЛҒАСАТЫН ҚЫЗМЕТ				
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдаланып есептелген пайыздық кіріс	25, 37	717,688	701,350	675,699
Өзге пайыздық кірістер	25	15,546	8,954	6,342
Пайыздық шығыстар	25, 37	(333,741)	(312,326)	(333,772)
КРЕДИТТІК ШЫҒЫНДАР БОЙЫНША ШЫҒЫСТАРҒА ДЕЙІНГІ ТАЗА ПАЙЫЗДЫҚ КІРІС				
	25	399,493	397,978	348,269
Кредиттік шығындар бойынша шығыстар	5, 8, 9, 10, 11, 17	(26,918)	(30,054)	(31,995)
ТАЗА ПАЙЫЗДЫҚ КІРІС				
		372,575	367,924	316,274
Қызметтер бойынша кірістер және комиссиялар	26	131,399	123,256	113,241
Қызметтер бойынша шығыстар және комиссиялар	26	(63,184)	(54,646)	(39,006)
Қызметтер бойынша таза кірістер және комиссиялар				
		68,215	68,610	74,235
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша таза пайда/(шығын)	27	3,201	(18,734)	114,158
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінен іске асырылған таза пайда		3,424	8,138	2,428
Шетел валютасымен операциялардан түсетін таза пайда/(шығын)	28	40,940	45,379	(64,577)
Сақтандыру қызметінен түсетін кірістер	29	85,848	92,983	67,315
Қауымдастырылған ұйымның пайдасындағы үлесі		6,321	5,742	2,899
Банктік емес қызметтен кірістер	31	27,245	31,301	11,793
Өзге кірістер		8,391	4,742	9,972
ӨЗГЕ ПАЙЫЗДЫҚ ЕМЕС КІРІСТЕР				
		175,370	169,551	143,988
Операциялық шығыстар	30	(153,092)	(137,938)	(135,553)
Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан шығын		(5,145)	(7,429)	(27,308)
Кредиттік шығындар бойынша өзге шығыстарды (құру)/қалпына келтіру	24	(5,025)	(1,308)	15,951
Қайта сақтандыруды шегергендегі шеккен сақтандыру төлемдері	29	(63,366)	(88,925)	(61,656)
ПАЙЫЗДЫҚ ЕМЕС ШЫҒЫСТАР				
		(226,628)	(235,600)	(208,566)
САЛЫҚ САЛЫНҒАНҒА ДЕЙІНГІ ПАЙДА		389,532	370,485	325,931
Табыс салығы бойынша шығыс	21	(36,878)	(35,974)	(82,474)
ЖАЛҒАСАТЫН ҚЫЗМЕТТЕН ЖЫЛ ІШІ ПАЙДА				
		352,654	334,511	243,457
ТОҚТАТЫЛҒАН ҚЫЗМЕТ				
Тоқтатылған қызметтен жыл іші пайда		-	-	9,974
ТАЗА ПАЙДА				
		352,654	334,511	253,431
Келесілерге қатысты: Бақыламайтын үлеске		1	-	(807)
Жай акционерлерге		352,653	334,511	254,238
АКЦИЯҒА ШАҚҚАНДАҒЫ ПАЙДА				
(теңгемен)	32			
Акцияға шаққандағы базалық және таратылған пайда		30.16	28.64	22.75
Жалғасатын қызметтен акцияға шаққандағы базалық және таратылған пайда		30.16	28.64	21.86

Басқарманың атынан:

Үміт Б. Шаяхметова
 Басқарма Төрайымы

2021 жылғы 5 наурыз
 Қазақстан, Алматы қ.

Дана С. Талжанова
 Бас Бухгалтердің орынбасары

2021 жылғы 5 наурыз
 Қазақстан, Алматы қ.

18-162-беттердегі ескертулер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші өзге жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп (миллион теңгемен)

	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Таза пайда	352,654	334,511	253,431
Өзге жиынтық кіріс:			
<i>Кейіннен пайда мен шығындар құрамына қайта жіктелмейтін баптар:</i>			
Негізгі қаражатты қайта бағалаудан түскен пайда (2020, 2019 және 2018 жж. – шегерілген салық – 2,078 миллион теңге, 18 миллион теңге, 56 миллион теңге)	9,043	124	2,151
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын үлестік қаржы активтерін қайта бағалаудан түскен пайда	1,870	25	558
<i>Кейіннен пайда мен шығындар құрамына қайта жіктелуі мүмкін баптар:</i>			
Кезең ішінде құнсыздануды қоса алғанда өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын үлестік қаржы активтерін қайта бағалаудан түскен пайда/(шығын) (2020, 2019 және 2018 жж. – салықты шегергенде – нөл теңге)	24,985	42,387	(6,456)
Кезең ішінде өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің есептен шығарылуы нәтижесінде пайда мен шығындар құрамына қайта жіктелді (салықты шегергенде – нөл теңге)	(3,424)	(8,138)	(2,428)
Қауымдастырылған ұйымның өзге жиынтық (шығын)/кіріс үлесі	(256)	553	(167)
Шетелдік қызметті қайта есептеудің бағамдық айырмасы (2020, 2019 және 2018 жж.- салықты шегергенде – нөл теңге)	(4,589)	(552)	2,784
Жыл іші өзге жиынтық кіріс/(шығын)	27,629	34,399	(3,558)
Жыл іші жиынтық кіріс жиыны	380,283	368,910	249,873
Мыналарға қатысты:			
Бақыламайтын үлеске	1	-	(1,954)
Жай акционерлерге	380,282	368,910	251,827
	380,283	368,910	249,873

Басқарманың атынан:

Үміт Б. Шаяхметова
Басқарма Төрайымы

2021 жылғы 5 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

Дана С. Талжанова
Бас Бухгалтердің орынбасары

2021 жылғы 5 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

18-162-беттердегі ескертулер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп
(миллион теңгемен)

	Жарғылық капитал Жай акциялар	Эмиссиялық кіріс	Өтеуі төлеп сатып алынған меншікті акциялар	Бағамдық айырма қоры*	Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағалана-тын қаржы активтерін қайта бағалау бойынша резерв*	Негізгі қаражатты қайта бағалау бойынша резерв*	Бөлінбеген пайда *	Капитал жиыны	Бақыламайтын үлес	Капитал жиыны
2019 ж. 31 желтоқсан	209,027	3,867	(114,634)	9,105	30,023	20,018	1,149,811	1,307,217	6	1,307,223
Таза пайда	-	-	-	-	-	-	352,653	352,653	1	352,654
Өзге жиынтық (шығын)/кіріс	-	-	-	(4,589)	23,175	9,043	-	27,629	-	27,629
Жиынтық (шығын)/кіріс жиыны	-	-	-	(4,589)	23,175	9,043	352,653	380,282	1	380,283
Меншікті акцияларын сатып алу	-	-	(6,697)	-	-	-	-	(6,697)	-	(6,697)
Өтеуі төлеп алынған меншікті акцияларды сату	-	1,874	10,304	-	-	-	-	12,178	-	12,178
Дивидендтер – жай акциялар	-	-	-	-	-	-	(199,778)	(199,778)	-	(199,778)
Сақтандырушыларға бонустар бойынша резервтерді қалпына келтіру	-	-	-	-	-	-	59	59	-	59
Бұрын қайта бағаланған негізгі құралдардың тозуы және есептен шығарылуы нәтижесінде негізгі құралдарды қайта бағалау резервін шығынға жазу	-	-	-	-	-	(1,259)	1,259	-	-	-
2020 ж. 31 желтоқсан	209,027	5,741	(111,027)	4,516	53,198	27,802	1,304,004	1,493,261	7	1,493,268

* Бұл сомалар Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есептің Бөлінбеген пайда және өзге резервтер бабына енгізілген.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	Жарғылық капитал Жай акциялар	Эмиссиялық кіріс	Өтеуі төлеп сатып алынған өз акциялары	Бағамдық айырма қоры *	Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалау бойынша резерв *	Негізгі құралдарды қайта бағалау бойынша резерв*	Бөлінбеген пайда *	Капитал жиыны	Бақыламайтын үлес	Капитал жиыны
2018 ж. 31 желтоқсан	209,027	1,839	(111,441)	9,657	(4,804)	20,970	940,392	1,065,640	6	1,065,646
Таза пайда	-	-	-	-	-	-	334,511	334,511	-	334,511
Өзге жиынтық (шығын)/кіріс	-	-	-	(552)	34,827	124	-	34,399	-	34,399
Жиынтық (шығын)/кіріс жиыны	-	-	-	(552)	34,827	124	334,511	368,910	-	368,910
Меншікті акцияларын сатып алу	-	-	(16,304)	-	-	-	-	(16,304)	-	(16,304)
Өтеуі төлеп алынған меншікті акцияларды сату	-	2,028	13,111	-	-	-	-	15,139	-	15,139
Дивидендтер – жай акциялар	-	-	-	-	-	-	(125,923)	(125,923)	-	(125,923)
Сақтандырушыларға сақтандыру бонустары	-	-	-	-	-	-	(245)	(245)	-	(245)
Бұрын қайта бағаланған негізгі құралдардың тозуы және есептен шығарылуы нәтижесінде негізгі құралдарды қайта бағалау резервін шығынға жазу	-	-	-	-	-	(1,076)	1,076	-	-	-
2019 ж. 31 желтоқсан	209,027	3,867	(114,634)	9,105	30,023	20,018	1,149,811	1,307,217	6	1,307,223

* Бұл сомалар Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есептің Бөлінбеген пайда және өзге резервтер бабына енгізілген.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	Жарғылық капитал Жай акциялар	Эмиссиялық кіріс	Өтеуі төлеп сатып алынған өз акциялары	Бағамдық айырма қоры *	Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалау бойынша резерв*	Негізгі қаражатты қайта бағалау бойынша резерв*	Бөлінбеген пайда *	Капитал жиыны	Бақыламай-тын үлес	Капитал жиыны
2017 ж. 31 желтоқсан	143,695	1,839	(104,234)	6,570	13,008	15,470	785,668	862,016	72,441	934,457
ХҚЕС (IFRS) 9 қолдану әсері	-	-	-	-	(9,539)	-	(33,467)	(43,006)	(11,857)	(54,863)
ХҚЕС (IFRS) 9-ға сәйкес қайта есептелген бастапқы сальдо	143,695	1,839	(104,234)	6,570	3,469	15,470	752,201	819,010	60,584	879,594
Таза пайда	-	-	-	-	-	-	254,238	254,238	(807)	253,431
Өзге жиынтық кіріс/(шығын)	-	-	-	2,784	(7,346)	2,087	64	(2,411)	(1,147)	(3,558)
Жиынтық кіріс/(шығын) жиыны	-	-	-	2,784	(7,346)	2,087	254,302	251,827	(1,954)	249,873
Меншікті акцияларды сатып алу	-	-	(935)	-	-	-	-	(935)	-	(935)
Өтеуі төлеп алынған меншікті акцияларды сату	-	-	1,119	-	-	-	-	1,119	-	1,119
«Казкоммерцбанк» АҚ артықшылықты акцияларын алмастырудың тиімділігі	-	-	-	-	-	-	(817)	(817)	6,175	5,358
Дивидендтер – жай акциялар	-	-	-	-	-	-	(69,363)	(69,363)	-	(69,363)
«Казкоммерцбанк» АҚ-пен заңды қосылудың нәтижесінде үлестің өзгеруі	65,332	-	(7,391)	303	(927)	4,127	3,355	64,799	(64,799)	-
Бұрын қайта бағаланған негізгі құралдардың тозуы және есептен шығарылуы нәтижесінде негізгі құралдарды қайта бағалау резервін шығынға жазу	-	-	-	-	-	(714)	714	-	-	-
2018 ж. 31 желтоқсан	209,027	1,839	(111,441)	9,657	(4,804)	20,970	940,392	1,065,640	6	1,065,646

* Бұл сөмелер Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есептің Бөлінбеген пайда және өзге резервтер бабына енгізілген.

Басқарманың атынан:

Үміт Б. Шаяхметова
Басқарма Төрайымы

2021 ж. 5 наурыз
Алматы қ., Қазақстан

Дана С. Талқанова
Бас бухгалтердің орынбасары

2021 ж. 5 наурыз
Алматы қ., Қазақстан

18-162-беттердегі ескертулер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

АО «Народный Банк Казахстана»

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп (миллион теңгемен)

	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН			
АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТТЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:			
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінен алынған пайыздар	12,696	6,200	3,849
Ақшалай қаражат пен оның баламаларынан және кредиттік мекемелердегі қаражаттан алынған пайыздар	20,580	38,080	36,435
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінен алынған пайыздар	47,259	45,300	84,013
Кредиттік шығындар бойынша резервті шегергенде амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардан алынған пайыздар	98,563	93,345	93,426
Клиенттерге берілген қарыздардан алынған пайыздар	453,012	449,927	422,865
Клиенттер қаражаты бойынша төленген пайыздар	(225,577)	(214,704)	(217,606)
Кредиттік мекемелер қаражаты бойынша төленген пайыздар	(9,623)	(4,647)	(3,635)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша төленген пайыздар	(63,058)	(65,309)	(55,730)
Алынған комиссиялар	130,547	123,223	110,754
Төленген комиссиялар	(63,722)	(54,314)	(39,263)
Сақтандыру қызметінен алынған кіріс	81,924	89,586	63,535
Қайта сақтандырушыдан алынған/(берілген) сақтандыру сыйлықақылары	7,454	(2,593)	669
Туынды қаржы құралдарынан (төлемдер)/түсімдер	(1,319)	(154)	17,812
Алынған өзге кіріс	35,636	36,043	21,765
Төленген операциялық шығыстар	(136,857)	(123,333)	(117,397)
Төленген сақтандыру төлемдері	(37,661)	(54,351)	(50,064)
Таза операциялық активтердегі өзгерістерге дейін операциялық қызметтен түскен ақшалай қаражаттың қозғалысы	349,854	362,299	371,428
Операциялық активтер мен міндеттемелер өзгерісі:			
Операциялық активтердің (ұлғаюу)/азаюу:			
Міндетті резервтер	(29,122)	(25,274)	(4,656)
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері	(41,426)	(13,906)	59,389
Кредиттік мекемелердегі қаражат	(640,098)	5,313	54,826
Бағалы металдар	(6,142)	(4,907)	2,131
Клиенттерге берілген қарыздар	(604,156)	(395,660)	(157,296)
Сатуға арналған активтер	26,433	10,394	10,427
Сақтандыру активтері	10,731	(5,862)	(1,097)
Өзге активтер	(937)	(14,554)	23,212
Операциялық міндеттемелердің ұлғаюу /(азаюу):			
Клиенттер қаражаты	763,718	(58,841)	(20,599)
Кредиттік мекемелер қаражаты	(8,181)	138,087	(89,881)
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы міндеттемелері	(18,231)	13,390	1,162
Сақтандыру міндеттемелері	(31,920)	6,180	10,588
Өзге міндеттемелер	11,185	32,908	(32,986)
Табыс салығын төлегенге дейінгі операциялық қызметтен түсетін ақшалай қаражаттың таза (жылыстауы)/түсімі	(218,292)	49,567	226,648
Төленген табыс салығы	(37,553)	(13,789)	(46,633)
Операциялық қызметтен түсетін ақшалай қаражаттың таза (жылыстауы)/түсімі	(255,845)	35,778	180,015

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп (жалғасы) (миллион теңгемен)

	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТТЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:			
Еншілес кәсіпорынның шығуынан ақшалай қаражаттың жылыстауы	-	-	(110,175)
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу және алдын ала төлем	(31,703)	(16,887)	(9,199)
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатудан түсімдер	3,939	3,028	3,611
Инвестициялық жылжымайтын мүлікті сатудан түсім	1,494	6,278	2,809
Коммерциялық жылжымайтын мүлікті сатудан түсім	35,621	26,311	19,952
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерін сатудан түсімдер	1,064,720	349,067	54,421
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерін сатып алу	(554,126)	(109,407)	(219,839)
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергендегі амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздарды сатудан түсімдер	14,602	24,413	56,544
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергендегі амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздарды сатып алу	(30,758)	(179,882)	(66,583)
Коммерциялық жылжымайтын мүлік бойынша күрделі шығындар	(1,251)	(327)	(973)
Инвестициялық қызмет бойынша ақшалай қаражаттың таза түсімі / (жылыстауы)	502,538	102,594	(269,432)
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТТЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:			
Өтеуі төлеп алынған меншікті акцияларды сатудан түсім	12,178	15,139	1,119
Меншікті акцияларды сатып алу	(6,697)	(16,304)	(935)
Дивидендтер төлеу – жай акциялар	(199,778)	(125,923)	(69,363)
Борыштық бағалы қағаздарды өтеу және сатып алу	20 (126,213)	(82,261)	(167,463)
Жалдау міндеттемелерін өтеу	(1,923)	(1,490)	Қолданылмайды
Еншілес кәсіпорынның акцияларды сатып алуы	-	-	(6,984)
Қаржылық қызметтен ақшалай қаражаттың таза жылыстауы	(322,433)	(210,839)	(243,626)
Айырбастау бағамындағы өзгерістердің ақшалай қаражатқа және оның баламасына әсері	168,880	(18,334)	164,897
Ақшалай қаражаттың және оның баламаларының таза өзгерісі	93,140	(90,801)	(168,146)
АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТ ПЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ, жыл басына	5	1,664,337	1,755,138
АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТ ПЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ, жыл соңына*	5	1,757,477	1,755,138

2020, 2019 және 2018 жылғы 31 желтоқсанында аяқталған жылдарда Топ ақшалай емес аударымдарды жүргізді, олар Ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы шоғырландырылған есептен алынып, 12, 13, 15 және 23-ескертулерде ұсынылған.

Басқарманың атынан:

Үміт Б. Шаяхметова
Басқарма Төрайымы

2021 ж. 5 наурыз
Алматы қ., Қазақстан

Дана С. Талжанова
Бас бухгалтердің орынбасары

2021 ж. 5 наурыз
Алматы қ., Қазақстан

18-162-беттердегі ескертулер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажыратмас бөлігі болып табылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер
(миллион теңгемен)

1. Қызметтің негізгі бағыттары

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ (бұдан әрі – «Банк») және оның еншілес кәсіпорындары (бұдан әрі бірлесіп – «Топ») корпоративтік клиенттер мен жеке клиенттерге Қазақстанда, Ресейде, Қырғызстан, Тәжікстан, Грузия мен Өзбекстанда банктік қызметтерді, Қазақстан мен Ресейде лизингтік қызметтерді, сондай-ақ Қазақстанда активтерді басқару бойынша қызметтерді, сақтандыру қызметтері мен брокерлік қызметтерді ұсынады. Банктің бастапқы мемлекеттік тіркеуден өту рәсімі Қазақстанның әділет органдарында 1994 жылғы 20 қаңтарда жүргізілді. Банк өз қызметін Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі банктік және басқа да операциялар және бағалы қағаздар нарығында қызмет жүргізу үшін 2020 жылғы 03 ақпанда жаңартып қайта берген № 1.2.47/230/38/1 лицензияға сәйкес іске асырады. Банк «Қазақстандық депозиттерге кепілдік беру қоры» АҚ ұсынған салымдарды міндетті сақтандыру жүйесінің мүшесі болып табылады.

Банктің негізгі қызметі клиенттерге қарыздар мен кепілдіктер беру, депозиттер тарту, бағалы қағаздармен және шетел валютасымен операциялар жүргізу, ақша аудару, ақшалай қаражат пен төлем карточкаларымен операциялар жүргізу және басқа да банктік қызметтер көрсету болып табылады. Мұнымен қатар Банк Қазақстан Республикасы Үкіметінің эксклюзивтік емес агенті ретінде өз филиалдарының желісі арқылы халыққа зейнетақы төлеу және жәрдемақылар беру қызметін атқарады.

Банктің бағалы қағаздары Қазақстан қор биржасының (бұдан әрі – «ҚҚБ») және Astana International Exchange-тің негізгі листингісіне қосылған. Банктің жаһандық депозитарлық қолхаттары (бұдан әрі – «ЖДҚ») Лондонның Қор биржасының және Astana International Exchange-тің негізгі листингісіне қосылған. Сондай-ақ Банктің еурооблигациялары Лондонның Қор биржасының және Люксембургтің қор биржасының негізгі листингісіне қосылған.

Топ іс жүзінде Тимур Құлыбаевпен оның зайыбы Динара Құлыбаеваның бақылауында тұр.

2020 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша, Банк өз қызметін Алматы қаласында орналасқан бас офисі және Қазақстан аумағында орналасқан 24 облыстық филиал, 120 аудандық филиал және 467 есеп айырысу-кассалық орталықтар, (2019 жылдың 31 желтоқсанында – сәйкесінше, 24, 120 және 482, 2018 жылдың 31 желтоқсанында – сәйкесінше, 23, 121 және 503) арқылы іске асырды. Банктің ресми түрде тіркелген офисі Қазақстан Республикасы, А26М3К5, Алматы қаласы, Әл-Фараби даңғылы, 40 мекенжайы бойынша орналасқан.

Топ жұмыскерлерінің іс жүзіндегі саны мөлшерлемелерді ескере отырып, 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 16,991 жұмыскерді құрайды (2019 жылғы 31 желтоқсанда – 16,387, 2018 жылғы 31 желтоқсанда – 16,131).

Топтың осы 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл іші шоғырландырылған қаржылық есептілігін шығарылымға Басқарма 2021 жылғы 5 наурызда бекітті.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Сот талаптары

Топтың өз қызметін жүргізуі барысында клиенттер мен контрагенттер Топқа уақыт аралықтарында кінәрат талаптарын қойып отырады. Басшылықтың пікірінше, мұндай кінәрат талаптары бойынша талдау жүргізу нәтижесі Топқа елеулі шығын келтірмейді, сондықтан жеке қаржылық есептілігінде бұл жағдай бойынша тиісті резервтер қарастырылмаған.

Операциялық орта

Қазақстанды қоса алғанда, дамушы елдердің нарықтары әдетте дамыған нарықтардан айырмашылықтағы экономикалық, саяси, әлеуметтік, соттық және заңнамалық тәуекелдерге ұшырап отыруы мүмкін. Қазақстанда бизнес жүргізуді реттеуші заңдар мен нормативтік актілер бұрынғысынша айтарлықтай жиі өзгертіліп отыр және оларды еркін түсіндіру мүмкіндігі бар. Қазақстанның болашақ даму бағыты мемлекеттің жүргізетін салықтық және ақша-кредит саясатына, қабылданатын заңдар мен нормативтік актілерге, сондай-ақ еліміздегі саяси жағдайлардың өзгерістерімен байланысты.

Қазақстан мұнай және газды үлкен көлемде өндіруші және экспорттаушы ел болғандықтан, Қазақстанның экономикасы әлемдік нарықтағы мұнай мен газ бағасының өзгерістеріне өте сезімтал болып келеді. Сондай-ақ еліміздің әлеуметтік-экономикалық дамуының ірі инфрақұрылымдық жобаларына және түрлі бағдарламаларына жұмсалған мемлекет шығындары экономиканың жағдайына айтарлықтай әсерін тигізеді.

2020 ж. Brent маркалы мұнайдың орташа бағасы бір баррель үшін шамамен 45.59 АҚШ долларын құрады (2019 ж. бір баррель үшін 60,01 доллар). 2020 ж. қорытындысы бойынша Қазақстанның ЖІӨ жылдық мәнінде 2.6%-ға қысқарды. Қызмет көрсету секторы үшін жыл 5.6% шығынмен аяқталды, дегенмен соңғы айларда динамика қалпына келе бастады. Өңдеудің өсу қарқыны 3.9%-ға дейін өсті. Бұл ретте тау-кен өндіру өнеркәсібіндегі көрсеткіштер 2020 жылы 3.7%-ға төмендеді. Бұл өз кезегінде ОПЕК + келісімі бойынша мұнай мен газ өндірісінің 2020 жылы 5.4% – ға төмендеуіне байланысты болды, ал мұнай бағасы 34%-ға төмендеді. Бұл ретте пайдалы қазбаларды өндіру құрылымындағы мұнай мен газ өндіру үлесі басым болып табылады және 2020 жылдың соңында 70%-ды құрады. 2020 жылдың қорытындысы бойынша жылдық инфляция Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің күтулері шеңберінде 7.5% деңгейінде қалыптасты (2019 жылы инфляция 5.4%-ды құрады).

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚРҰБ-тің базалық мөлшерлемесі $9.0\% \pm 1\%$ (2019 жылғы 31 желтоқсанда – $9.25\% \pm 1\%$) құрады. Теңгелік өтімділікті стерилизациялаудың негізгі құралы ҚРҰБ қысқа мерзімді ноталары болып қалды.

Коронавирус пандемиясы Қазақстанда да, бүкіл әлемде де адамдар мен бизнеске айтарлықтай әсер ететін бұрын-соңды болмаған әлеуметтік және экономикалық проблема болып табылады. Топтың қаржылық беріктігі мен ағымдағы бизнес-үлгісі Топқа Қазақстан Республикасының Үкіметімен, реттеуші және басқа да билік органдарымен бірлесіп, Топ клиенттерін қолдай отырып, Қазақстанға осы дағдарысты еңсеруге көмектесуде маңызды рөл атқаруға мүмкіндік береді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Экономикалық орта 2020 жылы айтарлықтай өзгерді. Негізгі өзгерістер мыналарды қамтиды:

- COVID-19 пандемиясына жауап ретінде енгізілген мемлекеттік шектеулердің нәтижесінде экономиканың көптеген салаларында өнеркәсіптік өндіріс пен белсенділіктің төмендеуі;
- COVID-19 пандемиясына байланысты жеке тұлғалар мен бизнес үшін мемлекеттік қолдау шараларын әзірлеу және енгізу;
- мұнай бағасының айтарлықтай төмендеуі және жоғары құбылмалылығы;
- негізгі шетел валюталарына қатысты теңгенің құнсыздануы, валюта нарығының жоғары құбылмалылығы.

Жоғарыда сипатталған экономикалық жағдайдың өзгеруі Топтың қызметіне айтарлықтай әсер етеді. Топ өз клиенттеріне қолдау көрсету үшін келесі қадамдарды жүзеге асырады:

- мемлекеттік қолдау бағдарламалары бойынша қарыздар беру;
- карантиндік шектеулерге және COVID-19 пандемиясының салдарына байланысты клиенттерге қарыз беру шарттарының өзгеруі;
- бұрын тек Банк филиалдарында ғана ұсынылған өнімдер мен қызметтердің цифрлық арналары бойынша ұсыныстарды кеңейту;
- карантин кезеңінде мерзімі аяқталатын жеке тұлғалардың төлем карталарының қолданылу мерзімін ұзарту.

Мықты баланстық позиция Топқа ағымдағы жағдайды Қазақстандағы жетекші банк позициясынан басқаруға мүмкіндік береді. Тұрақты бизнес-үлгі, тәуекел-саясат және клиенттерді қолдау бойынша қабылданып жатқан шаралар, оның ішінде Қазақстан үкіметі ұсынған шаралар Топқа болашақ шығындарды азайтуға және COVID-19 пандемиясының 2020 жылғы қаржылық нәтижелеріне теріс әсерін төмендетуге мүмкіндік берді.

2020 жылғы шілдеде коронавирусты жұқтырудың жаңа жағдайларының қайта басталуы биліктің 2020 жылғы тамыздың ортасына дейін белгілі бір шектеулерді қайта енгізуіне әкелді. Қазақстан экономикасын қалпына келтіруді ынталандыру үшін Үкімет фискалдық ынталандыру бағдарламасын іске асыруды жалғастырды және Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан трансферттерді ұлғайтты. 5.9 триллион теңге (ЖІӨ-нің 8% – дан астамы) мөлшерінде ынталандыру шараларының пакеті мұнайдың төмен бағасының теріс әсерін және коронавирустың экономикаға әсерін азайтты.

Топтың басшылығы экономикалық жағдайдағы ағымды өзгерістерді бақылап отырады және өзі жақын болашақта Топ бизнесінің тұрақтылығын ұстап тұру және дамыту үшін қажет деп санайтын шараларды қолданады.

Иелену үлесі

2020, 2019 и 2018 жж. 31 желтоқсандағы мәліметке сәйкес Топқа мына акционерлер иелік етті, олардың үлесі Топ шығарған капиталдың 5 % асады:

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

2020 ж. 31 желтоқсан

	Барлық акциялар (жай акциялар)	Айналымдағы акциялардың жалпы көлеміндегі үлесі
«АЛМЭКС» холдингік тобы» АҚ	7,583,538,228	64.9%
«Бірыңғай Жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ	718,054,740	6.1%
ЖДҚ ұстаушылары	2,969,178,640	25.4%
Өзгелері	413,569,107	3.6%
Айналымдағы барлық акциялар (шоғырландырылған негізде)	11,684,340,715	100%

2019 ж. 31 желтоқсан

	Барлық акциялар (жай акциялар)	Айналымдағы акциялардың жалпы көлеміндегі үлесі
«АЛМЭКС» холдингік тобы» АҚ	7,583,538,228	65.1%
«Бірыңғай Жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ	718,054,740	6.2%
ЖДҚ ұстаушылары	3,001,602,000	25.7%
Өзгелері	353,390,222	3.0%
Айналымдағы барлық акциялар (шоғырландырылған негізде)	11,656,585,190	100%

2018 ж. 31 желтоқсан

	Барлық акциялар (жай акциялар)	Айналымдағы акциялардың жалпы көлеміндегі үлесі
«АЛМЭКС» холдингік тобы» АҚ	8,756,202,348	75.0%
«Бірыңғай Жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ	718,054,740	6.1%
ЖДҚ ұстаушылары	1,840,105,600	15.8%
Өзгелері	365,393,741	3.1%
Айналымдағы барлық акциялар (шоғырландырылған негізде)	11,679,756,429	100%

2. Есептілікті ұсыну қағидаттары

Сәйкестік туралы мәлімдеме

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі – «ХҚЕС») сәйкес әзірленді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті Топ үздіксіз қызмет қағидатының негізінде әрекет етті және өз операцияларын жақын арадағы болашақта да жалғастырады деген болжаумен әзірленді. Осы бағалауды жүргізу барысында басшылық ағымдағы және болашақтағы экономикалық жағдайларға қатысты ақпараттың, ақшалай қаражаты, пайда мен капитал ресурстарының қозғалысы туралы болжамдарды қоса, үлкен спектрін қарады. Бұдан басқа, Топ басшылығы 2020 жылдың бірінші жартысында COVID-19 пандемиясының пайда болуы және онымен байланысты оқшаулау шаралары Қазақстан Республикасының Үкіметі көрсеткен экономикалық көмек бойынша шаралармен ішінара өтетін жағымсыз салдарларды анықтағанын атап өтті. Топтың жақын болашақта қызметін жалғастыру үшін жеткілікті ресурстардың болуын қамтамасыз ету үшін, сондай-ақ экономиканы қалпына келтіруге байланысты ағымдағы белгісіздікті және қабылданған оқшаулау шараларының ұзақ мерзімді әсерін ескере отырып, Топ басшылығы Covid-19 пандемиясының топ қызметінің нәтижелеріне, болжанатын қаржыландыруға және капитал позицияларына әсерін қарады, сондай-ақ басшылық Топ жақын болашақта тиімді қызметті жалғастыратынына көз жеткізу үшін одан әрі стресстік сценарийлердің әсерін және қаржылық тәуекелдерді басқару бөлімінде (33-ескерту) баяндалған бірқатар басқа да негізгі тәуелділіктерді назарға алды.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілігі акцияға шаққандағы пайдадан бөлек, егер басқаша көрсетілмеген болса, миллион қазақстандық теңгемен («теңге») ұсынылып отыр.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік тарихи құн қағидаты негізінде әзірленген, әділдік құнмен бағаланатын белгілі бір қаржы құралдары және актуарлық есеп негізінде есепке алынатын сақтандыру міндеттемелері, сондай-ақ қайта бағаланған тозу құны ескерілген белгілі бір жылжымайтын мүлік, ғимараттар, жабдықтар, төмендегі есептік саясатта сипатталғандай, бұған кірмейді.

Тарихи құн әдетте тауарлар мен қызметтерге ауыстырылып берілген сыйақының әділ құнының негізінде анықталады.

Әділ құн, құнның тікелей бақыланатын немесе бағалаудың басқа әдістемесін пайдалану арқылы, есептік амалмен алынған болып табылатынына қарамастан бағалау күніне активті сатқан кезде алынатын немесе нарықтың қатысушылары арасындағы кәдімгі мәміленің шеңберінде міндеттемені өткізу кезінде төленген құнды көрсетеді. Активтің немесе міндеттеменің әділ құнын бағалаған кезде, егер нарықтың қатысушылары, бағалау күніне активтің немесе міндеттеменің құнын қалыптастырған кезде осындай сипаттамаларды ескеретін болса, Топ, активтің немесе міндеттеменің сипаттамаларын ескереді. Әділ құн бойынша бағалау жүргізу және /немесе әділ құнды бағалауға қатысты ақпаратты ашу үшін, әділ құн осы шоғырландырылған қаржылық есептілігінде, ХҚЕС («IFRS») 2 қолдану саласына жататын меншікті үлестік құралдардың негізінде төлемдері бар мәмілелерді, ХҚЕС («IFRS») 16 қолдану саласына жататын лизингтік операцияларды, сондай-ақ әділ құнмен салыстырылатын, бірақ бұл ретте мысалы ХҚЕС («IAS») 2-де мүмкін болатын жүзеге асырудың таза құны немесе ХҚЕС («IAS») 36-да пайдаланудың құндылығы сияқты әділ құн болып табылмайтын бағаларды қоспағанда, жоғарыда көрсетілген тәсілмен анықталады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Сонымен қатар, қаржылық есептілігін дайындау мақсаттары үшін әділ құнды бағалау, әділ құнның иерархиясының негізінде жіктеледі (1,2 немесе 3-деңгей). Деңгейлер, нарықтық деңгейлердің негізінде әділ құнды тікелей анықтау мүмкіндігіне сәйкес келеді және жалпы әділ құнды бағалаған кезде пайдаланылған бастапқы деректердің маңыздылығын көрсетеді:

- 1-деңгейдің бастапқы деректері бағалау күніне Топ қол жеткізе алатын ұқсас активтердің немесе міндеттемелердің активті нарықтарында түзетулерді талап етпейтін баға белгіленімдерін білдіреді;
- 2-деңгейдің бастапқы деректері 1-деңгей үшін анықталған баға белгіленімдері болып табылмайды, бірақ кейбіреулері актив не міндеттеме үшін нарықта тікелей немесе жанама бақыланады; және
- 3-деңгейдің бастапқы деректері актив немесе міндеттеме бойынша бақыланбайтын бастапқы деректерді білдіреді.

Топ өзінің қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есебін өтімділік тәртібімен ұсынады. Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есеп берілгеннен кейінгі 12 айдың ішіндегі (ағымдағы) және қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есеп берілгеннен кейінгі 12 айдан жоғары мерзімдегі (ағымдағы емес) орнын толтырудың немесе өтеудің талдауы 33-ескертуде ұсынылған.

Атқарымдық валюта

Топтың барлық кәсіпорындарының қаржылық есептілігінің атқарымдық валютасы, компания өз қызметін атқаратын негізгі экономикалық ортаның валютасы болып табылады (бұдан әрі – «Атқарымдық валюта»). Банктің атқарымдық валютасы теңге болып табылады. Осы шоғырландырылған қаржылық есептілігінің есептік валютасы да теңге болып табылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Шоғырландырылған еншілес кәсіпорындар

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілігі мынадай еншілес кәсіпорындардың есебінен құралады:

Еншілес кәсіпорындар	Қатысу үлесі, %			Елі	Саласы
	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан	2018 ж. 31 желтоқсан		
«Халық Лизинг» АҚ	100	100	100	Қазақстан	Лизинг
«Қазтелепорт» АҚ	100	100	100	Қазақстан	Телекоммуникациялар
«Халық Банк Қырғызстан» ААҚ	100	100	100	Қырғызстан	Банк
«Halyk Finance» АҚ	100	100	100	Қазақстан	Брокерлік және дилерлік қызмет
«Halyk Collection» ЖШС	100	100	100	Қазақстан	Инкассалау қызметтері
«Halyk Life» АҚ	100	100	100	Қазақстан	Өмірді сақтандыру
«Халық» сақтандыру компаниясы» АҚ	99.99	99.99	99.99	Қазақстан	Сақтандыру
«Халық Банк Грузия» АҚ	100	100	100	Грузия	Банк
«Халық Жоба» ЖШС	100	100	100	Қазақстан	Күмәнді және үмітсіз активтерді басқару
«Москоммерцбанк» Коммерциялық Банкі АҚ	100	100	100	Ресей	Банк
«Халық Банк Тәжікстан» ЖАҚ	100	100	100	Тәжікстан	Банк
«Halyk Global Markets» АҚ	100	100	100	Қазақстан	Брокерлік және дилерлік қызмет
«КУСА Халық» ЖШС	100	100	100	Қазақстан	Күмәнді және үмітсіз активтерді басқару
«Халық Актив» ЖШС	100	100	100	Қазақстан	Күмәнді және үмітсіз активтерді басқару
«Халық Актив-1» ЖШС	100	100	100	Қазақстан	Күмәнді және үмітсіз активтерді басқару
«Halyk Finservice» АҚ	100	100	100	Қазақстан	Төлем карталары бойынша процессингтік операцияларды жүзеге асыру
«Tenge Bank» АҚ	100	100	-	Өзбекстан	Банк

2018 ж. 29 тамызда Банктің Директорлар Кеңесі Өзбекстанда жаңа еншілес ұйымын – «Tenge Bank» АҚБ-ні құруды мақұлдады. 2019 ж. 24 мамырда Өзбекстанның Орталық Банкі «Tenge Bank» АҚБ-ге банктік және басқа да операцияларды жүзеге асыруға лицензия берді. 2019 ж. 10 шілдеде «Tenge Bank» АҚБ Өзбекстанда клиенттерге қызмет көрсетуді бастады және осы күннен бастап шоғырландырылған қаржылық есептілігіне енгізілді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі қағидаттары

Шоғырландыру қағидаттары

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілігі Банктің және Банк бақылайтын кәсіпорындардың (оның еншілес кәсіпорындарының) қаржылық есептіліктерінен құралған. Егер Банкте:

- кәсіпорын – инвестициялар нысанына қатысты билік өкілеттіктер болса;
- кәсіпорын – инвестициялар нысанының ауыспалы нәтижелері бойынша құқықтары болса /тәуекелдер арқаласа; және
- ауыспалы нәтиженің көлеміне ықпал ету мақсатында кәсіпорын – инвестициялар нысанына қатысты билік өкілеттікті пайдалана алатын болса

Компания бақылауда болып саналады.

Егер фактілер немесе жағдайлар жоғарыда көрсетілген үш бақылау элементтерінің біреуінде немесе одан көбінде өзгерістер болғандығын көрсететін болса, Банк оның инвестициялар нысанына бақылауының болуына баға жүргізеді.

Инвестициялар нысанының дауыс беруші акцияларының көбісі Банкке тиесілі болмаса, кәсіпорын – инвестициялар нысанының елеулі қызметін жеке-дара басқару мүмкіндігін беру үшін Банкке жеткілікті дауыс беру құқығы тиесілі болған жағдайда, ол кәсіпорын – инвестициялар нысанына қатысты жеткілікті билік құқығына ие болады. Кәсіпорын – инвестициялар нысанына ықпал ету өкілеттігіне ие болуына Банктің дауыс беру құқығы жеткілікті екендігін бағалағанда Банк барлық маңызды фактілер мен мән-жайларды қарастырады, мыналарды қоса:

- басқа ұстаушылардың дауыс беруінің үлестері мен бөлінуімен салыстырғанда дауыс беру құқығы бар Банк акцияларының үлесін;
- басқа дауыс беру ұстаушыларына немесе басқа тараптарға, Банкке тиесілі ықтимал дауыс беру құқықтары;
- басқа шарттық келісімдерден туындайтын құқықтар; және
- басқарушылық шешім, сонымен қатар акционерлердің алдыңғы жиналыстарында дауыстарды бөлу қажет болған сәтте Банктің елеулі қызметті басқару мүмкіндігінің бар немесе жоқтығын көрсететін кез келген қосымша фактілер мен мән-жайлар.

Еншілес кәсіпорынды шоғырландыру Банк еншілес кәсіпорынға бақылау алғанда басталады және бақылау аяқталған сәтте тоқтатылады. Соның ішінде, бір жылдың ішінде сатып алынған немесе сатылған еншілес кәсіпорынның табыстары мен шығыстары Банк бақылауды алған сәттен бастап Банк осы еншілес кәсіпорынды бақылауды тоқтататын күнге дейін пайда немесе шығын және Өзге жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепке енгізіледі.

Пайда немесе шығын және өзге жиынтық кірістің әр компоненті Банк акционерлері мен бақыланбайтын үлестер арасында бөлінеді. Еншілес кәсіпорындардың жалпы жиынтық кірісі бұл кез келген бақыланбайтын үлестер бойынша теріс қалдықтың туындауына әкеліп соқса да Банк акционерлері мен кез келген бақыланбайтын үлестер арасында бөлінеді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Қажет болғанда, еншілес кәсіпорындардың қаржылық есептілігіне түзетулер енгізіледі, бұл олардың пайдаланатын есепке алу саясаты қағидаттарын Топ пайдаланатын есеп саясаты қағидаттарымен сәйкестікке келтіру мақсатында жүргізілді.

Шоғырландыру кезінде барлық топшілік активтер мен міндеттемелер, меншікті капитал, табыстар, шығыстар мен Топ кәсіпорындарының арасындағы операциялар бойынша ақшалай қаражаттың қозғалысы алынып тасталады.

Бақыланбайтын үлестер

Бақыланбайтын үлестер еншілес кәсіпорынның капиталында тікелей немесе жанама түрде Банкке жатқызылмайтын қатысу үлестері болып табылады.

Бақыланбайтын үлестер – пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есепте жекелей, ал қаржы ахуалы туралы шоғырландырылған есепте – бас ұйымның акционерлік капиталынан бөлек, меншікті капиталдың құрамында ұсынылады.

Топтың еншілес кәсіпорындарында иелік ететін үлесінің өзгерістері

Топтың еншілес кәсіпорындарға бақылауын жоғалтуға әкеп соқпайтын еншілес кәсіпорындардағы Топтың қатысу үлесіндегі өзгерістер меншікті капиталда есепке алынады. Топ үлестерінің және еншілес кәсіпорында бақыланбайтын иелік ету үлестерінің баланстық құны осы үлестер қатынастарының өзгеруін ескере отырып түзетіледі. Бақыланбайтын үлестер түзетілетін сомалар және төленген немесе алынған сыйақының әділ құны арасындағы кез келген айырма Топ акционерлерінің меншікті капиталында көрінеді. Бақыланбайтын үлестің акционерлерімен мәмілелер қаржылық қызметтен түскен ақшалай қаражаттың қозғалысында көрсетілген.

Топ еншілес кәсіпорынды бақылаудан айырылған жағдайда, пайда мен шығын, пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есепте көрсетіліп, (i) алынған сыйақының әділ құны мен қалған үлестің әділ құны және еншілес кәсіпорынның активтерінің (ii) баланстық құны (гудвиллды қоса) мен міндеттемелері, сондай-ақ бақыланбайтын үлестердің арасындағы айырма ретінде есептелінеді. Осындай еншілес кәсіпорынға жататын, Өзге жиынтық кіріс құрамында танылған сомалар Топ еншілес кәсіпорынның тиісті активтері мен міндеттемелерін тікелей сатқандай болғанда есепке алынады (яғни пайда немесе шығын бойынша қайта жіктеледі немесе ХҚЕС бойынша қарастырылған/рұқсат етілгендей капиталдың басқа санатына жатқызылады). Бақылауды жоғалту күнінде бұрынғы еншілес кәсіпорынға қалған инвестициялардың әділ құны бастапқы танылу кезіндегі 9 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес әділ құн ретінде немесе (қолданылатын жағдайларда) қауымдастырылған ұйымға немесе бірлескен кәсіпорынға инвестициялардың бастапқы құны ретінде қабылданады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Бизнестерді біріктіру бойынша мәмілелер

Бизнестерді біріктіру жөнінде мәмілелер сатып алу әдісі бойынша есепке алынады. Бизнестерді біріктіру кезінде төленетін өтеу Топ берген активтерді, сатып алынатын бизнестің бұрынғы иелерінің алдында Топ қабылдаған міндеттемелерді, сондай-ақ Топтың бизнеске бақылау алу үшін айырбас ретінде шығарған үлестік бағалы қағаздарды сатып алу күніне әділ құн сомасы ретінде есептелетін әділ құн бойынша бағаланады. Осыған байланысты шығынның барлығы, әдетте пайда болу сәтінде пайда мен шығын арқылы көрсетіледі.

Сәйкестендірілетін сатып алынған активтер мен қабылданған міндеттемелер сатып алу күніне мыналарды қоспағанда, әділ құн бойынша танылады:

- Мерзімі шегерілген салық міндеттемесі мен активтері «Пайдаға салынатын салық» 12 ХҚЕС-ке (IAS) сәйкес танылады және бағаланады;
- Акцияларға негізделген төлемдер бойынша («АНТ») сатып алынатын бизнестің келісімдерімен немесе осындай төлемдер бойынша сатып алынатын бизнестің келісімдерінің орнына бекітілген, АНТ бойынша Топтың келісімдерімен байланысты міндеттемелер немесе іскерлік бағалы қағаздар сатып алу күніне «Акциялар негізінде төлемдер» 2 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес бағаланады; және
- «Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер және тоқтатылған қызмет» 5 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес сатуға арналған деп жіктелген активтер (немесе шығып жатқан актив топтары) 5 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес бағаланады.

Іскерлік бедел сатып алынған заттың құнын, сатып алынған кәсіпорындағы бақыланбайтын үлестердің құнын және сатып алынған кәсіпорынның капиталындағы бұрын сатып алушыға тиесілі болған үлестің (ол болған жағдайда) құнын сатып алу күніне оның таза сәйкестендірілетін активтері мен міндеттемелерінің шамасынан асыру ретінде есептеледі. Егер қайта бағалаудан кейін сатып алу күніне сатып алынған сәйкестендірілетін таза активтердің таза құны берілген өтеудің, сатып алынған кәсіпорындағы бақыланбайтын үлес құнының және сатып алынған компанияның капиталындағы сатып алушыда бұрын болған үлестің (ол болған жағдайда) әділ құнының сомасынан асатын болса, мұндай асыру әділ құннан төмен баға бойынша үлесін сатып алудан пайда ретінде пайдаға немесе шығынға жатқызылады.

Иелік ету үлестерін білдіретін және тарату кезінде кәсіпорынның таза активтерінің пропорционалды үлесіне құқық беретін бақыланбайтын үлестер бастапқыда сатып алынған бизнестің сәйкестендірілетін таза активтерінің әділ құны немесе бақыланбайтын үлестің пропорцияға сәйкес танылған құн бойынша бағалана алады. Бағалау әдісі әр мәміле үшін жеке таңдалады. Иеленудің бақыланбайтын үлестерінің өзге түрлері әділ құн бойынша немесе қолданылатын жағдайларда басқа ХҚЕС-терге сәйкес бағаланады.

Бизнесті ортақ бақылауға біріктіру

Кәсіпкерлік субъектілерінің жалпы бақылауындағы іскерлік кәсіпті біріктіру бизнесті біріктіру болып табылады, соған сәйкес барлық біріктірілген бизнес субъектілері бизнесті біріктіруге дейін және одан кейін де бір тараппен немесе тараптармен бақыланады және бұл бақылау уақытша болып табылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Жалпы бақылауға бизнесті біріктіру тиімділігін Топ, егер біріктірілген бизнес субъектілерінің активтері мен міндеттемелері олардың баланстық құны бойынша бағаланған жағдайда үлестерді біріктіру әдісі бойынша есепке алады, Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігінде көрсетілгендей, біріктірумен байланысты транзакциялық шығын пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есепте шығынға жатқызылады, өзара баланстар алынып тасталады, төленген/табысталған сатып алу бағасы мен сатып алынған таза активтердің құны арасындағы айырма (шоғырландырылған қаржылық есептілігінде ашылғандай олардың баланс құны бойынша) сатып алушының капиталында танылады.

Іскерлік бедел

Бизнесті сатып алғанда туындайтын іскерлік бедел құнсызданудан жинақталған шығындар шегерілген, бизнесті сатып алу күніне белгіленген (жоғарыда қараңыз) сатып алу құны бойынша есепке алынады.

Ақшалай қаражат пен оның баламалары

Ақшалай қаражат пен оның баламаларына кассадағы қолма-қол ақша, корреспонденттік шоттардағы бос ақша қалдығы, кредит мекемелеріндегі қаржы және бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аспайтын кері РЕПО келісімі бойынша қаржы жатқызылады.

Міндетті резервтер

Міндетті резервтер Қазақстан, Қырғызстан, Грузия, Тәжікстан, Өзбекстан Ұлттық Банктері мен Ресей Орталық Банкіндегі корреспонденттік шоттардағы қаржыдан және Топтың күнделікті қызметі үшін қаржыландыру мақсатында пайдалануға болмайтын кассадағы қолма-қол ақшадан құралады, осыған байланысты бұл қаржы ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы шоғырландырылған есепте ақшалай қаражат пен оның баламасы деген бапқа қосылмайды.

Бағалы металдар

Бағалы металдарда көрсетілген активтер мен міндеттемелер Лондондық бағалы металдар нарығында баға белгілеудің екінші фиксингі негізінде есептелген бағам бойынша АҚШ долларына қатысты теңгенің қолданыстағы бағамын ескере отырып көрсетіледі. Бағалы металдар бағасының өзгеруі шетел валютасымен жасалатын операциялар бойынша таза пайда/(шығын) құрамында көрсетіледі.

Кредиттік мекемелердегі қаражат

Топ өз қызметін жүргізу барысында басқа банктерде қолдануы шектелген ағымдағы шоттарды ашады немесе белгілі бір мерзімдік кезеңге ақша салымдарын орналастырады. Кредит мекемелеріндегі өтеу мерзімі белгіленген қаржы кейін тиімді пайыздық мөлшерлеме әдістемесін пайдалану арқылы амортизациялық құны бойынша бағаланады. Белгіленген өтеу мерзімі жоқ қаржы бастапқы құнымен есепке алынады. Кредит мекемелеріндегі қаржы күтілетін кредиттік шығындар бойынша кез келген резервті шегеру арқылы есепке алынады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Қаржы құралдарын тану және бағалау

Тиісті қаржылық құралға қатысты шарт бойынша Топ тараптардың бірі болған жағдайда қаржы активтері мен қаржы міндеттемелері Топтың қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі. Топ ұдайы сипаттағы қаржылай активтер мен міндеттемелерді сатып алулар мен өткізулерді есептесу күніндегі есепке алу әдісімен көрсетеді. Осындай әдіспен сатып алынған, кейіннен әділ құнымен бағаланатын қаржы құралдары мәміле жасалған сәттен бастап есеп айырысу белгіленген күнге дейін сатып алынған құралдар сияқты есепке алынады.

Қаржы активтері мен қаржы міндеттемелері бастапқыда әділ құн бойынша көрсетіледі. Қаржы активтерін және қаржы міндеттемелерін сатып алумен немесе шығарумен тікелей байланысты транзакциялық шығындар (пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша көрсетілетін қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінен басқа) бастапқыда танылғанда қаржы активтерінің немесе қаржы міндеттемелерінің әділ құнын тиісінше ұлғайтады немесе азайтады. Қаржы активтерін немесе қаржы міндеттемелерін сатып алуға тікелей қатысты, пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша көрсетілетін транзакциялық шығындар тікелей пайдаға немесе шығынға жатқызылады. Қаржы активтері мен қаржы міндеттемелері құнын одан әрі бағалау үшін пайдаланылатын бухгалтерлік есеп қағидаттары есеп саясатының төмендегі сипатталған тиісті ережелерінде ашылады.

Қаржы активтері

Барлық қаржы активтері қаржы активін сату немесе сатып алу, талаптары тиісті нарықта белгіленген мерзімде жеткізуді талап ететін келісімшарт бойынша жүзеге асырылғанда, мәміле жасалған күні танылады және тану тоқтатылады және бастапқыда пайда немесе шығын арқылы әділ құн («ПЗАӘҚ») бойынша бағаланатын ретінде жіктелетін қаржы активтерін қоспағанда, транзакциялық шығынға қоса әділ құны бойынша бағаланады. ПЗАӘҚ бойынша бағаланатын ретінде жіктелген қаржы активтерін сатып алуға тікелей байланысты мәміле бойынша шығындар дереу пайда немесе шығынмен бірге танылады.

«Қаржы құралдары» 9 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес танылған барлық қаржы активтері қаржы активтерін басқаруға арналған ұйымның бизнес үлгісіне және қаржы активтерінің ақша ағындарының шарттық сипаттамаларына негізделген амортизацияланған құны немесе әділ құны бойынша бағалануы тиіс.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Бұл ретте:

- *Шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін активтерді ұстап қалу.* Бұл бизнес-үлгі қаржы құралдарының қаржы құралдарының қызмет ету мерзімі ішінде негізгі соманы және пайыздық төлемдерді алу арқылы ақшалай қаражат қозғалысын жүзеге асыруға мүмкіндік береді деп болжайды. Осы бизнес-үлгі шегінде қаржы активін өтеуге дейін ұстап тұру басымдық болып табылады, алайда мерзімінен бұрын жүзеге асыруға тыйым салынбайды.
- *Шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін активтерді ұстап қалу және қаржы активтерін сату.* Бұл бизнес-үлгі қаржы активтерін басқару шарттық ақшалай қаражаттың ағындарын алуға және қаржылық активтерді сатуға бағытталған деп болжайды. Осы бизнес-үлгі шеңберінде қаржы активін сатудан қолма-қол ақшаны алу – «Шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін активтерді ұстап қалу» бизнес-үлгісімен салыстырғанда сатудың жоғары жиілігі мен сату көлемімен сипатталатын басымдық болып табылады.
- *Басқа мақсаттар үшін активтерді ұстап қалу.* Осы бизнес-үлгі шеңберінде қаржы активтерін басқару мақсаты мыналар болуы мүмкін:
 - қаржы активтерін сату арқылы ақшалай қаражат ағындарын жүзеге асыруды басқару;
 - күнделікті қаржыландыру қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін өтімділікті басқару;
 - басқару мен нәтижелілікті бағалау әділ құн негізінде жүзеге асырылатын портфель;
 - сауда-саттыққа арналған анықтамаға сай келетін портфель. Қаржы активтері саудаға арналған деп саналады, егер олар негізінен жақын уақытта сату (сатып алынған сәтке дейін), қысқа мерзімді пайда алу мақсатында сатып алынған болса (180 күнге дейін) немесе туынды қаржы құралдары болып табылса (хеджирлеу құралы ретінде анықталған қаржылық кепілдіктер немесе туынды қаржы құралдарын қоспағанда).

9 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес, қаржы активтері мынадай түрде жіктеледі:

- амортизацияланған құны бойынша бағаланатын активтер ретінде жіктелген банк қарыздары мақсаты шартпен көзделген негізгі қарыз сомасының шотына төленетін төлем және негізгі қарыздың өтелмеген бөлігіне пайыз болып табылатын ақша ағындарын алу болып табылатын бизнес-үлгі шегінде ғана ұсталынады, ол тек негізгі борыш сомасына төлемдер және пайыздық төлемдерді қамтиды («SPPI»);
- корреспонденттік шоттардағы қалдықтар, банкаралық қарыздар/депозиттер, РЕПО операциялары әдетте амортизацияланған құн бойынша бағаланатын актив ретінде жіктеледі, яғни бизнес үлгі шеңберінде басқарылады, оның мақсаты шартпен көзделген ақша ағындарын алу, соның ішінде SPPI;
- борыштық бағалы қағаздар таңдалған бизнес үлгіні және SPPI-ді сақтауды ескере отырып, үш жіктеу санатының кез келгеніне жатқызылуы мүмкін;
- үлестік бағалы қағаздар, әдетте, кезең ішіндегі пайда мен шығындың өзгеруін көрсететін әділ құндағы құралдар ретінде жіктеледі.
- саудаға арналған бағалы қағаздар және туынды қаржы құралдары қаржы активтерінің санатына кезең ішіндегі пайда мен шығындың өзгеруін көрсететін әділ құн бойынша жіктеледі.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Пайда мен шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері немесе қаржы міндеттемелері

Пайда мен шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері мыналарды қамтиды:

- Активтер, шарттық ақша ағындары, ол бойынша қарыздың және пайыздың негізгі сомасына төлемдерді ғана емес және/немесе
- Шарттық ақшалай қаражаттың ағындарын алу немесе осындай ағындарды алу және активті сату мақсатында ұсталатын активтерді қоспағанда, бизнес-үлгі бойынша ұсталатын активтер;
- Әділ құн бойынша опционды қолдану арқылы ПЗАЭҚ бойынша бағаланатын санатқа жататын активтер;
- Қаржылық міндеттемелер, егер қаржылық міндеттеме не саудаға арналған болса, не пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ретінде бағаланса, пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі.

Қаржы міндеттемесі мына жағдайда саудаға арналған ретінде жіктелетін болады:

- егер ол негізінен жақын арада кері сатып алу үшін қабылданған болса;
- Топ бірлесіп басқаратын қаржы құралдарының сәйкестендірмелі портфелінің бір бөлігі болып табылса және осы нақты мақсаты қысқа мерзімді табыс әкелу болса; немесе
- хеджирлеу құралы ретінде айқындалмаған және тиімді емес туынды құрал болып табылса.

Пайда мен шығын арқылы әділ құнмен есепке алынатын қаржы активтері немесе қаржы міндеттемелері біріктірілген қаржылық есептілігінде әділ құнмен есепке алынады. Әділ құнның өзгерістері пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері және міндеттемелер бойынша таза (шығында)/пайдада көрсетіледі. Пайда ретінде табылған немесе шығын ретінде шегерілген пайыздар келісімшарт талаптарына сәйкес тиісінше пайыздық табыста немесе пайыздық шығында есептеледі, ал дивидендтер алу құқығы белгіленген жағдайда дивиденд бойынша тапқан пайда «Өзге кірістер» деген жолда есепке алынады.

Амортизацияланған құн бойынша немесе өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық құралдар

Топ активті басқару үшін пайдаланылатын Топтың бизнес үлгісі мен ақша ағындарының шартта көзделген сипаттамаларының негізінде қаржы активі жіктелуіне бағалау жүргізеді және баға береді.

Активтерді амортизацияланған құны бойынша немесе басқа жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша жіктеу және бағалау үшін, тиісті шарттың талаптары борыштың негізгі сомасына және негізгі соманың өтелмеген бөлігі бойынша пайыздарды ғана қамтитын ақша ағынының пайда болуын қамтуы тиіс.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Белгіленген талаптарға сәйкес шартпен көзделген ақша ағынын тексеру кезінде, негізгі қарыздың негізгі сомасы қаржы активінің бастапқы танудан кейінгі әділ құны ретінде қарастырылады. Қаржы активінің мерзімі ішінде қарыздың негізгі сомасы өзгеруі мүмкін (мысалы, негізгі сомаға төлемдер болған жағдайда). Пайыздар белгілі бір уақыт кезеңі ішінде өтелмеген берешектің негізгі сомасына қатысты кредиттік тәуекел үшін, сондай-ақ кредиттеуге байланысты басқа да қарапайым тәуекелдер мен шығыстар, сондай-ақ пайдаға қатысты пайдаға арналған шығындардың өтелуін қамтиды. Негізгі және пайыздық төлемдер бойынша төлемдер қаржы активі көрсетілетін валютамен жүргізіледі.

Шартпен көзделген, өзіне тек борыштың негізгі сомасына және пайыз ретінде ғана төлемді қамтитын ақша ағындары негізгі кредит шартының талаптарына сәйкес келеді. Нәтижесінде, шартпен көзделген ақша ағындарының тәуекелі немесе құбылмалылығын тудыратын шарт талаптары негізгі кредит шартына қатысы жоқ, мысалы, акциялар немесе тауарлар бағасының өзгеру тәуекелі шартпен көзделген ақша ағынын тудырмайды, онда тек қана негізгі қарыз сомасына төлемдер және негізгі қарыз сомасының өтелмеген бөлігі қамтылады. Құрылған немесе сатып алынған қаржы активі оның заңды нысанда қарыз болып табылатынына қарамастан, негізгі кредит шарты болуы мүмкін.

Қаржы активтерін басқару үшін пайдаланылатын бизнес-үлгілер қаржы активін жіктеу үшін 9 ХҚЕС (IFRS) бірінші қолдану күнінде бағаланды. Бизнес үлгісі ретроспективті түрде Топтың 9 ХҚЕС (IFRS) алғашқы қолдану күніндегі балансында танылған барлық қаржы активтеріне қолданылды. Ұйым пайдаланатын бизнес-үлгі сол немесе басқа бизнес мақсатқа жету үшін топтастырылған қаржы активтерін басқару механизмін көрсететін деңгейде анықталады. Топтың бизнес-үлгісі басшылықтың жеке құралға қатысты ниетіне байланысты емес, бағалау жеке құралдар деңгейінде емес, біріктірудің неғұрлым жоғары деңгейінде жүзеге асырылады.

Өзінің қаржы құралдарын басқару үшін Топ ақша ағындарын тудыру мақсатында, ақша қаржы активтерін басқару тетігін сипаттайтын бірнеше бизнес үлгілерді пайдаланады. Осы бизнес-үлгілер Топтың ақша ағынының шартпен көзделген ақша ағындарын алудың, қаржы активтерін сатудың немесе екеуінің де нәтижесі болатынын анықтайды.

Бизнес-үлгіні бағалау кезінде Топ қолда бар барлық ақпаратты ескереді. Сонымен қатар, бағалау оның пайда болуын Топ болжамды түрде күтуге құқылы, мысалы, «нашар» сценарий немесе «күйзеліс» сценарийі тәрізді сценарийлер негізінде жасалмайды. Топ барлық тиісті деректерді ескереді, мысалы:

- осы бизнес-үлгі ұсталатын қаржы активтері мен бизнес-үлгісінің тиімділігін бағалау тетігі және негізгі басқарушы персоналға есеп беру;
- бизнес-үлгінің (осы бизнес-үлгі бойынша ұсталатын қаржы активтерінің) тиімділігіне және тәуекелдерді басқару әдісіне әсер ететін тәуекелдер; және де
- басшылыққа сыйақы төлеу тетігі (мысалы, сыйақы төлеу себептері талданады: тиісті активтердің әділ құны немесе шартпен көзделген ақша ағымдары).

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Қаржы активін бастапқы тану кезінде Топ жаңадан танылған қаржы активтері қолданыстағы бизнес үлгісінің бөлігі болып табыла ма соны анықтайды немесе жаңа бизнес үлгісінің пайда болуын көрсетеді. Топ алдыңғы кезеңдегі өзгерістерді анықтау үшін әрбір есепті кезеңде өзінің бизнес-үлгілерін қайта қарастырады. Ағымдағы есепті кезеңде Топ өзінің бизнес-үлгілерінде қандай да бір өзгерістерді анықтаған жоқ.

Басқа жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланған борыштық құралдарды тануды тоқтатқаннан кейін бұрын басқа толық табыс арқылы танылған жиынтық табыс/шығыс өзіндік капиталдан пайда немесе шығын санатына қайта жіктеледі. Басқа жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланған санатқа жатқызылатын үлестік құралдарды тануды тоқтатқаннан кейін, керісінше бұрын түрлі жиынтық табыс құрамында танылған жинақталған пайда немесе шығын, пайда немесе шығын санатына қайта жіктелмейді, бірақ өзіндік капиталдың басқа бабының құрамына ауыстырылады. Бастапқы танудан кейін амортизацияланған құны бойынша немесе басқа жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық құралдар құнсыздануға жатады.

Кепілмен қамтамасыз ету

Топ клиенттердің міндеттемелеріне қатысты егер ол қажет деп санаса, кепілді қамтамасыз етуді алады. Әдетте, кепілді қамтамасыз ету клиенттің қолда бар міндеттемелеріне де, болашақ міндеттемелеріне қатысты мұндай активтер бойынша Топқа талап ету құқығын беретін клиент активтерінің кепіл түріне ие болады.

Қаржы активтерін қайта жіктеу

Топтың белгілі бір қаржы активтеріне сәйкес бизнес үлгісі өзгерген жағдайда, осындай активтер қайта жіктеледі. Жаңа санатқа жатқызу мен бағалауға қойылатын талаптар болашақта бірінші іскерлік модельдегі өзгерістерден кейін Топтың қаржы активтерін қайта жіктеуге әкелген бірінші есепті кезеңнің бірінші күнінен бастап қолданылады. Шартпен көзделген ақша ағындарындағы өзгерістер төмендегі есеп саясатына («Қаржы активтерін өзгерту және тануды тоқтату») сәйкес талданады.

Қаржы активтерін түрлендіру және тануды тоқтату

Қаржы активі бастапқы тану күні мен қаржы активін өтеу күнінің арасында активтің ақша ағындарын реттейтін шарт талаптарын қайта қарау немесе басқа түрдегі өзгерту болған жағдайда өзгертіледі. Өзгеріс шартпен көзделген ақша ағындарының сомасына және/немесе мерзіміне дәл сол уақыт сәтінде немесе болашақта уақыт сәтінде әсер етеді. Сонымен қатар, бұрыннан бар қарыз бойынша қолданыстағы ковенанттарды енгізу немесе түзету мұндай жаңа немесе түзетілген ковенанттар ақша ағындарына дереу әсер етпесе де өзгерістерді білдіреді, бұл ретте, олар сақталмаған болса, ақша ағындарына да әсер етуі мүмкін (мысалы, ковенантты бұзған жағдайда қарыз бойынша пайыздық мөлшерлеме артуы мүмкін).

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Мүмкіндігінше, Топ қамтамасыз етуден құн өндірмей-ақ қарыздарды қайта құрылымдауды көздейді. Мұндай қайта құрылымдау өтеу мерзімін ұзартуды және жаңа несие шарттарын келісуді қамтиды. Талаптар қайта қаралғаннан кейін, құнсыздану шарттардың өзгеруіне дейін есептелген бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып бағаланады, ал несие мерзімі өткен деп есептелмейді. Басшылық барлық критерийлердің орындалуын және болашақ төлемдер өте жоғары деңгейде болуын қамтамасыз ету үшін қайта қаралған шарттармен несиені тұрақты түрде бақылайды. Қарыздар қарыз бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалану арқылы жеке немесе ұжымдық түрде құнсыздану бойынша бағаланады. Қайта қарастырылған талаптар қаржылық жағдайдағы нашарлауы бар жеке негізде құнсыздануға бағаланған қарыздардың құнсыздануының дәлелі болып табылады.

Топ қаражаттың қайтарылуын барынша жоғарылату және дефолт тәуекелін азайту үшін қарыз алушымен қаржылық қиындықтар туындаған кезде клиенттерге берілген қарыздарды қайта қарайды. Санкциялардан бас тарту қарыз алушы түпнұсқа шарттық талаптарды орындауға барынша негізделген ықтимал шараларды қолданған жағдайда, әдепкі дефолт тәуекелінің бар екендігі немесе дефолттың жоғары болуы немесе қарыз алушы қайта қаралған келісімшарттық талаптарды орындай алатыны күтіледі. Талаптарды қайта қарау көбінесе қарызды өтеу мерзімін ұзартуды, несие бойынша ақша ағынының мерзімін өзгертуді (негізгі қарыз сомасы есебіне төлемдер және пайыздар), сондай-ақ кредиторға тиесілі (негізгі қарыз сомасы бойынша берешек немесе пайыздарды кешіруді) ақша ағынының сомасын азайтуды және ковенантты түзетуді қамтиды. Топта заңды тұлғаларға берілген қарыздарға, сондай-ақ жеке тұлғаларға берілген қарыздарға қатысты қолданылатын санкциялардан бекітілген бас тарту саясаты бар.

Қаржы активі өзгерген кезде Топ осы өзгерісті активті тануды тоқтатуға әкеп соға ма жоқ па соны бағалайды. Топтың саясатына сәйкес, егер түрлендіру шарт талаптарында елеулі айырмашылықтар тудырса, тануды тоқтатуға әкеп соқтырады. Өзгертілген шарттар бастапқы шарт талаптарынан айтарлықтай ерекшеленетінін анықтау үшін Топ сапалы факторларды талдайды. Мысалы, шартта көзделген талаптарды өзгерткеннен кейін ақша ағындары негізгі қарыз сомасы пен пайыздар бойынша төлемдерді қамтиды, шарт немесе контрагент валютасы өзгерді. Сондай-ақ пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру дәрежесі, өтеу мерзімі, ковенанттар да талданады.

Коммерциялық себептерге байланысты қаржы активін өзгерткен кезде, Топ әртүрлі сапалық факторларды (валютаның, пайыздық мөлшерлеменің, өтеу мерзімінің өзгеруі) ескереді және ескі қарызды тануды тоқтату және әділ құн бойынша жаңа қарызды тануды тоқтату керек пе деген қорытынды жасайды.

Қаржы активін тануды тоқтатқан жағдайда, ККШ бойынша бағалау резерві осы күнге активтің таза баланстық құнын анықтау үшін тануды тоқтату күніне қайта бағаланады. Жаңа қаржы активінің қайта қаралған баланстық құны мен жаңа әділ құнының арасындағы айырмашылық жаңа талаптарға сәйкес пайданың туындауына әкеледі немесе тануды тоқтатудан шығын тудырады. Жаңа қаржы активіне қатысты ККШ бойынша бағалау резервінің мөлшері, егер жаңа несие пайда болған кезде кредиттік-құнсызданған деп қарастырылатын жағдайларды қоспағанда, келесі 12 айдағы ККШ мөлшері негізінде есептелетін болады. Бұл жаңа несиенің әділ құны оның қайта қаралған номиналды құнына айтарлықтай дисконтпен танылған кезде ғана қолданылады, себебі өзгеріс нәтижесінде төмендетілмеген дефолт тәуекелі жоғары болып қалады. Толығырақ ақпарат алу үшін 11-ескертуді қараңыз.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Құнсыздану

Қаржы активтерінің құнсыздануы мынадай факторларды ескере отырып есептелді:

- ККШ есептеу үшін Банк қарызды жеке және топтық негізде кредиттік тәуекелдің жалпы сипаттамаларына негізделген активтерді топтастырумен бағалайды.
- ККШ – олардың ықтималдығы ескеріле отырып, кредиттік шығындардың сәйкес құнын бағалауды білдіреді. Бұл шығындардың бағалануы шарт бойынша Топқа тиесілі ақшалай қаражат ағындарының және тиісті актив үшін ТПМ арқылы дисконтталған бірқатар экономикалық сценарийлердің ықтималдығын талдау негізінде Топ алатын ақшалай қаражаттың ағыны арасындағы айырмашылықтың сәйкес құнын білдіреді.
- Есептеу шамадан тыс шығындарсыз немесе күш-жігерсіз алуға болатын ақылға қонымды және расталған ақпарат негізінде жүзеге асырылады. Кепілдендірілген қаржы активінің күтілетін болашақ ақша ағымдарының дисконтталған құнын есептеу ақшалай қаражаттың ағындарын көрсетеді, бұл кепілдік беруді алудың және сатудың құнын, сатып алудың ықтималдығы немесе ықтималсыздығы болған жағдайда өндіріп алудың нәтижесі болуы мүмкін. Резервтер Топтың өздерінің шығындарын талдау тәжірибесіне және басшылықтың борышқа қызмет көрсету мүмкіндігіне және қарыз алушының кредиттік тарихына негізделген несиелік тәуекелінің әрбір санаты бойынша активтермен танылуы ықтимал шығындар деңгейіне қатысты жорамалдарға негізделген.
- Қазынашылық операциялар (борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар, «кері РЕПО» операциялары, банкаралық қарыздар мен депозиттер, корреспонденттік шоттар, қазынашылық операциялар бойынша дебиторлық берешек) бойынша құнсыздану есебі контрагенттің рейтингі, дефолт ықтималдығы, мәміле мерзімі және дефолт бойынша шығын деңгейін ескере отырып жасалады.
- Қазынашылық операциялар бойынша күтілетін несиелік шығындарды бағалау жеке негізде жүргізіледі (дебиторлық берешек түрінде белгілі бір талаптарды қоспағанда).

Қаржы активтері келесі тәсілге сәйкес қоржынға бөлінеді:

- 1-кезең: актив танылғаннан бергі уақытта кредиттік тәуекелдің елеулі ұлғаюы болмаған кезде, алдағы 12 айдағы құнсызданудан күтілетін шығындар сомасында танылады;
- 2-кезең: актив танылған кезден бастап кредиттік тәуекелдің елеулі ұлғаюы, құнсыздану қаржы активінің қызмет ету мерзімі ішінде күтілетін шығындар сомасында танылады;
- 3-кезең: Қаржы активі дефолт болып табылады немесе құнсыздану белгісі бар.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтер

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалауды өлшемі мыналарға тең бағалау резервінің көмегімен жүргізу қажет:

- күтілетін шығындар келесі 12 айда, яғни, қаржы құралының барлық мерзімі ішінде несие шығындарының бөлігі, бұл есепті күннен кейінгі 12 ай ішінде болуы мүмкін құрал міндеттемелері бойынша міндеттемелерді орындамау салдарынан күтілетін кредиттік шығындар («1-кезең»);
- міндеттемелердің қолданылу мерзімі ішінде құрал бойынша міндеттемелерді орындамаудың барлық ықтимал жағдайларының нәтижесінде туындаған қаржы құралының бүкіл мерзімі ішінде күтілетін кредиттік шығындар шамасы («2-кезең» және «3-кезең»).

Кезеңдер туралы егжей-тегжейлі ақпарат 5, 8, 9, 10, 11 және 17-ескертулерде келтірілген.

Қаржы құралының бүкіл қолданылу мерзімі ішінде ККШ-ның толық шамасының құрамында бағалау резервін құру үшін құралды бастапқы тану сәтінен бастап кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюы жағдайында талап етіледі. Барлық басқа жағдайларда ККШ-ға арналған резервтер ККШ-ға 12 ай ішінде тең сомада қалыптастырылады.

- Пайдаланылмаған кредиттік қаражатқа сәйкес ККШ Топ кредиттік қаражат іріктелген жағдайда алуды күтетін ақшалай қаражат ағыны және егер міндеттеме ұстаушы кредиттік қаражатты іріктеген кезде шарт бойынша Топқа тиесілі ақшалай қаражат ағындары арасындағы айырма құнын көрсетеді.
- Қаржылық кепілдік шарттарына қатысты ККШ ұстаушыдан, қарыз алушыдан немесе кез келген басқа тараптан алатын соманы алып тастағанда, кепілдік берілген борыштық құралдың иесіне өтем төлеуге күтілетін төлемдер арасындағы айырманы көрсетеді.

ККШ-ны бағалау жеке несиеге қатысты немесе тәуекелдің ұқсас сипаттамасы бар несие портфельдері бойынша жүргізіледі. ККШ бойынша бағалау резервінің есебі (жеке немесе топтық негізде) бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені (бұдан әрі – «ТПМ») пайдаланып, актив үшін күтілетін ақша ағынының сәйкес құнының негізінде есептеледі.

ККШ шамасын анықтаған кезде, дефолттың анықтамасын қолдану өте маңызды. Дефолтты анықтау ККШ-ның сомасын бағалау үшін пайдаланылады және бағалау резерві келесі 12 айға немесе бүкіл кредиттеу мерзіміне есептелген бе, соны анықтау үшін қолданылады, себебі «дефолт» түсінігі ККШ-ны бағалауға ықпал ететін және кредиттік тәуекелді айтарлықтай артуын анықтайтын «дефолт ықтималдығы» түсінігінің бір бөлігі болып табылады (4-ескертуде көрсетілген).

Негізделген болжамды ақпараттар туралы толығырақ мәлімет алу үшін 33-ескертуді қараңыз.

РЕПО және кері РЕПО келісімдері және бағалы қағаздар ұсыну

Топ өз қызметінің барысында қаржы активтерін сату туралы және кері сатып алу туралы келісімдер (бұдан әрі – «РЕПО келісімдері»), сондай-ақ сатып алу туралы және қайтадан кері сату туралы келісімдерді (бұдан әрі – «кері РЕПО келісімдері») бекітеді. РЕПО және кері РЕПО операцияларын Топ сауда жасау мақсатында өтімділікті басқару элементі ретінде пайдаланады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

РЕПО келісімдері қамтамасыз етілген қаржыландыру операциялары ретінде қарастырылады. РЕПО келісімдері бойынша сатылған бағалы қағаздар қаржы ахуалы туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі, егер кепілзаттық қамтамасыз етуді алған тараптың оларды сату, не болмаса қайта кепілдікке беру құқығы болса, мұндай бағалы қағаздар РЕПО келісімдері бойынша кепілдікке салынған бағалы қағаздар ретінде жіктеледі. Тиісті міндеттеме кредит мекемелерінің немесе клиенттердің қаражатында атап көрсетіледі.

Кері РЕПО келісімдерінің негізінде сатып алынған бағалы қағаздар кредит мекемелеріндегі қаржы немесе клиенттерге берілген қарыздар немесе тиісінше ақшалай қаражаты және олардың баламасы ретінде есепке алынады. Сату мен кері сатып алу құны арасындағы айырма пайыздық пайда ретінде қарастырылады және РЕПО келісімдері әрекет ететін кезең үшін, тиімді пайыз мөлшерлемесі әдісін пайдалана отырып есептеледі.

Контрагенттерге қарызға берілген бағалы қағаздар қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі. Үшінші бір тарапқа сатылған, оларды сату мен сатып алу «пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза пайдада/(шығында)» есепке алынатындарды қоспағанда, тартылған бағалы қағаздар қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте көрсетілмейді. Оларды қайтару бойынша міндеттемелер саудалық міндеттеме ретінде әділ құнмен көрсетіледі.

Топ бағалы қағаздар бойынша РЕПО шарттарын және бағалы қағаздармен қарыздар бойынша мәмілелер бекітеді, олар бойынша Банк кәдімгі нарықтық тәжірибеге сәйкес қамтамасыз етуді алады немесе береді. Қазақстандағы және Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы («ТМД») елдеріндегі кері сатып алу операцияларының стандартты талаптарына сәйкес қамтамасыз етуді алушы мәміле бойынша есеп айырысқан кезде баламалы бағалы қағаздарды қайтарған жағдайда қамтамасыз етуді сату немесе кепілге қайта салу құқығына ие.

Өзара есепке алу

Қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша өзара есепке алу жүргізіліп, таза сомасы есепке алынған сомаларды есептеуге заңды тұрғыдан құқығы болған кезде және нетто-негізде реттеуді жүргізу немесе бір мезетте активті сату және міндеттемені өтеу ниеті болған кезде қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі. Шығып кеткен болып танылмайтын қаржы активін есепке алу кезінде Топ берілетін активті және оған сәйкес міндеттемені өзара есепке алуды орындамайды. Егер ол қандай да бір стандарт немесе түсіндіру бойынша талап етілмесе немесе рұқсат етілмесе, пайда мен шығын бойынша өзара есепке алу жүргізілмейді және жеке Топтың есепке алу саясаттарында ашылмайды.

Туынды қаржы құралдары

Топ туынды қаржы құралдарының бөлігі болып табылады, олардың кейбірі саудаға арналған, ал қалған бөлігі пайыздық, кредиттік және валюталық тәуекелдерді басқаруға арналған. Ұсталған туынды қаржы құралдарға шетел валютасындағы форвардтық келісімшарттар, пайыздық своптар, валюталық пайыздық своптар және кредиттік-дефолт своптары жатады.

Туынды қаржы құралдары бастапқыда туынды қаржы құралы жасалған күнгі әділ құн бойынша есепке алынады және кейінірек әрбір есептік күнгі олардың әділ құнына қайта бағаланады. Осыдан туындайтын пайда немесе шығын тікелей пайда немесе шығын арқылы танылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Оң әділ құны бар туынды қаржы құралдары қаржы активі ретінде танылады, ал теріс әділ құны бар туынды қаржы құралдары қаржы міндеттемесі ретінде танылады. Туынды қаржы құралдары ұзақ мерзімді активтерде немесе егер құралдың қалған мерзімі 12 айдан асатын болса және оны сату немесе қайтару 12 ай ішінде күтілмесе ұзақ мерзімді міндеттемелерде есепке алынады. Басқа туынды қаржы құралдары қысқа мерзімді активтерге немесе қысқа мерзімді міндеттемелерге қосылады.

Қаржы активтері болып табылмайтын негізгі шарттар, негізгі гибридтік шарттарға енгізілген туынды құралдар, туынды құралдың анықтамасына сай болған жағдайда, олардың туынды құралдарының құрамына кіретін жағдайда, жеке туынды құрал ретінде көрсетіледі, олардың тәуекелдері мен сипаттамалары негізгі шарттардың тәуекелдері мен сипаттамалары тығыз байланысты емес және негізгі шарттар ПЗАӘҚ арқылы бағаланбайды.

Егер кірістірілген туынды құралға қатысты кірістірілген құралдың қалған қызмет мерзімі 12 айдан асса және жақын арадағы 12 ай ішінде оны сату немесе сатып алу болмаса, айналымнан тыс активтер немесе ұзақ мерзімді міндеттемелер ретінде ұсынылады. Басқа кірістірілген туынды құралдар ұзақ мерзімді активтер немесе басқа енгізілген туынды құралдар ағымдағы активтер немесе ағымдағы міндеттемелер ретінде ұсынылады.

Форвардтар

Форвардтық және фьючерстік келісімшарттар белгіленген қаржы құралын анықталатын бағамен және белгіленген уақытта сатып алу немесе сату жөніндегі шарттық келісімдерді білдіреді. Форвардтық келісімшарттар биржалық емес нарықта бекітілетін стандарттық емес келісімшарттар болып табылады. Фьючерстік келісімшарттар реттелетін биржаларда стандартты сомаларға ресімделеді және оларға ақшалай нысандағы кепілдікті депозит сомасының күнделікті түзетілуін талап етеді. Форвардтық және фьючерстік келісімшарттардағы тәуекелдің негізгі айырмашылығы кредиттік тәуекелге және өтімділік тәуекеліне қатысты.

Топ форвард шарттары бойынша контрагенттерге қатысты кредиттік тәуекелді өзіне алады. Фьючерстік шарттармен байланысты кредиттік тәуекел минималды болып табылады, өйткені ақшалай кепілдік депозитін енгізу бойынша биржа талаптары кез келген жағдайда осы келісімшарттардың орындалуын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Форвард шарттары бойынша есептеулер жалпы негізде жүргізіледі және осылайша олармен байланысты өтімділік тәуекелі есептеулері нетто-негізде реттелетін фьючерстік шарттар бойынша тәуекелге қарағанда жоғары деп есептеледі. Келісімдердің екі түріне байланысты нарықтық тәуекел туындайды.

Своптар

Своптар – бұл белгілі бір уақыт кезеңі ішіндегі төлемдер ағымымен алмасу бойынша екі тараптың арасындағы шарттық келісімдер, аталған базалық индекстің, мәселен, пайыздық мөлшерлемесінің, шетел валютасын айырбастау бағамының немесе акция бағамының өзгерістерін ескере отырып жасалады.

Пайыздық своптар Топтың өзге қаржы институттарымен бекітетін келісімшарттарына жатады, бұл шарттар бойынша Топ тіркелімді пайыз мөлшерлемесін төлеу немесе алу орнына, тиісінше, құбылмалы сыйақы мөлшерлемесін төлейді немесе алады. Төлемдер ағымы, әдетте, тараптардың біреуі екіншісіне төлеуге тиіс болатын айырманы ескере отырып, өзара есепке алынады.

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Валюталық свопта Топ валютаның бір түрімен белгіленген соманы төлейді және екінші бір валютамен белгіленген соманы алады. Көпшілік жағдайда валюталық своптары бойынша есептер жалпы негізде орындалады.

Кредиттік тәуекел своптары екі тарап арасындағы белгілі бір шартты сомаларға негізделген кредиттік оқиғаларға қатысты төлемдерді жүзеге асыру туралы шарттық келісімдер болып табылады. Топ мәні своп болып табылатын бағалы қағаз бойынша контрагенттің дефолт тәуекелдерін азайту мақсатында арнайы сақтандыру компанияларынан және банктерден кредиттік тәуекел бойынша своп сатып алады.

Опциондар

Опциондар сатып алушыға қаржы құралын тіркелімді баға бойынша белгіленген сомаға немесе болашақтағы анықталатын күндері не болмаса келісілген кезең ішінде сатып алу немесе сату құқығын беретін, алайда бұған міндеттемейтін шарттық келісімдер болып табылады. Топ опциондарды реттелетін биржада және биржадан тыс нарықта сатып алады және сатады.

Топтың сатып алған опциондары Топтың өзіне базалық активті келісілген баға бойынша немесе опционның әрекеті аяқталатын күні, не болмаса осы сәтке дейін сатып алуға (сатып алатын опциондар) немесе сатуға (сатылатын опциондар) мүмкіндік береді. Топтың сатып алынған опциондар бойынша әділ құн болып табылатын олардың баланстық құнының шегінде ғана кредиттік тәуекелге ұшырау қаупі бар.

Топтың берген опциондары сатып алушыға базалық активті келісілген баға бойынша немесе опционның әрекеті аяқталатын күні, не болмаса осы сәтке дейін сатып алуға немесе банкке сатуға мүмкіндік береді.

Топ пайыздық мөлшерлеме тәуекелі мен валюталық тәуекелді басқару үшін туынды қаржы құралдарын (деривативтер), оның ішінде валюталық форвардтық келісімшарттарды, пайыздық своптарды және валюталық своптарды пайдаланады. Туынды қаржы құралдары туралы қосымша ақпарат 7-ескертуде берілген.

Топтың туынды құралдармен шарттары бойынша тәуекел мөлшері нарықтық және кредиттік тәуекелдерді, сондай-ақ Топтың өтімділік тәуекелін жалпылама басқару шеңберінде мұқият бақылауға алынады (33-ескертуде берілген).

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Кредиттік-құнсыздандырылған қаржы активтері

Қаржы активі осындай қаржы активі бойынша болашақ есептік ақша ағындарына кері әсер ететін бір немесе бірнеше оқиғалар болған жағдайда кредиттік-құнсыздандырылған деп есептеледі. Кредиттік-құнсыздандырылған қаржы активтеріне қатысты «3-кезеңнің» активтері термині қолданылады. Кредиттік құнсыздану белгілері келесі оқиғалар бойынша бақыланатын деректерді қамтиды:

- қарыз алушының немесе кредитордың елеулі қаржылық қиындықтары;
- шарт талаптарының бұзылуы, мысалы, дефолт немесе төлем мерзімінің өтуі;
- кредитор өзге жағдайда ұсынбайтын, қарыз алушының қаржылық қиындықтарына байланысты экономикалық себептер немесе шарт талаптарына сәйкес қарыз алушыға кредитордың талаптан қайтуды беруі;
- қаржылық қиындықтар салдарынан бағалы қағаздарға арналған белсенді нарықтың жоғалуы; немесе
- сәйкес кредиттік шығындарды көрсететін үлкен жеңілдікпен қаржы активін сатып алу.

Кейбір жағдайларда жеке оқиғаны анықтау мүмкін емес, өйткені қаржы активінің кредиттік құнсыздануы бірнеше оқиғалардың жиынтық әсерінен болуы мүмкін. Әр есептік күнгі жағдай бойынша Топ амортизацияланған құны бойынша немесе басқа жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері болып табылатын борыш құралдарының кредиттік құнсыздануына баға береді. Мемлекеттік және корпоративтік борыш құралдарының кредиттік құнсыздануын бағалау кезінде Топ облигациялардың кірістілігі, кредиттік рейтингтер және қарыз алушының қаржыландыру мүмкіндігін арттыру сияқты факторларды ескереді.

Қарыз, егер қарыз алушыға кеңшілік жасау нәтижесінде шартта көзделген ақша ағынына ие болмау тәуекелі айтарлықтай төмендегенде, айғақтар болмаған жағдайда қаржылық жағдайдың нашарлауына байланысты кеңшілік берілгенде және басқа да құнсыздану белгілері болмағанда кредиттік-құнсызданған деп саналады. Кеңшілік беру көзделген, бірақ ол берілмеген қаржы активтері егер кредиттік-құнсызданудың байқалатын белгілері бар болса, оның ішінде дефолттың анықтамасына сәйкес келсе кредиттік құнсызданған деп саналады. Шартты Дефолтты анықтау төлем ықтималдығының жоқтығы мен төлем мерзімінің аяқталуын белгілейді (90 күн немесе одан кейін кешіктіру). Кросс-дефолтты қолдану туралы шешім клиенттің объектісінің шарттарын, мысалы, кредиттік тәуекелдің қамтамасыз етілуін және маңыздылығын жеке бағалауға негізделген.

Сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған қаржы активтері («СҚКҚ»)

СҚКҚ қаржы активтері әр түрлі түрде ескеріледі, өйткені мұндай актив бастапқы тану сәтінде кредиттік-құнсыздану болып табылады. Осы активтерге қатысты Топ бағалау резерві ретінде бастапқы тану күнінен бастап активтің күтілетін қолданылу мерзімі ішінде кредиттік шығындар мөлшерінің барлық өзгерісін таниды; бұл ретте, барлық өзгеріс пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі. Осындай активтердің күтілетін кредиттік шығындар шамасының оң өзгерісі болған жағдайда, құнсызданудан болған шығын танылады (кредиттік шығындар бойынша шығысты қалпына келтіру).

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Есептен шығару

Қарыздар мен борыштық бағалы қағаздар Топтың қаржы активін қайтару жөнінде ақылға қонымды күту болмаған кезде (толық немесе ішінара) есептен шығарылады. Бұл Топ қарыз алушының есептен шығарылатын соманы өтеу үшін жеткілікті ақша ағымын түрлендіретін активтері немесе кіріс көзі жоқ деп шешкен кездегі жағдай. Есептен шығару – бұл тануды тоқтату. Топ қаржы активтерін есептен шығару үшін мәжбүрлеу шараларын қолдануы мүмкін. Топтың мәжбүрлеу әрекеттері нәтижесінде қалпына келтіру құнсызданудан кейін кіріс кіргізеді. Кепілдендірілген қарыздар кепілзатпен қамтамасыз етуді сатқаннан кейін түскен кез келген түсімді алғаннан кейін есептен шығарылады. Кепілзатпен қамтамасыз етуді сатудың ықтимал таза құны анықталса және одан әрі қалпына келтірудің ақылға қонымды күтуі болмаған жағдайда, есептен шығару бұрын мүмкін болуы мүмкін.

Қаржы активтері мен міндеттемелерді тануды тоқтату

Қаржы активтері

Қаржы активтерінің (немесе бұл орынды болған кезде, осындай қаржы активтерінің бір бөлігінің немесе осыған ұқсас қаржы активтері тобының бір бөлігінің) танылуын тоқтату мынадай жағдайда іске асырылады:

- Егер активтен түскен ақшалай қаражат ағымын алу құқығының мерзімі аяқталған болса;
- Топ өзінің активтен ақшалай қаражат ағымын алу құқығын басқаға берген болса немесе активтен түскен ақшалай қаражаты ағымын алу құқығын сақтап қала отырып, бірақ оларды «аралық» келісімге сәйкес үшінші тарапқа көп кешіктірмей толық төлеу жөнінде міндеттеме қабылдаған жағдайда; және
- Топ іс жүзінде (а) актив бойынша тәуекелдің және сыйақының барлығын берген болса, не болмаса (б) актив бойынша тәуекелдің және сыйақының барлығын іс жүзінде ұстап қалмаған, бірақ активке бақылау жүргізуді берген болса.

Қаржы активі аударылғаннан кейін оны тану тоқтатылады және бұл аударым тануды тоқтату талаптарына сай болады. Аударуға сәйкес Топтан (а) актив бойынша ақша ағымдарын алуға келісімшарттық құқық беру немесе (б) актив бойынша ақша ағымдарына құқықты сақтау, алайда үшінші тарапқа қатысты осы ақша ағымын төлеу бойынша келісімшарттық міндеттеме қабылдау талап етіледі. Аударым жүргізілгеннен кейін Топ аударылған активтерге иелік етуден түскен пайданың және тәуекелдің сақталу деңгейіне қайта бағалау жүргізеді. Егер тәуекел мен пайданың барлығы негізінен сақталған болса, онда актив қаржы ахуалы туралы шоғырландырылған есепте одан әрі таныла береді. Егер тәуекел мен пайданың барлығы жалпы берілген болса, бұларды актив бойынша тану тоқтатылады. Егер кейіннен тәуекел мен пайданың барлығы сақталмайтын және берілмейтін болса, Топ активтерге жүргізілетін бақылаудың сақталуын бағалайды. Егер бақылау сақталмаған болса, онда актив бойынша тану тоқтатылады. Егер Топ активті бақылауды сақтайтын болса, онда ол оның қатысуы шеңберінде активті таңдауды жалғастырады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Қаржы міндеттемесін өзгерту және тануды тоқтату

Топ қаржы міндеттемелерін тек егер олар өтелсе, күшін жойса немесе олар бойынша талап мерзімі аяқталса, тануды тоқтатады. Қаржылық міндеттеменің баланстық құны арасындағы тануды тоқтату және төленген немесе төленетін өтемақы арасындағы айырмашылық пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі.

Топ пен кредитор арасында айтарлықтай өзгеше шарттармен борыштық құралдарды айырбастау бастапқы қаржы міндеттемелерін реттеу және жаңа қаржы міндеттемесін тану ретінде ескеріледі. Топ бастапқы қаржы міндеттемесін өтеу және жаңа қаржы міндеттемесін тану ретінде қолданыстағы қаржы міндеттемесі немесе оның бір бөлігінің шартында елеулі өзгерісті есепке алады. Топ, егер ақша ағымының дисконтталған сәйкес құны жаңа шарттарға сәйкес, бастапқы тиімді комиссиялық мөлшерлеме бойынша дисконтталған, алынған комиссиялық сыйақыны ұстап қалғандағы комиссиялық сыйақыны қоса алғанда, міндеттеме талаптары айтарлықтай ерекшеленетінін ескере отырып, бастапқы қаржы міндеттемесі бойынша қалған ақша ағымының дисконтталған, сәйкес құнынан кемінде 10%-ға айырмашылығы болатынын басшылыққа алады. Егер өзгерту айтарлықтай маңызды болмаса, онда мыналардың арасындағы айырмашылықтар: (1) өзгертуге дейін міндеттеменің баланстық құны; және (2) өзгертуден кейін ақша ағымының сәйкес құны түрлі кіріс пен шығыс құрамында өзгерістен кейін кіріс немесе шығыс ретінде пайда немесе шығын арқылы танылуы тиіс.

Салық салу

Табыс салығы бойынша ағымдағы шығындар Қазақстан Республикасының және Топ жұмыс істейтін басқа елдердің заңнамасына сәйкес есептеледі.

Мерзімі кейінге шегерілген салықтық активтер мен міндеттемелер уақыттық айырмашылыққа қатысты есепке алудың баланстық әдісін пайдалану арқылы есептеледі. Мерзімі кейінге шегерілген табыс салығы активтердің салықтық базасы мен міндеттемелері және баланстық құны арасында пайда болған барлық уақыттық айырмашылықтар бойынша, мерзімі кейінге шегерілген корпоративтік табыс салығы іскерлік беделдің, активтің немесе компанияны шоғырландыру емес және іске асыру сәтінде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайда мен шығынға да әсері тимейтін операция бойынша міндеттеменің бастапқы көрсетілуі нәтижесінде туындайтын жағдайларды қоспағанда, қаржылық есептілігі мақсатында көрсетіледі.

Мерзімі кейінге шегерілген салықтық активтер уақыттық айырмашылықтар қарсы есепке алынуы мүмкін, келешекте салық салынатын табыс алу мүмкіндігі бар шамада көрсетіледі. Мерзімі кейінге шегерілген салықтық активтер мен міндеттемелер активті сату немесе міндеттемелерді реттеу кезеңі ішінде қолданылатын салықтық мөлшерлемелер бойынша есеп берілетін күні күшіне енген немесе нақты күшіне енетін салықтық мөлшерлемеге қарай бағаланады. Мерзімі кейінге шегерілген салық Өзге жиынтық кірісте немесе капиталда есепке алынатын операцияға қатысты жағдайларды қоспағанда, мерзімі кейінге қалдырылған салық тікелей пайда мен шығындарда есепке алынады, мұндай жағдайда мерзімі кейінге қалдырылған салық тағы да тікелей жиынтық табыста немесе капиталда есепке алынады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Кейінге шегерілген салықтық міндеттемелер, Топтың уақыттық айырмашылықты қалпына келтіру мерзімін бақылау мүмкіндігі бар және аталған айырмашылықтар көз жетерлік болашақта қалпына келтірілмейтініне жоғары ықтималдылық бар болатын жағдайларды қоспағанда, еншілес кәсіпорындарға, тәуелді кәсіпорындарға қатысты салық салынатын уақыттық айырмашылықтарды ескере отырып көрсетіледі.

Мерзімі кейінге шегерілген табыс салығы еншілес және қауымдастырылған компанияларға, сондай-ақ бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялармен байланысты уақыттық айырмашылық бойынша көрсетіледі, уақыттық айырмашылыққа сторно жасау уақытын бақылауға болатын және уақыттық айырмашылыққа жақын келешекте түзетпе жүргізілмеуі мүмкін болатын жағдайлар бұған жатпайды.

Топ мерзімі кейінге шегерілген салық активтері мен міндеттемелерге өзара есеп жүргізеді және Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есептілікте қорытынды айырмасын көрсетеді, егер:

- Топтың ағымдағы салықтық талаптар мен ағымдағы салықтық міндеттемелерге қарсы есепке алу жүргізу үшін заңды түрде бекітілген құқығы болса; және
- Мерзімі кейінге шегерілген салықтық активтер мен міндеттемелер бір салықтық субъектіден бір салықтық орган өндіріп алатын пайда салығына жатқызылатын болса.

Мұнымен қатар Қазақстан Республикасында және Топ жұмыс істейтін басқа елдерде Топ қызметіне қатысты қолданылатын әртүрлі операциялық салықтар әрекет етеді. Бұл салықтар пайда салығынан басқа салықтардың құрамында көрсетіледі.

Егер салықтық тексеру нәтижесі ретінде салық органдары Топтың төлемдерді жүргізуін міндеттейтін болса, Топ белгісіз салықтық позициялар бойынша резервті көрсетеді. Бұл резерв Топтың төлеуге жататын сомасына қатысты ең жақсы баға негізінде бағаланады. Резервтер, басшылық олардың енді талап етілмейтінін немесе заңды талаптармен сәйкес анықтаған кезеңде табыс салығы бойынша резервтегі табысқа қайтарылады.

Негізгі құралдар

Негізгі құрал-жабдықтар, жинақталған құнның тозуы мен құнсыздануы шегерілгеннен кейінгі бастапқы құн бойынша көрсетіледі, ғимараттар мен құрылыстар бұған жатпайды, олардың құны қайта бағалау жүргізілетін күнгі әділ құны болып табылатын қайта бағаланған құнмен, кейін құнсызданудан жинақталған амортизация мен жинақталған шығындардың шегерілгеннен кейінгі құн бойынша көрсетіледі.

Нысанды амортизациялау оны пайдалануға қол жеткізу мүмкін болғанда басталады. Амортизациялау активтерді тиімді пайдаланудың мынадай бағалау мерзімдері ішінде құнды біркелкі шығынға жазу әдісімен есептеледі:

	Жылдар
Ғимараттар мен құрылыстар	20-100
Көлік құралдары	5-7
Компьютерлер мен банктік жабдықтар	5-10
Басқалар	7-10

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Жалға берілген меншікті жақсартуларды амортизациялау жалданған тиісті активтерді пайдалы қолдану мерзімі ішінде есептеледі. Ағымдағы және күрделі жөндеу бойынша шығыстар пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есептілікте, егер капиталдандыру бойынша талаптарды қанағаттандырмайтын болса, операциялық шығындар құрамында олардың пайда болу кезеңінде көрсетіледі.

Негізгі құрал-жабдықтардың баланстық құны әрбір есептік күнге, есепке алуда көрсетілген соманың, оның орны толтырылатын құнынан асуы мүмкін мәніне талданады және, егер баланстық құн мұндай есеп айырысатын орын толтыру құнынан асатын жағдайда активтер құны орын толтыратын есеп айырысу құнынан артатын болса, онда активтер құны орны толатын құнға дейін төмендетіледі. Құнсызданудан болған зиян тиісті кезеңде танылады және операциялық шығыстар құрамына қосылады.

Қызмет көрсетуге немесе әкімшілік мақсатқа арналған қолда бар ғимараттар мен құрылыстар Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте қайта бағаланған құнымен көрсетіледі, бұл құн білікті тәуелсіз бағалаушылар нарықтық мәліметтер негізінде белгілеген, кейіннен жинақталған тозу мен құнсызданудан зияндар шегерілгеннен кейін анықталады. Активтердің баланстық құны есептік күнгі жағдайға сәйкес әділ құнмен есептеу әдісі бойынша анықталуы мүмкін болатын құннан елеулі айырмашылықта болмауы үшін қайта бағалау ұдайы түрде жүргізіліп отырады.

Қайта бағалау нәтижесінде жылжымайтын мүлік құнының кез келген ұлғайтылуы негізгі құралдарды қайта бағалау резерві құрамында көрсетіледі, пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте бұрын танылған сол актив құнының азайтылған сомасы өтелетін жағдай бұған жатпайды. Бұл жағдайда ұлғайтылған құн сомасы пайда мен зияндар туралы біріктірілген есепте бұрын ескерілген активтердің азайтылған құны мөлшерінде танылады. Қайта бағалау нәтижесінде туындаған активтің баланс құнының азайтылуы пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте аталған активтің бұған дейінгі қайта бағалану нәтижесінде пайда болған қайта бағалау құнынан қаншалықты асатын болса, сол мөлшердегі деңгейде танылады.

Қайта бағаланған ғимараттар мен жайлардың амортизациясы пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі. Қайта бағаланған меншік одан әрі сатылған немесе шығарылған жағдайда Жылжымайтын мүлікті қайта бағалау резервінің құрамында ескерілген тиісті оң мәнді нәтиже бөлінбеген пайда есебіне аударылады.

Аяқталмаған құрылыс нысандары құнсызданудан шығындар шегерілген нақты құн бойынша есепке алынады. Құрылыстың құнына кәсіпкерлік қызметтердің құнын, сондай-ақ белгілі бір талаптарға сәйкес келетін активтер үшін Топтың есептік саясатына сәйкес капиталдандырылатын қарыздар бойынша шығындар кіреді. Осындай аяқталмаған құрылыс нысандары құрылысты аяқтау немесе жоспарланған пайдалануға дайын болу сәтіне негізгі құрал-жабдықтардың тиісті санаттарына жатады. Осы активтер бойынша амортизацияны есептеу негізгі құрал-жабдықтардың басқа нысандары бойынша сияқты активтердің жоспарланған пайдалануына дайын болу сәтінен басталады.

Негізгі құрал-жабдықтар нысаны сатылған жағдайда немесе активті пайдалануды жалғастырудан болашақ экономикалық пайда түсіру күтілмеген жағдайда, есептен шығарылады. Негізгі құрал-жабдықтар нысандарын сатудан немесе өзге шығуынан түскен кіріс немесе зиян осы нысандарды сату бағасы мен баланстық құны арасындағы айырмашылық ретінде анықталады және пайдалар немесе шығындарда танылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Материалдық емес активтер

Жеке сатып алынған материалдық емес активтер.

Жеке мәмілелер шеңберінде сатып алынған, пайдаланудың соңғы мерзімдері бар материалдық емес активтер құнсызданудан жинақталған амортизация мен жинақталған шығын шегерілген сатып алу құны бойынша есепке алынады. Тиімді пайдаланудың күтілудегі мерзімдері мен амортизацияны есептеу әдісі әр есептік кезеңнің аяғына талданады, бұл ретте бағалаулардағы барлық өзгерістер салыстырмалы көрсеткіштерді қайта қарастырмастан есептілікте көрсетіледі. Материалдық емес актив сатылған кезде немесе оны пайдаланудан не болмаса шығуынан болашақ экономикалық пайда түсімдері күтілмеген жағдайда есептен шығарылады. Активтің шығуынан таза түсімдер мен баланстық құнының арасындағы айырмашылықты білдіретін, материалдық емес активті есептен шығарудан түскен пайда немесе шығын есептен шығару сәтінде пайдаға немесе шығынға қосылады

Жеке мәмілелер шеңберінде сатып алынған, пайдаланудың анықталмаған мерзімдері бар материалдық емес активтер құнсызданудан жинақталған шығын шегерілген нақты шығындар бойынша есепке алынады. Пайдаланудың анықталмаған мерзімдері бар материалдық емес активтерге амортизация есептелмейді.

Бизнесті біріктіру бойынша мәмілелерде сатып алынған материалдық емес активтер.

Бизнесті біріктіргенде сатып алынған және гудвиллдан бөлек көрсетілетін материалдық емес активтер сатып алу күніне әділ құн бойынша есепке қабылданады (сатып алу құны ретінде қарастырылатын). Бастапқы танылғаннан кейін бизнесті біріктіргенде сатып алынған материалдық емес активтер жекелеген мәмілелер шеңберінде сатып алынған материалдық емес активтерге ұқсас құнсызданудан жинақталған амортизация мен жинақталған шығындар шегерілген сатып алудың құны бойынша көрсетіледі.

Амортизациялау активтерді тиімді пайдаланудың мынадай бағалау мерзімдерінің ішінде құнды бір қалыпты есептен шығару әдісімен есептеледі:

	Жылдар
Клиенттік базаға жататын материалдық емес активтер	5
Бағдарламалық жасақтама	10
Бағдарламалық жасақтаманы пайдалану құқығына лицензиялық келісім	10
Басқалар	10

Сатуға арналған активтер

Ұзақ мерзімді активтермен тікелей байланысты ұзақ мерзімді активтер мен міндеттемелер егер мұндай активтердің ағымдағы құны, негізінен, бұларды тұрақты түрде пайдалану арқылы емес, сату арқылы өтелу мүмкіндігі жоғары болса және мұндай активтер (немесе шығу тобы) бұлардың ағымдағы күйінде сатылуы мүмкін болса, сатуға арналған деп жіктеледі («шығу тобы»). Мұндай активтер сатуға арналған деп жіктелген сәттен бастап Басшылық бұл активтерді бір жылдың ішінде сатуға ниетті болуға тиіс.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Сатуға арналған активтер сатуға жұмсалатын шығын шегерілгеннен кейінгі бұлардың баланстық және әділ құнымен бағаланады. Егер сатуға арналған активтің әділ құны сатуға жұмсалатын шығын шегерілгеннен кейін оның баланстық құнынан төмен болса, құнсыздану шығынын ұйым пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте сатуға арналған активтер шығыны ретінде тануға тиіс. Активтің әділ құнындағы одан кейінгі кез келген ұлғаю шамасы, сату шығыны шегерілгеннен кейін, осы активтердің құнсыздануы бойынша бұрын танылған жинақталған шығын сомасы болып танылады.

Инвестициялық жылжымайтын мүлік

Инвестициялық жылжымайтын мүлік жалгерлік төлем алу, қосымша капиталдандыру үшін немесе сол жағдайлардың бірінде пайдаланылатын нысандарды білдіреді. Инвестициялық жылжымайтын мүлік нысандары бастапқыда, сатып алу шығыстарымен қоса сатып алу құны бойынша есепке алынады. Нәтижесінде олар әділ құн бойынша көрсетіледі. Инвестициялық жылжымайтын мүліктің әділ құнының өзгерістері, олар пайда болатын жылдағы пайдаға немесе шығынға қосылады.

Инвестициялық жылжымайтын мүліктің нысаны шығарылғанда немесе онымен байланысты экономикалық пайда түсіру енді болжамданбайтын, пайдаланудан түпкілікті шығарылғанда баланстан есептен шығарылады. Есептен шығару кезеңіндегі кез келген кіріс немесе зиян (шығудан таза түсімдер мен активтің баланстық құны арасындағы айырмашылық) есептелікте, есептен шығару жылындағы пайдаға немесе зиянға қосылады.

Коммерциялық жылжымайтын мүлік

Белгілі бір жағдайларда, Топ кредиттік шарттарды реттеу шеңберінде коммерциялық жылжымайтын мүлікті өтеуді жүргізе алады. Топ осы жылжымайтын мүлікті кәдімгі қызмет барысында сатуды жоспарлайды, сәйкесінше бұл жылжымайтын мүлік бастапқыда сатып алу шығыстарымен қоса әділ құн бойынша есепке алынады, ал бастапқы танудан кейін екі құнның ең төменгісі бойынша бағаланады: өзіндік құн немесе сатудың таза құны бойынша. Сатудың таза құнын бағалау бар дәлелдердің ең сенімділерінен негізделеді, бағалау жүргізген сәтте ол бойынша коммерциялық жылжымайтын мүлікті сату күтілетін сомалар. Бұл бағалаулар кезең аяқталғаннан кейін болған жағдайларға тікелей қатысты құнның немесе өзіндік құнның құбылуын осындай жағдайлар осы жылдың аяғында болған шарттарды растайтындай мөлшерде есепке алады.

Клиенттер мен кредиттік мекемелердің қаражаттары

Клиенттер мен кредиттік мекемелерінің қаражаттары бастапқыда мәмілемен тікелей байланысты шығындарды шегергендегі алынған қаражаттың әділ құны бойынша көрсетіледі.

Кейін алынған қаражат амортизациялық құны бойынша көрсетіледі, ал алынған қаражаттың мөлшері мен өтеу кезіндегі сома арасындағы тиісті айырмашылық тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып, қарыз алу кезеңіндегі пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі. Егер Топ өзінің меншікті борыштық міндеттемесін сатып алса, онда ол қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептен алынып тасталады және міндеттеменің баланстық құны мен мәміледе төленген өтемақы арасындағы айырмашылық пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар Топтың айналымға шығарған облигациялары болып табылады, олар клиенттер мен кредиттік мекемелердің қаражаттары сияқты қағидаттарға сәйкес көрсетіледі. Міндеттемелерді шығару шығындарын шегергендегі алынған сомалар және өтеу құны арасындағы кез келген айырмашылық тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып, қарыз алу кезеңі бойынша пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте танылады.

Резервтер

Резервтер, егер Топ ағымдағы құқықтық міндеттемеге немесе тәжірибеден туындайтын, бұрын болған оқиғалар нәтижесінде пайда болған міндеттемеге иелік ететін болса, сондай-ақ міндеттемені өтеу үшін экономикалық пайдамен байланысты қаржының кері ағыны туындау мүмкіндігі болса және бұл міндеттеме сомасы барынша дәл бағалануы мүмкін болған жағдайда танылады.

Резервтер ретінде көрсетілген сомалар міндеттемемен байланысты тәуекелдер мен тұрлаусыздықтарды есепке ала отырып, Топтың есептік кезеңнің аяғында міндеттемелерін өтеу үшін талап етілетін шығындардың ең таңдаулы бағалауын білдіреді. Егер резерв ағымдағы міндеттемені реттеу үшін бағаланған ақшалай қаражаттың ағынын пайдалану арқылы бағаланған болса, оның баланстық құны осы ақшалай қаражаты ағындарының келтірілген құнын білдіреді (ақшаның уақытша құнының әсері маңызды болғанда).

Резервті реттеу үшін қажетті экономикалық пайдалардың бір бөлігі немесе барлығының үшінші тараптан алынуы күтілетін болса, егер өтемақының алынатыны туралы және дебиторлық берешек сомасының сенімді түрде бағалануы мүмкін екендігі туралы нық сенім болған жағдайда дебиторлық берешек актив ретінде танылады.

Зейнетақылық және басқа да міндеттемелер

Топтың жұмыс берушіден брутто жалақысының ағымдағы төлемінің пайызы ретінде есептелген ұстап қалуды талап ететін Қазақстан Республикасының және Топ жұмыс істейтін басқа елдердің мемлекеттік зейнетақы бағдарламасынан өзге қандай да бір зейнетақымен қамтамасыз ету схемасы жоқ; мұндай шығындар тиісті жалақы есептелген кезеңде есептеледі және пайда мен шығындар туралы есепте операциялық шығыстарға қосылады. Топ әлеуметтік салықты Қазақстан Республикасының және Топ жұмыс істейтін басқа елдердің бюджетіне аударады. Еңбек қызметі аяқталғаннан кейінгі төлемдер бойынша Топтың қандай да бір міндеттемелері жоқ.

Капитал

Топ өзі шығаратын қаржы құралды келісімшарттық келісімнің мәніне сәйкес қаржы активі, қаржы міндеттемесі немесе үлестік құрал ретінде жіктейді. Егер ол ақшалай қаражат немесе басқа қаржы активін ұсыну бойынша, не болмаса ықтимал қолайсыз жағдайларда қаржы активтерін немесе қаржы міндеттемелерін айырбастау бойынша келісімшарттық міндеттеме болса, құрал міндеттеме ретінде жіктеледі. Егер ол міндеттемелер шегерілгеннен кейін Топ активтеріндегі қалған үлеске ғана үміттенген болса, құрал капитал ретінде жіктеледі.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Топ шығарған күрделі қаржы құралдарының компоненті түрлі жағдайларға сәйкес қаржы активтері, қаржы міндеттемелері немесе капитал ретінде жеке жіктеліп, есепке алынады.

Жарғылық капитал

Компаниялар біріктірілетін жағдайды қоспағанда, жаңа акцияларды шығарумен тікелей байланысты үшінші тараптың қызмет ақысын төлеу шығыны капитал құрамында осы эмиссия нәтижесінде алынған соманың азаюы ретінде көрсетіледі. 2003 ж. 13 мамырға дейін алынған қаржының әділ құнының шығарылған акциялардың номинал құнынан асатын сомасы эмиссиялық табыс ретінде көрсетілген. 2003 ж. 13 мамырдан бастап, Қазақстан Республикасының «Акционерлік қоғамдар туралы» Заңының жаңа редакциясы қабылданғаннан кейін «акцияның номиналдық құны» деген ұғым акцияларды қоғамның құрылтайшылары арасында орналастырған кезде ғана қолданылады. Барлық өзге инвесторлар үшін жарғылық капитал Топтың акцияларды орналастырудан алған сомасына тең орналастыру бағасы бойынша есепке алынады.

Өтеуі төлеп алынған меншікті акциялар

Топ меншікті акциялардың өтеуін төлеп алған жағдайда, мәміле бойынша тікелей шығындарды қоса алғандағы сатып алу құны, қолданылатын тиісті салық төлемі шегерілгеннен кейін, капитал құрамының өзгерісі ретінде танылады. Топ өтеуін төлеп меншікті акциялары айналымнан алынады. Құны өтеліп сатып алынған акциялар өтеуі төлеп алынған меншікті акциялары ретінде жіктеледі және құны бойынша көрсетіледі. Мұндай акциялар шығарылған акциялардың орташа есептелген санынан шегеріледі және олардың құны капиталдың азаюы ретінде көрсетіледі. Топ мүшелері сатып алған акциялары бойынша алынған дивидендтер шоғырландыру кезінде алынып тасталады.

Дивидендтер

Дивидендтер міндеттеме болып танылады және олар жарияланған күні капитал сомасының есебінен шығарылады. Дивидендтер туралы ақпарат, егер олар есеп берілетін күнге дейін, сондай-ақ есеп берілетін күннен кейін, алайда біріктірілген қаржы есептелігінде шоғырландырылатын күнге дейін ұсынылған немесе жарияланған болса, есептелікте ашылып көрсетіледі.

Меншікті капитал қорлары

Топтың қаржылық жағдайы туралы есебіндегі меншікті капиталдың құрамында (басқа жиынтық табыста) көрсетілген қорларға мыналар кіреді:

- Басқа жиынтық табыс арқылы бағаланатын қаржы активтерінің әділ құнының өзгеруі мен басқа жиынтық табыс арқылы бағаланатын қаржы активтерінің әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді қамтитын қаржы активтерін қайта бағалау қоры;
- таза инвестицияларды шетел қызметіне қайта есептегенде туындайтын бағамдық айырмашылықтарды көрсету үшін пайдаланылатын Бағамдық айырмашылықтар қоры;
- жер мен ғимараттарды қайта бағалау резервінен тұратын негізгі құралдарды қайта бағалау қоры.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Шартты міндеттемелер

Шартты міндеттемелер Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте танылмайды, дегенмен, оларды өтеу нәтижесінде қаржының ағымы туындау ықтималдығы аз болған жағдайларды қоспағанда, шоғырландырылған қаржылық есептілігінде ашылады. Шартты актив Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте танылмайды, бірақ экономикалық пайда табу мүмкіндігі болған жағдайда Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есептілікте ашылады.

Бизнесті біріктіргенде сатып алынған шартты міндеттемелер

Бизнесті біріктірген кезде сатып алынған шартты міндеттемелер сатып алу күніне әділ құны бойынша есепке алынады. Кейіннен шартты міндеттемелер мыналар бойынша бағаланады: «Резервтер, шартты міндеттемелер мен шартты активтер» деген ХҚЕС (IAS) 37-ге сәйкес анықталған мөлшер және «Сатып алушылармен шарттар бойынша түсім» деген ХҚЕС (IFRS) 15-ке сәйкес есептелген, жинақталған амортизация шегерілген, олар бастапқыда есепке алынған мөлшер.

Фидуциарлық қызмет

Топ өз клиенттеріне мүлкті сенімгерлікпен басқару қызметтерін ұсынады. Топ сондай-ақ депо шоттары бойынша бағалы қағаздармен операциялар жүргізуді қамтамасыз ете отырып, өз клиенттеріне депозитарий қызметтерін ұсынады. Фидуциарлық қызмет шеңберінде алынған активтер мен қабылданған міндеттемелер Топтың қаржылық есептілігіне енгізілмейді. Топ фидуциарлық қызметпен байланысты операциялық тәуекелдерді өзіне қабылдайды, алайда осы операциялар бойынша кредиттік және нарықтық тәуекелдерді Топ клиенттері көтереді. Сенімгерлікпен қызмет көрсетуден түскен түсім қызмет көрсету сәтінде танылады.

Кірістер мен шығыстарды тану

Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерін қоспағанда, барлық қаржы құралдарына арналған пайыздық кірістер және шығыстар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайда мен шығын туралы есепте «Пайыздық шығыстар» және «Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық кірістер» ретінде «Таза пайыздық кіріс» түрінде танылады.

Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары бойынша пайыздық кіріс пайда немесе шығын туралы шоғырландырылған есептің «Өзге пайыздық кірістер» құрамына кіреді.

ТПМ – қаржы құралының күтілетін болашақ ақша ағындарының қаржылық активтің немесе міндеттеменің күтілетін мерзімі ішінде немесе (егер қолданылса) қысқа мерзім ішінде таза баланстық құнға дисконттау мөлшерлемесі. Болашақ ақша ағындары құралдың барлық шарттық талаптарын ескере отырып есептеледі.

Тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын және кез келген қарыз туралы уағдаластықпен тікелей байланысты болған тараптар төлеген немесе алған барлық сыйақылар және сомалар, сондай-ақ мәміле бойынша шығындар және барлық басқа сыйақылар немесе жеңілдіктер ескеріледі. ПШАӘҚБ санатындағы қаржы активтері бойынша мәміле бойынша шығындар бастапқы тану кезінде пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Пайыздық кірістер/пайыздық шығыстар кредиттік құнсызданбаған қаржы активтерінің (яғни, күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервті бағалау шамасын түзетуге дейінгі қаржы активінің амортизацияланған құнына) жалпы баланстық құнына немесе қаржылық міндеттемелердің амортизацияланған құнына тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдану арқылы есептеледі. Кредиттік құнсызданған қаржы активтері бойынша пайыздық кірістер мұндай активтердің амортизациялық құнына ТПМ қолдану арқылы (яғни, олардың күтілетін кредиттік шығындарға қатысты бағалау резервін шегергендегі олардың жалпы баланстық құны) есептеледі. СКҚК қаржы активтеріне арналған ТПМ қаржылық активтен күтілетін болашақ ақша ағындарын анықтау кезінде күтілетін кредиттік шығындар сомасын көрсетеді.

Клиенттерге қарыздар беру үшін комиссиясы (тиісті тікелей шығындармен бірге) қарыздар бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемеге жасалған түзету ретінде танылады. Егер қарыз беру міндеттемелері болса, қарыз беру туралы шарт бекітілген болса, қарыз беру міндеттемесі үшін комиссия алдағы кезеңдердің табысы құрамына (тиісті тікелей шығындарымен бірге) қосылады және одан әрі қарыз бойынша нақты табыстарға жасалған түзету ретінде көрсетіледі. Қарыз беру бойынша міндеттемелер қарыз беруге алып келу ықтималдығы төмен болып бағаланатын болса, қарыз беру міндеттемесі үшін комиссия қарыз беру бойынша міндеттеменің қалған кезеңі ішінде пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі. Қарыз беру міндеттемелерінің әрекет мерзімі қарыз берілмей аяқталғанда, қарыз беру міндеттемесінің комиссиясы оның әрекет ететін мерзімі аяқталатын күнгі пайда мен шығындар құрамында танылады.

Қызметтер мен комиссиялар бойынша кірістер

Комиссиялық кірістер клиенттерге осындай қызметтерге айырбас ретінде күтілетін сыйақыны көрсететін сомасы ретінде көрсетіледі. Топ қызмет көрсету бойынша міндеттемелерді, яғни клиентпен келісілген міндеттемелерді орындау бойынша қызметтерді көрсетуге сәйкес клиентпен келісілген сыйақыны таниды.

Әрбір орындалатын анықталған міндеттемеге Топ шарт жасаған кезде оның орындалатын міндеттемелерді ағымдағы уақыт ішінде немесе белгілі бір сәтте орындайтынын және өтеу тіркелімді немесе ауыспалы, өтеу шегін қоса алғанда, мысалы, Топтың ықпалына байланысты емес сыртқы факторлар, болып табылады ма екенін анықтайды. Соңында өтеу анықталған орындалатын міндеттемеге бөлінеді.

Клиенттердің шоттарына және кассалық операцияларға қызмет көрсетуден түсетін комиссиялық кірістерге салымдардан алынған сыйақылардың орнына депозиттерден алынған комиссиялар, салымшылардың өтініші бойынша транзакцияларға қызмет көрсету бойынша алымдар және Ақшалай қаражатын басқару бойынша операциялар жүзеге асырудан түскен комиссиялар кіреді. Депозиттер бойынша қызметтер үшін ақы төлеу, әдетте ай сайын тиісті қызмет көрсетілетін кезеңде танылады. Қызмет ақысы сұрау салынған қызмет көрсету транзакциясы аяқталғаннан кейін танылады. Ақшалай қаражатын басқарғаны үшін алынатын төлемдер көрсетілген қызметке қарай танылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Пластик карталарға қызмет көрсеткені үшін қызметтер мен комиссиялардан түсетін кіріс несие және дебеттік карталар транзакциясынан түсетін өзара ауысымдық кірістерді қамтиды және тиісті желімен есептескеннен кейінгі уақытта танылады. Бір банктің екінші банкке оның кредиттік карталарымен жасаған операциялары үшін төленетін комиссияны, әдетте, тиісті желі сатып алу көлемі және басқа факторлар негізінде белгілейді. Карталармен байланысты басқа да комиссиялар транзакция аяқталған кезден кейінгі сәтте танылады.

Банктік қызмет көрсетудің өзге де кірістері мен комиссияларына банктік аударымдар, аккредитивтер бойынша алымдар және басқа транзакциялық қызметтер сияқты транзакциялық банктік операциялардың әртүрлі алымдар кіреді. Бұл алымдар, осылайша, транзакция жүргізілген және қызметтер көрсетілген уақытта танылады. Аккредитивтер бойынша алымдар негізінен аккредитив туралы келісімдерге байланысты алынатын алымдарды қамтиды және әдетте келісімшартты орындау кезінде танылады.

ХҚЕС (IFRS) 15 қолдану шоғырландырылған қаржылық есептілігінде көрсетілген ақпараттың немесе сомалардың ашылуына елеулі әсерін тигізген жоқ.

Шетелдік валютада берілген баптарды қайта бағалау

Шоғырландырылған қаржылық есептілік, шетелдік еншілес компанияларды қоспағанда, Банк пен оның еншілес кәсіпорындарының функционалдық валютасы болып табылатын теңгемен беріледі. Шетел валютасындағы операциялар бастапқыда операция жүргізілетін күндегі айырбастау бағамы бойынша функционалдық валютамен қайта есептеледі. Шетел валютасындағы ақша активтері мен міндеттемелер ҚҚБ есептік күнге сәйкес белгілеген нарықтық айырбастау бағамы бойынша теңгемен қайта есептеледі. Шетел валютасымен мәмілені қайта есептеу нәтижесінде пайда болған пайда мен шығындар шетел валютасын және шетел валютасымен операцияларды қайта бағалаудан алынған таза пайдалар немесе шығындар ретінде пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте танылады. Шетел валютасымен бастапқы құны бойынша бағаланған ақшалай емес баптар бастапқы мәмілелер күніне айырбастау бағамдарын қолдану арқылы қайта есептеледі. Шетел валютасымен әділ құны бойынша бағаланатын ақшалай емес баптар әділ құн айқындалған күнгі айырбастау бағамын пайдалана отырып қайта есептеледі.

Шетелдік еншілес кәсіпорындардың активтері мен міндеттемелері есепті күнгі жағдай бойынша, Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепті күні әрекет ететін айырбастау бағамы бойынша Топтың функциялық валютасымен қайта есептелінеді, ал еншілес кәсіпорындардың пайда мен шығындар туралы есептілігі бір жыл үшін орташа айырбастау бағамдары бойынша қайта есептеледі. Қайта есептеген кезде туындайтын айырмашылық капиталдың жеке компонентінде тура есепке алынады. Шетелдік еншілес кәсіпорын шығарылған жағдайда, капиталда танылған және тікелей осы еншілес кәсіпорынға қатысты мерзімі кейінге шегерілген жинақталған сома пайда мен шығыстар туралы шоғырландырылған есепте танылады.

Мәміленің келісімшарттық айырбастау бағамы мен мәміле жасалатын күнгі нарықтық айырбастау бағамы арасындағы айырмашылық шетел валютасымен жүргізілетін операциялар бойынша таза пайдаға немесе шығынға қосылған. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша нарықтық айырбастау бағамы 1 АҚШ доллары үшін 420.91 теңгені, 1 ресейлік рубль үшін 5.6 теңгені, 1 еуро үшін 516.79 теңгені құрады (2019 жылдың 31 желтоқсанында – 382.59 теңге, 1 ресейлік рубль үшін 6.16 теңге, 1 еуро үшін 429.00 теңге; 2018 жылдың 31 желтоқсанында – 384.20 теңге, 1 ресейлік рубль үшін 5.52 теңге, 1 еуро үшін 439.37 теңге болды).

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Сақтандыру

Сақтандыру бойынша келісімшарттар – егер болашақтағы көрсетілген белгісіз оқиға сақтандыру полисін ұстаушыға теріс әсер ететін болса, сақтандыру полисінің ұстаушысына өтемақы төлеуге келісім берумен қоса, басқа тараптан едәуір сақтандыру тәуекелін беретін келісімшарттар. Топ Қазақстан Республикасындағы сақтандыру компаниялары үшін ҚРҰБ белгілеген есепке алу саясатын пайдаланады.

Қазақстан Республикасының нормативтік актілеріне сәйкес, сақтандыру шарттарында кепілдік берілген элементсіз дискрециялық қатысу болған жағдайда, сақтандырылушыларға қосымша төлемдер акционерлердің жылдық жалпы жиналысында қабылданған шешімге байланысты болады және бөлінбейтін табысты бөлу сияқты ұсынылуы тиіс; шығыстар емес.

Топ мүлікті сақтандыру, жазатайым жағдайдан сақтандыру, құқықтық жауапкершіліктен сақтандыру, жеке басты сақтандыру және өмірді сақтандыру бойынша түрлі өнімдер ұсынады.

Андеррайтингтен түсетін кіріс

Андеррайтингтен түсетін кіріс еңбекпен өтелмеген сыйлықақы резервіндегі таза өзгеріс шегерілгеннен кейін қайта сақтандыруға берілгеннен алынған комиссиялар мен сақтандыру бойынша таза сыйлықтан тұрады.

Келісімшарттың әрекеті басталғаннан кейін сыйлықақылар полисте көрсетілген сомада есепке алынады және сақтандыру шартының әрекет ету кезеңі ішінде пропорционалды негізде табысқа жатқызылады. Еңбекпен өтелмеген сыйлықтар резерві сақтандыру шартының аяқталмаған мерзіміне жататын барлық қабылданған сыйлықтардың бөлігін құрайды және қоса берілген Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте сақтандыру талаптарын реттеу резервіне қосылады.

Шығындарды реттеу бойынша шығындар мен шығыстар пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есепте олардың шығуына қарай болуы мүмкін пайдалар мен шығындар резервін шығындарды реттеу бойынша қайта бағалау арқылы есепке алынады және қоса берілген пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есепте іске асырылған сақтандыру төлемдері құрамына қосылады.

Қайта сақтандырушылармен келісімшарттар бойынша алынған комиссиялар қайта сақтандыру шартына қол қойған және ол күшіне енген сәттен бастап кіріс ретінде есепке алынады.

Сақтандыру полисін сатып алу құны жаңа бизнесті ашумен тікелей байланысты және түрленеді, мерзімі кейінге қалдырылған болып табылатын және сақтандыру активтерінің құрамында қоса берілген Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте сақтандыру активтерінде көрсетілетін сақтандыру агенттері мен брокерлерге төленген комиссиялардан тұрады. Мерзімі кейінге шегерілген сатып алу бойынша шығындарға жататын активтер кейіннен тиісті сыйақы еңбегі ақталған кезең ішінде амортизацияланады және оның баланстық құнының орны толлатын болмауы мүмкін жағдайларда құнсыздануы тұрғысынан тексеріледі. Егер актив сомасы орны толтырылатын құн сомасынан көп болса, ол дереу есептен шығарылады. Қалған өзге шығындар пайда болу ретіне қарай шығын болып танылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Сақтандыру бойынша шығындардың және шығындарды реттеу бойынша шығыстардың резерві

Сақтандыру қызметі бойынша мүмкін болатын шығындардың және сақтандыру шығындарын реттеу шығыстарының резерві қоса беріліп отырған Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепке қосылған және әлі реттелмеген есептік күнге дейін сұратылған шығындардың ақысын төлеуге болжанған сомаға және болған, бірақ есептік кезеңге жатқызылатын жарияланбаған шығындар бойынша бағалауға негізделген.

Орын алған, бірақ жарияланбаған автокаско және жауапкершілікті сақтандыру бойынша зияндары резерві (бұдан әрі – «ОЖЗР») актуарлық негізде анықталады және бизнестің санаттар мен қосалқы санаттар зияндары пайда болуы үшін қалыпты кезең үшін сақтандыру төлемдері бойынша статистикалық деректерге және Топтың алдыңғы тәжірибесіне негізделген.

Алдыңғы тәжірибенің жоқтығы және бизнестің басқа бағыттары бойынша сақтандыру төлемдерінің деректері жеткіліксіз болуы себепті ОЖЗР резерві ҚРҰБ ұсынған нұсқаулықты қолдану арқылы анықталған. Осы ОЖЗР нұсқаулығы талаптарының деректеріне сәйкес сақтандырудың осы класында есептеу күнінің алдындағы соңғы он екі айдың ішінде күшіне енген сақтандыру шарттары бойынша есептелген сақтандыру сыйлықақысы сомасының 5 %-ы мөлшерінде анықталды.

Мұндай бағалауларды анықтау тәсілі және соның нәтижесінде алынған резервтерді жасау тұрақты түрде қайта қаралып және жаңартылып отырады. Осының нәтижесінде алынған түзетулер олар анықталған кезеңде пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есептерде көрінеді.

Қайта сақтандыру

Топ өзінің әдеттегі қызметін іске асыру барысында қайта сақтандыру операцияларын жүзеге асырады. Қайта сақтандыру туралы мұндай келісімдер бизнесті одан әрі әртараптандыруды қамтамасыз етеді, басшылыққа тәуекелдерді сақтандыру нәтижесінде пайда болатын ықтимал шығындарды бақылауды іске асыруға мүмкіндік береді және өсімге қол жеткізу үшін қосымша мүмкіндік туғызады.

Қайта сақтандыру активтері басқа қайта сақтандыру компанияларының төленген және төленбеген зияндар үшін берешек сомасынан және зияндарды реттеуге жұмсалатын шығыстардан, сондай-ақ әлі алынбаған сақтандыру сыйлығынан құралады. Қайта сақтандырушылардан алынатын ақша сомасы қайта сақтандыру полистеріне байланысты сақтандыру өтемдерін төлеуге жұмсалатын шығыс ретінде бағаланады.

Қайта сақтандыру міндеттемелері егер қайта сақтандырушыдан алынған комиссияға қарсы есепке алу құқығы жоқ болса жиынтық сомамен ескеріледі және қоса берілген Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте сақтандыру активтерінің құрамына қосылады.

Қайта сақтандыру бойынша келісімшарттар сақтандыру тәуекелі едәуір шығынның ақылға сыйымды мүмкіндігі ретінде анықталғанына, ал уақыттық тәуекел Топтың қайта сақтандырушыға берген ақшалай қаражаттың қозғалысы мерзімінің едәуір ауытқуының ақылға сыйымды мүмкіндігі ретінде анықталғандығына көз жеткізу үшін бағаланады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Топ өзінің қайта сақтандыру активтеріне құнсыздану мәні бойынша үнемі бағалау жүргізеді. Егер Топ келісімшарт талаптары бойынша өзіне тиесілі соманы ала алмауы мүмкін болса және бұл оқиғаның қайта сақтандырушыдан Топтың алатын сомасына сенімді анықталған әсері бар екендігі туралы объективтік куәландыру болса, қайта бағаланатын актив құнсызданады.

Банктік емес қызметтен түскен кірістер мен шығыстар

Негізгі қызметі Банктен проблемалық инвестициялық активтер мен коммерциялық жылжымайтын мүлікті сатып алу, сондай-ақ оларды одан әрі басқару және / немесе осындай активтерді сату болып табылатын Топтың банктік емес еншілес кәсіпорындарының кірістері мен шығыстары банктік емес қызметтен түскен кірістер мен шығыстардың құрамында нетто негізде пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте танылады. Банктік емес қызметтен түскен кірістер мен шығыстар инвестициялық жылжымайтын мүлікті, коммерциялық жылжымайтын мүлікті және сатуға арналған активтерді өткізуден түскен кірістерді / шығыстарды, сондай-ақ операциялық жалдаудан түскен кірісті, тіркеу шығыстарын және тиісті мүлікті сатудан түскен кірістерді / шығыстарды қамтитын жылжымайтын мүлікпен өзге де операциялар бойынша кірістерді / шығыстарды қамтиды.

Сегменттік есептілік

Сегмент өнімдер немесе қызмет ұсынумен (операциялық сегмент) немесе тәуекелге ұрынуы мүмкін және басқа сегменттердің тәуекелдері мен пайдаларынан ерекшеленетін пайда әкелетін және тәуекелдерге ұшырау қаупі бар белгілі бір экономикалық орта шеңберінде (географиялық сегмент) өнімдер мен қызмет ұсынумен айналысатын Топтың ерекше бір компоненті болып табылады.

Қаржы кепілдіктері мен аккредитивтері

Топ ұсынатын қаржы кепілдіктері мен аккредитивтері, егер дебитор борыштық құрал түрлендірілген немесе алғашқы талаптарына сәйкес өз уақытында ақы төлеу жүргізе алмайтын болса, басталатын шығындардың өтемақысы ретінде төлемді іске асыруды қарастыратын кредит операцияларын қамтамасыз ету болып табылады. Мұндай қаржы кепілдіктері мен аккредитивтері бастапқыда әділ құны бойынша көрсетіледі. Кейіннен олар резерв ретінде көрсетілген сомаға (а) және қаржы кепілдігі немесе аккредитиві бойынша алынған сыйлық түрінде келешектегі кезең табыстарының жинақталған амортизациясына жол берілуі шегерілгеннен кейін бастапқы көрсетілген сомаға (б) қатысты көрсетілген соманың қайсысының артық екендігіне байланысты бағаланады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

2019 ж. 1 қаңтардан бастап және осы күннен кейін қолданылатын есеп саясаты

Топ жалға беруші ретінде

Топ жалдау шарты бойынша жалға беруші ретінде әрекет еткен жағдайларда, әрбір жалдау шарты операциялық жалдау немесе қаржылық жалдау ретінде жіктеледі. Жалға алынатын активтерге меншік құқығымен байланысты, бірақ оларға меншіктің заңды құқығы міндетті емес барлық тәуекелдер мен пайдаларды беруді көздейтін шарттар қаржылық жалдау ретінде жіктеледі. Жалдау басталған күні Топ өзінің қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есебінде қаржылық жалдаудағы активтерді таниды және оларды жалға алуға таза инвестицияға тең сомада дебиторлық берешек ретінде ұсынады. Бастапқы тікелей шығындар жалға берілетін таза инвестицияның бастапқы бағасына енгізіледі және жалдау мерзімі ішінде танылатын кіріс сомасын азайтады. Алынатын қаржылық кіріс жалдау мерзімі ішіндегі пайыздық кірістердің құрамында таза жалға берілетін инвестициялардың кірістілігінің тұрақты нормасын қамтамасыз ететіндей ескеріледі.

Жалға алынатын активтерге меншік құқығымен байланысты барлық тәуекелдер мен пайдаларды іс жүзінде беруді көздемейтін, бірақ оларға меншіктің заңды құқығы міндетті емес шарттар операциялық жалдау ретінде жіктеледі. Операциялық жалдау мәні болып табылатын активтер олар жатқызылған санатқа (баланс бабына) сәйкес топ балансында есепке алынуын жалғастырады. Операциялық жалдау шарттары бойынша дебиторлық берешек есептеу әдісімен жалдау мерзімі ішінде көрсетіледі.

Топ жалға алушы ретінде

Топ жалға алушы ретінде әрекет еткен жағдайларда жалдау шарттарын есепке алу пайдалану құқығының моделін қолдана отырып жүзеге асырылады. Бұл үлгі жалдау басталған күні жалға алушының жалдау мерзімі ішінде базалық активті пайдалану құқығы үшін жалға берушінің пайдасына жалдау төлемдерін жүзеге асыруға қаржылық міндеті бар деп болжайды. Пайдалану құқығы нысанындағы активтің бастапқы құны жалдау бойынша міндеттемені бастапқы бағалау шамасын, жалдау бойынша алынған ынталандыру төлемдерін шегергендегі жалдау басталған күнгі немесе осындай күнге дейінгі жалдау төлемдерін, сондай-ақ жалдау шартын жасасуға негізделген, егер жалдау шарты жасалмаса, көтерілмейтін қосымша шығындарды қамтиды.

Пайдалану құқығы нысанындағы активті кейіннен есепке алу бастапқы құны бойынша жүзеге асырылады:

- жинақталған амортизацияны және құнсызданудан түскен жинақталған шығындарды шегергенде; және
- жалдау бойынша міндеттемені қайта бағалауға түзетумен.

Амортизация жалдау шарты аяқталған күнге дейін сызықтық әдіспен жүргізіледі.

Жалдау жөніндегі міндеттеме осы күні әлі жүзеге асырылмаған жалдау төлемдерінің келтірілген құны бойынша бастапқы тану кезінде бағаланады. Келтірілген құн жалдау шартында кепілге салынған пайыздық ставканы пайдалана отырып немесе қосымша қарыз қаражатын тарту ставкасын пайдалана отырып, жалдау төлемдерін дисконттау жолымен есептеледі.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Жалдау басталған күннен кейін топ жалдау міндеттемесін келесідей бағалайды:

- жалдау бойынша міндеттеме бойынша пайыздарды көрсету үшін баланстық құнын ұлғайта отырып;
- жүргізілген жалдау төлемдерін көрсету үшін баланстық құнды азайту; және
- жалдау шарттарын қайта бағалауды немесе өзгертуді көрсету үшін баланстық құнын қайта бағалау.

Пайдалану құқығының моделі базалық активті сатып алуға арналған опционды қамтымайтын қысқа мерзімді жалдау шарттарына (12 айдан аспайтын мерзімге), сондай-ақ базалық активтің құны төмен шарттарға (5,000 АҚШ долларына дейін) қолданылмайды. Мұндай жалдау бойынша жалдау төлемдері жалдау мерзімі ішінде есептеу әдісімен шығыс ретінде танылады.

2019 ж. 1 қаңтарға дейін қолданылатын есеп саясаты

Қаржылық жалдау

Жалға алынатын активтерге меншік құқығымен байланысты, бірақ оларға меншіктің заңды құқығы міндетті емес барлық тәуекелдер мен пайдаларды беруді көздейтін шарттар қаржылық жалдау ретінде жіктеледі. Топ қаржылық жалдау шарты бойынша жалға беруші ретінде әрекет еткен жағдайларда, жалдау шарты бойынша төленуге жататын сомалар дебиторлық берешектің құрамына енгізіледі. Алынатын қаржылық кіріс жалдау мерзімі ішіндегі пайыздық кірістердің құрамында таза жалға берілетін инвестициялардың кірістілігінің тұрақты нормасын қамтамасыз ететіндей ескеріледі.

Топ қаржылық жалдау шарты бойынша жалға алушы ретінде әрекет еткен жағдайларда, жалға алынатын активтер капиталдандырылады және негізгі құралдардың құрамында көрсетіледі, ал жалға беруші алдындағы тиісті міндеттеме өзге міндеттемелердің құрамында көрсетіледі. Қаржылық жалдау және тиісті міндеттеме бастапқыда жалға алынатын активтің әділ құны бойынша немесе, егер бұл сома ең төменгі жалдау төлемдерінің ағымдағы құны бойынша аз болса, танылады. Қаржыландыруға арналған шығындар жалдау шарты бойынша пайыздың ішкі мөлшерлемесін негізге ала отырып, міндеттемелердің қалдығына есептелетін тұрақты пайыздық мөлшерлеме бойынша шығыстардың көрсетілуін қамтамасыз ететіндей жалдау мерзімі ішінде пайыздық шығыстар құрамында көрсетіледі.

Өзге жалдау

Жалдаудың барлық басқа түрлері операциялық жалдау ретінде жіктеледі. Егер топ жалға беруші болып табылса, операциялық жалдау мәні болып табылатын активтер олар жатқызылған санатқа (теңгерім бабына) сәйкес Топтың қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте есепке алуды жалғастырады. Егер топ жалға алушы ретінде әрекет етсе, жалға алынатын активтер қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетілмейді. Операциялық жалдау шарттары бойынша кредиторлық және дебиторлық берешек тиісінше операциялық және өзге де шығыстар мен кірістердің құрамында жалдау мерзімі ішінде біркелкі көрсетіледі.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Ағымдағы жылға қатысты күшіне енген жаңа және түзетілген ХҚЕС

2020 ж. 1 қаңтарда Топ ХҚЕС (IAS) 1 және ХҚЕС (IAS) 8 «Маңыздылықты анықтау», ХҚЕС 3 «Бизнесті анықтау» стандарттарына қатысты түзетулер және ХҚЕС стандарттарындағы тұжырымдамалық негіздерге сілтемелерге қатысты түзетілер енгізді.

ХҚЕС (IAS) 1 және ХҚЕС (IAS) 8 стандарттарына қатысты түзетулер материалдың анықтамасын түсіндіреді және тұжырымдамалық негіздерде қолданылатын материалдың анықтамасын ХҚЕС стандарттарындағы анықтамаға сәйкес келтіреді. Түзетулер 2020 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді.

ХҚЕС (IFRS) 3 стандартына қатысты түзетулер қаржылық есептілікті құрастырушыға операцияны бизнесті біріктіру немесе активтерді сатып алу ретінде қарастыру керектігін анықтауға көмектесу үшін бизнестің анықтамасын түсіндіреді. Түсіндірулер бизнесті біріктіруге 2020 жылғы 1 қаңтардан кейін қолданылады.

Түзетулерді енгізу Топтың қаржылық есептілігіне әсер еткен жоқ.

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген жаңа және қайта қаралған ХҚЕС стандарттары

Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі кеңес (IASB) бухгалтерлік есептің бір жаңа стандартын (ХҚЕС (IFRS) 17) және бухгалтерлік есептің қолданыстағы халықаралық стандарттарына әлі күшіне енбеген түзетулерді (ХҚЕС (IFRS) 1, ХҚЕС (IFRS) 3, ХҚЕС (IFRS) 4, ХҚЕС (IFRS) 7, ХҚЕС (IFRS) 9, ХҚЕС (IFRS) 16, ХҚЕС (IAS) 1, IAS 16, ХҚЕС (IAS) 37, ХҚЕС (IAS) IAS) 39 және ҚЕХС (IAS) 41) шығарды. Топ мерзімінен бұрын қандай да бір өзгерістер қолданбады. Төмендегі бөлімдерде ҚЕХС-тегі өзгерістер түсіндіріледі, олар топтың болашақ қаржылық есептілігіне әсер етуі мүмкін. Төменде сипатталмаған өзгерістер үшін елеулі әсер күтілмейді.

ХҚЕС (IFRS) 17 «Сақтандыру шарттары»

2017 жылғы мамырда ХҚЕС жөніндегі кеңес ХҚЕС (IFRS) 17 «Сақтандыру шарттары» стандартын шығарды. ХҚЕС (IFRS) 17 стандарты ХҚЕС 4 «Сақтандыру шарттары» стандартын алмастырады, бұл сақтандыру шарттарын бағалауды талап етпейтін, бірақ қолданыстағы бухгалтерлік есеп тәжірибесіне негізделген аралық стандарт болды. ХҚЕС (IFRS) 17 сақтандыру шарттарын бухгалтерлік баланстағы ағымдағы (орындалған) құн бойынша бағалау, кірістер мен шығындар туралы есепте сақтандыру шарттары бойынша кірісті тану және тиісті міндеттемелерді орындау нәтижелері туралы ақпарат беру сияқты принциптері бар жан-жақты стандарт болып табылады. 2020 жылғы маусымда ХҚЕС жөніндегі кеңес күшіне ену күнін 2023 жылғы 1 қаңтарға дейін ауыстыруды көздейтін ХҚЕС (IFRS) 17-ге кейбір түзетулерді шығарды.

Стандарт сақтандыру міндеттемелерін есептеу үшін бухгалтерлік есептің жаңа принциптеріне байланысты шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсер ете алады. Алайда Топ басшылығы Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсерді бағалауды аяқтамады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

ХҚЕС (IFRS) 9, ХҚЕС (IAS) 39, ХҚЕС (IFRS) 7, ХҚЕС (IFRS) 4 және ХҚЕС (IFRS) 16 «Базалық пайыздық мөлшерлемені реформалау – 2-кезең» стандарттарына өзгерістер

Базалық пайыздық мөлшерлемені реформалау – 2-кезең өзгерістер (ХҚЕС (IFRS) 9, ХҚЕС (IAS) 39, ХҚЕС (IFRS) 7, ХҚЕС (IFRS) 4 және ХҚЕС (IFRS) 16 түзетулер) базалық пайыздық мөлшерлеме реформасының қаржы активтерін, қаржы міндеттемелерін және жалдау бойынша міндеттемелерді түрлендіруді есепке алуға, хеджирлеуді есепке алуға және ХҚЕС (IFRS) 7 сәйкес ақпаратты ашуға қойылатын талаптарға әсеріне қатысты.

Қаржы активтерін, қаржы міндеттемелерін және жалдау бойынша міндеттемелерді түрлендіру

ХҚЕС жөніндегі кеңес ақша ағындарын айқындаудың жаңа базисі бастапқы базиске экономикалық тұрғыдан барабар болған жағдайда, шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруін есепке алу үшін базалық пайыздық мөлшерлемелерді реформалаудың тікелей салдары ретінде тәжірибелік ерекшелік енгізеді. Тәжірибелік ерекшелікке сәйкес ақша ағындарының мұндай өзгерістері тиімді пайыздық мөлшерлемені қайта есептеу жолымен перспективалы негізде ескерілуге тиіс. Барлық басқа түрлендірулер қолданыстағы ХҚЕС талаптарын пайдалана отырып ескеріледі. Осындай тәжірибелік ерекшелік ХҚЕС (IFRS) 16 сәйкес жалдау шарттарын есепке алу кезінде жалға алушыларға қатысты қолданылады.

Ақпаратты ашу

Түзетулер компания пайдаланушылардан interbank offered rate («IBOR») реформасынан туындайтын тәуекелдердің сипаты мен дәрежесін және ұйымның осы тәуекелдерді қалай басқаратынын, сондай-ақ ұйымның IBOR-дан балама базалық мөлшерлемелерге өтудегі ағымдағы мәртебесін және ұйым осы өтуді қалай басқаратынын түсіну үшін қосымша ақпаратты ашуды талап етеді.

Түзетулер 2021 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді және ретроспективті түрде қолданылуы тиіс. Мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі. Алдыңғы кезеңдерді қайта есептеу қажет емес, бірақ кәсіпорын ретроспективті талдауды пайдаланбай, егер мүмкін болса, алдыңғы кезеңдерді қайта есептей алады.

Топ басшылығы бұл түзетулерді қолдану болашақ кезеңдерде Банктің шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсер етуі мүмкін деп күтпейді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

«Инвестор мен оның қауымдасқан ұйымы немесе бірлескен кәсіпорны арасындағы мәмілелердегі активтерді сату немесе салу» ХҚЕС (IFRS) 10 және ХҚЕС (IAS) 28 түзету

ХҚЕС (IFRS) 10 және ХҚЕС (IAS) 28 түзетулері инвестор мен оның қауымдасқан ұйымы немесе бірлескен кәсіпорны арасында активтерді сату немесе салу жағдайларына қолданылады. Атап айтқанда, түзетулер үлестік қатысу әдісімен ескерілетін қауымдасқан ұйыммен немесе бірлескен кәсіпорынмен жасалған мәміледе бизнес болып табылмайтын еншілес ұйымды бақылауды жоғалтудан түскен пайда немесе шығын осы қауымдасқан ұйымдағы немесе бірлескен кәсіпорындағы басқа байланысты емес инвесторлардың үлесінде ғана бас кәсіпорынның пайдасы немесе шығыны құрамында танылатынын түсіндіреді. Осыған ұқсас бұрынғы еншілес ұйымдағы (қауымдасқан ұйымға немесе бірлескен кәсіпорынға инвестиция ретінде жіктелетін және үлестік қатысу әдісімен ескерілетін) қалған үлестің әділ құны бойынша қайта бағалаудан түскен пайда немесе шығын бұрынғы бас кәсіпорын жаңа қауымдасқан ұйымға немесе бірлескен кәсіпорынға байланысты емес инвесторлардың үлесінде ғана танылады.

Күшіне ену күні әлі анықталған жоқ, бірақ мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі.

Топ басшылығы осы түзетулерді қолдану, егер мұндай транзакциялар жүргізілсе, Топтың болашақ кезеңдегі есептілігіне әсер етуі мүмкін деп күтпейді.

ХҚЕС жыл сайынғы жетілдіру, 2018-2020 жж. циклдары

Түзетулер тізбесі үш стандартқа түзетулерді, сондай-ақ стандарттардағы талаптар арасындағы болмашы сәйкессіздіктерді, олқылықтарды немесе қайшылықтарды тұжырымдайтын немесе жоятын өзгерістерді білдіретін Кеңестің жыл сайынғы жақсартуларын қамтиды.

- «Бизнесі біріктіру» ХҚЕС 3 түзетулері бизнесі біріктіру үшін бухгалтерлік есепке қойылатын талаптарды өзгертпей Қаржылық есептілігінің тұжырымдамалық негіздеріне ХҚЕС 3 сілтемені жаңартады.
- «Негізгі құралдар ХҚЕС (IAS) 16 түзетулері активті мақсаты бойынша пайдалану үшін дайындау кезінде өндірілген тауарларды сатудан алынған сомаларды негізгі құралдар құнынан шегеруге тыйым салады. Оның орнына, бұл сатудан түскен кірістер мен тиісті шығындар пайда немесе шығындың құрамында танылады.
- «Резервтер, шартты міндеттемелер және шартты активтер» ХҚЕС (IAS) 37 түзетулері шарттың шығынды болып табылатындығын бағалау кезінде енгізілетін шығындарды айқындайды.
- Жыл сайынғы жақсартулар ХҚЕС 1 «Халықаралық қаржылық есептіліктің стандарттарын бірінші қолдану», ХҚЕС (IFRS) 9 «Қаржы құралдары», БЕХС 41 «Ауыл шаруашылығы» және ХҚЕС (IFRS) 16 «Жалға алу» сүйемелдейтін иллюстрациялық мысалдарға елеусіз түзетулер енгізеді.

Барлық түзетулер 2022 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді, мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі.

Топ басшылығы бұл түзетулерді қолдану, егер мұндай транзакциялар жүргізілсе, Топтың болашақ кезеңдердегі шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсер етуі мүмкін деп күтпейді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

4. 4а. Елеулі бухгалтерлік бағалаулар

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындау, басшылықтан есептілікте шоғырландырылған қаржылық есептілігі жасалатын күнгі жағдайға сәйкес көрсетілген активтер және міндеттемелер сомасына және есеп берілетін кезең ішінде көрсетілген пайдалар мен шығындар сомасына әсерін тигізетін бағалау мен тұжырымдар жасауды талап етеді. Басшылық үнемі өз бағалаулары мен жорамалдарын тұрақты қарастырып отырады. Басшылық өз бағалаулары мен жорамалдарын осы жағдайда ақылға қонымды деп саналатын тарихи тәжірибеге және басқа әртүрлі факторларға негіздейді. Нақты нәтижелер басқаша жорамалдар мен жағдайларда берілген бағалаулар мен тұжырымдардан ерекшеленуі мүмкін. Келесі бағалаулар мен жорамалдар Топтың қаржы жағдайын көрсету үшін маңызды деп саналады.

Бизнес үлгіні бағалау

Қаржы активтерін жіктеу және бағалау негізгі борыш сомасы мен пайыздардың есебінен ақы төлеу нәтижелеріне және бизнес үлгіні тестілеу нәтижелеріне байланысты. Топтың пайдаланатын бизнес үлгісі нақты бизнес мақсаттарына жету үшін топтастырылған қаржы активтерін басқару механизмін көрсететін деңгейде анықталады. Бұл бағалау активтің тиімділігін бағалау мен өлшеу үдерісіне қатысты барлық тиісті дәлелдемелерді көрсететін пайымдауларды; активтердің тиімділігіне және осы тәуекелдерді басқару үдерісіне әсер ететін тәуекелдер, сондай-ақ активтерді басқаратын тұлғаларға сыйақы беру механизмін қолдануды қамтиды.

Топ өтеу мерзімі басталғанға дейін танылуы аяқталатын Өзге жиынтық кіріс арқылы амортизациялық құны бойынша немесе әділ құны бойынша көрсетілетін қаржы активтерін, оларды иеліктен шығару және осы активтің ұсталуына сәйкес оның бизнес мақсаттарының себебін түсіну үшін мониторингілеуді жүзеге асырады. Мониторинг Топтың бизнес-модельдің ағымдағы релеванттығын тұрақты бағалауының бөлігі болып табылады, оның шеңберінде қалған қаржы активтері ұсталады. Модель релеванттық емес болған жағдайда бизнес-модельдегі өзгерістер және тиісті активтерді жіктеудегі ықтимал өзгерістер мәніне талдау жүргізіледі.

Кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюы

3-ескертуде келтірілгендей, ККШ шамасы 12 айдың ішінде (1-сатыдағы активтер үшін) немесе бүкіл кредиттеу ішінде (2-ші және 3-ші сатылардағы активтер үшін) күтілетін кредиттік шығындарға тең есептелген бағалау резервінің сомасында бағаланады. Актив бастапқы тану сәтінен бастап кредиттік тәуекелдің елеулі ұлғаюымен екінші кезеңге ауысады. Жеке актив бойынша кредиттік тәуекелдің ұлғаюының маңыздылығын бағалау кезінде Топ ақылға қонымды және растауға болатын сапалы және сандық болжамды ақпараттарды ескереді. Толығырақ ақпарат 33-ескертуде келтірілген.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Өнімнің/нарықтың әрбір түрі үшін болжанған сценарийлердің санын және салыстырмалы салмағын анықтау және әрбір сценарийге қатысты болжамдық ақпаратты анықтау

Қазынашылық операциялар бойынша Топ есепті күндегі контрагент/эмитенттің кредиттік сапасының ағымдағы бағалауларына ғана емес, сондай-ақ болашақта контрагент (эмитент) ортасының қолайсыз макроэкономикалық факторларының салдарынан қаржы жағдайының ықтимал нашарлауын ескере отырып, ККШ-ны қаржы активі бойынша есептейді. Атап айтқанда, қазынашылық операциялар бойынша ККШ-ның деңгейіне дефолт ықтималдығына (PD) әсер ететін халықаралық рейтингтік агенттіктер тарапынан белгіленетін (позитивтік, тұрақты, жағымсыз) рейтингтік болжам ықпал етеді.

Банктік қарыздар бойынша ККШ-ның есебі болжалды ақша ағындарына, ұжымдық қарыздардың көші-қонына және кепілмен қамтамасыз етумен өтеуге макроэкономикалық көрсеткіштердің өзгеруіне ықтимал бағалау әсерін есепке алады.

ККШ-ны бағалағанда Топ негізделген болжамды ақпаратты пайдаланады, ол ақпарат әртүрлі экономикалық факторлардың болашақ қозғалысына қатысты және аталған факторлардың бір-біріне қалай әсер ететініне қарай негізделген. Толығырақ ақпарат алу үшін 33-ескертуді қараңыз.

ККШ-ны бағалау үшін пайдаланылатын негізгі бастапқы деректері мыналардан құралады:

- Дефолттың ықтималдығы (PD);
- Дефолт жағдайында болатын шығындар (LGD);
- Дефолт тәуекеліне ұшырағыш болып келетін кредит талабының көлемі (EAD).

Дефолттың ықтималдығы

Дефолттың ықтималдығы ККШ бағалауының негізгі кіріс параметрі болып табылады. Дефолт ықтималдығы – бұл есебі тарихи деректерден, болжамдар мен болашақ талаптарды күтуден тұратын берілген уақыт шегіндегі бағалау.

Қазынашылық операциялар бойынша дефолттың ықтималдығы дефолт ықтималдығының мәндері бар кестелік деректер жарияланатын халықаралық рейтингтік агенттіктердің (S&P, Fitch, Moody's) дефолтты зерттеу деректеріне сәйкес анықталады. Дефолт ықтималдығы өзекті күйде болуы қамтамасыз етіледі және дефолт статистикасының жаңартылуына қарай мерзімді негізде жаңартылады.

Корпоративтік, шағын және орта бизнестердің жеке қарыздары бойынша дефолт ықтималдығы қарыз алушының санды және сапалы сипаттамаларының негізінде ішкі рейтингтік үлгі көмегімен бағаланады. Ұжымдық негізде бағаланатын банктік қарыздар бойынша дефолттың ықтималдығын есептеу көші-қон және roll-rates матрицаларын қолдану арқылы тарихи деректер негізінде жүзеге асырылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Дефолт жағдайында болатын шығындар

Дефолт жағдайында болатын шығындар дефолт кезінде туындайтын шығындардың бағалануы болып табылады. Ол құнсызданудан және интегралдық кредиттік жақсартулардан болған ақша ағындарын есепке алғанда, шарт бойынша тиесілі және кредитор алуды күтетін ақша ағындары арасындағы айырмаға негізделген.

Қазынашылық операциялар бойынша дефолт кезіндегі шығынның деңгейі (LGD) халықаралық рейтингтік агенттіктердің (S&P, Fitch, Moody's) дефолттарды зерттеу деректеріне (Default Study) сәйкес анықталады және қаржы активі бойынша борыш түріне байланысты: үлкен қамтамасыз етілген/ қамтамасыз етілмеген, реттелген, тәуелсіз. Сонымен қатар LGD, егер актив бойынша қамтамасыз ету қарастырылған болса, сондай-ақ қаржы активі бойынша құнсыздану белгілері бар болған жағдайда (2-саты немесе 3-саты), түзетілуі мүмкін.

Ұжымдық негізде бағаланатын банктік қарыздар бойынша LGD есебі кепілмен қамтамасыз етуді іске асыру мерзімдеріне сәйкес келетін дисконттау мерзімдерін қолдана отырып кепілмен қамтамасыз ету іске асырылған жағдайда, міндеттемелердің қайтарымдылығын бағалау негізінде жүзеге асырылады.

Дефолт тәуекеліне ұшырағыш болып келетін кредит талабының көлемі

«Дефолт тәуекеліне ұшырағыш болып келетін кредит талабының көлемі» көрсеткіші борыштың негізгі сомасы мен пайыздарды қоса, есепті кезеңнен кейін тәуекелдердің күтілетін өзгертулерін, сонымен қатар мақұлданған кредит қаражатының күтілетін таңдауларын есепке ала отырып, болашақта дефолт күніне тәуекелдің бағалануы болып табылады. Топтың осы көрсеткішті модельдеуге деген көзқарасы амортизация профильдері, мерзімінен бұрын өтеу немесе артық төлеу, кредиттік міндеттемелер бойынша таңдалмаған сомаларды пайдаланудағы өзгерістер және дефолт басталғанға дейін тәуекелдерді жеңілдету үшін қабылданған шаралар сияқты ағымдағы шарттық талаптармен рұқсат етілген өтеу мерзімі ішінде өтелмеген соманың күтілетін өзгерістерін ескереді. Дефолт тәуекеліне ұшыраған кредиттік талаптарды бағалау үшін Топ тиісті портфельдердің сипаттамаларын көрсететін модельдерді пайдаланады.

Кредит тәуекелінің ұқсас сипаттамалары бар актив топтарын құру

Егер ККШ ұжымдық негізде бағаланатын болса, қаржы құралдары тәуекелдің жалпы сипаттамалары негізінде топтастырылады. Тиісті пайымдау шеңберінде қаралатын бес сипаттама туралы толығырақ ақпарат 33-ескертуде келтірілген. Топ кредит тәуекелінің сипаттамаларын бақылайды, олардың ұқсастығын растау үшін тұрақты негізде қадағаланып отырады. Бұл кредит тәуекелінің сипаттамалары өзгергенде активтерді қайтадан топтастыру үшін қажет.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Нәтижесінде жаңа портфельдердің пайда болуы немесе активтердің тиісті тобы үшін кредиттік тәуекелдің ұқсас сипаттамаларын неғұрлым тиімді көрсететін қолданыстағы портфельге активтердің ауысуы мүмкін. Егер кредиттік тәуекелдің едәуір артуы байқалса (немесе егер осындай елеулі өсім түзетілсе) және активтер 12 ай шегінде күтілетін кредиттік шығындар негізінде бағаланатын портфельден бүкіл қолданылу мерзімі ішінде күтілетін кредиттік шығындар негізінде бағаланатын портфельге және керісінше ауысса, портфельдерді қайта сегментациялау және портфельдер арасындағы активтерді ауыстыру жиірек жүзеге асырылады. Аударымдар портфель ішінде де мүмкін, мұндай жағдайда сол негізде өлшенуді жалғастырады (12 ай шегінде немесе кредиттеудің бүкіл мерзімі ішінде күтілетін кредиттік шығындар), бірақ бұл ретте портфельдің кредиттік тәуекелі өзгеретіндіктен күтілетін кредиттік шығындардың сомасы өзгереді.

Қолданылатын модельдер мен жорамалдар

Қаржы активтерінің әділ құнын бағалағанда, сондай-ақ ККШ бағалағанда Топ әртүрлі модельдер мен болжамдарды пайдаланады. Активтің әрбір түрі үшін ең лайықты модельді анықтау үшін, сондай-ақ кредит тәуекелінің негізгі факторларына жататын болжамдарды қоса, осы модельдерде пайдаланылатын болжамдарды анықтау үшін пайымдау қолданылады. Күтілетін кредиттік шығындарға резервтер туралы толығырақ ақпарат алу үшін 5, 8, 9, 10, 11, 17 және 33-ескертулерді, ал әділ құнын бағалау туралы толығырақ ақпарат алу үшін 36-ескертуді қараңыз.

Топ статистикалық деректер, нақты және болжамды ақпарат, сондай-ақ ағымдағы жағдайларда негізделген болып табылатын болашақ оқиғаларға қатысты күтулерді қоса алғанда, басшылық тәжірибесі негізінде үнемі талданатын бағалаулар мен пайымдаулар жасайды.

Басым макроэкономикалық жағдайлардың әсерін объективті түрде көрсету үшін және Халықаралық қаржылық есептілігінің стандарттары жөніндегі Кеңестің ұсынымдарына сәйкес Топ 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептілігінде көрсетілген сомаларға неғұрлым елеулі әсер ететін күтілетін кредиттік шығындардың деңгейін бағалаудың негізгі тәсілдерін түзетті:

- Топ 33-ескертуде ашылғандай, қарыз алушылардың дефолт ықтималдығының макроэкономикалық параметрлерін есептеу тәсілін пысықтады. Макроэкономикалық көрсеткіштердің әсері бағаланады, олар өзгеретін экономикалық жағдайларды дәл көрсетеді және ең өзекті ақпарат негізінде макроэкономикалық көрсеткіштердің жаңартылған болжамы қолданылады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілігіндегі қаржы активтері бойынша ККШ бойынша резервтер қазіргі экономикалық және саяси жағдайлар негізінде айқындалды. Топ Қазақстанда және ол жұмыс істейтін басқа елдерде қандай өзгерістер болатынын және осы өзгерістердің болашақ жылдары қаржы активтері бойынша ККШ бойынша резервтердің барабарлығына қандай әсер етуі мүмкін екенін болжай алмайды.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша клиенттерге берілген қарыздардың ККШ бойынша резервтердің баланстық құны 378,041 миллион теңгені құрады (2019 ж. 31 желтоқсанда – 408,718 миллион теңге; 2018 ж. 31 желтоқсанда – 409,793 миллион теңге).

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Әділ құнын бағалау және бағалауды жүргізу тәртібі

Қаржы активінің немесе міндеттемесінің әділ құнын бағалағанда Топ қадағаланатын нарықтық деректерді олардың қолжетімді болу шамасына қарай пайдаланады. Егер мұндай 1-ші деңгейдегі шығыс деректер болмаса, Топ қаржы құралдардың әділ құнын анықтау үшін бағалау модельдерін пайдаланады. Әділ құнды бағалау туралы қосымша мәліметті 36-ескертуде қараңыз.

Қайта бағаланған құн бойынша ескерілетін негізгі құралдар

Ғимараттар мен құрылыстар қайта бағаланған құн бойынша көрсетіледі. Соңғы бағалау 2020 жылғы қарашада жүргізілді. Бағалау әдістемесі туралы ақпарат 14-ескертуде ұсынылған.

Салық салу

Қазақстанның салық, валюталық және кедендік заңнамасына әртүрлі өзгерістер мен түсіндірмелер елеулі жиі енгізіледі деуге болады. Басшылықтың мұндай заңнамаға қатысты түсіндірмесі және оның Топ қызметі мен мәмілелеріне қатысты қолданылуы тиісті өңірлік немесе мемлекеттік органдар тарапынан дау туғызуы мүмкін. Салықтық кезеңдер тиісті органдардың тексеру жүргізуі үшін қарастырылатын жылға дейінгі алдыңғы күнтізбелік бес жыл бойынша ашық қалады.

Басшылық барлық кейінге қалдырылған салық активтері тиісті түрде танылады деген қорытындыға келді, өйткені болашақта осы уақытша айырмашылықтарды пайдалану үшін салық салынатын баланстық пайда болу ықтималдығы жоғары болған жағдайда.

2020 ж. 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша басшылық өзінің тиісті заңнамалық түсіндірмесін қолдануға ыңғайлы әрі Топтың салық, валюталық және кедендік мәртебесі тиісінше расталады деп есептейді. Тиісті тексеру органдары жүргізетін тексеруден кейін қосымша салықтар, айыппұлдар мен өтемақы есептелуі мүмкін, бұл Топтың тапқан таза пайдасына елеулі әсер етіп, тиісінше көрініс табуы мүмкін.

Сақтандыру шарттары бойынша туындайтын сақтандыру активтері мен резервтер

Сақтандыру шарттары үшін бағалау есепті күнге мәлімделген сақтандыру шығындарының күтілетін түпкілікті құнына да, есепті күнге ОЖЗР бойынша сақтандыру зияндарының болашақ түпкілікті құнына да қатысты жасалуға тиіс. Бизнестің кейбір бағыттары үшін ОЖЗР талаптары қаржылық жағдай туралы есептегі талаптар бойынша резервтің көп бөлігін құрайды. Сақтандыру зияндарының түпкілікті құнын дәл анықтау үшін ұзақ уақыт қажет. Жауапкершілік бойынша автокаско және сақтандыру полистері үшін Топ шығындарды өтеудің болашақ сомаларын болжау үшін өткендегі талаптарды өтеу үрдістерін пайдалана отырып, міндеттемені өзектілікпен айқындайды. Бизнестің қалған бағыттары үшін жарияланған шығындардың және ОЖЗР құнын бағалау кезінде басшылық жеткілікті тарихи деректердің болмауына байланысты ҚРҰБ ұсынған ағымдағы мемлекеттік нұсқаулықты қолданады. Осы нұсқаулыққа сәйкес ОЖЗР зияндары бойынша резерв нақты мәлімделген жиынтық шығындарды шегере отырып, бизнестің әрбір бағыты бойынша шығындардың күтілетін коэффициентін пайдалана отырып есептеледі. Сақтандыру шығындары бойынша жалпы резервтер ақшалай қаражаттың уақытша құнын есепке алу үшін дисконтталмайды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Талаптар бойынша брутто резервтер және қайта сақтандыру бойынша тиісті дебиторлық берешек басшылықта бар ақпаратқа негізделген және түпкілікті сомалар кейінгі ақпарат пен оқиғалардың нәтижесінде ерекшеленуі мүмкін және өтеу сомаларында түзетулерге әкелуі мүмкін. Зияндар бойынша нақты тәжірибе бағалау негізделетін тарихи деректерден өзгеше болуы мүмкін және жекелеген зияндарды өтеу құны бұрын бағаланған шығындардан өзгеше болуы мүмкін. Резервтер сомасындағы кез келген түзетулер қажетті түзетулер белгілі болатын және бағалануы мүмкін кезеңдегі шоғырландырылған қаржылық есептілігінде көрсетілетін болады.

46. Қайта жіктеу

2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсаны аяқталған жылдар үшін пайда және шығын туралы шоғырландырылған есепте жіктеуді 2020 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін есеп беру нысанына сәйкес келтіру үшін ол өзгеріске ұшырады, себебі ағымдағы жылдың есеп беру нысаны Топтың қаржылық нәтижелері туралы анығырақ мәлімет береді.

Өзге кірістен банктік емес қызметтен түскен кіріске қайта жіктеу:

	<u>Бастапқы көрсетілгені</u> 2018 ж. 31 желтоқсан	<u>Қайта жіктеу сомасы</u> 2018 ж. 31 желтоқсан	<u>Қайта жіктеуден кейін</u> 2018 ж. 31 желтоқсан
Өзге кіріс	21,765	(11,793)	9,972
Банктік емес қызметтен түскен кіріс	-	11,793	11,793

	<u>Бастапқы көрсетілгені</u> 2019 ж. 31 желтоқсан	<u>Қайта жіктеу сомасы</u> 2019 ж. 31 желтоқсан	<u>Қайта жіктеуден кейін</u> 2019 ж. 31 желтоқсан
Өзге кіріс	36,043	(31,301)	4,742
Банктік емес қызметтен түскен кіріс	-	31,301	31,301

Қайта сақтандыру шегеріле отырып, операциялық шығындардан келтірілген сақтандыру төлемдеріне қайта жіктеу штаттан тыс жұмыс істейтін және Топтың сақтандыру қызметімен тікелей байланысты агенттердің комиссиялық сыйақыларына жатады.

	<u>Бастапқы көрсетілгені</u> 2018 ж. 31 желтоқсан	<u>Қайта жіктеу сомасы</u> 2018 ж. 31 желтоқсан	<u>Қайта жіктеуден кейін</u> 2018 ж. 31 желтоқсан
Сақтандыру агенттеріне сыйақы	(1,670)	1,670	-
Операциялық шығыстар	(137,223)	1,670	(135,553)
Агенттерге комиссиялық сыйақылар	(28,206)	(1,670)	(29,876)
Қайта сақтандыру шегеріле отырып, келтірілген сақтандыру төлемдері	(59,986)	(1,670)	(61,656)

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	Бастапқы көрсетілгені	Қайта жіктеу сомасы	Қайта жіктеуден кейін
	2019 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан
Сақтандыру агенттеріне сыйақы	(4,288)	4,288	-
Операциялық шығыстар	(142,226)	4,288	(137,938)
Агенттерге комиссиялық сыйақылар	(38,243)	(4,288)	(42,531)
Қайта сақтандыру шегеріле отырып, келтірілген сақтандыру төлемдері	(84,637)	(4,288)	(88,925)

Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепті беруде өзгерістер

2020 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ басшылығы қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте кейбір баптардың ұсынылуын өзгерту туралы шешім қабылдады. «Іскерлік бедел», «Бағалы металдар» және «Қауымдасқан ұйымға инвестициялар» баптары ағымдағы кезеңнің ұсынымына сәйкес келу үшін 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте «өзге активтер» бабына қайта жіктелді.

5. Ақшалай қаражат пен оның баламалары

Ақшалай қаражат пен оның баламалары мыналардан құралады:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан	2018 ж. 31 желтоқсан
Кассадағы қолма-қол ақша	214,693	180,553	196,266
Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымының («ЭЫДҰ») мүшесі болып табылатын елдердің банктеріндегі корреспонденттік шоттар	150,183	155,818	120,096
ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдердің банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар	4,068	595,229	248,038
ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдердің банктеріндегі «овернайт» салымдары	-	15,731	2,396
ҚРҰБ-дегі корреспонденттік шоттар	26,899	418,688	935,757
ҚРҰБ-дағы қысқа мерзімді салымдар	1,108,212	191,337	153,975
Қазақстан банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар (кері РЕПО келісімдері бойынша қарыздар)	194,467	58,331	65,036
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдердің банктеріндегі корреспонденттік шоттар	7,420	18,341	10,745
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдердің банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар	48,802	26,459	22,657
ЭЫДҰ мүшесі болып табылмайтын елдердің банктеріндегі «овернайт» салымдары	2,733	3,850	172
	1,757,477	1,664,337	1,755,138

2020, 2019 және 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ақшалай қаражат пен олардың баламалары бойынша күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтер тиісінше 46 миллион теңгені, 20 миллион теңгені және 9 миллион теңгені құрады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Ақшалай қаражат пен олардың баламаларына қатысты күтілетін кредиттік шығындарға
жинақталған резервтердің қозғалысы былайша берілген:

	2020 ж.	2019 ж.	2018 ж.
	31 желтоқсан	31 желтоқсан	31 желтоқсан
	1-кезең	1-кезең	1-кезең
Жыл басына	(20)	(9)	(10)
Тәуекел өлшемдеріндегі өзгерістер	(22)	(12)	2
Шетел валютасын қайта бағалаудан айырмашылық және басқа да түзетулер	(4)	1	(1)
Жыл соңына	(46)	(20)	(9)

Пайыздық ақшалай қаражат пен олардың баламалары көрсетілген пайыздық мөлшерлемелер мен валюталар келесідей берілген:

	2020 ж.		2019 ж.		2018 ж.	
	31 желтоқсан		31 желтоқсан		31 желтоқсан	
	Теңге	Шетел валютасы	Теңге	Шетел валютасы	Теңге	Шетел валютасы
Эйдұ мүшесі болып табылатын елдердің банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар	-	1.0%	-	1.0%-2.5%	-	0.8%-1.8%
Эйдұ мүшесі болып табылатын елдердің банктеріндегі «овернайт» салымдары	-	-	-	1.3%	-	1.4%-1.5%
ҚРҰБ қысқа мерзімді салымдар	8.0%	0.3%	-	0.5%	8.3%	6.8%-7.7%
Қазақстан банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар	8.0%-12.5%	0.3%-4.8%	8.8%-12.8%	1.5%-3.9%	8.3%-13.5%	3.0%-10.0%
Эйдұ мүшесі болып табылмайтын елдердің банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар	-	0.1%-6.5%	-	4.1%-9.0%	-	0.2%-7.5%
Эйдұ мүшесі болып табылмайтын елдердің банктеріндегі «овернайт» салымдар	-	2.8%-8.0%	7.0%	2.0%-9.2%	7.0%	-

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

2020, 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша кепілге берілген активтердің әділ құны және кері РЕПО келісімдері бойынша қысқа мерзімді қарыздардың баланстық құны былайша берілген:

	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан		2018 ж. 31 желтоқсан	
	Қарыздар- дың баланстық құны	Кепілдің әділ құны	Қарыздар- дың баланстық құны	Кепілдің әділ құны	Қарыздар- дың баланстық құны	Кепілдің әділ құны
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	122,697	122,708	8,192	8,514	19,154	19,695
ҚРҰБ ноталары	38,821	38,863	15,425	15,901	19,816	20,422
Қазақстандық корпорациялардың облигациялары	17,423	18,280	10,008	10,930	-	-
Ресей Федерациясының еурооблигациялары	13,129	13,821	18,625	18,929	-	-
Халықаралық қаржы ұйымдарының облигациялары	2,100	2,100	5,056	5,618	101	102
Үлестік бағалы қағаздар	199	199	140	186	4,503	7,240
Ресей Федерациясы Қаржы министрлігінің Қазынашылық вексельдері	98	102	-	-	21,462	22,755
Қырғыз Республикасының Мемлекеттік қазынашылық облигациялары	-	-	885	910	-	-
	194,467	196,073	58,331	60,988	65,036	70,214

2020, 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша кері РЕПО келісімдері бойынша қарыздарды өтеу мерзімі бір айдан аз мерзімді құрайды.

6. Міндетті резервтер

Міндетті резервтер мыналардан құралады:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан	2018 ж. 31 желтоқсан
Міндетті резервтерге жатқызылған банктердің ақшасы мен қаржысы	170,128	141,006	115,741
	170,128	141,006	115,741

Міндетті резервтер Қазақстан Республикасының, Қырғызстанның, Грузияның, Тәжікстанның, Өзбекстанның Ұлттық Банктері және Ресей Федерациясының Орталық Банкі талап ететін және ең төменгі резервтік талаптарды есептеу кезінде пайдаланылатын депозиттік шоттардағы және кассадағы қолма-қол ақша түріндегі қалдықтарды ұстап тұру бойынша ең төменгі резервтік талаптарды білдіреді. 2020 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің еншілес кәсіпорындары – «Халық Банк Қырғызстан» ААҚ, «Москоммерцбанк» КБ АҚ, «Tenge Bank» АҚБ және «Халық Банк Тәжікстан» ЖАҚ-тың міндетті резервтері 10,224 миллион теңгені құрайды (2019 ж. 31 желтоқсан – 7,973 миллион теңге, 2018 ж. 31 желтоқсан – 9,885 миллион теңге).

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

7. Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері

Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері мыналардан құралады:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан	2018 ж. 31 желтоқсан
Сауда жасауға арналған қаржы активтері:			
Корпоративтік облигациялар	115,748	89,587	29,987
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	52,306	9,569	11,759
«Қазақстанның Даму Банкі» АҚ облигациялары	25,679	14,843	6,491
Қазақстандық корпорациялардың үлестік бағалы қағаздары	11,307	20,866	14,800
Шетелдік ұйымдардың облигациялары	10,687	11,403	6,293
Қазақстандық банктердің облигациялары	8,682	9,523	11,453
АҚШ қазынашылық вексельдері	7,758	14,088	-
Шетелдік ұйымдардың үлестік бағалы қағаздары	6,487	8,634	3,738
Туынды қаржы құралдары	3,672	5,088	97,853
ҚРҰБ ноталары	-	1,430	4,462
	242,326	185,031	186,836

Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері былайша берілген:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан	2018 ж. 31 желтоқсан
Сауда жасауға арналған қаржы міндеттемелері:			
Туынды қаржы құралдары	2,484	20,444	7,022

Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің пайыздық мөлшерлемелері төменде берілген. Төмендегі пайыздық мөлшерлемелер тиісті қаржы активтері бойынша орташа алынған тиімді пайыздық мөлшерлемелер ретінде есептелген:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан	2018 ж. 31 желтоқсан
Корпоративтік облигациялар	10.5%	10.7%	11.2%
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	9.0%	9.1%	7.7%
«Қазақстанның Даму Банкі» АҚ облигациялары	10.5%	9.1%	9.2%
Шетелдік ұйымдардың облигациялары	6.1%	8.9%	7.9%
Қазақстандық банктердің облигациялары	11.5%	11.5%	10.8%
АҚШ қазынашылық вексельдері	0.3%	1.9%	-
ҚРҰБ ноталары	-	9.4%	7.3%

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Туынды қаржы құралдары мыналардан құралады:

	2020 ж. 31 желтоқсан				2019 ж. 31 желтоқсан			2018 ж. 31 желтоқсан	
	Номи- налды сомасы	Актив	Әділ құны Міндет- теме	Номинал ды сомасы	Актив	Әділ құны Міндет- теме	Номи- налды сомасы	Актив	Әділ құны Міндет- теме
Шетелдік валютадағы шарттар									
Своптар	242,701	3,656	2,381	947,346	4,642	19,983	1,221,331	97,709	6,998
Споттар	40,172	16	102	29,903	446	461	27,266	144	16
Форвардтар	290	-	1	2,383	-	-	326	-	8
		3,672	2,484		5,088	20,444		97,853	7,022

2020, 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша, бағалау модельдері бойынша бақыланатын нарықтық деректер негізінде бағаланған туынды қаржы құралдарын қоспағанда, пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің әділ құнын айқындау үшін Топ бақыланатын тәуелсіз ақпарат көздерінен алынған баға белгілеулерін пайдаланды.

8. Кредит мекемелеріндегі қаражат

Кредит мекемелеріндегі қаражат мыналардан құралады:

	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
Мерзімдік салымдар және пайдалануда шектелген шоттар	660,776	26,186	37,365
Қамтамасыз ету түріндегі депозиттер	26,596	13,409	9,512
Кредит мекемелеріне берілген қарыздар	22,199	13,733	8,390
	709,571	53,328	55,267
Минус – Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв	(261)	(167)	(232)
	709,310	53,161	55,035

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайға сәйкес мерзімдік салымдар және пайдалануда шектелген шоттарға пайдалануда шектелген және Банк шағын және орта кәсіпкерлікті жеңілдікті кредит беру бағдарламасына («Бағдарлама») қатысу аясында 119,450 миллион теңге мөлшерінде алған ҚРҰБ-дегі ағымдағы шоттар кіреді (11-ескерту).

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Кредиттік мекемелердегі қаражаттың пайыздық мөлшерлемелері мен өтеу мерзімдері былайша берілген:

	2020 жылғы 31 желтоқсан		2019 жылғы 31 желтоқсан		2018 жылғы 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшер- леме,%	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшер- леме,%	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшер- леме,%	Өтеу мерзімі, жыл
Мерзімдік салымдар және пайдалануда шектелген шоттар	0.1%-14.0%	2021	0.1%-14.0%	2020-2023	2.7%-14.0%	2023
Қамтамасыз ету түріндегі депозиттер	0.2%-1.8%	2046	0.2%-3.0%	2046	0.2%-3.0%	2046
Кредит мекемелеріне берілген қарыздар	2.0%-8.5%	2021	1.5%-6.2%	2020	2.0%-7.5%	2019

Кредит мекемелеріндегі қаражат бойынша күтілетін кредиттік шығындар бойынша жинақталған резервтердегі қозғалыс былайша берілген:

	2020 ж.	2019 ж.	2018 ж.
	31 желтоқсан 1-кезең	31 желтоқсан 1-кезең	31 желтоқсан 1-кезең
Жыл басына	(167)	(232)	(334)
Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер	(91)	69	151
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырмашылық және басқа да түзетулер	(3)	(4)	(49)
Жыл аяғына	(261)	(167)	(232)

9. Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері

Борыштық бағалы қағаздар мыналардан құралады:

	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	708,749	431,344	408,508
Шетелдік ұйымдардың облигациялары	147,241	96,701	44,283
Корпоративтік облигациялар	141,732	199,517	202,923
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ облигациялары	106,839	78,904	75,190
ҚРҰБ ноталары	59,709	466,821	756,652
Сауд Арабиясының еурооблигациялары	23,055	-	-
Абу Даби Эмиратының еурооблигациялары	21,162	-	-
Венгрияның қазынашылық вексельдері	14,739	9,061	8,757
Кувейт мемлекетінің еурооблигациялары	9,261	-	-
Индонезия Республикасының еурооблигациялары	7,193	-	-
Катар мемлекетінің еурооблигациялары	7,060	-	-
Қазақстандық банктердің облигациялары	3,442	3,169	18,023
АҚШ-тың қазынашылық вексельдері	-	342,889	249,142
	1,250,182	1,628,406	1,763,478

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Үлестік бағалы қағаздар мыналардан құралады:

	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
Қазақстандық корпорациялардың үлестік бағалы қағаздары	5,976	2,515	2,455
	5,976	2,515	2,455
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің жиыны	1,256,158	1,630,921	1,765,933

2020, 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша, жиынтық табыс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтер 1,710 миллион теңгені, 1,658 миллион теңгені және сәйкесінше 2,576 миллион теңгені құрады (10-ескерту).

2020, 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтерінің құрамына әділ құны 119,654 миллион теңгені, 108,203 миллион теңгені және сәйкесінше 4,714 миллион теңгені құрайтын, басқа банктермен РЕПО шарттары бойынша қамтамасыз ету ретінде берілген, Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Қазынашылық вексельдері енгізілді (19-ескерту). 2020, 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсан күніне әрекет ететін барлық шарттар бойынша есеп айырысулар 2021 жылдың 22 қаңтарына дейін, 2020 жылдың 22 қаңтарына дейін және сәйкесінше 2019 жылдың 8 қаңтарына дейін жүргізілді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтерінің пайыздық мөлшерлемесі мен өтеу мерзімдері төменде көрсетілген. Төменде көрсетілген кестедегі пайыздық мөлшерлемелер тиісті бағалы қағаздар бойынша орташа сараланған тиімді пайыздық мөлшерлемелер ретінде есептелді:

	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан		2018 ж. 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшерлеме, %	Өтеу мерзімі, жыл
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	4.6%	2021-2045	4.8%	2020-2045	6.0%	2019-2045
Шетелдік ұйымдардың облигациялары	4.4%	2021-2025	5.9%	2020-2036	5.5%	2019-2047
Корпоративтік облигациялар «Қазақстан Даму Банкі» АҚ облигациялары	10.9%	2021-2047	8.5%	2020-2047	7.9%	2019-2047
ҚРҰБ ноталары	6.1%	2022-2032	5.7%	2022-2032	6.1%	2020-2032
Сауд Арабиясының еурооблигациялары	9.5%	2021	9.2%	2020	8.7%	2019
Абу Даби Эмиратының еурооблигациялары	1.2%	2021-2025	-	-	-	-
Венгрияның қазынашылық вексельдері	0.9%	2023-2025	-	-	-	-
Кувейт мемлекетінің еурооблигациялары	2.9%	2023	3.2%	2023	3.2%	2023
Индонезия Республикасының еурооблигациялары	0.4%	2022	-	-	-	-
Катар мемлекетінің еурооблигациялары	1.3%	2025	-	-	-	-
Қазақстандық банктердің облигациялары	0.8%	2023	-	-	-	-
АҚШ-тың қазынашылық вексельдері	11.9%	2022-2023	10.9%	2020-2023	9.8%	2019-2024
	-	-	2.1%	2020	1.8%	2019

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

10. Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенде амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар

Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенде амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар мыналардан тұрады:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан	2018 ж. 31 желтоқсан
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігінің қазынашылық вексельдері	1,044,920	1,044,902	1,044,939
Корпоративтік облигациялар	171,946	156,685	1,082
Қырғыз Республикасының қазынашылық вексельдері	4,296	4,667	2,847
Тәжікстан Ұлттық банкінің ноталары	3,712	1,971	1,119
Грузия Ұлттық банкінің ноталары	2,229	1,906	2,434
Шетелдік ұйымдардың облигациялары	1,927	1,946	2,640
Қырғыз Республикасы Ұлттық банкінің ноталары	509	904	-
Ресей Федерациясының қазынашылық вексельдері	-	-	846
	1,229,539	1,212,981	1,055,907

2020, 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша, амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар бойынша, күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв 574 миллион теңгені, 562 миллион теңгені және тиісінше 441 миллион теңгені құрады.

Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенде амортизацияланған құнмен бағаланатын борыштық бағалы қағаздардың пайыздық мөлшерлемесі мен өтеу мерзімдері төменде көрсетілген. Төменде көрсетілген кестедегі пайыздық мөлшерлемелер тиісті бағалы қағаздар бойынша орташа сараланған тиімді пайыздық мөлшерлемелер ретінде есептелді:

	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан		2018 ж. 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшерле- ме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшерле- ме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшерле- ме, %	Өтеу мерзімі, жыл
Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігінің қазынашылық вексельдері	9.3%	2022-2027	9.3%	2022-2027	9.3%	2022-2027
Корпоративтік облигациялар	3.3%	2022-2024	7.0%	2022-2024	9.7%	2022
Қырғыз Республикасының қазынашылық облигациялары	6.3%	2021-2024	4.9%	2020-2021	5.6%	2019-2021
Тәжікстан Ұлттық банкінің ноталары	10.1%	2021	13.5%	2020	14.2%	2019
Грузия Ұлттық банкінің ноталары	8.7%	2024-2028	10.6%	2020-2025	10.7%	2019-2025
Шетелдік ұйымдардың облигациялары	7.8%	2021-2025	9.1%	2020-2026	9.2%	2020-2026
Қырғыз Республикасының Ұлттық банкінің ноталары	4.8%	2021	5.2%	2020	-	-
Ресей Федерациясының қазынашылық вексельдері	-	-	-	-	7.8%	2021

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Күтілетін кредиттік шығындарға және Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтеріне резервтерді шегергенде амортизацияланған құн бойынша борыштық бағалы қағаздар бойынша күтілетін кредиттік шығындарға жинақталған резервтердің қозғалысы мынадай болды:

	2020 ж. 31 желтоқсан			2019 ж. 31 желтоқсан				2018 ж. 31 желтоқсан			
	1-кезең	3-кезең	Жиыны	1-кезең	2-кезең	3-кезең	Жиыны	1-кезең	2-кезең	3-кезең	Жиыны
Кезеңнің басына	(1,185)	(1,035)	(2,220)	(1,101)	(21)	(1,881)	(3,003)	(1,223)	(4)	(1,480)	(2,707)
1-кезеңге аудару	-	-	-	-	-	-	-	(4)	4	-	-
2-кезеңге аудару	-	-	-	-	-	-	-	8	(8)	-	-
Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер*	160	180	340	35	21	(20)	36	636	(12)	1	625
Қаржы активтерінің жаңа берулері немесе сатып алулары*	(236)	-	(236)	(338)	-	-	(338)	(338)	-	-	(338)
Қаржы активтерін тануды тоқтату*	28	-	28	208	-	-	208	11	-	-	11
Есептен шығарулар	-	-	-	-	-	866	866	17	-	355	372
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырмашылық және басқа да түзетулер	(29)	(167)	(196)	11	-	-	11	(208)	(1)	(757)	(966)
Кезең аяғына	(1,262)	(1,022)	(2,284)	(1,185)	-	(1,035)	(2,220)	(1,101)	(21)	(1,881)	(3,017)

*Пайда және шығын туралы шоғырландырылған есептегі «Кредиттік шығындар бойынша шығыстар» бабы мынадай баптардан тұрады: «Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер», «Қаржы активтерінің жаңа берулері немесе сатып алулары» және «Қаржы активтерін тануды тоқтату».

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

11. Клиенттерге берілген қарыздар

Клиенттерге берілген қарыздар мыналардан құралады:

	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
Клиенттерге берілген қарыздар	4,811,892	4,143,692	3,869,005
Овердрафттар	12,424	17,471	21,867
	4,824,316	4,161,163	3,890,872
1-ші саты	4,015,322	3,338,205	2,984,812
2-ші саты	216,589	159,120	142,664
3-ші саты	533,519	586,025	671,406
Сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған қаржы активтері («СҚКҚ»)	58,886	77,813	91,990
Жиыны	4,824,316	4,161,163	3,890,872
Минус – Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв	(378,041)	(408,718)	(409,793)
Клиенттерге берілген қарыздар	4,446,275	3,752,445	3,481,079

Клиенттерге берілген қарыздар бойынша орташа пайыздық мөлшерлеме клиенттер қарыздарының орташа айлық балансына бөлінген, бір жылға арналған кредиттік портфель бойынша пайыздық табыс сомасы ретінде есептеледі.

2020 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін кредиттік портфель бойынша орташа пайыздық мөлшерлеме 12.7%-ды (2019 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін – 12.8 %; 2018 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін – 13.3 %) құрады.

2020 жылғы 31 желтоқсанға Топтың ең ірі он клиенті бойынша шоғырланған қарыз көлемі 840,995 миллион теңге болды, бұл Топтың кредиттік портфелі жиынтығының 17 %-ын құрады (2019 жылдың 31 желтоқсанында – 775,224 миллион теңге, 19%; 2018 жылдың 31 желтоқсанында – 703,598 миллион теңге, 19%;) және Топ капиталының 56 %-ын құрады (2019 жылдың 31 желтоқсанында – 66%; 2018 жылдың 31 желтоқсанында – 66%). Жоғарыда аталған қарыздар бойынша 2020 жылғы 31 желтоқсанға 4,732 миллион теңге мөлшерінде күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв жасалды (2019 жылдың 31 желтоқсанында – 58,782 миллион теңге; 2018 жылдың 31 желтоқсанында – 42,044 миллион теңге болған). ККШ бойынша он ірі қарыз бойынша құрылған резервтің айтарлықтай азаюы негізінен 2020 жылы Топ балансынан айтарлықтай құнсызданған қарыздың есептен шығарылуынан болды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Төменде берілген кестеде қарыздардың баланстық құнының осы қамтамасыз етудің әділ құны бойынша емес, алынған қамтамасыз ету түрінде талдауы көрсетілген:

	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
Жылжымайтын мүлік немесе жылжымайтын мүлікті иелену құқығымен қамтамасыз етілген қарыздар	1,605,495	1,594,776	1,603,065
Кепілдікпен қамтамасыз етілген қарыздар	1,173,271	875,201	702,445
Жалақылық жобаның шеңберінде берілген тұтынушылық қарыздар*	791,973	638,485	506,163
Ақшалай қаражатпен қамтамасыз етілген қарыздар	214,025	219,611	360,071
Корпоративтік акциялармен қамтамасыз етілген қарыздар	144,782	166,694	167,676
Аралас кепілдікпен қамтамасыз етілген қарыздар	122,281	62,149	63,259
Көлікпен қамтамасыз етілген қарыздар	63,788	72,266	43,701
Құрал-жабдықтармен қамтамасыз етілген қарыздар	18,469	10,348	15,598
Тауарлық-материалдық қорлармен қамтамасыз етілген қарыздар	18,219	39,357	33,662
Ауыл шаруашылық өнімдерімен қамтамасыз етілген қарыздар	14,851	7,463	7,359
Қамтамасыз етілмеген қарыздар	657,162	474,813	387,873
	4,824,316	4,161,163	3,890,872
Минус – Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв	(378,041)	(408,718)	(409,793)
Клиенттерге берілген қарыздар	4,446,275	3,752,445	3,481,079

* Бұл қарыздар жалақылық жоба шеңберінде компаниялардың жұмыскерлерінен болашақта түсетін ақшалай қаражатымен қамтамасыз етілген.

Қарыздар экономиканың мынадай секторлары бойынша беріледі:

	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан		2018 ж. 31 желтоқсан	
		%		%		%
Бөлшек қарыздар:						
- тұтынушылық қарыздар	1,055,522	22%	810,438	19%	715,362	18%
- ипотекалық қарыздар	270,513	6%	256,053	6%	273,469	7%
	1,326,035		1,066,491		988,831	
Қызметтер	683,652	14%	567,589	14%	650,353	17%
Көтерме сауда	374,274	8%	427,760	10%	406,567	12%
Бөлшек сауда	310,049	6%	271,342	7%	218,503	6%
Жылжымайтын мүлік	293,966	6%	293,923	7%	321,306	8%
Құрылыс	215,618	4%	190,814	5%	221,797	6%
Мұнай және газ	213,306	5%	207,410	5%	153,837	3%
Көлік құралдары	206,024	4%	166,824	4%	151,569	3%
Энергетика	201,268	4%	67,655	2%	70,483	2%
Металлургия	171,642	4%	172,245	4%	188,411	5%
Тау-кен өндіру саласы	165,090	3%	169,167	4%	73,017	2%
Ауыл шаруашылығы	127,205	3%	139,110	3%	129,864	3%
Байланыс	115,473	2%	91,678	2%	40,080	1%
Қаржы секторы	100,339	2%	90,871	2%	62,124	2%
Тамақ өнеркәсібі	97,510	2%	65,799	2%	47,053	1%
Машина жасау	60,058	1%	44,199	1%	33,990	1%
Қонақ үй бизнесі	47,710	1%	41,879	1%	32,845	1%
Химия өнеркәсібі	34,011	1%	30,312	1%	30,603	1%
Жеңіл өнеркәсіп	28,277	1%	19,204	0%	12,994	0%
Басқасы	52,809	1%	36,891	1%	56,645	2%
	4,824,316	100%	4,161,163	100%	3,890,872	100%

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Клиенттерге берілген қайта құрылымдалған және модификацияланған қарыздар

Банк қаржы активін, мысалы клиентке берілген қарызды тануды тоқтатады, егер шарт талаптары бойынша ол жаңа қарызға айналған жағдайда, ал айырмашылықты күтілетін кредиттік шығын бойынша резервке дейін тануды тоқтатудан алынған пайда немесе шығын ретінде таныған жағдайда қайта қаралатын болса. Бастапқы тануда клиенттерге берілген қарыздар, берілген және СҚКҚ-ға жіктелген қарыздарды қоспағанда, күтілетін кредиттік шығындарды бағалау үшін 1-кезеңге жіктелген. Егер модификация ақша ағындарының айтарлықтай өзгерісіне әкелмесе, онда қарызды тануды тоқтату болмайды.

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Банк клиенттерге берілген кейбір қарыздардың талаптарын модификациялады, соның ішінде COVID-19 пандемиясының салдарына байланысты үкімет енгізген шараларды жүзеге асыру аясында кредит демалысын берді. Банк COVID-19 пандемиясының салдарынан карантиннің енгізілуіне байланысты шағын, орта және бөлшек бизнес клиенттеріне берілген қарыздар бойынша үш айға дейін мерзімге төлемдерді кейінге шегеру берді. 2020ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенге дейін клиенттерге берілген қарыздардың жалпы баланстық құны 135,659 миллион теңгені құрады.

Қағида бойынша, бұл шаралар кредиттерді құнсыздану үшін триггер ретінде қарастырылмайды, себебі олар COVID-19 байланысты дағдарыс тұрғысынан қолданылған кредиттерді өтеуге жарияланған заңды мораторийлерге негізделді. Алайда қарыз алушылар кредит демалысынан кейін сұраған кез келген ұзартуларды Топ бөлшек бизнес клиенттеріне берілген қарыздардың құнсыздану триггері және корпоративтік бизнес клиенттерінің құнсыздану кезеңін қайта қарау мүмкіндігінің триггері ретінде бағалады.

2020 жылғы 31 желтоқсанға қарыздар бойынша есептелген сыйақы сомасы 179,879 миллион теңгені құрады (2019 жылдың 31 желтоқсанында – 165,444 миллион теңге, 2018 жылдың 31 желтоқсанында – 200,539 миллион теңге болды).

2020, 2019 және 2018 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардың ішінде Топ кепілмен қамтамасыз етуден құн өндіру арқылы қаржылық және қаржылық емес активтерді алды. 2020, 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша бұл активтер «Сатуға арналған активтер» бабында 12,112 миллион теңге, 36,304 миллион теңге және сәйкесінше 46,355 миллион теңге сомасында көрсетілген.

2020, 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша клиенттерге берілетін қарыздардың құрамына талаптары қайта қарастырылған, 369,731 миллион теңге, 351,440 миллион теңге және сәйкесінше 417,619 миллион теңге сомасына қарыздар қосылды, бұл ретте басқа жағдайда аталған қарыздардың мерзімі өткен немесе құнсызданған болатын еді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Клиенттерге берілген несиелер бойынша күтілетін кредиттік шығындар бойынша жинақталған резервтердің қозғалысы мынадай болды:

	2020 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	ПСКО	Жиыны
Жыл басына	(36,305)	(45,797)	(302,834)	(23,782)	(408,718)
1-кезеңге аудару	(6,662)	2,230	4,432	-	-
2-кезеңге аудару	1,806	(4,934)	3,128	-	-
3-кезеңге аудару	14,339	5,847	(20,186)	-	-
Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер*	6,486	1,691	(29,527)	9,734	(11,616)
Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу*	(45,001)	-	-	-	(45,001)
Қаржы активтерін тануды тоқтату**/**	10,044	1,038	25,945	384	37,411
Бұрын есептен шығарылған активтер бойынша резервтерді қалпына келтіру	-	-	(11,896)	(9,388)	(21,284)
Есептен шығарулар	-	-	72,056	8,280	80,336
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырмашылық және басқа да түзетулер	(547)	(721)	(4,599)	(3,302)	(9,169)
Жыл аяғына	(55,840)	(40,646)	(263,481)	(18,074)	(378,041)
	2019 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	ПСКО	Жиыны
Жыл басына	(43,516)	(28,716)	(322,917)	(14,644)	(409,793)
1-кезеңге аудару	(13,930)	7,727	6,203	-	-
2-кезеңге аудару	9,109	(23,780)	14,671	-	-
3-кезеңге аудару	49,988	4,163	(54,151)	-	-
Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер*	17,469	(7,252)	(13,953)	(3,894)	(7,630)
Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу*	(68,134)	-	-	-	(68,134)
Қаржы активтерін тануды тоқтату**/**	12,299	1,663	31,512	2,340	47,814
Бұрын есептен шығарылған активтер бойынша резервтерді қалпына келтіру	-	-	(11,457)	(9,874)	(21,331)
Есептен шығарулар	-	-	41,867	1,687	43,554
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырмашылық және басқа да түзетулер	410	398	5,391	603	6,802
Жыл аяғына	(36,305)	(45,797)	(302,834)	(23,782)	(408,718)

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	2018 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	ПСКО	Жиыны
Жыл басына	(34,207)	(31,973)	(210,834)	(78,155)	(317,161)
1-кезеңге аудару	(10,909)	6,718	4,191	-	-
2-кезеңге аудару	1,522	(1,602)	80	-	-
3-кезеңге аудару	4,800	4,333	(9,133)	-	-
Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер*	9,567	(6,713)	(178,625)	27,305	(148,466)
Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу*	(21,302)	-	-	-	(21,302)
Қаржы активтерін тануды тоқтату**	8,103	2,491	103,151	28,120	141,865
Бұрын есептен шығарылған активтер бойынша резервтерді қалпына келтіру	-	-	(108,298)	(2,570)	(110,868)
Есептен шығарулар	-	-	104,690	48	104,738
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырмашылық және басқа да түзетулер	(1,090)	(1,970)	(28,139)	(1,363)	(32,562)
Жыл аяғына	(43,516)	(28,716)	(322,917)	(14,644)	(409,793)

*Пайда және шығын туралы шоғырландырылған есепте «Кредиттік шығындар бойынша шығыстар» бабы мынадай баптардан тұрады: «Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер», «Қаржы активтерін жаңадан беру немесе сатып алу» және «Қаржы активтерін тануды тоқтату».

**Қаржы активтерін тануды тоқтату клиенттерге берілген толығымен өтелген қарыздар бойынша күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтердің өзгеру сомасын қамтиды.

2020 жылы қарыз алушылардың қаржылық жағдайының нашарлауы нәтижесінде пайда болған, күтілетін кредиттік шығын бойынша шығыстардың есептелуі өндірілген кепілдегі қамтамасыз етуді сату және қайта құрылымдау бойынша қолданылған стратегиялар, сондай-ақ жеке тұлғалардың құнсызданған қарыздары бойынша қаржыны коллекторлық компанияларға сату нәтижесінде өндіру нәтижесінде корпоративтік клиенттердің құнсызданған қарыздары бойынша резервтерді Қазақстанның бизнесі мен халқына мемлекеттік қолдау бағдарламаларының оң әсер етуі есебінен резервтерді қалпына келтіруге қосымша қалпына келтірумен орны толтырылды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Төмендегі кестеде бизнес түрлері бойынша клиенттерге берілген қарыздар бойынша күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтер сомасы берілген:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан	2018 ж. 31 желтоқсан
Корпоративтік бизнес	(231,899)	(271,877)	(241,549)
Бөлшек бизнес	(98,158)	(92,276)	(115,796)
ШОБ бизнес	(47,984)	(44,565)	(52,448)
	(378,041)	(408,718)	(409,793)

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар ішінде Топ салық салу объектісі болып табылмайтын салық мақсаттары үшін қарыз бойынша талап ету құқығынсыз, 80,336 миллион теңге, 43,554 миллион теңге және сәйкесінше 104,738 миллион теңге сомасына несиелерді шығынға жазды.

COVID-19 нәтижесінде үкіметтің қолдау шаралары

2020 ж. наурызында ҚРҰБ мен Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі екінші деңгейдегі банктермен бірлесіп Бағдарлама әзірледі.

Аталған Бағдарламаны жүзеге асыру үшін екінші деңгейдегі банктерге шартты салымдарды орналастыру арқылы 600 миллиард теңге бөлінген болатын. Жеңілдікті кредит беру бағдарламасының операторы ҚРҰБ жанындағы «Қазақстанның тұрақтылық қоры» АҚ белгіленді, сондай-ақ активтердің сапасын тәуелсіз бағалаудан өткен (бұдан әрі – «АСБ») және портфелінде шағын және орта кәсіпкерлік субъектілеріне («ШОБ») берілген қарыздары бар 12 қатысушы банк анықталды.

Бизнесті қолдау механизмі төтенше жағдайды енгізу нәтижесінде зардап шеккен ШОБ субъектілеріне және жеке кәсіпкерлерге айналым капиталын толықтыру үшін екінші деңгейдегі банктердің 12 айға дейін мерзіммен жылдығы 8% аспайтын мөлшерлеме бойынша жеңілдікті кредиттер беруі арқылы жүзеге асырылады.

Банкке 180 миллиард теңге (600 миллиард теңгеден 30%-ын) бөлінді. Банк 2020 жылғы 27 наурызда Бағдарламаны жүзеге асыру туралы келісімге қол қойды. 2020 жылдың желтоқсанында Бағдарлама талаптары қайта қаралды, соның ішінде Бағдарлама сомасы 770 миллиард теңгеге дейін ұлғайды. 2020 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша аталған Бағдарлама аясында Банк 143.9 миллиард теңге сомасына 379 клиентті қаржыландырды.

Сондай-ақ Банк «ДАМУ» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ, «Қазақстан Даму Банкі» АҚ, «Аграрлық Несие Корпорациясы» АҚ, «KazakhExport» АҚ сияқты дамыту институттарының кәсіпкерлік субъектілерін жеңілдікті қаржыландыру бағдарламаларын жүзеге асыру бойынша нарық қатысушыларының бірі болып табылатынын айта кету керек. 2020 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мемлекеттің қолдауымен қамтылған, құнсызданбаған ШОБ портфелінің үлесі қарыздардың құнсызданбаған ШОБ портфелінің көлемінен 68%-ды немесе 431.2 миллиард теңгені құрайды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв және провизиялар

COVID-19 пандемиясының екінші тоқсан бойы және ақырында дүниежүзілік ауқымда жалғасуы аясында Қазақстанда да коронавирустық инфекцияның таралуының өсуі байқалды. Қазақстан халқы арасында COVID-19 таралуын алдын алу мақсатында республикамыздың аумағында шектеу шаралары, соның ішінде карантин қолданылды.

2020 жылғы 31 желтоқсанмен аяқталған жылы клиенттерге берілген қарыздар бойынша кредиттік шығындардың шығыстары 19,206 миллион теңгені (2019 ж. 31 желтоқсан – 27,950 миллион теңгені; 2018 ж. 31 желтоқсан – 27,903 миллион теңгені) құрады. Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтер экономикалық сценарийлердің, мерзімі өткен берешекті өтеуді қамтамасыз ету бойынша, кепілсіз қарыздарды коллекторлық компанияларға сату бойынша корпоративтік және бөлшек бизнестің проблемалық активтері бойынша жүргізілген іс-шаралардың таза әсерін, сондай-ақ ШОБ секторын қолдайтын мемлекеттік бағдарламалардың нәтижесін көрсетеді.

Артқан тәуекел мен белгісіздік қолда бар ішкі стресс-сценарийлердің нәтижелерін пайдалану жолымен ағымдағы модельденген нәтижелерге күтілетін кредиттік шығындарды салу арқылы көрсетілген болатын. Бұл ретте, макроэкономикалық өзгерістердің Топ қызметіне әсер етуін есептеу кезінде экономиканы қалпына келтірудің түрлі кезеңдері қаралды (түрлі сценарийлерде 1 жылдан 4 жылға дейін). Басшылық ХҚЕС (IFRS) 9 талаптарына сәйкес макроэкономикалық жағдайдың алдағы уақытта несие портфелі сапасының ықтимал өзгеруіне әлеуетті ықпал етуін ескеру қажет деген қорытындыға келді. Бұл экономикалық нәтижелер мен олардың клиенттерге әсер етуі туралы анығырақ бақыланатын деректердің пайда болу шамасына қарай қадағаланатын және нақтыланатын болады. Әйтсе де экономикадағы өзгерістер бірқатар секторлар мен корпоративтік клиенттердің қиын жағдайда екенін растап отыр, корпоративтік клиенттердің әртараптандырылған клиенттік базасы мен белсенді басқарылатын лимиттер коронавирустың жайылуы әсер еткен өте осал секторлардың тәуекелге ұшырауын шектеуге мүмкіндік береді. COVID-19 сценарийінің ықпалы мен таразыны дұрыстау алдыңғы сценариймен салыстырғанда кредиттік шығындар бойынша шығыстарды арттыруға әкеп соқтырды, негізінен бұл қамтамасыз етілмеген бөлшек қарыздар бойынша дефолттың аса жоғары ықтималдығынан болды. Бұл факторлар ҚРҰБ, үкіметтің іс-қимылдарының және ұйғарылғандай, бұл шараларды қолдануды және сәттілігін ескере отырып, болашақтағы шығындардың елеулі бөлігін азайтуға мүмкіндік беретін, қолдаудың басқа да шараларының ықпалымен ішінара өтеледі.

Клиенттерге берілген қарыздардың ішкі рейтингтік моделі

Клиенттерге берілген қарыздар ішкі бағалауларға және басқа да аналитикалық рәсімдерге негізделіп отырып жіктеледі. Тиісті департаменттер олар Топқа ұсынатын, олардың жіктелуін Тәуекелдерді басқару департаменті бекітетін кредиттерді олардың тәуекеліне және әлеуетті шығындардың тәуекеліне сай жіктейді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Банк және оның еншілес ұйымдары тәуекелдің әртүрлі санаттары бойынша қарыздардың ішкі жіктеу моделін пайдаланады. Модель қарыз алушының қаржы көрсеткіштеріне, оның кредиттік тарихына, дебиторлық берешектің сапасына, қарыз алушының өтімділігіне негізделі отырып, тәуекелдің, қарыз алушыға қатысты нарықтық тәуекелдің, экономика секторының және басқа да факторлардың санатын бағалауға көмектеседі. Бұл ретте рейтинг тәуекел және құнсыздану деңгейін бағалау кезіндегі қосымша критерий болып табылады. Рейтингтен бөлек банк жоба бойынша ақша ағындары, төлеуге қабілетті кепілгерлердің болуы, жағымды кредит тарихы, өтімді кепілмен қамтамасыз ету, жобаға жеке қатысу және т.с.с. сияқты факторларды ескереді. Кредиттік аналитиктер модельге қажетті ақпаратты қайта-қайта енгізіп отырады. Жүйеге салынған ақпаратты және клиенттерге берілген қарыздардың құнсыздану резервінің сомасын бағалауды тәуекел-менеджмент блогы тексеріп отырады.

Рейтингтік модель мынадай жіктемелеуді пайдаланады:

- Рейтингтік балл 1 – қарыз бойынша ең жоғары рейтинг, кредит тәуекелінің дәрежесі барынша төмен;
- Рейтингтік балл 2 – қарыз сапасы өте жоғары, кредит тәуекелінің дәрежесі өте төмен;
- Рейтингтік балл 3 – қарыз сапасы жоғары, кредит тәуекелінің дәрежесі төмен;
- Рейтингтік балл 4 – қарыз сапасы қанағаттанарлық, кредит тәуекелі болмашы дәрежеде;
- Рейтингтік балл 5 – экономикалық жағдайға байланысты кредит тәуекелі ұлғаюы мүмкін;
- Рейтингтік балл 6 – экономикалық жағдайға байланысты кредит тәуекелінің дәрежесі жоғары болуы мүмкін;
- Рейтингтік балл 7 – жоғарыда көрсетілген өзге факторлар болмаған жағдайда дефолт тәуекелінің дәрежесі жоғары, қарыз алушының төлем қабілеті экономикалық қолайлы жағдайларға байланысты;
- Рейтингтік балл 8–10 – дефолт тәуекелі өте жоғары /дефолт

Бірыңғай қарыздардың пулдары – кредиттік сипаттамасы жағынан бір-біріне ұқсас активтер тобы қағидаты (мәселен, экономика саласы, бизнес тұрпаты, кредит беру бағдарламасы, дефолт деңгейі, ішкі рейтингтер және өзге факторлар) бойынша біріктірілген клиенттер қарыздары. Бірыңғай қарыздар пулдарына ұжымдық негізде бағаланатын активтер жатқызылады.

Келесі кестеде Топтың қандай да бір қамтамасыз етудің немесе кредит сапасын арттырудың басқа құралдарының ықпал етуін есепке алмай, қаржы активтерінің сыныптары, ішкі рейтинг және «кезең» бойынша кредит тәуекеліне ұшырағыштығының талдауы ұсынылып отыр. Егер басқадай көрсетілмесе, қаржы активтері үшін кестедегі сомалар жалпы баланстық құнды білдіреді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Рейтингтік балл				2020 ж. 31 желтоқсан	
	1-кезең 12 ай ағымында күтілетін кредиттік шығындар	2-кезең кредит берудің бүкіл мерзімі ағымында күтілетін кредиттік шығындар	3-кезең кредит берудің бүкіл мерзімі ағымында күтілетін кредиттік шығындар	СҚКҚ	Барлығы
1-3	-	-	-	-	-
4	393,558	-	-	-	393,558
5	1,101,257	24,393	-	-	1,125,650
6	586,442	125,049	36,043	13,246	760,780
7	131,352	31,153	148,658	1,606	312,769
8-10	-	-	81,666	34,745	116,411
Корпоративтік клиенттерге берілген, жеке негізде бағаланатын қарыздар	2,212,609	180,595	266,367	49,597	2,709,168
ШОБ және ББ клиенттеріне берілген, жеке негізде бағаланатын қарыздар	396,565	16,094	58,928	8,466	480,053
Клиенттерге берілген, ұжымдық негізде бағаланатын қарыздар	1,406,148	19,900	208,224	823	1,635,095
	4,015,322	216,589	533,519	58,886	4,824,316
Минус – күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв	(55,831)	(37,479)	(266,657)	(18,074)	(378,041)
Клиенттерге берілген қарыздар	3,959,849	179,110	266,862	40,454	4,446,275

Рейтингтік балл				2019 ж. 31 желтоқсан	
	1-кезең 12 ай ағымында күтілетін кредиттік шығындар	2-кезең кредит берудің бүкіл мерзімі ағымында күтілетін кредиттік шығындар	3-кезең кредит берудің бүкіл мерзімі ағымында күтілетін кредиттік шығындар	СҚКҚ	Барлығы
1-3	-	-	-	-	-
4	298,985	-	-	-	298,985
5	990,784	12,513	-	-	1,003,297
6	580,210	65,042	27,787	14,572	687,611
7	39,419	61,792	132,131	1,626	234,968
8-10	-	-	139,635	49,548	189,183
Корпоративтік клиенттерге берілген, жеке негізде бағаланатын қарыздар	1,909,398	139,347	299,553	65,746	2,414,044
ШОБ және ББ клиенттеріне берілген, жеке негізде бағаланатын қарыздар	330,989	9,018	72,304	11,344	423,655
Клиенттерге берілген, ұжымдық негізде бағаланатын қарыздар	1,097,818	10,755	214,168	723	1,323,464
	3,338,205	159,120	586,025	77,813	4,161,163
Минус – күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв	(36,305)	(45,797)	(302,834)	(23,782)	(408,718)
Клиенттерге берілген қарыздар	3,301,900	113,323	283,191	54,031	3,752,445

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Рейтингтік балл	2018 ж. 31 желтоқсан				
	1-кезең 12 ай ағымында күтілетін кредиттік шығындар	2-кезең кредит берудің бүкіл мерзімі ағымында күтілетін кредиттік шығындар	3-кезең кредит берудің бүкіл мерзімі ағымында күтілетін кредиттік шығындар	СҚКҚ	Барлығы
1-3	-	-	-	-	-
4	185,482	-	-	-	185,482
5	793,568	8,898	469	-	802,935
6	550,901	22,726	7,171	14,391	595,189
7	231,398	70,653	156,687	6,633	465,371
8-10	-	-	132,233	55,339	187,572
Корпоративтік клиенттерге берілген, жеке негізде бағаланатын қарыздар	1,761,349	102,277	296,560	76,363	2,236,549
ШОБ және ББ клиенттеріне берілген, жеке негізде бағаланатын қарыздар	409,942	13,741	141,645	15,627	580,955
Клиенттерге берілген, ұжымдық негізде бағаланатын қарыздар	813,521	26,646	233,201	-	1,073,368
	2,984,812	142,664	671,406	91,990	3,890,872
Минус – күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв	(43,516)	(28,716)	(322,917)	(14,644)	(409,793)
Клиенттерге берілген қарыздар	2,941,296	113,948	348,489	77,346	3,481,079

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

2020, 2019, 2018 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ұжымдық және жеке негізде құнсыздану мәніне бағаланатын, бөлшек бизнеске және ШОБ клиенттеріне берілген қарыздардың кредиттік сапасы бойынша талдау келесі кестеде берілген:

	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенге дейінгі қарыздар	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтер	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергеннен кейінгі қарыздар
2020 ж. 31 желтоқсанға			
ББ клиенттеріне берілген қарыздар			
Мерзімі кешіктірілмеген	1,179,945	(45,831)	1,134,114
Мерзімін кешіктіру:			
30 күнге дейін	26,078	(4,590)	21,488
31-ден 60 күнге дейін	6,562	(1,824)	4,738
61-ден 90 күнге дейін	3,638	(1,171)	2,467
91-ден 180 күнге дейін	12,630	(8,009)	4,621
180 күннен артық	81,213	(48,992)	32,221
ББ клиенттеріне берілген жеке және ұжымдық негізде бағаланатын барлық қарыз	1,310,066	(110,417)	1,199,649
ШОБ клиенттеріне берілген қарыздар			
Мерзімі кешіктірілмеген	706,043	(20,980)	685,063
Мерзімін кешіктіру:			
30 күнге дейін	20,537	(1,189)	19,348
31-ден 60 күнге дейін	3,204	(510)	2,694
61-ден 90 күнге дейін	3,219	(444)	2,775
91-ден 180 күнге дейін	3,409	(890)	2,519
180 күннен артық	60,532	(34,009)	26,523
ШОБ клиенттеріне берілген, жеке және ұжымдық негізде бағаланатын барлық қарыз	796,944	(58,022)	738,922
ШОБ және ББ клиенттеріне берілген, жеке және ұжымдық негізде бағаланатын барлық қарыз	2,107,010	(168,439)	1,938,571
Корпоративтік клиенттерге берілген, жеке және ұжымдық негізде бағаланатын барлық қарыз	2,701,336	(207,241)	2,494,095
Карточкалық операциялар бойынша барлық қарыз	15,970	(2,361)	13,609
Клиенттерге берілген қарыздар	4,824,316	(378,041)	4,446,275

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенге дейінгі қарыздар	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтер	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергеннен кейінгі қарыздар
2019 ж. 31 желтоқсанға			
ББ клиенттеріне берілген қарыздар			
Мерзімі кешіктірілмеген	898,387	(30,108)	868,279
Мерзімін кешіктіру:			
30 күнге дейін	23,525	(3,714)	19,811
31-ден 60 күнге дейін	4,443	(1,167)	3,276
61-ден 90 күнге дейін	9,153	(3,361)	5,792
91-ден 180 күнге дейін	10,278	(5,541)	4,737
180 күннен артық	96,746	(58,338)	38,408
ББ клиенттеріне берілген жеке және ұжымдық негізде бағаланатын барлық қарыз	1,042,532	(102,229)	940,303
ШОБ клиенттеріне берілген қарыздар			
Мерзімі кешіктірілмеген	552,663	(14,507)	538,156
Мерзімін кешіктіру:			
30 күнге дейін	8,587	(997)	7,590
31-ден 60 күнге дейін	3,476	(465)	3,011
61-ден 90 күнге дейін	1,762	(147)	1,615
91-ден 180 күнге дейін	5,739	(3,634)	2,105
180 күннен артық	69,664	(39,323)	30,341
ШОБ клиенттеріне берілген, жеке және ұжымдық негізде бағаланатын барлық қарыз	641,891	(59,073)	582,818
ШОБ және ББ клиенттеріне берілген, жеке және ұжымдық негізде бағаланатын барлық қарыз	1,684,423	(161,302)	1,523,121
Корпоративтік клиенттерге берілген, жеке және ұжымдық негізде бағаланатын барлық қарыз	2,452,781	(241,518)	2,211,263
Карточкалық операциялар бойынша барлық қарыз	23,959	(5,898)	18,061
Клиенттерге берілген қарыздар	4,161,163	(408,718)	3,752,445

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенге дейінгі қарыздар	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтер	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергеннен кейінгі қарыздар
2018 ж. 31 желтоқсанға			
ББ клиенттеріне берілген қарыздар			
Мерзімі кешіктірілмеген	751,122	(30,601)	720,521
Мерзімін кешіктіру:			
30 күнге дейін	36,283	(5,343)	30,940
31-ден 60 күнге дейін	8,484	(2,926)	5,558
61-ден 90 күнге дейін	5,464	(2,291)	3,173
91-ден 180 күнге дейін	23,125	(10,555)	12,570
180 күннен артық	132,754	(80,111)	52,643
ББ клиенттеріне берілген жеке және ұжымдық негізде бағаланатын барлық қарыз	957,232	(131,827)	825,405
ШОБ клиенттеріне берілген қарыздар			
Мерзімі кешіктірілмеген	510,454	(9,299)	501,155
Мерзімін кешіктіру:			
30 күнге дейін	12,594	(379)	12,215
31-ден 60 күнге дейін	8,112	(2,881)	5,231
61-ден 90 күнге дейін	10,206	(3,878)	6,328
91-ден 180 күнге дейін	6,348	(1,753)	4,595
180 күннен артық	87,500	(51,095)	36,405
ШОБ клиенттеріне берілген, жеке және ұжымдық негізде бағаланатын барлық қарыз	635,214	(69,285)	565,929
ШОБ және ББ клиенттеріне берілген, жеке және ұжымдық негізде бағаланатын барлық қарыз	1,592,446	(201,112)	1,391,334
Корпоративтік клиенттерге берілген, жеке және ұжымдық негізде бағаланатын барлық қарыз	2,271,567	(203,451)	2,068,116
Карточкалық операциялар бойынша барлық қарыз	26,859	(5,230)	21,629
Клиенттерге берілген қарыздар	3,890,872	(409,793)	3,481,079

12. Инвестициялық жылжымайтын мүлік

	2020 ж.	2019 ж.	2018 ж.
1 қаңтардағы жағдай бойынша	46,558	58,868	37,517
Түсімдер	1,511	13,843	20,508
Шығарулар	(5,488)	(25,769)	(4,955)
Коммерциялық жылжымайтын мүлікке ауыстыру	(3,767)	-	-
Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтерге) /ден ауыстыру	-	(231)	6,378
Негізгі құралдарға ауыстыру	-	(529)	-
Инвестициялық жылжымайтын мүлікті қайта бағалаудан түскен пайда / (шығын)	969	135	(419)
Бағамдағы айырмасы	(342)	241	(161)
31 желтоқсандағы жағдай бойынша	39,441	46,558	58,868

2020, 2019 және 2018 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішінде Топ клиенттерге берілген қарыздар бойынша кепілмен қамтамасыз етуді алды, нәтижесінде Топ 1,511 миллион теңге, 13,843 миллион теңге және сәйкесінше 20,508 миллион теңге сомасында инвестициялық жылжымайтын мүлікке ие болды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

2020, 2019 және 2018 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялық жылжымайтын мүлік қандай да бір міндеттемелер бойынша қамтамасыз ету ретінде берілмеген.

2020, 2019 және 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге табыстардың құрамына инвестициялық жылжымайтын мүлік объектілерін жалға беруден 1,766 миллион теңге, 2,929 миллион теңге және 2,508 миллион теңге көлемінде табыс қосылды.

2020, 2019 және 2018 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған жылдарға Топтың жалға беруден пайда алған инвестициялық жылжымайтын мүлікке байланысты операциялық шығындар 854 миллион теңге, 1,623 миллион теңге және сәйкесінше 1,416 миллион теңгені құрады.

Инвестициялық жылжымайтын мүлікті қайта бағалауды тәуелсіз бағалаушы 2020, 2019 және 2018 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жүргізді. Әділ құнды анықтау үшін кірісті және салыстырмалы әдістер пайдаланылды. Жылжымайтын мүлік объектілерінің әділ құнын анықтағанда жылжымайтын мүлік объектілерінің ең жақсы және ең тиімді әдісін пайдалану олардың ағымдағы қолданылуы болып табылады. Бағалау әдістемесінде жыл бойы өзгерістер болмады. Қайта бағалау нәтижелері бойынша Топ 2020 жылғы 31 желтоқсанмен және 2019 жылғы 31 желтоқсанмен аяқталған жылдарға пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есепте пайданы 969 миллион теңге және сәйкесінше 135 миллион теңге сомасында; 2018 жылғы 31 желтоқсанмен аяқталған жылға пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есепте шығынды 419 миллион теңге сомасында таныды.

2020, 2019 және 2018 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың инвестициялық жылжымайтын мүліктің әділ құнын есептегенде бағалар 39,441 миллион теңге, 46,558 миллион теңге, және сәйкесінше, 58,868 миллион теңге көлемінде 3-деңгейге жатқызылды (есептеулер иерархиясының сипаттамасы 36-ескертуде ашылған).

13. Коммерциялық жылжымайтын мүлік

	2020ж.	2019ж.	2018ж.
1 қаңтардағы жағдай бойынша	113,381	70,318	48,774
Түсімдер	26,215	69,722	52,717
Мүлікті сату	(41,516)	(26,597)	(39,745)
Капиталдандырылған шығындар	1,251	327	1,577
Инвестициялық жылжымайтын мүліктен аударымдар	3,767	-	-
Инвесторларға аударымдар	-	(389)	(96)
Бағамдағы айырмасы	-	-	7,091
31 желтоқсандағы жағдай бойынша	103,098	113,381	70,318

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші Топ клиенттерге берілген қарыздар бойынша кепілмен қамтамасыз етуді алып алуды жүзеге асырды және оның нәтижесінде Топ 26,215 миллион теңге, 69,722 миллион және сәйкесінше 52,717 миллион теңге сомасында коммерциялық жылжымайтын мүлікке ие болды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

14. Негізгі құралдар

Негізгі құралдардың қозғалысы төмендегідей берілген:

	Ғимараттар мен құрылыстар	Көлік құралдары	Компьютерлер мен банктік құрал- жабдық	Аяқталмаған құрылыс	Басқасы	Пайдалану құқығы нысанында- ғы активтер	Материал- дық емес активтер	Жиыны
Қайта бағаланған/ бастапқы құны:								
2019 жылғы 31 желтоқсан	103,232	3,804	31,448	364	22,112	5,517	23,225	189,702
Түсімдер	1,123	958	10,517	2,821	3,235	3,436	8,076	30,166
Шығарулар	(844)	(328)	(1,512)	(104)	(528)	(195)	(3,737)	(7,248)
Қайта бағалау	10,541	-	-	(13)	-	-	-	10,528
Сатуға арналған активтерге қайта жіктеу	(223)	-	-	-	-	-	-	(223)
Аударымдар	1,046	-	753	(1,294)	(505)	-	-	-
Бағамдағы айырмасы	(494)	(13)	(194)	-	(161)	(299)	(265)	(1,426)
2020 жылғы 31 желтоқсан	114,381	4,421	41,012	1,774	24,153	8,459	27,299	221,499
Жинақталған тозу:								
2019 жылғы 31 желтоқсан	2,523	1,635	16,314	-	10,088	1,055	13,504	45,119
Есептеулер	1,904	528	4,522	-	2,103	1,745	2,224	13,026
Шығарулар	(352)	(314)	(1,411)	-	(493)	(134)	(543)	(3,247)
Қайта бағалағанда есептен шығарылғаны	(3,585)	-	-	-	-	-	-	(3,585)
Аударымдар	8	2	27	-	(37)	-	-	-
Бағамдағы айырмасы	(30)	(7)	(109)	-	(82)	(73)	(94)	(395)
2020 жылғы 31 желтоқсан	468	1,844	19,343	-	11,579	2,593	15,091	50,918
Баланстық құны:								
2020 жылғы 31 желтоқсан	113,913	2,577	21,669	1,774	12,574	5,866	12,208	170,581

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

	Ғимараттар мен құрылыстар	Көлік құралдары	Компьютерлер мен банктік құрал- жабдық	Аяқталмаған құрылыс	Басқасы	Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	Материалды қ емес активтер	Жиыны
Қайта бағаланған/ бастапқы құны:								
2018 жылғы 31 желтоқсан	105,951	3,520	26,090	63	20,691	-	20,482	176,797
Түсімдер	1,334	760	6,859	775	2,469	3,183	3,597	18,977
ХҚЕС (IFRS) 16-ны қолданатын кезде пайдалану құқығы нысанындағы активтерді тану	-	-	-	-	-	3,077	-	3,077
Шығарулар	(2,986)	(478)	(1,889)	(66)	(518)	(743)	(895)	(7,575)
Инвестициялық мүліктен аударымдар	529	-	-	-	-	-	-	529
Сатуға арналған активтерге қайта жіктеу	(1,485)	-	-	(408)	(262)	-	-	(2,155)
Аударымдар	-	-	336	-	(336)	-	-	-
Бағамдағы айырмасы	(111)	2	52	-	68	-	41	52
2019 жылғы 31 желтоқсан	103,232	3,804	31,448	364	22,112	5,517	23,225	189,702
Жинақталған тозу:								
2018 жылғы 31 желтоқсан	881	1,598	13,931	-	8,918	-	12,047	37,375
Есептеулер	1,896	444	4,103	-	1,668	1,162	2,323	11,596
Шығарулар	(272)	(406)	(1,756)	-	(488)	(112)	(882)	(3,916)
Аударымдар	-	-	44	-	(44)	-	-	-
Бағамдағы айырмасы	18	(1)	(8)	-	34	5	16	64
2019 жылғы 31 желтоқсан	2,523	1,635	16,314	-	10,088	1,055	13,504	45,119
Баланстық құны:								
2019 жылғы 31 желтоқсан	100,709	2,169	15,134	364	12,024	4,462	9,721	144,583

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	Ғимараттар мен құрылыстар	Көлік құралдары	Компьютерлер мен банктік құрал-жабдық	Аяқталмаған құрылыс	Басқасы	Материалдық емес активтер	Жиыны
Қайта бағаланған/ бастапқы құны:							
2017 жылғы 31 желтоқсан	112,393	2,994	26,746	118	17,119	21,622	180,992
Түсімдер	1,348	833	3,223	474	1,777	3,030	10,685
Қайта бағалау	(5,424)	-	(47)	-	(106)	-	(5,577)
Шығарулар	(2,855)	(321)	(1,557)	(207)	(731)	(4,354)	(10,025)
Аударымдар*	93	-	(2,386)	(322)	2,615	-	-
Бағамдағы айырмасы	396	14	111	-	17	184	722
2018 жылғы 31 желтоқсан	105,951	3,520	26,090	63	20,691	20,482	176,797
Жинақталған тозу:							
2017 жылғы 31 желтоқсан	1,766	1,554	12,137	-	6,229	13,371	35,057
Есептеулер	1,583	352	4,261	-	1,817	2,916	10,929
Шығарулар	(97)	(316)	(1,434)	-	(266)	(4,301)	(6,414)
Қайта бағалау кезінде есептен шығарылғаны	(2,384)	-	-	-	-	-	(2,384)
Аударымдар	(28)	-	(1,110)	-	1,138	-	-
Бағамдағы айырмасы	41	8	77	-	-	61	187
2018 жылғы 31 желтоқсан	881	1,598	13,931	-	8,918	12,047	37,375
Баланстық құны:							
2018 жылғы 31 желтоқсан	105,070	1,922	12,159	63	11,773	8,435	139,4225+5!

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Негізгі құралдарды қайта бағалау жөніндегі Топтың саясатына сәйкес, негізгі құралдардың барлық санатының – ғимараттар мен құрылыстардың әр үш жыл сайын қайта бағалануы талап етіледі. Ерекше нарықтық немесе мүліктік индикаторлар елеулі өзгерген жағдайда, Топ қайта бағалауды жиі жүргізе алады.

Топ өзінің ғимараттары мен құрылыстарын 2020 жылдың ішінде қайта бағалады. Бағалауды тәуелсіз бағалаушылар жүргізді. Тәуелсіз бағалаушылар негізгі құралдардың әділ құнын анықтау кезінде келесі үш тәсілді қолданды: кірісті капиталдандыру әдісімен кірістік тәсіл және белсенді нарық талаптарында ғимараттар мен құрылыстардың әділ құнын анықтау үшін нарық ақпаратын қолданумен бірге салыстыру тәсілі, ал қайта бағалау объектілері үшін белсенді нарық болмаған жағдайда шығынды тәсіл.

2020 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша, Топтың ғимараттары мен құрылыстарының әділ құнын есептеу кезінде, бағалаулар 102,385 миллион теңге және сәйкесінше 11,528 миллион теңге көлемінде (2019 жылғы 31 желтоқсан: 88,695 миллион теңге және сәйкесінше 12,014 миллион теңге; 2018 жылғы 31 желтоқсан: 92,427 миллион теңге және сәйкесінше 12,643 миллион теңге;) 2-ші және 3-ші деңгейлерге жатқызылды. Есептеулер иерархиясының сипаттамасы 35-ескертуде ашып көрсетілген.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, ғимараттар мен құрылыстардың әділ құнының жалпы сомасы 113,913 миллион теңгені құрады. Егер Топтың ғимараттары бастапқы құны бойынша есептелген болса, олардың баланстық құны 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 110,564 миллион теңгені (2019 жылғы 31 желтоқсанда: 97,881 миллион теңге, 2018 жылғы 31 желтоқсан: 96,634 миллион теңге) құраған болар еді.

15. Сатуға арналған активтер

Клиенттерге берілген кейбір қарыздар бойынша контрагенттердің дефолтқа ұшырауы салдарынан, Топ, кейбір қарыздар бойынша кепілдерді әділ құнымен сатуға арналған актив ретінде тану жүргізді. Кейін активтерді басшылық тиісті деңгейдегі сатып алушыны белсенді іздестіру және осы жоспарды аяқтауға ниеттенуіне байланысты, оны сатуға жұмсалған шығындарды шегеріп ең төменгі әділ құны бойынша немесе ағымдағы құны бойынша бағалады.

Сатуға арналған активтерге мыналар кіреді:

	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
Жылжымайтын мүлік нысандары	25,455	22,139	34,541
Жер телімдері	16,653	23,613	21,429
Жылжымалы мүлік	136	14	159
Сатуға арналған активтердің жиыны	42,244	45,766	56,129

2020 ж. қарашасында Топ сатуға арналған активтерге тәуелсіз бағалау жүргізді және пайда мен шығын туралы біріктірілген есептегі қаржылық емес активтердің құнсыздануынан шығынға қосылған, құнсызданудан болған шығынды 1,690 миллион теңге мөлшерінде таныды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

2018 жылғы маусымда Топ сатуға арналған активтерге тәуелсіз бағалау жүргізді және құнсызданудан 23,240 миллион теңге сомаға болған шығынды таныды.

Қазіргі уақытта бұл активтерді сатуға белсенді әрекеттер жасалып жатқанына қарамастан, олардың басым бөлігі қысқа мерзім ішінде сатылмады. Дегенмен, басшылық бұл активтерді бұрынғыдай сатпақ ниетте. Активтердің бағасы сатуға жұмсалатын шығындарды шегергенде, ағымдағы әділ құнынан артпайтындықтан, олар 2020, 2019 және 2018 жж. аяғында сатуға арналған активтер ретінде жіктелген күйінде қалып отыр.

Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтердің әділ құнын тәуелсіз бағалаушылар анықтады. Әділ құн кірісті, салыстырмалы және шығынды әдістердің негізінде анықталды. Жылжымайтын мүлік объектілерінің әділ құнын анықтағанда жылжымайтын мүлік объектілерін ең жақсы және ең тиімді пайдалануы, олардың ағымдағы пайдаланылуы болып табылады. Бір жылдың ішінде бағалау әдістемесінде қандай болмасын өзгерістер болған жоқ.

Төменде сатуға арналған Топтың активтері туралы толық ақпарат және 2020, 2019 және 2018 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құнның иерархиясы туралы деректер көрсетілген:

	2-деңгей	3-деңгей	Жиыны
2018 ж. 31 желтоқсан			
Жылжымайтын мүлік нысандары	14,516	20,025	34,541
Жер телімдері	-	21,429	21,429
Жылжымалы мүлік	-	159	159
2019 жылғы 31 желтоқсан			
Жылжымайтын мүлік нысандары	12,806	9,333	22,139
Жер телімдері	-	23,613	23,613
Жылжымалы мүлік	-	14	14
2020 жылғы 31 желтоқсан			
Жылжымайтын мүлік нысандары	12,469	12,986	25,455
Жер телімдері	-	16,653	16,653
Жылжымалы мүлік	-	136	136

16. Сақтандыру активтері мен міндеттемелер

Сақтандыру активтеріне мыналар кіреді:

	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
Қайта сақтандырушының әлі алынбаған сыйлықақылар резервіндегі үлесі	12,364	19,818	17,224
Қайта сақтандырушының сақтандыру өтемдерін төлеуге арналған резервтегі үлесі	16,898	42,234	34,270
	29,262	62,052	51,494
Алынатын сыйақы	10,667	19,957	14,157
Сақтандыру активтері	39,929	82,009	65,651

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Сақтандыру міндеттемелеріне мыналар кіреді:

	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
Шығындарды реттеуге арналған резерв	148,085	173,052	134,802
Әлі алынбаған сақтандыру сыйлықақыларының резерві, брутто	32,819	36,349	32,952
	180,904	209,401	167,754
Қайта сақтандырушылар мен агенттер алдындағы кредиторлық берешек	10,342	14,301	14,687
Сақтандыру міндеттемелері	191,246	223,702	182,441

Сақтандыру тәуекелі

Сақтандыру тәуекелдері мен олардың лимиттерін қабылдау процесін шарттайтын сақтандыру бойынша саясаттар мен лимиттер белгіленді. Осы лимиттердің мониторингі тұрақты негізде іске асырылады. Сақтандыру бойынша қызмет Қазақстанның барлық аумағым қамтиды. Географиялық шоғырлануға қатысты және сақтандыру өнімдеріне қатысты қайта сақтандыру бойынша портфель әртараптандырылды.

Өтемдерді басқаруға байланысты тәуекел

Өтемдер сәйкессіз түрде реттеулі немесе төленуі мүмкін екені тұрғысынан тәуекелді басқару АТ-жүйелердің бірқатар бақылаулары мен тиісті бизнес-процестерді ұйымдастыру деңгейіндегі бақылауларды, шешімдерді қабылдаудың шектеулері мен лимиттерін пайдалана отырып жүргізіледі. Бұл жан-жақты саясаттармен және рәсімдермен қатар барлық өтемдер тиісті түрде және дұрыс нысанда, дер кезінде реттеледі деген сенімділікті қамтамасыз етеді.

Қайта сақтандыру тәуекелі

Қайта сақтандыру негізгі зілзалалардың әсерінен қорғану үшін немесе жекелеген елеулі өтемдер кезінде күтілмеген ауқымдарға немесе қолайсыз ағымдарға қарсы және Топ үшін қабылдауға тұрарлық тәуекел мөлшерінен артық тәуекелді аудару үшін пайдаланылады.

Топ үшін қабылдауға тұрарлық тәуекел мөлшерінен артық тәуекелді қайта сақтандыру контрагент қаржылық тұрғыда қорғалған компания болып табылған және қайта сақтандыру сыйлықақысы пайдалы болған жағдайда ғана тиімді болмақ.

Топ қайта сақтандырушылардың қаржылық жағдайын бағалауды жүргізеді және қайта сақтандырушының төлем қабілеттілігінің нәтижесінде елеулі шығындардың тәуекелдерін азайту мақсатында ұқсас географиялық өңірлер, қайта сақтандырушылардың қызметі немесе экономикалық сипаттамасы бойынша туындайтын кредиттік тәуекелдің шоғырлануын қадағалайды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Сақтандыру резервтерінің тәуекелі

Резервтер қажет болған жағдайда өтеулерді төлеу немесе реттеу үшін қаржының жетіспей қалуына әкеліп соғатын дұрыс емес бағалану тәуекелі бар. Топ сақтандыру және қайта сақтандыру бойынша міндеттемелерді бағалаған кезде ҚРХБ белгілеген актуарлық әдістер мен жорамалдарды қолданады.

Сақтандырудағы кредит тәуекелі

Кредит тәуекелі – контрагенттің тиесілі сомаларды толық көлемде және белгіленген мерзімде төлемеу тәуекелі. Кредит тәуекелі деңгейін анықтау бір клиент немесе клиенттердің тобы бойынша тәуекел сомасын шектеу арқылы, сондай-ақ географиялық сегменттер бойынша іске асырылады. Клиентке және қайта сақтандырушыларға қолданылатын кредит тәуекелі деңгейін шектеуді тиісті ҚРҰБ бекітеді. Мұндай тәуекелдер үнемі қадағаланады және жыл сайынғы, немесе жиі болатын қайта бағалау мен талдауды қарастырады.

2020, 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші сақтандыру өтемақысын төлеу резервтерінің қозғалысы мынадай түрде берілген:

	2020 ж.	2019 ж.	2018 ж.
Сақтандыру өтемақыларын төлеу резерві, жылдың басы	173,052	134,802	99,597
Сақтандыру өтемақыларын төлеу резервіндегі қайта сақтандырушы үлесі, жылдың басы	(42,234)	(34,270)	(8,987)
Таза сақтандыру резервтері, жылдың басы	130,818	100,532	90,610
Плюс жұмсалған сақтандыру өтемақылары	63,366	88,925	61,656
Минус жүргізілген сақтандыру төлемдері	(62,997)	(58,639)	(51,734)
Таза сақтандыру резервтері, жылдың соңы	131,187	130,818	100,532
Сақтандыру өтемақыларын төлеу резервіндегі қайта сақтандырушы үлесі, жылдың соңы	16,898	42,234	34,270
Сақтандыру өтемақыларын төлеу резервтері, жылдың соңы	148,085	173,052	134,802

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

2020, 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші әлі алынбаған сыйлықақының резервтері бойынша қозғалысы мынадай түрде берілген:

	2020 ж.	2019 ж.	2018 ж.
Әлі алынбаған сыйлықақы резерві, брутто, жылдың басы	36,349	32,952	29,172
Әлі алынбаған сыйлықақылар резервіндегі қайта сақтандырушының үлесі, жылдың басы	(19,818)	(17,224)	(17,893)
Әлі алынбаған сыйлықақылардың таза резерві, жылдың басы	16,531	15,728	11,279
Әлі алынбаған сыйлықақы резервіндегі өзгеріс	(3,530)	3,397	3,780
Әлі алынбаған сыйлықақылар резервіндегі қайта сақтандырушының үлесіндегі өзгеріс	7,454	(2,594)	669
Әлі алынбаған сыйлықақылардың резервіндегі таза өзгеріс	3,924	803	4,449
Әлі алынбаған сыйлықақылардың таза резерві, жылдың соңы	20,455	16,531	15,728
Әлі алынбаған сыйлықақылар резервіндегі қайта сақтандырушының үлесі, жылдың соңы	12,364	19,818	17,224
Әлі алынбаған сыйлықақылардың резерві, брутто, жылдың соңы	32,819	36,349	32,952

17. Өзге активтер

Өзге активтер мыналардан құралады:

	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
Өзге қаржы активтері:			
Банктік қызмет бойынша дебиторлар	84,296	70,541	61,321
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек	19,013	21,514	13,193
Банктік емес қызмет бойынша дебиторлар	16,849	29,006	12,380
Есептелген комиссиялық кірістер	6,078	5,168	5,116
Басқасы	48	71	33
	126,284	126,300	92,043
Минус – Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв	(30,636)	(23,876)	(16,325)
	95,648	102,424	75,718
Өзге қаржылық емес активтер:			
Қауымдастырылған ұйымдарға инвестициялар	32,797	26,732	20,437
Қымбат бағалы металдар	21,551	9,248	3,496
Инвестициялық мүлік үшін алдын ала төлем	7,126	5,813	6,317
Негізгі құралдар үшін алдын ала төлемдер	6,259	1,286	193
Табыс салығынан басқа алдын ала төленген салықтар	6,123	6,256	3,164
Тауарлық-материалдық қорлар	4,089	2,268	2,332
Гудвилл	3,085	3,085	3,085
Өзге инвестициялар	838	884	683
Басқасы	2,794	2,682	2,741
	84,662	58,254	42,448
	180,310	160,678	118,166

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Өзге активтер бойынша күтілетін кредиттік шығындар бойынша жиналған резервтердегі қозғалыс былайша берілген:

	2020 ж. 31 желтоқсан			
	1-саты	2-саты	3-саты	Жиыны
Жыл басына	(809)	(2,502)	(20,565)	(23,876)
Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер*	(135)	(684)	(6,912)	(7,731)
Бұрын есептен шығарылған активтер бойынша резервтерді қалпына келтіру	-	-	(192)	(192)
Есептен шығарулар	4	-	1,107	1,111
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырма және өзге түзетулер	5	25	22	52
Жыл аяғына	(935)	(3,161)	(26,540)	(30,636)

	2019 ж. 31 желтоқсан			
	1-саты	2-саты	3-саты	Жиыны
Жыл басына	(1,046)	(1,696)	(13,583)	(16,325)
Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер*	51	(806)	(1,312)	(2,067)
Бұрын есептен шығарылған активтер бойынша резервтерді қалпына келтіру	-	-	(7,857)	(7,857)
Есептен шығарулар	187	-	2,537	2,724
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырма және өзге түзетулер	(1)	-	(350)	(351)
Жыл аяғына	(809)	(2,502)	(20,565)	(23,876)

	2018 ж. 31 желтоқсан			
	1-саты	2-саты	3-саты	Жиыны
Жыл басына	(952)	(3,056)	(3,738)	(7,746)
1-сатыға аудару	(2)	2	-	-
2-сатыға аудару	25	(132)	107	-
3-сатыға аудару	-	376	(376)	-
Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер *	(224)	281	(14,600)	(14,543)
Есептен шығарулар	9	-	3,866	3,875
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырма және өзге түзетулер	98	833	1,158	2,089
Кезең аяғына	(1,046)	(1,696)	(13,583)	(16,325)

*Пайда және шығын туралы шоғырландырылған есептегі «Кредиттік шығындар бойынша шығыстар» бабы мынадай баптардан тұрады: «Тәуекел параметрлеріндегі өзгерістер», «Қаржы активтерінің жаңа берулері немесе сатып алулары» және «Қаржы активтерін тануды тоқтату».

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

18. Клиенттер қаражаты

Клиенттер қаражаты мыналардан құралады:

	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
Амортизациялық құны бойынша көрсетілгені:			
Мерзімді салымдар:			
Жеке тұлғалар	3,073,187	2,743,019	2,918,070
Заңды тұлғалар	1,825,513	1,441,930	1,374,592
	4,898,700	4,184,949	4,292,662
Ағымдағы шоттар:			
Жеке тұлғалар	1,932,096	1,713,267	1,756,748
Заңды тұлғалар	625,181	508,197	477,520
	2,557,277	2,221,464	2,234,268
	7,455,977	6,406,413	6,526,930

2020 жылдың 31 желтоқсанына Топтың байланысқан клиенттерінің ең ірі он тобы жалпы клиенттер қаржысының шамамен 23%-ын құрады (2019 жылдың 31 желтоқсанында – 27%, 2018 жылдың 31 желтоқсанында – 27% болған), байланысты клиенттердің әр тобы топ ішінде өзара байланысты клиенттерді білдіреді.

2020 жылдың 31 желтоқсанына клиенттердің қаржысына 83,610 миллион теңге сомаға кепілмен қамтамасыз ету кіреді (2019 ж. 31 желтоқсан – 72,779 миллион теңге, 2018 ж. 31 желтоқсан – 67,515 миллион теңге).

Басшылықтың пікірінше, қаржыны шешіп алған жағдайда, төлемдерді қамтамасыз ету мақсатында өзінің өтімді активтерін өткізу үшін Топ алдын ала тиісті хабарлама алады.

Клиенттердің қаржысына секторлар бойынша жасалған талдау былайша берілген:

	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан		2018 ж. 31 желтоқсан	
		%		%		%
Жеке тұлғалар және кәсіпкерлер	3,698,368	50%	3,251,216	51%	3,395,590	52%
Қаржы секторы	660,328	9%	420,979	7%	425,352	7%
Өзге тұтынушылық қызметтер	569,342	8%	423,489	7%	322,783	5%
Мұнай және газ	407,114	5%	581,486	9%	669,608	10%
Көтерме сауда	398,752	5%	345,563	5%	254,518	4%
Тасымалдау	294,612	4%	215,466	3%	179,522	3%
Құрылыс	259,903	3%	234,289	4%	275,939	4%
Денсаулық сақтау және әлеуметтік қызметтер	227,031	3%	211,418	3%	211,571	3%
Үкімет	216,925	3%	171,331	3%	101,789	2%
Байланыс	87,411	1%	61,178	1%	55,201	1%
Сақтандыру және зейнетақы қорларының қызметі	75,631	1%	76,594	1%	88,377	1%
Металлургия	71,531	1%	70,805	1%	67,572	1%
Білім	66,096	1%	44,694	0%	47,449	1%
Энергетика	55,187	1%	40,753	1%	64,731	1%
Басқасы	367,746	5%	257,152	4%	366,928	6%
	7,455,977	100%	6,406,413	100%	6,526,930	100%

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша заңды тұлғалардың мерзімді салымдары жылдығы 5% мөлшерлеме бойынша 119,450 миллион теңге (2019 ж. 31 желтоқсан – нөл теңге, 2019 жылғы 31 желтоқсан – нөл теңге) мөлшерінде «Қазақстанның тұрақтылық қоры» АҚ-тың қысқа мерзімді салымдарын қамтиды. Бұл салымдар шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерін жеңілдікті кредиттеу бағдарламалары шеңберінде орналастырылған болатын. Аталған бағдарламаға сәйкес Банк төтенше жағдайды енгізу нәтижесінде зардап шеккен ШОБ субъектілері мен жеке кәсіпкерлерге айналым капиталын толықтыру үшін жылдығы 8%-дан артық емес мөлшерлеме бойынша 12 айға дейін мерзіммен жеңілдікті кредиттер беру үшін жауапкершілік арқалайды (11-ескерту).

19. Кредиттік мекемелер қаражаты

Кредиттік мекемелер қаражаты мыналардан құралады:

	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
Амортизациялық құны бойынша көрсетілгені:			
Қазақстандық банктердің қарыздары мен салымдары (РЕПО келісімдері бойынша қарыздарды қосқанда)	124,927	127,237	10,964
«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-тан қарыздар	89,005	91,001	86,390
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ-тан қарыздар	47,251	45,245	38,491
Корреспонденттік шоттар	20,405	14,917	23,990
Эйдү мүшесі болып табылмайтын елдердің банктерінің қарыздары мен салымдары	9,532	6,005	2,329
Эйдү мүшесі болып табылатын елдердің банктерінің қарыздары мен салымдары	7,401	18,946	295
Өзге қаржылық мекемелердің қарыздары	2,075	2,417	2,813
«КазАгро» ұлттық басқарушы холдинг» АҚ-тан қарыздар	131	197	3,107
	300,727	305,965	168,379

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «ДАМУ» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-тан («ДАМУ») қарыздарға мерзімінен бұрын өтеу мүмкіндігімен, 2021-2035 жж. өтеу мерзімімен жылдығы 1.0%-4.5% мөлшерлеме бойынша 88,478 миллион теңге (2019 ж. 31 желтоқсан – 90,558 миллион теңге, 2018 ж. 31 желтоқсан – 85,956 миллион теңге) мөлшеріндегі ұзақ мерзімді қарыз кіреді. Қарыздар белгілі бір салалардағы шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерін («ШОБ») қаржыландырудың мемлекеттік бағдарламасына («Бағдарлама») сәйкес алынды. ДАМУ мен Топ арасындағы қарыздар шарттарына сай, Топ 10 жылдан аспайтын өтеу мерзімімен 6.0% мөлшерлеме бойынша Бағдарламаға қатысуға құқығы бар ШОБ қарыз алушыларына кредиттер беру үшін жауапты.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

2020 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Қазақстан Даму Банкі» АҚ-тан («ҚДБ») қарыздарға 2029-2037 жж. өтеу мерзімімен жылдығы 2.0% мөлшерлеме бойынша 30,921 миллион теңге (2019 ж. 31 желтоқсан – 30,921 миллион теңге, 2018 ж. 31 желтоқсан – 31,171 миллион теңге) мөлшеріндегі ұзақ мерзімді қарыздар кіреді, қарыздар өңдеу өнеркәсібінде әрекет ететін ірі кәсіпкерлік субъектілерін кейінгі кредиттеу үшін пайдаланылуы тиіс; сондай-ақ Топтың бөлшек сауда клиенттерінің автокөліктер сатып алуын қаржыландыру үшін 2035 ж. өтеу мерзімімен жылдығы 1.0% мөлшерлеме бойынша 16,175 миллион теңге (2019 ж. 31 желтоқсан – 14,175 миллион теңге, 2018 ж. 31 желтоқсан – 7,175 миллион теңге) мөлшеріндегі ұзақ мерзімді қарыздар кіреді. ҚДБ мен Топ арасындағы қарыз шартына сай, Топ 10 жылдан аспайтын өтеу мерзімімен 6.0% мөлшерлеме бойынша Бағдарламаға қатысуға құқығы бар корпоративтік кәсіпкерліктің қарыз алушыларына, сондай-ақ 5 жылдан аспайтын өтеу мерзімімен 4.0% мөлшерлеме бойынша бөлшек бизнестің қарыз алушыларына кредиттер беру үшін жауапты.

Топ басшылығы басқа қандай да бір ұқсас қаржы құралдары жоқ деп есептейді және ерекше сипатқа байланысты ДАМУ-дан, ҚазАгро-дан және ҚДБ-нен қарыздар ШОБ кредиттеу нарығында жекелеген сегменттерді ұсынады. Нәтижесінде, ДАМУ-дан, ҚазАгро-дан және ҚДБ-нен қарыздар кәдімгі мәміле шеңберінде алынған болатын және тап мұндай қарыздар тану күніне әділ құн бойынша көрсетілген болатын.

Бұдан әрі кредит мекемелері қаржысының пайыздық мөлшерлемелері мен өтеу мерзімдері көрсетілген:

	2020 жылғы 31 желтоқсан		2019 жылғы 31 желтоқсан		2018 жылғы 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшер-леме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Пайыздық мөлшер-леме, %	Өтеу мерзімі , жыл
Қазақстандық банктердің қарыздары мен салымдары (РЕПО келісімдері бойынша қарыздарды қосқанда)	8.0%-10.4%	2021	9.0%-10.0%	2020	8.0%-9.0%	2019
«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-тан қарыздар	1.0%-4.5%	2021-2035	1.0%-4.5%	2021-2035	1.0%-5.5%	2019-2035
«Қазақстан Даму Банкі» АҚ-тан қарыздар	1.0%-2.0%	2029-2037	1.0%-2.0%	2029-2037	1.0%-7.9%	2019-2037
ЭЫДҰ мүшелері болып табылмайтын елдер банктерінің қарыздары мен салымдары	1.0%-16.0%	2021-2025	1.0%-8.0%	2020-2024	1.0%-8.0%	2019-2023
ЭЫДҰ мүшелері болып табылатын елдер банктерінің қарыздары мен салымдары	7.0%	2021	3.6%	2020	4.2%	2019
Өзге қаржылық мекемелердің қарыздары	4.0%-10.0%	2023-2026	4.0%-10.0%	2023-2026	4.0%-10.0%	2023-2026
«ҚазАгро» ұлттық басқарушы холдингі» АҚ-тан қарыздар	3.0%	2022	3.0%	2022	3.0%	2022

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

2020, 2019 және 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қазақстандық банктердің қарыздары мен салымдарына қосылған, кепілге берілген активтердің әділ құны (9-ескерту) және РЕПО келісімдері бойынша қарыздардың баланстық құны мынадай түрде берілген:

	2020 жылғы 31 желтоқсан		2019 жылғы 31 желтоқсан		2018 жылғы 31 желтоқсан	
	Кепілдің әділ құны	Қарыздың баланстық құны	Кепілдің әділ құны	Қарыздың баланстық құны	Кепілдің әділ құны	Қарыздың баланстық құны
Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері	119,654	121,740	108,203	105,524	465	442
ҚРҰБ ноталары	-	-	-	-	4,249	4,124
	119,654	121,740	108,203	105,524	4,714	4,566

2020, 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша танылуы толығымен тоқтатылмаған, берілген қаржы активтері туралы ақпарат төменде көрсетілген.

Топ, РЕПО келісімдері бойынша қарыздарды Топтың операциялық қызметінің шеңберінде төлемдердің ағымын теңгемен қамтамасыз ету ретінде пайдаланады. Топ қысқа мерзімді өтімділікті тарту құралының осы түрін үнемі қолданады және қаржыны қажеттілік туындаған жағдайда, РЕПО келісімдері бойынша қарыздар арқылы тартуды жалғастыруды жоспарлайды.

Топ мынадай қорытындыға келді, ол өзіне кредиттік тәуекелдерді, нарықтық тәуекелдерді қосатын сондай бағалы қағаздармен байланысты барлық тәуекелдер мен пайдаларды өзінде сақтайды, сондықтан оларды тануды тоқтатпайды. Бұдан өзге, Топ қамтамасыз ету ретінде алынған ақшалай қаражатқа қатысты қаржы міндеттемелерін таниды.

	Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері (9-ескерту)
2020 жылғы 31 желтоқсан:	
Берілген активтердің баланстық құны	119,654
Тиісті міндеттемелердің баланстық құны	121,740
2019 жылғы 31 желтоқсан:	
Берілген активтердің баланстық құны	108,203
Тиісті міндеттемелердің баланстық құны	105,524
2018 жылғы 31 желтоқсан:	
Берілген активтердің баланстық құны	4,714
Тиісті міндеттемелердің баланстық құны	4,566

ЭЫДҰ мүшесі болып табылатын елдердің банктерінің бірқатарымен жасалған қарыз шарттарының талаптарына сәйкес, Топ белгілі бір қаржылық коэффициенттердің, атап айтқанда, капиталдың жетімділігіне қатысты көрсеткіштердің сақталуын қамтамасыз етуге міндетті. Топтың кейбір қаржылық келісімдерінде Топтың өз активтеріне ауыртпалық салу мүмкіндігін шектейтін ережелер бар. Егер Топ аталған ережелер бойынша міндеттемелерді орындамаса, бұл жағдай төлем мерзімін қиыспалы түрде қысқартуға және Топтың өзге қаржылық келісімдерінің талаптары бойынша төлемеулер тізбегіне әкеп соғуы мүмкін.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Басшылықтың пікірінше, 2020, 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топ сенімді меншіктенушілермен және облигацияларды ұстаушылармен жасалған келісімдерде көрсетілген талаптарды орындап отырды.

20. Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар мыналардан құралды:

	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
Амортизациялық құны бойынша көрсетілгені:			
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар:			
Теңгемен көрсетілген, тіркелімді мөлшерлемесі бар облигациялар	84,014	81,463	79,241
Теңгемен көрсетілген, инфляцияға индекстелген облигациялар	-	-	3,492
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздардың жиыны	84,014	81,463	82,733
Шығарылған реттелмеген борыштық бағалы қағаздар			
АҚШ долларымен көрсетілген облигациялар	362,418	422,786	428,549
Теңгемен көрсетілген облигациялар	331,760	330,197	389,509
Шығарылған реттелмеген борыштық бағалы қағаздардың жиыны	694,178	752,983	818,058
Шығарылған борыштық бағалы қағаздардың жиыны	778,192	834,446	900,791

2018 ж. 14 қарашада Топ 2008 ж. қарашада шығарылған, бастапқы орналастыру сомасы 10,000 миллион теңгені құрайтын реттелген облигацияларды өтеді. Өтеу Топтың меншікті қаражаты есебінен жүргізілді.

2019 ж. 1 наурызда Топ 5.5% мөлшерлемен және 2022 жылы өтеу күнімен, 750,000,000 АҚШ доллары сомасына шығарылған облигацияларды мерзімінен бұрын ішінара өтеуді жүзеге асырды. Мерзімінен бұрын ішінара өтеу 200,000,000 АҚШ доллары мөлшерінде, есептелген, бірақ төленбеген сыйақымен қоса жүзеге асырылды.

2019 ж. сәуірде Топ 36 ай мерзімге жылдығы 3% мөлшерлемен, номиналды құны 180,500,000 АҚШ доллары болатын қамтамасыз етілмеген купондық облигацияларды «Астана» халықаралық қаржы орталығының аумағында орналастырды.

2019 ж. 26 сәуірде Топ 3,530 миллион теңге бастапқы орналастыру сомасымен, 2009 ж. сәуірде шығарылған тәртіптелген облигацияларды өтеді. Өтеу Топтың меншікті қаражаты есебінен жүргізілді.

2019 ж. 14 қарашада Топ 59,889 миллион теңге бастапқы орналастыру сомасымен, 2014 ж. қарашада шығарылған купондық облигацияларды өтеді. Өтеу Топтың меншікті қаражаты есебінен жүргізілді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

2020 ж. 31 желтоқсанда Топ 5.5% мөлшерлемемен және 2022 ж. өтеу күнімен, 750,000,000 АҚШ доллары сомасына шығарылған облигацияларды ішінара мерзімінен бұрын өтеді. Ішінара мерзімінен бұрын өтеу есептелген, бірақ төленбеген сыйақымен бірге 300,000,000 АҚШ доллары мөлшерінде жүргізілді.

Осы шығарылған борыштық бағалы қағаздардың купондық мөлшерлемелері мен өтеу мерзімдері былайша берілген:

	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан		2018 ж. 31 желтоқсан	
	Купондық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Купондық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл	Купондық мөлшер- леме, %	Өтеу мерзімі, жыл
Шығарылған реттелген борыштық бағалы қағаздар:						
Теңгемен көрсетілген, тіркелімді мөлшерлемесі бар облигациялар	9.5%	2025	9.5%	2025	9.5% 1%+ инфляция мөлшерлемесі	2025
Теңгемен көрсетілген, инфляцияға индекстелген облигациялар	-	-	-	-	-	2019
Шығарылған реттелмеген борыштық бағалы қағаздар:						
АҚШ долларымен көрсетілген облигациялар	3.0%-7.3%	2021-2022	3.0%-7.3%	2021-2022	5.5%-12.0%	2021-2022
Теңгемен көрсетілген облигациялар	7.5%-8.8%	2022-2025	7.5%-8.8%	2022-2025	7.5%-8.8%	2019-2025

2019 ж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша есептелген пайыздар сомасы 21,090 миллион теңгені (2019 жылғы 31 желтоқсанда – 20,354 миллион теңге, 2018 жылғы 31 желтоқсанда – 20,624 миллион теңге) құрады.

Реттелген борыштық бағалы қағаздар Топтың қамтамасыз етілмеген міндеттемелері болып табылады және Топтың ағымдағы әрі болашақтағы барлық басымдықты берешектерінің төлеміне қатысты реттелген болып саналады. Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша купондық төлемдер жарты жылдық және жылдық негізде төленеді.

АҚШ долларында көрсетілген облигациялар шығару талаптарына сәйкес, Топ қаржылық көрсеткіштерді ұстап отыру жөнінде белгілі бір міндеттемелерді, атап айтқанда, капиталдың жеткіліктігіне, нарықтық әділ құннан төмен бағамен жасалатын мәмілелер бойынша шектеулерге және дивиденд төлеуге қатысты міндеттемелерді орындауға тиіс. Сонымен қатар, АҚШ долларымен көрсетілген облигацияларды шығару талаптарында Топтың өз активтерін кепілге қою мүмкіндігін шектейтін ережелер де қамтылады. Мұндай қағидаларға сәйкес өз міндеттемелерін Топтың орындамауы төлем мерзімін қиыспалы түрде қысқартуға және Топтың өзге қаржылық келісімдерінің талаптары бойынша қиыспалы дефолтқа әкеп соғуы мүмкін. Басшылықтың пікірінше, 2020, 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдаймен Топ сенімді басқарушылармен және облигацияларды ұстаушылармен жасалған келісімдерде көрсетілген коэффициенттер бойынша талаптарды орындап отырды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Қаржылық қызметпен шартталған міндеттемелердің қозғалысы

Төмендегі кестеде ақша ағындарымен шартталған өзгерістерді, сондай-ақ ақша ағындарымен байланысты емес өзгерістерді қосқанда, қаржылық қызмет нәтижесіндегі міндеттемелердің өзгерістері ұсынылған. Қаржылық қызметпен шартталған міндеттемелер, бұл олардың ақша ағындары ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы шоғырландырылған есепте болған немесе алдағы уақыттағы ақша ағыны қаржылық қызметтің ақша ағыны ретінде жіктелетін міндеттемелер.

	2020 ж. 1 қаңтар	Қаржылық қызметтен ақша ағыны	Ақшасыз өзгерістер		2020 ж. 31 желтоқсан
			Бағамдағы айырма	Амортизация- ланған құнның өзгеруі	
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	834,446	(126,213)	52,439	17,520	778,192
	2019 ж. 1 қаңтар	Қаржылық қызметтен ақша ағыны	Ақшасыз өзгерістер		2019 ж. 31 желтоқсан
			Бағамдағы айырма	Амортизация- ланған құнның өзгеруі	
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	900,791	(82,261)	(1,573)	17,489	834,446
	2018 ж. 1 қаңтар	Қаржылық қызметтен ақша ағыны	Ақшасыз өзгерістер		2018 ж. 31 желтоқсан
			Бағамдағы айырма	Амортизация- ланған құнның өзгеруі	
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	962,396	(167,463)	77,462	28,396	900,791

21. Салық салу

«Халық Банк Қырғызстан» ААҚ, «Халық Банк Грузия» АҚ, «Казкоммерцбанк Таджикистан» ЖАҚ, «Tenge Bank» АКБ және «Москоммерцбанк» КБ (АҚ) қоспағанда, Банк пен оның еншілес кәсіпорындарына Қазақстан Республикасында салық салынады. «Москоммерцбанк» КБ-ға (АҚ) Ресей Федерациясында салық салынады. «Халық Банк Қырғызстан» ААҚ-қа Қырғыз Республикасында салық салынады. «Халық Банк Грузия» АҚ-қа Грузияда салық салынады. «Халық Банк Тәжікстан» ЖАҚ-қа Тәжікстан Республикасында салық салынады. «Tenge Bank» АКБ-ға Өзбекстан Республикасында салық салынады.

Пайдаға салынатын салық бойынша шығын мыналардан құралады:

	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Салық бойынша ағымдағы шығын	33,282	56,484	24,937
Кейінге қалдырылған салық бойынша шығын / (үнем)	3,596	(20,510)	57,537
Пайдаға салынатын салық бойынша шығын	36,878	35,974	82,474

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Кейінге қалдырылған салық бойынша шығындар / (үнемдеу) мынадай мезгілдік айырмалармен байланысты:

	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын туынды құралдардың және қаржы активтерінің әділ құны	2,727	(19,330)	17,708
Негізгі қаражат, есептелген амортизация	3,689	240	(2,984)
Клиенттерге берілген қарыздар, күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтер	311	(37)	(3,513)
Ағымдағы жылы танылған, өткен жылдың пайдаланылмаған салықтық зиян (2018 – заңды біріктірілуге байланысты)	-	-	45,271
Басқасы	(1,053)	(1,365)	1,111
Пайда немесе шығын және Өзге жиынтық кіріс құрамында танылған, кейінге қалдырылған салық бойынша шығындар / (үнемдеу)	5,674	(20,492)	57,593

Қазақстандық заңды тұлғалар үшін 2020, 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар ішінде пайда салығының мөлшерлемесі 20% құрады. Мемлекеттік бағалы қағаздар мен кейбір бағалы қағаздар бойынша түскен табысқа салық салынбайды.

Ресей Федерациясы, Қырғыз Республикасы, Грузия, Тәжікстан Республикасы және Өзбекстан Республикасында пайдаға салынатын салықтың мөлшерлемесі тиісінше 20%, 10%, 15%, 23% және 20% құрайды.

Пайдаға салынатын салықтың тиімді мөлшерлемесі пайда салығының нормативтік мөлшерлемесінен өзгеше болады. Төменде 20% нормативтік мөлшерлемеге сәйкес есептелген пайда салығына жұмсалған шығынды нақты пайда салығының шығындарымен сәйкестендіру есебі берілген:

	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Салық салынғанға дейінгі пайда	389,532	370,485	325,931
Пайда салығының нормативтік мөлшерлемесі	20%	20%	20%
Нормативтік мөлшерлеме бойынша пайда салығы бойынша шығындар	77,906	74,097	65,186
Мемлекеттік бағалы қағаздар бойынша салық салынбайтын табыс және өзге бағалы қағаздардан және туынды құралдардан түскен, салық салынбайтын табыс	(40,890)	(40,956)	(39,238)
Басқа мөлшерлеменен салық салынатын еншілес кәсіпорындардың пайдасы	(489)	(174)	(117)
Шегерімге жатқызылмайтын шығындар:			
- пайдаланылмаған салықтық зияндарды тануды тоқтату	-	-	45,271
- өзге провизиялар	943	331	1,334
- жалпы және әкімшілік шығындар	269	614	298
Еншілес ұйымның шығуы	-	-	2,856
Басқасы	(862)	(2,062)	6,884
Пайдаға салынатын салық бойынша шығын	36,878	35,974	82,474

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелерге мыналар жатады:

	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
Шегерілетін мезгілдік айырманың салықтық тиімділігі:			
Есептелген сыйлықақылар	3,298	3,083	2,908
Туынды қаржы құралдарының әділ құны	1,115	3,424	2,781
Есептелген демалыс шығындары	619	609	554
Басқалары	25	67	97
Мерзімі кейінге қалдырылған салық активі	5,058	7,183	6,340
Салық салынатын мезгілдік айырманың салықтық тиімділігі:			
Клиенттер қаражатының әділ құнын түзету	(41,342)	(42,191)	(42,951)
Негізгі құралдар, есептелген амортизация	(13,687)	(9,997)	(9,756)
Клиенттерге берілген қарыздар бойынша құнсыздану резерві	(681)	(370)	(406)
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын туынды құралдардың және қаржы активтерінің әділ құны	(398)	-	(19,089)
Басқасы	5	2	(3)
Кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	(56,104)	(52,556)	(72,205)
Кейінге қалдырылған таза салық міндеттемесі	(51,047)	(45,373)	(65,865)

Ағымдағы салық активтері мен міндеттемелері:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан	2018 ж. 31 желтоқсан
Өтеуге жататын пайдаға салынатын салық	782	1,704	34,478
Пайдаға салынатын салық бойынша міндеттемелер	(2,758)	(10,029)	(126)
Ағымдағы салық (міндеттемесі) / активі	(1,976)	(8,325)	34,352

Топ қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте өзара есепке алу құқығы бар жағдайларда мерзімі кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелерін өзара есепке алуды жүргізді. Өзара есепке алудан кейін ұсынылған сомалар мыналардан тұрады:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан	2018 ж. 31 желтоқсан
Кейінге қалдырылған салық активі	234	197	323
Кейінге қалдырылған салық міндеттемесі	(51,281)	(45,570)	(66,188)
Кейінге қалдырылған таза салық міндеттемесі	(51,047)	(45,373)	(65,865)

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Қазіргі уақытта Қазақстанда және Топ өз қызметін жүргізіп отырған басқа елдерде уәкілетті мемлекеттік және өңірлік органдар енгізген түрлі салықтарға байланысты бірқатар заңдар әрекет етеді. Мұндай салықтарға қосымша құн салығы, табыс салығы, әлеуметтік салық, т.б. жатады. Қолданылатын ережелер көпшілік жағдайда онша айқын болмайды немесе бұрынғы оқиғалар санының шектеулілігіне байланысты мүлдем жоқ. Кейде ережелерге заңдық түсінік беру мәселесіне келгенде, түрлі ведомстволар арасында немесе тіпті бір ведомствоның өз ішінде түрлі пікірлер туындап жатады, ал бұл өз кезегінде пікір қайшылығына әкеп соғады. Салықтық декларациялар, сонымен қатар заңдық реттеудің басқа жақтары (мәселен, кедендік және валюталық бақылау мәселелері) бірнеше ведомствоның қолына берілген, олардың әрқайсысы бұзушылықтарға жол берілгенге өз тараптарынан заңға сәйкес елеулі сомада айыппұлдар мен өсімпұлдар салуға құқылы. Мұндай жағдай салықтық заңнама жүйесі елеулі жетілдірілген басқа дамыған елдермен салыстырғанда, Қазақстандағы салықтық тәуекелдер қаупінің деңгейі әлі де біршама жоғары екендігін көрсетеді.

Топ өз қызметін жүргізетін елдердің коммерциялық заңнамасы бойынша берілетін түсінік бір мәнді болмауы мүмкін. Сонымен қатар салық органдарында іскерлік қызметке қатысты еркін пікір қалыптасу тәуекелі де болады. Салық органдарының Топ қызметіне қатысты мұндай пікірлеріне байланысты басшылық тарапынан дауласу болған жағдайда қосымша салықтар, айыппұлдар мен өсімпұлдар туындауы мүмкін.

Мұндай белгісіздік, мәселен, қаржы құралдарына салықтық түсініктеме беру және мәмілелер бойынша баға көрсеткіштерінің нарықтық деңгейін анықтау мәселесіне қатысты туындауы мүмкін. Сондай-ақ клиенттерге берілген қарыздар мен қарыздарға теңестірілген берешек бойынша мүмкін болатын зиян резервін құрастыру және қалпына келтіру жөніндегі мезгілдік салықтық айырма салық органдары тарапынан салық салынатын базаны азайту ретінде қаралып, әртүрлі түсіндірілуі мүмкін.

Қазақстанда салық органдары соңғы бес жыл ішіндегі салықтық есептемеге тексеру жүргізе алады. Дегенмен, жоғарғы сатыдағы салық органы қажет болған жағдайда қосымша тексеру жүргізе алады. Мұнымен қатар сот органдарының түсініктемесіне сәйкес, сот тарапынан салық органдарының тексеру жүргізуіне кедергі келтіру фактісі анықталған жағдайда салықтық есептеме тексерілетін мерзім ұзартылуы мүмкін.

Басшылықтың пікірінше, Топ өз қызметін салықтық заңнамаға сәйкес жүргізеді, алайда тиісті органдардың салық мәселелері бойынша түсінік беруге қатысты басқаша көзқарас ұстану тәуекелі бар.

Мерзімі кейінге қалдырылған таза салық міндеттемесінің қозғалысы:

	2020 ж.	2019 ж.	2018 ж.
Жыл басындағы кейінге қалдырылған таза салық міндеттемесі	45,373	65,865	8,272
Пайда немесе шығын құрамында танылған, кейінге қалдырылған салық бойынша шығындар / (үнемдеу)	3,596	(20,510)	57,537
Өзге жиынтықты табыста танылған, кейінге қалдырылған салық бойынша шығын	2,078	18	56
Жыл аяғындағы кейінге қалдырылған таза салық міндеттемесі	51,047	45,373	65,865

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

22. Өзге міндеттемелер

Өзге міндеттемелер мыналардан құралады:

	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан	2018 ж. 31 желтоқсан
Жалғасатын қатысудан міндеттемелер	46,933	26,167	952
Қызметкерлермен есеп айырысу, сыйлықақылар мен демалыстар бойынша есептеу	20,270	19,243	17,256
Алынған өзге аванстар	9,415	8,144	3,767
Банктік емес қызмет бойынша кредиторлар	8,187	4,421	3,942
Салықтар бойынша берешек, пайдаға салынатын салықтан басқа	5,961	5,394	5,218
Жалдау бойынша міндеттемелер	5,930	4,871	-
Төленетін жалпы және әкімшілік шығындар	2,424	2,083	1,183
Коммерциялық жылжымайтын мүлік бойынша кредиторлар	2,305	5,252	2,958
Банктік қызмет бойынша кредиторлар	1,142	1,266	1,617
Карточкалық операциялар бойынша есеп айырысулар	-	-	1,119
Басқасы	45	201	943
Өзге міндеттемелердің жиыны	102,612	77,042	38,955

Жалғасып жатқан қатысудан міндеттеме «7-20-25» атты мемлекеттік ипотекалық бағдарламасымен және басқа да бағдарламалармен байланысты, «Қазақстанның тұрақтылық қоры» АҚ (бұдан әрі – «Оператор») алдындағы міндеттемені білдіреді. Аталған бағдарламаның талаптарына сәйкес Банк қарыз алушыларға ипотекалық қарыздар ұсынады және қарыздар бойынша талап ету құқығын бағдарламаның Операторына табыстайды. Бағдарламаға және сенімгерлікпен басқару шартына сәйкес Банк табысталған ипотекалық қарыздар бойынша сенімгерлікпен басқаруды іске асырады. Бұл ретте кредит бойынша негізгі борыш пен сыйақының мерзімі күнтізбелік 90 күннен артық кешіктірілген жағдайда Банк табысталған ипотекалық қарыздар бойынша талап ету құқығын сатып алуға тиісті. Кері сатып алу сатып алатын күні қарыздың номиналды құнымен іске асырылады.

Банк аталған активтерге берілген меншік құқығына байланысты барлық тәуекелдерді, атап айтқанда кредит тәуекелін, және пайдаларды бермегенін және сақтамағанын, бірақ табысталған активтерге бақылауды сақтап қалғанын және қарыздарды қатысу көлеміне сай тануды жалғастыра беретінін белгіледі. Қатысу көлемі, Банктің әрі қарай қатысуы табысталған актив бойынша кепілдік түрін қабылдайтындықтан, Банк қайтаруға тиіс, алынған өтемнің ең жоғарғы сомасымен шектеледі. Банк активті клиенттерге берілетін қарыздар құрамында өзінің әрі қарай қатысу көлемінде тануды жалғастыратындықтан, Банк онымен байланысты міндеттемені де таниды. 2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша аталған қарыздар бойынша негізгі борыш 46, 933 миллион теңгені, 26,167 миллион теңгені және сәйкесінше 952 миллион теңгені құрады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
 (миллион теңгемен)

Капитал

2020, 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес жарияланған, шығарылған және толығымен төленген акциялар саны мынадай түрде берілген:

	Шығаруға рұқсат етілген акциялар	Рұқсат етілген, бірақ шығарылмаған акциялар	Толығымен төленген және айналымға шығарылған акциялар	Құны өтеліп сатып алынған меншікті акциялар	Айналымдағы акциялар
2020 ж. 31 желтоқсан:					
Жай акциялар	25,000,000,000	(11,552,455,218)	13,447,544,782	(1,763,204,067)	11,684,340,715
2019 ж. 31 желтоқсан:					
Жай акциялар	25,000,000,000	(11,552,455,218)	13,447,544,782	(1,790,959,592)	11,656,585,190
2018 ж. 31 желтоқсан:					
Жай акциялар	25,000,000,000	(11,552,455,218)	13,447,544,782	(1,767,788,353)	11,679,756,429

Барлық акциялар теңгеде көрсетілген. Айналымдағы акциялар қозғалысы мынадай түрде берілген:

	Акциялар саны Жай акциялар	Номинал (орналастыру бағасы) (миллион теңгеде) Жай акциялар
2017 ж. 31 желтоқсан	10,993,816,819	39,461
Жай акцияларды шығару	758,687,723	65,332
Құны өтелген акцияларды сатып алу	(12,486,522)	(935)
Құны өтелген акцияларды сату	6,721,311	1,119
Заңды бірігуге байланысты өз акцияларын сатып алу	(66,982,902)	(7,391)
2018 ж. 31 желтоқсан	11,679,756,429	97,586
Құны өтелген акцияларды сатып алу	(46,726,224)	(16,304)
Құны өтелген акцияларды сату	23,554,985	13,111
2019 ж. 31 желтоқсан	11,656,585,190	94,393
Құны өтелген акцияларды сатып алу	(63,622,022)	(6,697)
Құны өтелген акцияларды сату	91,377,547	10,304
2020 ж. 31 желтоқсан	11,684,340,715	98,000

Жай акциялар

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жарғылық капитал 209,027 миллион теңгені құрады. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ 111,027 миллион теңге сомасына саны 1,763,204и,067 данада сатып алынған меншікті жай акцияларға ие болды (2019 жылғы 31 желтоқсанда – 114,634 миллион теңге сомасына 1,790,959,592 дана; 2018 жылғы 31 желтоқсанда – 111,441 миллион теңге сомасына 1,767,788,353 дана).

Айналымдағы жай акциялардың әрқайсысының бір дауысқа және дивидендке құқығы бар. Құны өтелген акциялардың дауыс беру құқығы мен дивидендке құқығы жоқ.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Өткен қаржылық жылдарда төленген дивидендтер төмендегі кестеде келтірілген:

	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға 2020 жылы төленген	2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға 2019 жылы төленген	2017 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға 2018 жылы төленген
Кезең ішінде жарияланған дивидендтер	199,778	125,923	69,363
Бір жай акцияға ақшалай дивидендтің мөлшері	17.08	10.78	6.31

Эмиссиялық кіріс

Эмиссиялық кіріс – енгізілген қаражат сомасының шығарылған акциялардың номиналдық құнынан артық түсімі.

23. Шартты қаржылық міндеттемелер

Топтың шартты қаржылық міндеттемелері мыналардан құралады:

	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
Берілген кепілдіктер	422,672	408,027	415,531
Қарыздарды беру бойынша міндеттемелер	45,647	53,151	49,022
Коммерциялық аккредитивтер	38,306	68,312	66,502
Шартты қаржылық міндеттемелер	506,625	529,490	531,055
Минус – аккредитивтер бойынша ақшалай қамтамасыз ету	(16,922)	(33,453)	(31,015)
Минус – резервтер	(9,287)	(3,924)	(2,546)
Шартты қаржылық міндеттемелер, нетто	480,416	492,113	497,494

Берілген кепілдіктер клиенттердің өтініштері бойынша Топ шығарған және есеп берілетін күнге әрекет ететін банктік кепілдік болып табылады. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ең ірі он клиент/клиенттер тобы үшін шығарылған өтелмеген кепілдіктер Топтың жалпы қаржы кепілдіктерінің 52%-ын құрады (2019 жылдың 31 желтоқсанында – 59%, 2018 жылдың 31 желтоқсанында – 67%), олар Топ капиталының 15% (2019 жылдың 31 желтоқсанында – 18%, 2018 жылдың 31 желтоқсанында – 26%) құрды.

Коммерциялық аккредитивтер клиенттердің өтініштері бойынша Топ шығарған, олар бойынша есепті күні төлем жүргізілмеген аккредитивтерді білдіреді. 2020 ж. 31 желтоқсанға, он ең ірі өтелмеген аккредитивтерге Топтың коммерциялық аккредитивтерінің барлық сомасының 60% келді (2019 ж. 31 желтоқсанда – 52%, 2018 ж. 31 желтоқсанда – 55%) және олар, Топ капиталынан 2% құрады (2019 ж. 31 желтоқсанда – 3%; 2018 ж. 31 желтоқсанда – 3%).

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Топ, қарыз алумен байланысты, егер бұл қажет болса, қаржы құралдары пайда болғанда, кепілмен қамтамасыз етуді талап етеді. Әдетте, Топ қарыз алушының кредит тәуекелін бағалау немесе топ ұстап отырған басқа депозиттерге талдау жасау арқылы, қажетсіздігі айқындалғаннан басқа жағдайларда, кепілмен қамтамасыз етуді талап етеді. Кепілмен қамтамасыз етудің түрлері көп және банктерде сақтаулы тұрған салымдардан, мемлекеттік бағалы қағаздардан және басқа да активтерден құралуы мүмкін.

Резервтер берілген кепілдіктер мен аккредитивтер бойынша резервтерді білдіреді.

Резервтегі қозғалыс былайша берілген:

	2020 ж. 31 желтоқсан			
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	Жиыны
Жыл басына	(365)	(838)	(2,721)	(3,924)
1-кезеңге аудару	(33)	-	33	-
3-кезеңге аудару	3,550	276	(3,826)	-
Қосымша резервтерді қалыптастыру	(3,798)	(759)	(468)	(5,025)
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырмашылық	6	(22)	(322)	(338)
Жыл аяғына	(640)	(1,343)	(7,304)	(9,287)

	2019 ж. 31 желтоқсан			
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	Жиыны
Жыл басына	(152)	(1,061)	(1,333)	(2,546)
3-кезеңге аудару	-	38	(38)	-
(Қосымша резервтерді қалыптастыру)/резервтерді қалпына келтіру	(208)	194	(1,294)	(1,308)
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырмашылық	(5)	(9)	(56)	(70)
Жыл аяғына	(365)	(838)	(2,721)	(3,924)

	2018 ж. 31 желтоқсан			
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	Жиыны
Жыл басына	(129)	(13,539)	(4,783)	(18,451)
1-кезеңге аудару	(400)	397	3	-
2-кезеңге аудару	-	(629)	629	-
3-кезеңге аудару	-	11,598	(11,598)	-
Резервтерді қалпына келтіру	380	1,121	14,450	15,951
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған айырмашылық	(3)	(9)	(34)	(46)
Жыл аяғына	(152)	(1,061)	(1,333)	(2,546)

Күрделі шығындар бойынша алдағы кезеңдердің міндеттемелері

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың аяқталмаған құрылысқа қатысты күрделі шығындары бойынша шартты міндеттемелері 12,210 миллион теңгені құрады (2019 жылғы 31 желтоқсанда – 38 миллион теңге; 2018 жылғы 31 желтоқсанда 736 миллион теңге).

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Операциялық жалдау шарттары бойынша алдағы кезеңдердің міндеттемелері

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топтың кейінге шегерілмейтін операциялық жалдау шарттары бойынша елеулі міндеттемелері болған жоқ.

24. Таза пайыздық кіріс

	2020 жылғы 31 желтоқ-санда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқ-санда аяқталған жыл	2018 жылғы 31 желтоқ-санда аяқталған жыл
Пайыздық кіріске мыналар кіреді:			
Клиенттерге берілген қарыздар	508,537	449,120	433,270
- Корпоративтік бизнес	228,044	206,137	192,208
- Бөлшек бизнес	206,938	182,640	177,482
- ШОБ	73,555	60,343	63,580
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенде амортизациялық құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	98,949	94,951	94,336
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	80,871	109,171	103,383
Ақшалай қаражат және оның баламасы және кредит мекемелеріндегі қаражат	20,464	37,890	36,535
Басқа қаржы активтері	8,867	10,218	8,175
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолданып есептелген пайыздық кірістер	717,688	701,350	675,699
Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	15,546	8,954	6,342
Өзге пайыздық кірістер	15,546	8,954	6,342
Пайыздық кірістердің жиыны	733,234	710,304	682,041
Пайыздық шығыстарға мыналар кіреді:			
Клиенттердің қаражаты	(232,823)	(216,588)	(246,223)
- Жеке тұлғалар	(135,175)	(131,958)	(159,676)
- Заңды тұлғалар	(97,648)	(84,630)	(86,547)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(80,578)	(82,800)	(84,126)
Өзге пайыздық шығыстар және ұқсас шығыстар	(10,269)	(7,784)	-
Кредит мекемелерінің қаражаты	(9,572)	(4,760)	(3,423)
Басқа қаржы міндеттемелері	(499)	(394)	-
Пайыздық шығыстардың жиыны	(333,741)	(312,326)	(333,772)
Кредиттік шығындар бойынша шығысқа дейін таза пайыздық кіріс	399,493	397,978	348,269

Өзге пайыздық және ұқсас шығыстарға ұзақ мерзімді қаржылық дебиторлық берешекті бастапқы танудан болатын шығын кіреді.

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін ТПМ әдісі бойынша есептелген жалпы пайыздық кіріс амортизациялық құн бойынша көрсетілетін қаржы активтері үшін 636,817 миллион теңге (2019 ж. 31 желтоқсан: 592,179 миллион теңге; 2018 ж. 31 желтоқсан: 572,316 миллион теңге).

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

25. Қызметтер мен комиссиялар бойынша кірістер

Қызметтер мен комиссиялар бойынша кірістер мынадай табыс көздерінен алынған:

	2020 жылғы 31 желтоқ-санда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқ-санда аяқталған жыл	2018 жылғы 31 желтоқ-санда аяқталған жыл
Пластик карточкалары бойынша қызмет көрсету	69,228	63,147	53,866
Банктік аударымдар – есеп айырысу шоттары	18,625	15,878	16,456
Кассалық операциялар	10,376	11,335	12,010
Берілген кепілдіктер және аккредитивтер	10,131	9,718	7,019
Клиенттерге зейнетақы төлеу	8,599	8,131	8,037
Банктік аударымдар – жалақы	6,045	6,925	7,200
Клиенттердің шоттарына қызмет көрсету	3,129	3,310	4,049
Басқасы	5,266	4,812	4,604
Қызметтер мен комиссиялар бойынша кірістердің жиыны	131,399	123,256	113,241

Қызметтер мен комиссиялар бойынша шығыстарға мыналар кіреді:

	2020 жылғы 31 желтоқ-санда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқ-санда аяқталған жыл	2018 жылғы 31 желтоқ-санда аяқталған жыл
Төлем карточкалары	(48,746)	(37,231)	(22,512)
Депозиттерді сақтандыру	(8,635)	(12,121)	(12,293)
Банктік аударымдар	(1,634)	(1,327)	(1,219)
Кассалық операциялар	(1,130)	(1,106)	(1,074)
Коллекторларға төленген комиссиялар	(326)	(314)	(482)
Басқасы	(2,713)	(2,547)	(1,426)
Қызметтер мен комиссиялар бойынша шығыстардың жиыны	(63,184)	(54,646)	(39,006)

26. Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза пайда/(шығын)

Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза пайдаға/(шығынға) мыналар кіреді:

	2020 жылғы 31 желтоқ-санда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқ-санда аяқталған жыл	2018 жылғы 31 желтоқ-санда аяқталған жыл
Саудаға арналған деп жіктелінген қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза пайда/(пайда):			
Туынды құралдар бойынша жүзеге асырылмаған таза пайда/(шығын)	4,517	(20,055)	96,346
Туынды құралдармен жасалатын операциялар бойынша жүзеге асырылған таза (шығын)/пайда	(2,106)	2,736	12,655
Сауда операциялары бойынша таза пайда/(шығын)	790	(1,415)	5,157
Саудаға арналған деп жіктелінген қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза пайданың/(шығындың) жиыны	3,201	(18,734)	114,158

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

27. Шетел валютасымен жасалған операциялар бойынша таза пайда/(шығын)

Шетел валютасымен жүргізілетін операциялар бойынша таза пайда/(шығын) мыналардан құралады:

	2020 жылғы 31 желтоқ-санда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқ-санда аяқталған жыл	2018 жылғы 31 желтоқ-санда аяқталған жыл
Сауда операциялары, нетто	51,273	37,212	32,985
Бағамдағы айырма, нетто	(10,333)	8,167	(97,562)
Шетел валютасымен операциялар бойынша таза пайданың/(шығындың) жиыны	40,940	45,379	(64,577)

28. Сақтандыру қызметінен алынған кірістер мен шығыстар

Сақтандыру қызметінен алынған кірістер мен шығыстар мыналардан құралады:

	2020 жылғы 31 желтоқ-санда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқ-санда аяқталған жыл	2018 жылғы 31 желтоқ-санда аяқталған жыл
Сақтандыру сыйлықақылары, брутто	147,214	132,329	108,789
Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақылары	(61,976)	(37,173)	(37,407)
Әлі алынбаған сақтандыру сыйлықақысы резервіндегі өзгеріс, нетто	610	(2,173)	(4,067)
Сақтандыру қызметінен алынған табыстың жиыны	85,848	92,983	67,315
Агенттерге комиссиялық сыйақы	(26,542)	(42,531)	(29,876)
Сақтандыру төлемдері	(25,147)	(22,193)	(18,476)
Сақтандыру резервтері	(11,677)	(24,201)	(13,304)
Қайта сақтандыруды шегеріп тастағанда, сақтандыру төлемдерінің жиыны	(63,366)	(88,925)	(61,656)
Сақтандыру қызметінен түсетін таза табыс	22,482	4,058	5,659

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

29. Операциялық шығыстар

Операциялық шығыстар мыналардан құралады:

	2020 жылғы 31 желтоқ-санда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқ-санда аяқталған жыл	2018 жылғы 31 желтоқ-санда аяқталған жыл
Жалақы және сыйлықақылар	85,286	79,231	77,563
Тозу және амортизация	13,027	11,596	10,929
Жарнама және бейілділік бағдарламасы	9,086	4,157	1,683
Табыс салығын қоспағандағы салықтар	8,281	7,786	8,432
Ақпараттық қызметтер	5,593	4,515	5,584
Байланыс	5,455	4,243	3,982
Күзет	4,885	4,459	4,214
Жөндеу және қызмет көрсету	4,263	3,875	4,702
Коммуналдық қызметтер	3,868	4,248	3,549
Жалдау	2,762	3,476	5,064
Қайырымдылық	2,719	2,004	1,011
Кеңселік және офистік заттар	1,756	1,555	1,792
Кәсіби қызметтер	1,091	1,495	1,521
Көлік	665	766	853
Иссапарлық шығыстар	491	1,324	1,104
Басқасы	3,864	3,208	3,570
Операциялық шығыстардың жиыны	153,092	137,938	135,553

30. Банктік емес қызметтен алынған табыс

	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Коммерциялық жылжымайтын мүлікті сатудан алынған таза пайда	18,828	22,845	7,105
Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтерді сатудан алынған таза пайда/(шығын)	3,980	1,851	(99)
Банктік емес қызметтен алынған өзге табыс	3,688	3,703	4,571
Инвестициялық жылжымайтын мүлікті сатудан алынған таза пайда	749	2,902	216
Банктік емес қызметтен алынған табыс	27,245	31,301	11,793

31. Акцияға шаққандағы пайда

Акцияға шаққандағы базалық және бытыраңқы пайда бас компанияның акционерлеріне тиесілі бір жылдағы таза пайданы жыл ішінде айналымдағы таза пайданы бөлуге қатысатын акциялардың орташа өлшемделген санына бөлу арқылы есептеледі.

Акционерлік қоғамдар туралы қазақстандық заңнамаға сәйкес, жай акциялар бойынша дивиденд мөлшері осы кезең ішіндегі артықшылықты акциялар бойынша дивиденд мөлшерінен аспауға тиіс. Ендеше, кезең ішіндегі таза пайда жай және артықшылықты акциялар арасында олардың бөлінбеген пайдаға заңдық және келісімшарттық құқықтарына сәйкес бөлінеді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Төменде бір акцияға шаққандағы базалық және бытыраңқы пайда туралы мәліметтер келтірілген:

	2020 жылғы 31 желтоқ-санда аяқталған жыл	2019 жылғы 31 желтоқ-санда аяқталған жыл	2018 жылғы 31 желтоқ-санда аяқталған жыл
Акцияға шаққандағы базалық және бытыраңқы пайда			
Бас компанияның акционерлеріне қатысты кезең ішіндегі таза пайда	352,653	334,511	254,238
Жай акцияларды ұстаушыларға қатысты таза пайда	352,653	334,511	254,238
Жалғасып жатқан қызметтен бір жылға түсетін таза пайда	352,653	334,511	244,264
Тоқтатылған қызметтен бір жылға түскен таза пайда	-	-	9,974
Акцияға шаққандағы базалық пайданың есебі үшін акциялардың орташа саны	11,693,073,338	11,678,815,976	11,173,948,398
Акцияға шаққандағы базалық және бытыраңқы пайда (теңгемен)	30.16	28.64	22.75
Жалғасып жатқан қызметтен акцияға шаққандағы базалық және бытыраңқы пайда (теңгемен)	30.16	28.64	21.86
Тоқтатылған қызметтен акцияға шаққандағы базалық және бытыраңқы пайда (теңгемен)	-	-	0.89

ҚҚБ талаптарына сәйкес сауда-саттық тізіміне енгізілген компаниялар үшін бір жай акцияның баланстық құны 2020, 2019 және 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мына төмендегі кестеде көрсетілген:

Акциялар түрі	2020 ж. 31 желтоқсан		
	Айналымдағы акциялар саны	Капитал (ҚҚБ ережесі негізінде есептелген)	Бір акцияның баланстық құны, теңгемен
Жай	11,684,340,715	1,481,060	126.76
		1,481,060	
Акциялар түрі	2019 ж. 31 желтоқсан		
	Айналымдағы акциялар саны	Капитал (ҚҚБ ережесі негізінде есептелген)	Бір акцияның баланстық құны, теңгемен
Жай	11,656,585,190	1,297,502	111.31
		1,297,502	
Акциялар түрі	2018 ж. 31 желтоқсан		
	Айналымдағы акциялар саны	Капитал (ҚҚБ ережесі негізінде есептелген)	Бір акцияның баланстық құны, теңгемен
Жай	11,679,756,429	1,057,211	90.52
		1,057,211	

Жай акцияларға қатысты капитал сомасы капиталдың қорытынды сомасы мен материалдық емес активтердің қалдық құнының сомасы арасындағы айырма ретінде есептеледі.

Топ басшылығы есеп беріліп отырған күнгі жағдайға сәйкес ҚҚБ талаптары толығымен орындалып отыр деп есептейді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

32. Қаржы тәуекелдерін басқару

Топтың қаржылық қызметі үшін тәуекелдерді басқарудың маңызы зор. Топ қызметіне тән болатын негізгі тәуекел түрлері мыналар:

- Кредит тәуекелі;
- Өтімділік тәуекелі; және
- Нарықтық тәуекел

Тәуекелдерді басқарудың пәрменді әрі тиімді саясатын қамтамасыз ету үшін Топ тәуекелдерді басқарудың негізгі қағидаттарын айқындады, бұлардың басты мақсаты Топты қазіргі бар тәуекелдерден қорғауға және жоспарланған көрсеткіштерге қол жеткізуге мүмкіндік беруді көздейді. Бұл аталған қағидаттарды Топ мынадай тәуекелдерді басқару кезінде пайдаланады.

Тәуекел-тәбетті басқару

Тәуекел-тәбет – тәуекелдердің жиынтықты деңгейі және түрлері, оларды Банк стратегиялық міндеттер мен бизнес-жоспарға қол жеткізу кезінде қабылдауға дайын.

Банктің тәуекел-тәбетін басқарудың тиімді жүйесін құру мақсатында «Қазақстан Халық Банкі» АҚ тәуекел-тәбетінің стратегиясы әзірленді және бекітілді.

Тәуекел-тәбет стратегиясы қабылданатын елеулі тәуекелдердің көлемінің анық шекарасын анықтайды, онда «Халық» тобы дамуының жалпы стратегиясын жүзеге асыру аясында Банк қызметі іске асырылады, сондай-ақ тәуекелдердің жүзеге асырылуын болдырмау не олардың Банктің қаржылық жағдайына теріс әсер етуін барынша азайту мақсатымен Банк қызметінің тәуекел-бейінін анықтайды.

Тәуекелдердің әрбір елеулі деңгейі бойынша тәуекел-тәбет стратегиясын әзірлеу және ендіру шеңберінде Директорлар кеңесі Банктің қабылданған бизнес үлгілерін, қызметінің ауқымын, операциялар түрлері мен олардың күрделілігін есепке алып, тәуекел-тәбеттің (кредит тәуекелі, нарықтық тәуекел, өтімділік тәуекелі, операциялық тәуекел бойынша) деңгейлерін бекітті.

Капитал жеткіліктілігін бағалаудың ішкі процесі

Екінші деңгейдегі банктер үшін тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйелерін қалыптастыру қағидаларының талаптарына сәйкес Топ Директорлар кеңесі бекіткен, капитал жеткіліктілігін бағалаудың ішкі процесін әзірледі және ендірді. Капитал жеткіліктілігін бағалаудың ішкі процесі («КЖБІП») – активтер көлемі, қызметтің сипаты мен күрделілік деңгейі, ұйымдық құрылым, стратегиялық жоспарлар, тәуекел-бейін, нормативтік құқықтық база ескерілген, елеулі тәуекелдерді басқару процестерінің жинағы, осындай тәуекелдерді тұрақты қаржылық жағдайды және төлем қабілеттілікті ұстап тұру үшін Топтың капитал жеткіліктілігінің мақсатты деңгейін анықтау мақсатымен бағалау және біріктіру.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

КЖБІП әзірлеу мақсаты – Топ қызметіне тән тәуекелдерді, соның ішінде: кредит тәуекелін, нарықтық тәуекелді, өтімділікті жоғалту тәуекелін, операциялық тәуекелді жабу үшін жеткілікті капиталдың қажетті деңгейін анықтау мақсатында олардың елеулі түрлерін анықтау, бағалау, біріктіру және бақылау. Топ меншікті капиталдың жеткіліктілігін бағалауды тәуекел-тәбеттің ағымдағы деңгейін және даму стратегиясын есепке алумен, бекітілген бюджеттің негізінде жүзеге асырады. Меншікті капиталдың жеткіліктілігін бағалау Топқа тән тәуекелдердің стресс-тестілеу нәтижелері ескеріліп іске асырылады. Капитал жеткіліктілігін бағалаудың ішкі процесі оның нәтижелерін, тәсілдерін стресс-тестілеуге қолдануды, тәуекелдерді анықтауды және ақпарат жинау процесін, тәуекелдерді бағалау модельдерін валидтеуді қоса алғанда, сандық, сондай-ақ сапалық көрсеткіштерге үздіксіз шолу жасайды.

Кредит тәуекелі

Кредит тәуекелі – қарыз алушының/контрагенттің Топ алдындағы өз қаржы міндеттемелерін орындамауы, дер кезінде орындамауы немесе толығымен орындамауы салдарынан Топтың шығынға ұшырау тәуекелі.

Кредит тәуекелдерін басқару және бақылауда тәуекел-менеджмент бөлімшесі маңызды рөл атқарады. Бұл бөлімше кредит тәуекелін сәйкестендіру, бағалау, бақылау және мониторинг шараларын енгізуді жүзеге асырады. Кредит тәуекелін басқару жүйесі шеңберінде Топ провизиялардың жеткілікті деңгейін ұстап тұруды, шешімдер қабылдау үшін ақпараттың толықтығы мен шынайылығын қамтамасыз ету бойынша қажетті шараларды қолданумен, ішкі саясатты және бизнес бөлімшелерге тәуелді емес кредит тәуекелдерін бағалау рәсімдері бар рәсімдерді сақтаумен кредит тәуекелін бағалау процесіне бақылауды жүзеге асыруды қамтамасыз етеді.

Тәуекел-менеджмент бөлімшесі кредиттік шешімдер қабылдау, кредит беру ережелері мен бағдарламаларын келісу, кредит тәуекелін азайту үшін шаралар қолдану бойынша тәуелсіз нұсқаулар беру, лимиттерді бақылау, кредит тәуекелдері, кредит тәуекелі бойынша тәуекел-тәбеттің деңгейінің мониторингі, есептеме құрастыру, сондай-ақ сыртқы заңнамалық реттеу, сол сияқты ішкі талаптар мен рәсімдерге сәйкестікті бақылауды қамтамасыз ету процесіне тікелей қатысады.

Топ өзінің кредит тәуекелінің деңгейін бір қарыз алушыға /контрагентке немесе қарыз алушылар тобына қатысты, сондай-ақ салалық (және географиялық) сегменттер бойынша ең жоғары тәуекел мөлшерін анықтау арқылы айқындайды. Экономика салалары бойынша кредит тәуекелінің барынша жоғары шоғырлану лимитін Активтер мен Пассивтерді басқару (АПКОМ) комитеті белгілейді және бақылап отырады. Топ кредит беру түрлері: корпоративтік бизнес, шағын және орта бизнес, Банктің кредиттік портфеліне бөлшек бизнес түрлері бойынша несиелік портфельдің шоғырлануына, Банктің 10 ірі қарыз алушылары бойынша портфельдің шоғырлануына, валюталық қарыздар бойынша портфельдің шоғырлануына, кредит беру сегменттері бойынша кредиттік портфельде шағын және бөлшек бизнесте рейтингтің рұқсат етілген деңгейі, PD деңгейі және NPL деңгейі бойынша кредит портфелінің шоғырлануына тәуекел-тәбеттің деңгейін белгілейді. Кредит беру бағдарламалары (Шағын және орта бизнеске кредит беру, бөлшек кредиттер) бойынша кредит тәуекелдерінің деңгейіне қатысты шектеулерді Басқарма бекітеді. Әрбір контрагент бойынша, оның ішінде банктер мен брокерлерді қоса алғанда, баланстық және баланстан тыс жекелеген тәуекелдер деңгейін тиісті Кредит комитеттері мен АПКОМ қарастырады. Белгіленген лимитті салыстырып отыру арқылы күн сайын тәуекелдердің нақты мөлшеріне мониторинг жүргізіледі.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Әрбір контрагент бойынша міндеттемелердің орындалмау тәуекелі баланстық және баланстан тыс тәуекелдерді қамтитын лимиттермен шектеледі.

Баланстан тыс кредиттік міндеттемелер пайдаланылмаған кредит желілері, кепілдемелер немесе аккредитивтер түрінде болады. Баланстан тыс шоттарда есепке алынатын қаржы құралдары бойынша кредит тәуекелі контрагенттің келісімшарт талаптары мен мерзімін орындай алмауынан мүмкін болатын шығын ретінде анықталады. Баланстан тыс қаржы құралдарымен байланысты кредит тәуекелдеріне қатысты Топ пайдаланылмаған кредит желілерінің жалпы көлеміне тең мөлшерде шығындалады. Дегенмен, мүмкін болатын шығын көлемі жалпы пайдаланылмаған міндеттемелер көлемінен аз болады, өйткені көпшілік жағдайда кредит беруге байланысты туындайтын міндеттемелер контрагенттің кредит төлеудің ерекше стандарттарына сай келу мүмкіндігіне тікелей қатысты. Шартты міндеттемелерге қатысты Топ қаржы құралдарының балансында көрсетілген несие беруді бекіту, тәуекелді шектейтін лимиттер пайдалану және ағымдағы мониторинг жүргізу рәсімдеріне негізделген кредит саясатын ұстанады. Топ кредиттің өтелу мерзімін жіті қадағалайды, өйткені қысқа мерзімділерге қарағанда ұзақ мерзімді міндеттемелердің кредит тәуекелінің қаупі жоғарырақ.

Кредит комитеттерінің құрылымы мен өкілеттігі

Топтың Кредиттік саясатын жүзеге асыруды және кредиттік шешімдердің ретімен қабылдануын қамтамасыз етуші алқалық кредиттік органдарға кредит комитеттері, АПКОМ, Басқарма, Тәуекелдер жөніндегі комитет және Директорлар кеңесі жатады.

Коммерциялық Дирекция («КД»)

Кредиттік операциялар және корпоративтік клиенттердің кредиттік өтінімдері бойынша Банктің ішкі кредиттік саясатын жүзеге асыру – басты мақсаты болып табылатын Банктің алқалық органы.

Филиалдардың және филиалдар желісінің кредит комитеттері («ФКК», «ФЖКК»)

Банктің ФКК, ФЖКК – олардың негізгі мақсаты филиалдар арқылы шағын және орта бизнес субъектілеріне қаржы құралдарын беру бөлігіндегі Банктің ішкі кредиттік саясатын жүзеге асыру болып табылады.

ФКК мен ФЖКК кредит беру лимитін филиалдар бойынша Банк Басқармасы белгілейді. ФКК үшін белгіленген кредит беру лимиті шеңберінде филиал қаржы құралын беруге байланысты мәселелер бойынша өз бетімен шешім қабылдайды. ФКК лимиттен тыс жобалары бойынша және олар бойынша шешім қабылдау ФКК өкілеттілігіне кірмейтін жобалар бойынша шешімді ФЖКК қабылдайды. ФЖКК шешімдер қабылдау рәсінде сондай-ақ Банк қызметтерінің сарапшылық қорытындыларын кешенді талдау негізінде жасақталған кредиттік топтаманы қарастыруды қамтиды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Бас Банктің бөлшек кредит комитеті («ББ БКК») және Шешімдер қабылдау орталығы («ШҚО»)

Филиалдар арқылы бөлшек бизнес субъектілеріне қаржы құралдарын беруге қатысты Банктің ішкі кредиттік саясатын жүзеге асыру – басты мақсаты болып табылатын Банктің ББ БКК және ШҚО.

ШҚО төрт көз қағидатында негізделген, шешімдерді қабылдау бойынша өкілеттігі бар кредиттік андеррайтерлерден құралады. ШҚО Банк Басқармасы бекіткен өкілеттіктер мен ББ БКК бекіткен лимиттер шеңберінде шешімдер қабылдайды. ББ БКК лимиттен тыс және нормативтен тыс өтінімдерді және Банк Басқармасы бекіткен өкілеттіктер шеңберінде басқа да мәселелерді қарастыруға уәкілетті.

ШҚО мен ББ БКК жұмыс істеуімен қатар, жеке тұлғаларға кредит беру кезінде шешімдер қабылдау үшін автоматтандырылған тәсіл бар. Шешім қабылдауды автоматтандыру тәуекелге бағытталған тәсілге, соның ішінде Risk Based Pricing (тәуекелге негізделген баға белгілеу) және клиенттердің кредитті төлеу қабілетін бағалау кезінде қосымша параметрлерді қолдануға негізделген. Өтінімдерді қарастыру нәтижелері бойынша кредиттік ұсыныстар сұратылған талаптар бойынша, сол сияқты жеке тұлғалардың өтініш берушілерінің барлық сегменттері үшін (жалақы жобасына қатысатындар/қатыспайтындар, зейнеткерлер және т.с.с.) альтернативті шешімдер ұсыну жолымен жасалады. Мұндай тәсіл қарыз алушының тәуекел бейінін ескереді және шешім қабылдауда тәуекелдерді барынша азайтуға мүмкіндік береді.

Шағын Бизнес бойынша Шешімдер Қабылдау Орталығы («ШБ бойынша ШҚО»)

2018 жылы шағын бизнес саласында 150 миллион теңгеден аспайтын мөлшердегі кредит өтінімдерін қарау – негізгі міндеті болып табылатын ШБ бойынша ШҚО құрылды.

ШБ бойынша ШҚО төрт көз қағидатында негізделген, шешімдерді қабылдау бойынша өкілеттігі бар кредиттік андеррайтерлерден құралады. ШҚО Банк Басқармасы бекіткен өкілеттіктер мен ФЖКК бекіткен лимиттер шеңберінде шешімдер қабылдайды.

Бас банктің, филиалдардың проблемалық кредиттері жөніндегі комитеті

Банктің алқалы органдары, олардың басты мақсаты – Банктің және оның филиалдарының проблемалық кредиттер бойынша қаражатты басқару, қызмет көрсету және олардың қайтарылуын қамтамасыз ету бойынша қызметін ұйымдастыруға және бақылауға қатысты Банктің ішкі кредит саясатын жүзеге асыру болып табылады.

Еншілес кәсіпорындардың уәкілетті /алқалы органдары

Еншілес кәсіпорындардың кредиттік өтінімдерін қарастыру және бекітуді еншілес кәсіпорнының ішкі құжаттарына сәйкес еншілес кәсіпорнының уәкілетті/алқалы органы жүзеге асырады. Нормативтен тыс және лимиттен тыс кредиттік өтінімдерді еншілес кәсіпорнының Директорлар кеңесі Банктің ішкі нормативтік құжаттарында көзделген тәртіпте Бас Банктің тиісті Кредит комитетінде алдын ала қарау кезінде бекітеді.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

АПКОМ

Ақша тарту және оны орналастыруға байланысты банктік қызметтің кірістілігін ұлғайту және тәуекелдерді шектеу, сонымен қатар активтер мен пассивтерді басқару жөнінде орта мерзімді саясатты белгілеу мақсатын көздейтін Банктің алқалық органы. АПКОМ-ның басты мақсаттары: өтімділікті басқару, пайыздық мөлшерлеме тәуекелін басқару, бағалық тәуекелді басқару және басқа да банктік тәуекелдерді басқару.

АПКОМ, сондай-ақ контрагент банктерге елдік лимиттер мен лимиттер белгілеу функцияларын жүзеге асырады. АПКОМ Директорлар кеңесіне есеп береді.

Банк Басқармасы

Бас Банктің кредиттік комитетінің, филиал желісі кредиттік комитетінің, Бас Банктің бөлшек бизнестің кредит комитетінің өкілеттіктері шегінен шығып кететін немесе филиал желісі кредит комитетіне, Бас Банктің бөлшек бизнестің кредит комитетіне белгіленген лимиттен асатын кредиттік өтінімдер Банк Басқармасында қаралады.

Тәуекелдер жөніндегі комитет

Тәуекелдер жөніндегі комитет 2020 жылдың мамырында құрылды. Комитет Директорлар кеңесі жанындағы алқалық орган болып табылады және тәуекелдерді басқарудың тиімді жүйесін және Банкте ішкі бақылауды қалыптастыру, оның жұмыс істеуін қамтамасыз ету бойынша функцияларды жүзеге асыруда көмек көрсетеді және Директорлар кеңесін Банк қабылдайтын тәуекелдердің деңгейі туралы хабардар етіп отырады.

Директорлар кеңесі

Банктің меншікті капиталының 5%-нан асатын сомаға берілген кредиттік өтінімдер, сондай-ақ Банкпен ерекше қарым-қатынаспен байланысқан тұлғалармен жасалатын мәмілелер Директорлар кеңесінде қаралады.

Кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері

Топтың кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері нақты активтерге тән жекелеген тәуекелдер мен жалпылама нарықтық тәуекелдердің әсеріне қарай елеулі өзгеріске ұшырап отырады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Төменде беріліп отырған кестеде қаржы активтері мен шартты міндеттемелер бойынша кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері көрсетілген. Баланс шоттарындағы қаржы активтері үшін кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері активтерді есепке алуды және міндеттемелер мен қамтамасыз етуді қоспағанда осы активтердің баланстық құнына тең болады. Қаржы кепілдіктері мен басқа да шартты міндеттемелер үшін кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері кепілдеме бойынша төлем қажеттігі туындағанда немесе ашылған кредит желілері шеңберінде несие талап етілген жағдайда Топ төлеуге тиіс болатын ең жоғары көлемде тең болады (24-ескертуу). Кепілді қамтамасыз ету осы кепіл қамтамасыз ету ретінде алынған қаржы құралының баланстық құнымен көрсетіледі.

	2020 ж. 31 желтоқсан	
	Есепке алудан кейінгі кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері және кредит тәуекелінің таза мөлшері	Қамтамасыз ету
Ақша баламасы*	1,542,784	194,467
Міндетті резервтер	170,128	-
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері (үлестік бағалы қағаздар шегерілгенде)	224,532	-
Кредит мекемелеріндегі қаражат	709,310	-
Басқа жиынтық табыс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері (үлестік бағалы қағаздар шегерілгенде)	1,250,182	-
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенде амортизациялық құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	1,229,539	-
Клиенттерге берілген қарыздар	4,446,275	3,789,113
Өзге қаржы активтері	95,648	-
Шартты қаржы міндеттемелері	497,338	16,922
	2019 ж. 31 желтоқсан	
	Есепке алудан кейінгі кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері және кредит тәуекелінің таза мөлшері	Қамтамасыз ету
Ақша баламасы*	1,483,784	58,331
Міндетті резервтер	141,006	-
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтері (үлестік бағалы қағаздар шегерілген)	155,531	-
Кредит мекемелеріндегі қаражат	53,161	-
Басқа жиынтық табыс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері (үлестік бағалы қағаздар шегерілгенде)	1,628,406	-
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенде амортизациялық құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	1,212,981	-
Клиенттерге берілген қарыздар	3,752,445	3,277,632
Өзге қаржы активтері	102,424	-
Шартты қаржы міндеттемелері	525,566	33,453

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	2018 ж. 31 желтоқсан	
	Есепке алудан кейінгі кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері және кредит тәуекелінің таза мөлшері	Қамтамасыз ету
Ақша баламасы*	1,558,872	65,036
Міндетті резервтер	115,741	-
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтері (үлестік бағалы қағаздар шегерілген)	168,298	-
Кредит мекемелеріндегі қаражат	55,035	-
Басқа жиынтық табыс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері (үлестік бағалы қағаздар шегерілгенде)	1,763,478	-
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенде амортизациялық құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	1,055,907	-
Клиенттерге берілген қарыздар	3,481,079	3,093,206
Өзге қаржы активтері	75,718	-
Шартты қаржы міндеттемелері	528,509	31,015

* Бұл сома қысқа мерзімді қарыздар мен бастапқы өтеу мерзімі 90 күннен аспайтын салымдарды білдіреді, бұлар ақшалай қаражаты мен оның баламасының құрамына кіргізілген.

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша есепке алудан кейінгі кредит тәуекелінің ең жоғары мөлшері және кредит тәуекелінің таза мөлшері арасында айырмашылық жоқ.

Кредит тәуекелінің айтарлықтай ұлғаюы

4-ескертуде айтылғандай, Топ құнсыздануға қатысты талап етілетін барлық қаржы активін бастапқы таныған сәттен бастап кредит тәуекелінің айтарлықтай ұлғаю жағдайына мониторинг жүргізеді. Кредит тәуекелінің айтарлықтай ұлғаюы анықталған жағдайда Топ кезекті 12 айда ғана емес, кредит берудің бүкіл мерзімі ішінде күтілетін кредиттік шығындардың шамасы негізінде бағалау резервінің шамасын есептейді.

Топ кредит тәуекелінің бағалауын тәуекелдер үшін дефолт ықтималдылығының уақыттық құрылымын анықтаудағы негізгі үлес ретінде пайдаланады. Топ құзыреті немесе аймағы бойынша, сондай-ақ өнім мен қарыз алушы түрі бойынша, кредит тәуекелін жіктеу бойынша талданған кредит тәуекелі бойынша тиімділік және дефолт туралы ақпарат жинайды. Пайдаланылатын ақпарат бағаланатын портфельге байланысты ішкі және сыртқы болып табылады. Топ активтер портфеліне кредит тәуекелі айтарлықтай ұлғайғандығын анықтау үшін әртүрлі критерийлерді пайдаланады. Критерийлер ретінде дефолт ықтималдылығының сандық өзгерістері де сапалық өзгерістері де пайдаланылады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Қазынашылық операциялары (банкаралық операциялар, бағалы қағаздар, кері РЕПО келісімдері) үшін кредит тәуекелінің айтарлықтай ұлғаюы әрбір қаржы активі үшін жеке бастапқы танылған сәтінен сандық көрсеткіштер (бастапқы танылған сәтінен 3 немесе одан көп тармаққа рейтингінің төмендеуі, бастапқы танылған сәтінен 1 немесе одан көп күнге мерзімін кешіктіру) және сапалық көрсеткіштер (эмитентке/контрагентке қатысты жағымсыз ақпарат, оның ішінде қаржы жағдайының нашарлауы, акционерлерінің ауысуы, беделін жоғалту тәуекелінің іске асуы, пруденциялық нормативтерді жүйелі түрде бұзу) негізінде анықталады.

Ұжымдық негізде бағаланатын банктік қарыздар бойынша – кредит тәуекелінің айтарлықтай ұлғаюы бастапқы танылған сәтінен 30 күннен асатын мерзімі өткен берешегі бар қарыздар үшін және сегменттелген біртекті портфельдер үшін белгілі бір шекті мәндерді пайдалана отырып бастапқы танылған сәтінен бастап кредит берудің бүкіл мерзімі ішінде дефолт ықтималдығының ұлғаюы негізінде, жеке негізде бағаланатын қарыздар бойынша – ішкі кредит рейтингі төмендеген кезде және ішкі рейтингтік үлгіге сәйкес 10 пайыздық тармаққа қалған әрекет ету мерзімінің бойына дефолт ықтималдығы ұлғайған кезде (3-кезеңге жіктеу үшін қаржы жағдайы нашарлаған кезде қайта құрылымдаудың болуы) қосымша анықталады, қарыз алушының сандық және сапалық көрсеткіштерінің өзгеруі, кепілді қамтамасыз етудің айтарлықтай нашарлауы және бастапқы танылған сәттен айтарлықтай қаржы қиындықтарының басқа да объективті растаулары негізінде Банк мамандарының сараптамалық қорытындылары анықталады.

Ұжымдық негізде бағаланатын қарыздар үшін 3-кезең берешектің мерзімі 60-90 күннен аса өткен кезде, жеке негізде бағаланатын қарыздар бойынша – 60 күннен аса мерзімі өткен, қаржы жағдайының нашарлауына байланысты қайта құрылымдалған, ішкі кредит рейтингі және Банк мамандарының сараптамалық пікірі нашарлаған кезде анықталады.

Топ төмен кредит тәуекелі бар кейбір қаржы құралдарының есеп беру күніндегі кредит тәуекелі айтарлықтай ұлғаймаған деп санайды. Топ тек тәуелсіз және қаржы мекемелері үшін ғана шығарылған қаржы құралдарына қатысты аталған саясатты қолданады. Топ қаржы құралының сыртқы кредиттік рейтинг халықаралық рейтингтік агенттіктер «инвестициялық деңгей» анықтамасына балама жасаған төмен кредит тәуекелі бар деп есептейді.

Топ кредиттің айтарлықтай ұлғайғанын анықтау үшін пайдаланылатын критерийлер тиімді болып табылатынына көз жеткізу үшін мониторинг жүргізу рәсімдерін ендірді, бұл дегеніміз кредит тәуекелінің айтарлықтай ұлғаюы тәуекел бойынша дефолтқа дейін және активтің 30 күнге мерзімі кешіктірілген деп саналғанда сәйкестендіріледі.

Болжамды ақпарат беру

Топ артық шығындарсыз және күш кетірмей қолжетімді болып табылатын болжамдық ақпаратты кредит тәуекелінің айтарлықтай ұлғаюын бағалаған, сонымен қатар ККШ бағалаған кезде пайдаланады.

Болжамдық элементтерді беру Топтың болжалын көрсетеді және әрбір сценарий үшін ықтималдылықты бағалауды қоса алғанда екі сценарий («базалық нұсқа» және «қолайсыз» сценарийлері) жасауды шамалайды. Күтілетін кредиттік зияндарға макроэкономикалық факторлар туралы жорамалдардың желілік емес ықпалын үлгілеу бірнеше сценарийді пайдалану мақсаты болып табылады. «Базалық» сценарийдің ықтималдығы 75%, ал «қолайсыз» сценарийдікі – 25%.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Болжамдарды әзірлеуді «Halyk Finance» АҚ тиісті экономикалық ауыспалының болашақ болжамының «базалық нұсқасын» және «қолайсыз нұсқасын» жасау үшін ішкі және сыртқы ақпаратты, сонымен қатар болжамның басқа ықтимал сценарийлерінің ауқымын пайдалана отырып, жүзеге асырады. Пайдаланылатын сыртқы ақпарат, сондай-ақ мемлекеттік органдар және ақша-кредиттік реттеу органдары жариялайтын экономикалық деректер мен болжамдарды қамтиды.

Топ белгілі бір болжамдау сценарийлеріне ықтималдылықты қолданады. Базалық сценарий аса ықтимал нәтиже болып табылады және Топ бюджетті жоспарлау және жасау үшін пайдаланатын ақпараттан тұрады. Топ қаржы құралдарының портфеліне әсер ететін негізгі көрсеткіштерді анықтады және құжаттады және тарихи деректердің статистикалық талдауын пайдалана отырып, макроэкономикалық ауыспалылар мен кредит тәуекелдері және кредиттік зияндар арасындағы өзара байланысты бағалады.

Сезімталдыққа қатысты, көрсетілген стресс-факторларды қолданған кезде 2020 жылдың желтоқсанында жүргізілген стресс-тестілеу нәтижелері Топтың қаржы көрсеткіштерінің нашарлағанын көрсетеді (күтілетін кредиттік шығындарға резервтің ұлғаюы, таза пайданың азаюы және клиенттердің қаражаты бойынша сомалардың кетуі).

Сол уақытта, Топтың меншікті капиталы мен өтімді активтерінің жеткілікті мөлшері бар екенін ескере отырып, Топтың қаржы жағдайының айтарлықтай нашарлауы және нормативтік талаптар мен нормалардың бұзылуы болжамдалмайды.

Тұтас алғанда, әрбір сценарий үшін болжамдалған макрофакторлардың нашарлауы және «қолайсыз» сценарийдің туындау ықтималдылығының ұлғаюы 1-кезеңнен 2-кезеңге өтетін қарыздар санының ұлғаюына да, ККШ бойынша шамаланған резервтердің ұлғаюына да алып келеді. Керісінше, болжамдалған макрофакторлардың жақсаруы немесе «базалық нұсқа» сценарийінің туындау ықтималдылығының ұлғаюы жағымды әсер етеді. Ауыспалылар арасындағы өзара байланыстың себебінен нақты бір сценарий үшін түрлі макрофакторлардағы өзгерістердің ықпалын, сонымен қатар нақты бір сценарийге тән пессимизм деңгейі мен оның туындау ықтималдылығы арасындағы өзара байланысты анықтау мүмкін емес.

Төменде келтірілген кестеде Топ өз қызметін жүргізетін ел және сәйкесінше ККШ-ға маңызды ықпал ететін ел болып табылатын Қазақстан үшін 2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсан жағдайы бойынша пайдаланылатын экономикалық сценарийлерге енгізілген негізгі макроэкономикалық көрсеткіштер берілген.

Пайдаланылатын макрофакторлардың тізімі	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан		2018 ж. 31 желтоқсан	
	Анықтау	Ауқымы	Анықтау	Ауқымы	Анықтау	Ауқымы
ЖІӨ өсімі	% өзгеріс	2.0% мен 3.0% арасында	% өзгеріс	2.4% пен 3.6% арасында	% өзгеріс	1.1% мен 3.3% арасында
Инфляция	Инфляция %	6.5% пен 8.0% арасында	Инфляция %	5.8% бен 10.4% арасында	Инфляция %	6.5% пен 9.0% арасында
		35 АҚШ доллары мен		45 АҚШ доллары мен		45 АҚШ доллары мен
	Бір баррельдің бағасы	45 АҚШ доллары арасында	Бір баррельдің бағасы	АҚШ доллары мен 55 АҚШ доллары арасында	Бір баррельдің бағасы	60 АҚШ доллары арасында
Мұнай бағасы						

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Қазақстан экономикасы үшін тәуекелдің негізгі факторы – мұнайдың баға белгіленімінің жоғары құбылмалылығына байланысты сауда-саттық жағдайларын нашарлату болып табылады. Негізгі сценарий фьючерстік келісімшарттар бойынша Brent маркалы мұнайдың болжамды бағаларына негізделген.

Негізгі сценарийдің болжамдарына сәйкес 2021 жылы Қазақстанның экономикасы Brent маркалы мұнайдың құны бір баррель үшін 45 АҚШ доллары деген болжамды есепке алумен қалпына келтіру өсімінің 3%-ға өскенін көрсетеді. Мұнай-газ саласындағы инвестициялық белсенділікті қалпына келтіру экономикаға елеулі қолдау көрсетеді, бұл сала еліміздегі барлық инвестициялардың шамамен 40%-на сәйкес келеді. Қызмет көрсету саласының оқшаулау шараларынан қатты зиян шегіп отырғанын және онда жұмыс істейтін халықтың 70% жуығы шоғырланғанын ескере отырып, карантиндік шаралардың болжамды жеңілдеуі осы саладағы жағдайдың 2021 жылдың соңына бірте-бірте қалпына келуіне әкелуі керек.

Стрестік сценарийде (басталу ықтималдығы 25%) мұнай бағасының бір баррель үшін 35 АҚШ долларына түсуінен болған талықсыз қарастырылады, бұл мұнайдың нақты бағасының тарихи құбылмалылығына сәйкес орташа квадраттық ауытқуға сәйкес келеді.

АҚШ-тың Энергетика министрлігінің бағалауы бойынша, 2021 жылы мұнайға деген дүниежүзілік сұраныс қайта қалпына келтіруін жалғастырады. Бұл ретте мұнай нарығы бұрынғыша геосаясаттық факторлардың ықпалына душар. Осылайша, қайталанған локдаундардың қатерін есепке алып және мұнай нарығындағы тепе-теңдіктің осалдығын назарға ала отырып, пандемияның екінші толқыны мұнайдың баға белгіленімін бір баррель үшін 40 АҚШ долларынан төмен деңгейге қайта әкетуі мүмкін, бұл ретте эпидемиологиялық жағдай келесі жылдың соңына дейін тұрақсыз болады. Көмірсутек бағасының түсуі Қазақстанның макроэкономикалық көрсеткіштерінің нашарлауына әкеп соғуы мүмкін, сондай-ақ ЖІӨ динамикасының баяулауы, инфляцияның өсуі, жұмыссыздықтың өсуі күтіледі.

2020 жылдың қорытындысы бойынша ресми деректерге сәйкес Қазақстанның ЖІӨ 2.6%-ға төмендеді, инфляция 7.5% құрады, және Brent маркалы мұнайдың орташа бағасы бір баррель үшін 45.59 АҚШ долларын құрады.

Қаржы активтері халықаралық рейтинг агенттігінің ағымдағы кредит рейтингіне немесе Топтың ішкі бағалау жүйесіне сәйкес жіктеледі. Ең жоғарғы мүмкін болатын рейтинг – AAA. Инвестициялық класқа жатқызылған қаржы активтеріне AAA-дан BBB-ге дейінгі рейтинг берілуі мүмкін. BBB-ден төмен рейтинг берілген қаржы активтері алып-сатарлық деңгей ретінде жіктеледі.

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Топтың қаржы активтерінің кредит рейтингі (төменде егжей-тегжейлі көрсетілген клиенттерге берілген қарыздарды қоспағанда) күтілетін кредиттік шығындар резервіне дейін мынадай түрде берілген:

	AA	AA-	A	BBB	<BBB	Кредиттік рейтинг берілмеген	2020 ж. 31 желтоқсан Жиыны
Ақшалай қаражат және оның баламасы*	85,871	21,315	16,871	1,362,247	43,927	12,599	1,542,830
Міндетті резервтер	-	-	-	170,128	-	-	170,128
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	8,241	148	6,889	175,273	15,678	36,096	242,326
Кредит мекемелеріндегі қаражат	6,949	5,130	207,854	464,553	6,408	18,677	709,571
Басқа жиынтық табыс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	55,370	10,553	110,284	922,213	139,968	19,481	1,257,868
Амортизациялық құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	-	-	-	1,050,974	4,805	174,334	1,230,113
Басқа қаржы активтері	-	-	-	-	-	126,284	126,284
Шартты қаржы міндеттемелері	-	-	-	-	-	506,625	506,625

	AA	AA-	A	BBB	<BBB	Кредиттік рейтинг берілмеген	2019 ж. 31 желтоқсан Жиыны
Ақшалай қаражат және оның баламасы*	333,315	150,360	192,281	746,969	52,473	8,406	1,483,804
Міндетті резервтер	-	-	-	133,033	7,973	-	141,006
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	8,360	332	1,167	19,616	114,002	41,554	185,031
Кредит мекемелеріндегі қаражат	2,557	6,700	5,151	9,009	16,741	13,170	53,328
Басқа жиынтық табыс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	342,889	15,289	47,820	1,073,913	111,244	39,766	1,630,921
Амортизациялық құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	-	-	-	1,046,755	13,752	153,036	1,213,543
Басқа қаржы активтері	-	-	-	-	-	126,300	126,300
Шартты қаржы міндеттемелері	-	-	-	-	-	529,490	529,490

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	AA	AA-	A	BBB	<BBB	Кредиттік рейтинг берілмеген	2018 ж. 31 желтоқсан Жиыны
Ақшалай қаражат және оның баламасы*	154,798	78,873	18,155	1,225,899	49,562	31,594	1,558,881
Міндетті резервтер	-	-	-	105,856	9,885	-	115,741
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	1,067	2,395	-	111,470	49,674	22,230	186,836
Кредит мекемелеріндегі қаражат	-	10,200	50	3,344	35,828	5,845	55,267
Басқа жиынтық табыс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	258,777	-	-	1,286,964	185,272	34,920	1,765,933
Амортизациялық құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	-	-	-	1,045,358	-	10,990	1,056,348
Басқа қаржы активтері	-	-	-	-	-	92,043	92,043
Шартты қаржы міндеттемелері	-	-	-	-	-	531,055	531,055

*Бұл сома қысқа мерзімді қарыздар мен бастапқы өтеу мерзімі 90 күннен аспайтын салымдарды білдіреді, бұлар ақшалай қаржы мен оның баламасының құрамына кіргізілген.

Банк секторының мекемелері тұтастай алғанда қаржы активтері мен шартты міндеттемелерге қатысты кредит тәуекеліне ұшырап отырады. Топтың кредит тәуекелдері Қазақстан Республикасында шоғырланған. Топ бекіткен Тәуекелдерді басқару саясатына сәйкес кредиттер бойынша лимитті орындау және кредитті өтеу қабілетін қамтамасыз ету мақсатында кредит тәуекелінің деңгейіне ұдайы мониторинг жүргізіліп отырады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Келесі кестеде құнсызданған активтердің және мерзімі өткен, бірақ құнсызданбаған активтердің баланстық құны көрсетіледі:

	Жеке-дара негізде бағаланатын қаржы активтері				Ұжымдық негізде бағаланатын қаржы активтері			2020 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
	Құнсызданбаған қаржы активтері		Құнсызданған қаржы активтері		Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтің сомасы		2020 жылғы 31 желтоқсан Барлығы	
	Активтердің жалпы баланстық құны	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтің сомасы	Активтердің жалпы баланстық құны	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтің сомасы	Активтердің жалпы баланстық құны	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтің сомасы		
Кредит мекемелеріндегі қаражат	709,460	(261)	-	-	111	-	709,310	
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	1,257,868	(1,710)	-	-	-	-	1,256,158	
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	1,215,276	(545)	7,781	(6)	7,056	(23)	1,229,539	
Клиенттерге берілген қарыздар	2,797,451	(46,904)	391,770	(198,577)	1,635,095	(132,560)	4,446,275	
Өзге қаржы активтері	-	-	103,069	(26,541)	23,215	(4,095)	95,648	
	Жеке-дара негізде бағаланатын қаржы активтері				Ұжымдық негізде бағаланатын қаржы активтері			2019 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
	Құнсызданбаған қаржы активтері		Құнсызданған қаржы активтері		Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтің сомасы		2019 жылғы 31 желтоқсан Барлығы	
	Активтердің жалпы баланстық құны	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтің сомасы	Активтердің жалпы баланстық құны	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтің сомасы	Активтердің жалпы баланстық құны	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтің сомасы		
Кредит мекемелеріндегі қаражат	44,005	(166)	9,323	(1)	-	-	53,161	
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	1,631,244	(990)	1,335	(668)	-	-	1,630,921	
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	1,205,377	(554)	6,258	(6)	1,908	(2)	1,212,981	
Клиенттерге берілген қарыздар	2,386,392	(52,096)	451,307	(235,340)	1,323,464	(121,282)	3,752,445	
Өзге қаржы активтері	-	-	107,975	(20,566)	18,325	(3,310)	102,424	

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	Жеке-дара негізде бағаланатын қаржы активтері				Ұжымдық негізде бағаланатын қаржы активтері		2018 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
	Құнсызданбаған қаржы активтері		Құнсызданған қаржы активтері		Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтің сомасы		
	Активтердің жалпы баланстық құны	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтің сомасы	Активтердің жалпы баланстық құны	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтің сомасы	Активтердің жалпы баланстық құны	Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтің сомасы	
Кредит мекемелеріндегі қаражат	55,267	(232)	-	-	-	-	55,035
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	1,766,045	(2,559)	2,464	(17)	-	-	1,765,933
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	1,048,211	(426)	5,699	(12)	2,438	(3)	1,055,907
Клиенттерге берілген қарыздар	2,189,196	(34,406)	444,918	(192,023)	1,256,758	(183,364)	3,481,079
Өзге қаржы активтері	-	-	46,729	(16,325)	45,314	-	75,718

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құнсызданбаған мерзімі өткен қарыздардың баланстық құны 36,466 миллион теңгені құрады (2019 жылғы 31 желтоқсанда – 23,463 миллион теңге; 2018 жылғы 31 желтоқсанда – 35,640 миллион теңге). Бұл қарыздар бойынша өткізілген мерзім 90 күннен аспайды.

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – Топтың өз міндеттемелерін дер кезінде өтеуі үшін ақшалай қаражаттың жеткіліктілігін қамтамасыз ету қабілетсіздігіне байланысты тәуекел. Топтың өтімділік тәуекелі активті операциялар бойынша талаптардың мерзімі міндеттемелер бойынша өтеу мерзімімен сәйкессіздік (сәйкес келмеу) салдарынан туындайды.

Екінші деңгейдегі банктер үшін тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру қағидаларының талаптарына сәйкес Топ болған және Директорлар кеңесі бекіткен, өтімділіктің жеткіліктілігін бағалаудың ішкі процесін (бұдан әрі – «ӨЖБІП») әзірледі және ендірді. ӨЖБІП қызмет, валюта түрлеріне қарай әртүрлі уақыттық интервалда өтімділіктің тиісті деңгейін ұстап тұру және өтімділік тәуекелін басқарудың тиісті жүйесін ендіру мақсатында өтімділік тәуекелін басқару процестерінің жинағын білдіреді. ӨЖБІП ағымдағы нарықтық және экономикалық жағдайды, тәуекелдердің бейінін және Қазақстан Республикасы заңнамасының екінші деңгейдегі банктер үшін тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру бөлігіндегі талаптарын есепке алуден Тәуекел-тәбет стратегиясына, сондай-ақ өтімділік жеткіліктілігін бағалау процесінің негізгі тәсілдері мен принциптерін анықтауда Банктің ішкі мұқтаждықтарына сәйкес әзірленді.

Директорлар кеңесінің тәуекел-тәбетін анықтау мақсатында өтімділік тәуекелі бойынша тәуекел-тәбеттің деңгейлерін бекітеді, сондай-ақ өтімділіктің ағымдағы, қысқа мерзімді, орташа мерзімді және ұзақ мерзімді тәуекелдерін шектейтін ӨЖБІП аясында өтімділік жеткіліктілігінің сандық ішкі көрсеткіші пайдаланылады. Әлсіз жақтарын анықтау мақсатында ӨЖБІП жылына кемінде бір рет үздіксіз шолуға жатады және бұл шолу Директорлар кеңесінің бекітуіне шығарылады.

Топтың қысқа мерзімді өтімділік тәуекелін басқару үшін Қазынашылық ақшалай қаражаттың қозғалысына күн сайын мониторинг және болжау жасайды. Ұзақ мерзімді өтімділік тәуекелін басқаруды өтімділіктің ұзақ мерзімді позицияларын талдау және елеуді кері позицияны түрлі әдістермен басқару бойынша шешімдер қабылдау арқылы АПКОМ жүзеге асырады.

Өтімділік тәуекелін басқару мақсатында Топ клиенттерге берілген несиелер бойынша төлемдер кестесін ескере отырып, қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерін талдайды. Төменде келтірілген кестелерде Топтың қысқа мерзім ішінде өтімді қаражатқа деген қажеттілігін қанағаттандыру үшін қашан да қолда болатын қаражат ретінде «1 айдан аз» деген бағанға қамтылған, Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын бағалы қағаздарды қоспағанда, келісімшарт бойынша төлем жүргізілген күнге дейін қалған кезең негізінде топтастырылған қаржы активтері мен міндеттемелерге талдау берілген.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

	1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	2020 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ:						
Ақшалай қаражат және оның баламалары	1,745,718	11,759	-	-	-	1,757,477
Міндетті резервтер	97,353	20,780	41,490	10,120	385	170,128
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	238,742	-	3,548	5	31	242,326
Кредит мекемелеріндегі қаражат	152,028	7,514	549,029	737	2	709,310
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	75,531	2,686	95,143	908,867	173,931	1,256,158
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегеріп амортизацияланған құнмен бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	16,303	2,292	35,118	675,152	500,674	1,229,539
Клиенттерге берілген қарыздар*	233,521	399,590	2,437,184	1,200,408	175,572	4,446,275
Өзге қаржы активтері	31,524	8,724	12,608	30,550	12,242	95,648
	2,590,720	453,345	3,174,120	2,825,839	862,837	9,906,861
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ:						
Клиенттердің қаражаты	3,616,311	859,205	1,785,064	775,042	420,355	7,455,977
Кредит мекемелерінің қаражаты	162,608	191	2,586	17,675	117,667	300,727
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері	1,725	-	206	104	449	2,484
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	211,145	3,785	3,265	559,264	733	778,192
Өзге қаржы міндеттемелері	56,219	582	7,631	229	-	64,661
	4,048,008	863,763	1,798,752	1,352,314	539,204	8,602,041
Нетто позиция	(1,457,288)	(410,418)	1,375,368	1,473,525	323,633	1,304,820
Жинақталған айырма	(1,457,288)	(1,867,706)	(492,338)	981,187	1,304,820	2,609,640

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

	1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	2019 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ:						
Ақшалай қаражат және оның баламалары	1,660,923	3,414	-	-	-	1,664,337
Міндетті резервтер	88,664	8,084	39,259	3,990	1,009	141,006
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	67,151	124	18,798	43,555	55,403	185,031
Кредит мекемелеріндегі қаражат	26,543	266	21,346	4,729	277	53,161
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	90,815	218,030	659,083	356,391	306,602	1,630,921
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегеріп амортизацияланған құнмен бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	13,668	2,375	38,939	657,225	500,774	1,212,981
Клиенттерге берілген қарыздар*	261,581	383,551	2,042,671	975,196	89,446	3,752,445
Өзге қаржы активтері	14,901	3,314	44,528	24,238	15,443	102,424
	2,224,246	619,158	2,864,624	2,065,324	968,954	8,742,306
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ:						
Клиенттердің қаражаты	3,033,841	382,085	2,030,783	553,693	406,011	6,406,413
Кредит мекемелерінің қаражаты	167,723	183	1,810	15,817	120,432	305,965
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері	20,218	-	-	226	-	20,444
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	13,481	3,785	3,108	607,153	206,919	834,446
Өзге қаржы міндеттемелері	33,710	1,687	487	3,125	-	39,009
	3,268,973	387,740	2,036,188	1,180,014	733,362	7,606,277
Нетто позиция	(1,044,727)	231,418	828,436	885,310	235,592	1,136,029
Жинақталған айырма	(1,044,727)	(813,309)	15,127	900,437	1,136,029	2,272,058

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

	1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	2018 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ:						
Ақшалай қаражат және оның баламалары	1,755,138	- 1,	- 1,	-	-	1,755,138
Міндетті резервтер	72,066	7,396	21,505 1	11,296	3,478	115,741
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	89,418	-	91,252 1	6,166	-	186,836
Кредит мекемелеріндегі қаражат	21,195	4,187	26,766	2,398	489	55,035
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	678,181	270,338	173,678	313,840	329,896	1,765,933
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегеріп амортизацияланған құнмен бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	11,814 1	1,298 3	36,170 2,	504,704 1	501,921 6	1,055,907
Клиенттерге берілген қарыздар*	243,746 2	355,008 2	2,026,943 3,	677,369 2	178,013 5	3,481,079
Өзге қаржы активтері	40,610	4,244	1,324	15,250	14,290	75,718
	2,912,168 5	642,471 2,	2,377,638 7,	1,531,023 5	1,028,087 1,	8,491,387
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ:						
Клиенттердің қаражаты	3,889,116	376,688	1,419,536	589,345	252,245	6,526,930
Кредит мекемелерінің қаражаты	35,645	372	3,913	15,196	113,253	168,379
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері	2,473	16	4,330	203	-	7,022
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	13,751	3,785	66,768	493,465	323,022	900,791
Өзге қаржы міндеттемелері	21,005	2,475	2,654	864	14	27,012
	3,961,990	383,336	1,497,201	1,099,073	688,534	7,630,134
Нетто позиция	(1,049,822)	259,135	880,437	431,950	339,553	861,253
Жинақталған айырма	(1,049,822)	(790,687)	89,750	521,700	861,253	1,722,506

*«3 айдан 1 жылға дейін» бағанындағы клиенттерге берілетін қарыздарға стандарттық емес өтелу мерзімі бар қарыздар кіреді.

Активтер мен міндеттемелер олардың шарттар бойынша және төлемдер кестелері бойынша мерзімдерінің негізінде есепке алынады. Топ клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыздардың бір бөлігін Топ шығарған тиісті хабарламасынан кейін он айдың ішінде бір жақты тәртіпте қайта шақыруға құқылы.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Топ міндеттемелерінің елеулі үлесі клиенттердің мерзімді депозиттерінен, корпоративтік клиенттер мен жеке тұлғалардың ағымдағы шоттарынан және шығарылған борыштық бағалы қағаздардан құралады.

Басшылықтың пікірінше, талап етілгенге дейінгі және 1 айға дейінгі мерзіммен тартылған ағымдағы шоттар мен клиенттердің депозиттерінің ауқымды бөлігін құрайтынына қарамастан, мұндай депозиттерді салымшылардың санына және түріне қарай әртараптандыру, сондай-ақ Топтың өткен кезеңдерде жинақтаған тәжірибесі көрсетіп отырғандай, бұл депозиттер Топ қызметін қаржыландырудың ұзақ мерзімді және тұрақты көзін құрап отыр. Тиісінше, ағымдағы шоттардың елеулі үлесі өтімділікті талдау және басқару үшін тұрақты ресурс болып табылады. Бұдан басқа, жинақталған алшақтық рейтингі жоғары өтімді мемлекеттік және басқа да бағалы қағаздарды сату және кері сатып алумен сату туралы келісімдердің көмегімен қайта қаржыландыру немесе қажет болғанда капитал нарығында ұзақ мерзімді қарыздық қаржыландыруды тарту есебінен жеткілікті деңгейде өтелуі мүмкін.

Өтімділік тәуекелінің одан әрі талдамасы төменде келтірілген кестеде ХҚЕС (IFRS) 7-ге сәйкес берілген. Аталған кестеде көрсетілген көлемде қаржылық жағдай туралы біріктірілген есепте берілген мөлшерге сәйкес келмейді, өйткені осы презентацияға қаржы міндеттемелері және шартты қаржы міндеттемелері бойынша болашақта жасалатын төлемдерге шарт бойынша төлем мерзіміне қарай жасалған талдау қоса енгізілген (пайыздық төлемдерді қоса).

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР	1 айдан аз	1 айдан	3 айдан	1 жылдан	2020 жылғы	
		3 айға дейін	1 жылға дейін	5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	31 желтоқсан Барлығы
Клиенттердің қаражаты	3,617,782	866,879	1,838,288	875,927	492,500	7,691,376
Кредит мекемелерінің қаражаты	162,769	191	2,605	19,487	146,915	331,967
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	212,652	4,937	24,312	674,855	733	917,489
Өзге қаржы міндеттемелері	56,219	582	7,631	229	-	64,661
Берілген кепілдіктер	422,672	-	-	-	-	422,672
Коммерциялық аккредитивтер	38,306	-	-	-	-	38,306
Қарыздар беру бойынша міндеттеме	45,647	-	-	-	-	45,647
	4,556,047	872,589	1,872,836	1,570,498	640,148	9,512,118
Туынды қаржы құралдары бойынша активтер	182,821	15,497	32,583	13,890	38,372	283,163
Туынды қаржы құралдары бойынша міндеттемелер	185,299	15,504	28,306	14,827	38,946	282,882

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР	1 айдан аз	1 айдан	3 айдан	1 жылдан	2019 жылғы	
		3 айға дейін	1 жылға дейін	5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	31 желтоқсан Барлығы
Клиенттердің қаражаты	3,034,894	385,011	2,083,036	622,705	470,520	6,596,166
Кредит мекемелерінің қаражаты	167,908	184	1,820	18,117	152,115	340,144
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	14,879	4,937	37,641	764,510	226,401	1,048,368
Өзге қаржы міндеттемелері	33,710	1,687	487	3,125	-	39,009
Берілген кепілдіктер	408,027	-	-	-	-	408,027
Коммерциялық аккредитивтер	68,312	-	-	-	-	68,312
Қарыздар беру бойынша міндеттеме	53,151	-	-	-	-	53,151
	3,780,881	391,819	2,122,984	1,408,457	849,036	8,553,177
Туынды қаржы құралдары бойынша активтер	583,536	-	364,096	29,617	-	977,249
Туынды қаржы құралдары бойынша міндеттемелер	605,388	-	388,938	31,202	-	1,025,528

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР	1 айдан аз	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	2018 жылғы
						31 желтоқсан Барлығы
Клиенттердің қаражаты	3,891,254	380,202	1,468,256	630,267	368,142	6,738,121
Кредит мекемелерінің қаражаты	36,383	442	4,157	21,268	147,161	209,411
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	28,655	8,722	116,457	720,380	337,567	1,211,781
Өзге қаржы міндеттемелері	31,448	2,475	2,654	864	15	37,456
Берілген кепілдіктер	415,531	-	-	-	-	415,531
Коммерциялық аккредитивтер	66,502	-	-	-	-	66,502
Қарыздар беру бойынша міндеттеме	49,022	-	-	-	-	49,022
	4,518,795	391,841	1,591,524	1,372,779	852,885	8,727,824
Туынды қаржы құралдары бойынша активтер	412,482	700	770,178	44,978	-	1,228,338
Туынды қаржы құралдары бойынша міндеттемелер	414,520	716	683,459	38,812	-	1,137,507

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел дегеніміз – Топтың табысына немесе капиталына немесе оның іскерлік мақсатқа қол жеткізу қабілетіне пайыздық мөлшерлемелер, валюта бағамдары, бағалы қағаздардың котировкалары және басқа да негізгі параметрлері секілді нарықтық параметрлер өзгерістерінің кері әсерін тигізу тәуекелі.

Топ нарықтық тәуекелдерді мынадай құрамды бөліктерге бөледі:

- Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі (пайыздық тәуекел);
- Шетел валюталарының айырбас бағамдарының өзгеру тәуекелі (валюталық тәуекел);
- Бағалы қағаздар портфельінің бағасы өзгеру тәуекелі (бағалық тәуекел).

Нарықтық тәуекелді басқару мақсаты тәуекел/кірістілік арақатынасын оңтайландыру, қолайсыз оқиғалар жүзеге асырылған кезде шығынды азайту және іс жүзіндегі қаржылық нәтиженің күтілген нәтижеден ауытқу мәнін төмендету болып табылады.

Нарықтық тәуекелді басқару бағалы қағаздардың портфельдерін басқарудан, валюталар бойынша ашылған позицияларды басқарудан, пайыздық мөлшерлемелерді басқарудан және туынды қаржы құралдарын басқарудан құралады. Осы мақсатта АПКМ бағалы қағаздар портфельдерінің, ашылған позициялардың, stop-loss лимиттерінің және басқа да шектеулердің лимиттерін белгілейді. Нарықтық тәуекел лимиттері жылына бір реттен сирек емес қайта қаралып отырады және тұрақты бақыланады.

Пайыздық тәуекел

Топ пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекеліне ұшырайды. Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің қолайсыз өзгерісі салдарынан пайыздық табыстың азаю, пайыздық шығыстардың ұлғаю немесе капиталға кері әсер ету тәуекелі ретінде айқындалады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Топ пайыздық тәуекелдің екі түрін бөледі:

- Әділ құнының өзгерісі Өзге жиынтық кіріс арқылы көрсетілетін бағалы қағаздардың портфельдері бойынша пайыздық тәуекел;
- Пайыздық мөлшерлемелердің өзгерісіне сезімтал (сыйақы мөлшерлемесінің өзгеру тәуекелі) активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдерінің сәйкес келмеуінен туындайтын (пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау) пайыздық тәуекел.

АПКОМ оң пайыздық маржаны қамтамасыз ете отырып, Топтың пайыздық мөлшерлемелері бойынша позициясын басқару арқылы пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелін және нарықтық тәуекелді басқарады.

Топ Пайыздық тәуекелдерді басқару және бақылау қағидаттары туралы Базель құжатында сипатталған тәсілді пайдалана отырып, пайыздық тәуекелге ұшырағыштық деңгейін анықтау арқылы пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелін басқарады. Бұл тәсіл активтер және міндеттемелер бойынша пайыздық мөлшерлемелердің параллельдік өзгеру әсерін тестілеу жолымен Топтың пайыздық тәуекелге ұшырағыштық деңгейін анықтайды.

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгерісіне сезімталдықты талдау

Төмендегі кестеде өзгерістер негізінде мүмкін деп табылған пайыздық тәуекелдің өзгерісі негізінде пайыздық тәуекелге сезімталдықтың талдауы ұсынылған. Топ пайыздық мөлшерлемелердің мүмкін болатын өзгерістерін осы пайыздық мөлшерлемелердің түрлі құбылмалылығына байланысты, қаржы активтері мен міндеттемелері белгіленген теңгедегі және шетел валютасында жеке-жеке бағалайды. Сонымен қатар теңгедегі пайыздық мөлшерлемелер өзгерістерінің сценарийі (қарыздар/депозиттер, ҚРҰБ базалық мөлшерлемесінің және т.б.) нарықтық пайыздық мөлшерлемесінің динамикасын ескереді.

Салық төленгенге дейінгі пайдаға ықпал ету – пайыздық мөлшерлемедегі жол берілетін өзгерістердің қаржы активтері мен міндеттемелердің құбылмалы мөлшерлемесі негізінде 2020, 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес әділ құнмен есепке алынатын бір жыл ішіндегі таза пайыздық табысқа тигізетін әсері және тіркелімді пайыздық мөлшерлемелі құралдарды қайта бағалаудың әділ құнмен есепке алынатын әсері. Топ басшысының пікірінше, табыс салығы пайыздық тәуекелді басқаруға елеулі ықпал тигізбейді.

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
 (миллион теңгемен)

2020, 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес активтер құнынан салық төленгенге дейінгі пайдаға әсері былайша берілген:

	2020 жылғы 31 желтоқсан		2019 жылғы 31 желтоқсан		2018 жылғы 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшерле- ме Теңге +2% Шетел валютасы +2%	Пайыздық мөлшерле- ме Теңге -2% Шетел валютасы - 2%	Пайыздық мөлшерле- ме Теңге +2% Шетел валютасы +2%	Пайыздық мөлшерле- ме Теңге -2% Шетел валютасы - 2%	Пайыздық мөлшерле- ме Теңге +2% Шетел валютасы +2%	Пайыздық мөлшерле- ме Теңге -2% Шетел валютасы - 2%
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ:						
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері						
Теңге	(3,671)	2,447	(5,592)	5,616	(3,649)	3,636
Шетел валютасы	(13,691)	13,691	(3,226)	3,226	3,361	(3,529)
Кредит мекемелеріндегі қаражат	10,020	(11,245)	(2,366)	2,390	(7,010)	7,165
Шетел валютасы	811	(811)	239	(239)	47	(47)
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	811	(811)	239	(239)	47	(47)
Теңге	(57)	57	(65)	65	(206)	206
Шетел валютасы	(57)	57	(65)	65	(21)	21
Клиенттерге берілген қарыздар	-	-	-	-	(185)	185
Шетел валютасы	1,362	(1,362)	1,217	(1,217)	1,273	(1,273)
Шетел валютасы	1,362	(1,362)	1,217	(1,217)	1,273	(1,273)
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕ- ЛЕРІ:						
Кредит мекемелерінің қаражаты						
Шетел валютасы	-	-	3	(3)	6	(6)
Шетел валютасы	-	-	3	(3)	6	(6)
Салық салғанға дейінгі пайдаға таза әсері						
	(1,441)	216	(4,074)	4,098	(2,541)	2,528

Капиталға ықпал – бұл бөлінбеген пайдадағы өзгерістер нәтижесінде туындаған пайыздық мөлшерлемедегі жол берілетін өзгерістер әсері және мөлшерлемесі тіркелімді, Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалаудың әсері.

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

2020, 2019 және 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша активтер мен міндеттемелердің құнынан капиталға ықпалы былайша берілген:

	2020 жылғы 31 желтоқсан		2019 жылғы 31 желтоқсан		2018 жылғы 31 желтоқсан	
	Пайыздық мөлшерлеме Теңге +2% Шетел валютасы +2%	Пайыздық мөлшерлеме Теңге -2% Шетел валютасы -2%	Пайыздық мөлшерлеме Теңге +2% Шетел валютасы +2%	Пайыздық мөлшерлеме Теңге -2% Шетел валютасы -2%	Пайыздық мөлшерлеме Теңге +2% Шетел валютасы +2%	Пайыздық мөлшерлеме Теңге -2% Шетел валютасы -2%
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ:						
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	(10,134)	9,521	(5,592)	5,616	(3,649)	3,636
Теңге	(13,691)	13,691	(3,226)	3,226	3,361	(3,529)
Шетел валютасы	3,558	(4,170)	(2,366)	2,390	(7,010)	7,165
Кредит мекемелеріндегі қаражат	811	(811)	239	(239)	47	(47)
Шетел валютасы	811	(811)	239	(239)	47	(47)
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	(91,421)	91,421	(61,335)	61,335	(56,718)	56,718
Теңге	(34,334)	34,334	(19,534)	19,534	(18,726)	18,726
Шетел валютасы	(57,087)	57,087	(41,801)	41,801	(37,993)	37,993
Клиенттерге берілген қарыздар	1,362	(1,362)	1,217	(1,217)	1,273	(1,273)
Шетел валютасы	1,362	(1,362)	1,217	(1,217)	1,273	(1,273)
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ:						
Кредит мекемелерінің қаражаты	-	-	3	(3)	6	(6)
Шетел валютасы	-	-	3	(3)	6	(6)
Капиталға таза ықпалы	(99,381)	98,769	(65,409)	65,433	(59,053)	59,040

Валюталық тәуекел

Топ валюталық тәуекелге ұшырауы мүмкін. Бұл тәуекел Топтың қаржылық жағдайына кері әсерін тигізе алатын, шетел валюталары бойынша ашық позициялардың болуына және нарықтық айырбас бағамдарының қолайсыз өзгерістерінің болуына байланысты туындайтын тәуекел.

АПКОМ валюталық тәуекелді басқаруды ашық валюталық позицияны анықтау арқылы, теңгенің құнсыздануының болжамына және өзге де макроэкономикалық индикаторларға сүйене отырып іске асырады, бұл жәйт Топқа ұлттық және шетел валюталарының айырбас бағамындағы елеулі ауытқулардан болатын шығынды барынша азайтуға мүмкіндік береді.

Қазынашылық Топтың ашық валюталық позициясының реттеуші орган талаптарына сәйкес келуін қамтамасыз ету мақсатында оған күнделікті бақылау жасап отырады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Топ шетел валютасының (негізінен АҚШ долларының) әрекет етуші айырбастау бағамдарындағы ауытқулардың салдарынан туындайтын, қаржылық жағдайға, қызметтің нәтижелеріне және ақшалай қаражаттың қозғалысына әсерін тигізетін, күнделікті қадағаланып отыратын тәуекелге ұшырауы ықтимал. АПКОМ валюта түрлеріне қарай тәуекел деңгейінің лимиттерін Директорлар Кеңесі бекіткен өкілеттік шеңберінде белгілейді. Бұл лимиттер реттеуші орган белгілеген ең төменгі талаптарға сәйкес келеді.

Топтың негізгі ақша ағымдары негізінен теңгемен және АҚШ долларымен генерацияланады. Соның салдарынан теңгенің АҚШ долларына қатысты айырбастау бағамының келешек тербелістері Топтың АҚШ долларымен өрнектелген ақшалай активтері мен міндеттемелерінің баланстық құнына ықпалын тигізе алады. Валюталық тәуекел қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептің баптарына және баланстан тыс позицияларға қатысты бағаланады. Топтың айырбастау бағамдарының ауытқуларына ағымдағы сезімталдігі баланстан тыс баптар қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есептің баптарын елеулі бейтараптандыратынына байланысты тиімді деңгейде болады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

Топтың валюталық тәуекелге ұшырауы төмендегідей берілген:

	2020 жылғы 31 желтоқсан						
	АҚШ доллары	Евро	Ресей рублі	Басқалары	Шетел валютасы-ның жиыны	Теңге	ЖИЫНЫ
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ							
Ақшалай қаражат және оның баламалары	1,175,440	23,729	48,005	30,490	1,277,664	479,813	1,757,477
Міндетті резервтер	88,902	7,292	2,017	3,452	101,663	68,465	170,128
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтері	19,804	-	38,728	1,511	60,043	182,283	242,326
Кредит мекемелеріндегі қаражат	564,826	16,218	2	459	581,505	127,805	709,310
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	646,942	130,942	4,409	-	782,293	473,865	1,256,158
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенде амортизациялық құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	170,218	-	4,063	10,338	184,619	1,044,920	1,229,539
Клиенттерге берілген қарыздар	831,807	50,489	79,545	55,273	1,017,114	3,429,161	4,446,275
Өзге қаржы активтері	1,818	304	3,446	1,367	6,935	88,713	95,648
	3,499,757	228,974	180,215	102,890	4,011,836	5,895,025	9,906,861
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ							
Клиенттердің қаражаты	3,234,752	136,373	61,075	77,500	3,509,700	3,946,277	7,455,977
Кредит мекемелерінің қаражаты	14,549	3,825	2,682	5,691	26,747	273,980	300,727
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері	-	-	759	12	771	1,713	2,484
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	362,417	-	-	767	363,184	415,008	778,192
Өзге қаржы міндеттемелері	1,593	13	1,671	874	4,151	60,510	64,661
	3,613,311	140,211	66,187	84,844	3,904,553	4,697,488	8,602,041
Баланс бойынша нетто позиция	(113,554)	88,763	114,028	18,046	107,283	1,197,537	1,304,820
Баланстан тыс нетто позиция	163,673	(86,310)	(60,996)	(171)	16,196	(13,425)	
Нетто позиция	50,119	2,453	53,032	17,875	123,479	1,184,112	

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

	2019 жылғы 31 желтоқсан						
	АҚШ доллары	Евро	Ресей рублі	Басқалары	Шетел валютасыны ң жиыны	Теңге	ЖИЫНЫ
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ							
Ақшалай қаражат және оның баламалары	994,768	122,323	35,923	332,216	1,485,230	179,107	1,664,337
Міндетті резервтер	81,791	5,128	1,748	2,677	91,344	49,662	141,006
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнымен бағаланатын қаржы активтері	35,268	1,923	32	2,409	39,632	145,399	185,031
Кредит мекемелеріндегі қаражат	22,256	8,681	5,479	-	36,416	16,745	53,161
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	760,141	34,905	4,828	-	799,874	831,047	1,630,921
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенде амортизациялық құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	154,720	-	4,281	9,078	168,079	1,044,902	1,212,981
Клиенттерге берілген қарыздар	991,248	17,487	27,000	33,551	1,069,286	2,683,159	3,752,445
Өзге қаржы активтері	3,421	257	46	1,158	4,882	97,542	102,424
	3,043,613	190,704	79,337	381,089	3,694,743	5,047,563	8,742,306
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ							
Клиенттердің қаражаты	3,187,135	136,227	56,665	47,624	3,427,651	2,978,762	6,406,413
Кредит мекемелерінің қаражаты	30,350	1,500	367	2,363	34,580	271,385	305,965
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері	-	-	662	-	662	19,782	20,444
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	422,786	-	-	-	422,786	411,660	834,446
Өзге қаржы міндеттемелері	768	218	1,978	790	3,754	35,255	39,009
	3,641,039	137,945	59,672	50,777	3,889,433	3,716,844	7,606,277
Баланс бойынша нетто позиция	(597,426)	52,759	19,665	330,312	(194,690)	1,330,719	1,136,029
Баланстан тыс нетто позиция	627,245	(49,550)	(17,249)	(308,112)	252,334	(224,606)	
Нетто позиция	29,819	3,209	2,416	22,200	57,644	1,106,113	

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

	2018 жылғы 31 желтоқсан						
	АҚШ доллары	Евро	Ресей рублі	Басқалары	Шетел валютасы-ның жиыны	Теңге	ЖИЫНЫ
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ							
Ақшалай қаражат және оның баламалары	1,031,248	136,251	35,083	216,857	1,419,439	335,699	1,755,138
Міндетті резервтер	58,565	2,663	3,999	1,879	67,106	48,635	115,741
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	12,582	-	4,396	2,633	19,611	167,225	186,836
Кредит мекемелеріндегі қаражат	13,128	2,775	6,632	-	22,535	32,500	55,035
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	598,380	26,555	4,098	-	629,033	1,136,900	1,765,933
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегергенде амортизациялық құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	375	-	4,567	6,026	10,968	1,044,939	1,055,907
Клиенттерге берілген қарыздар	1,083,801	8,538	23,729	24,630	1,140,698	2,340,381	3,481,079
Өзге қаржы активтері	7,371	805	502	763	9,441	66,277	75,718
	2,805,450	177,587	83,006	252,788	3,318,831	5,172,556	8,491,387
ҚАРЖЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ							
Клиенттердің қаражаты	3,388,503	131,505	66,443	32,970	3,619,421	2,907,509	6,526,930
Кредит мекемелерінің қаражаты	26,892	1,628	555	1,101	30,176	138,203	168,379
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелері	-	-	209	-	209	6,813	7,022
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	405,537	-	352	-	405,889	494,902	900,791
Өзге қаржы міндеттемелері	1,389	501	449	811	3,150	23,862	27,012
	3,822,321	133,634	68,008	34,882	4,058,845	3,571,289	7,630,134
Баланс бойынша нетто позиция	(1,016,871)	43,953	14,998	217,906	(740,014)	1,601,267	861,253
Баланстан тыс нетто позиция	1,058,084	(45,694)	(16,437)	(197,675)	798,278	(700,861)	
Нетто позиция	41,213	(1,741)	(1,439)	20,231	58,264	900,406	

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Валюталық тәуекелге сезімталдықты талдау

Төменде келтірілген кестеде 2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес Топты елеулі тәуекелге ұшыратып отырған валюталар және Топтың болжанған қаржылық ағымы туралы мәлімет берілген. Талдау валюта бағамының табыстар мен шығыстар туралы шоғырландырылған есепте тұрақты мән ретінде пайдаланылатын барлық өзгермелі мәндерінің негіздемелі ықтимал қозғалысының әсерін есептейді. Кестеде көрсетілген теріс мәнді сома пайда мен шығын туралы шоғырландырылған есептегі таза потенциалдық азаюды, ал оң мәнді сома таза жоғарылауды білдіреді. Валюталық тәуекелдің сезімталдығы баланстық та, баланстан тыс та валюталық позицияларды есепке алады. Топ басшылығының пікірінше, табыс салығы валюталық тәуекелді басқаруға елеулі ықпалын тигізбейді.

Қаржы активтерінің құнына негізделген, салық салынғанға дейінгі пайдаға және капиталға ықпал айырбастау бағамының құбылмалылығын талдау арқылы есептеледі. 2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсандағы жағдайға сәйкес Топ басшылығы 15% валюта бағамының мүмкін болатын қозғалысы болып табылады деп есептейді.

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсандағы жағдайға сәйкес қаржы активтерінің құнына негізделген, салық салынғанға дейінгі пайдаға және капиталға ықпал соңғы екі жылда айырбас бағамының динамикасының тарихи деректері бойынша есептелген айырбас бағамының жылдық құбылмалылығының талдауын пайдалана отырып есептеледі:

	2020 жылғы 31 желтоқсан		2019 жылғы 31 желтоқсан		2018 жылғы 31 желтоқсан	
	+15%	-15%	+15%	-15%	+15%	-15%
	теңге/АҚШ доллары	теңге/АҚШ доллары	теңге/АҚШ доллары	теңге/АҚШ доллары	теңге/АҚШ доллары	теңге/АҚШ доллары
Қаржы нәтижелеріне/капиталға ықпал	7,518	(7,518)	4,473	(4,473)	6,182	(6,182)

	2020 жылғы 31 желтоқсан		2019 жылғы 31 желтоқсан		2018 жылғы 31 желтоқсан	
	+15%	-15%	+15%	-15%	+15%	-15%
	теңге/евро	теңге/евро	теңге/евро	теңге/евро	теңге/евро	теңге/евро
Қаржы нәтижелеріне/капиталға ықпал	368	(368)	481	(481)	(261)	261

	2020 жылғы 31 желтоқсан		2019 жылғы 31 желтоқсан		2018 жылғы 31 желтоқсан	
	+15%	-15%	+15%	-15%	+15%	-15%
	теңге/ресей рублі	теңге/ресей рублі	теңге/ресей рублі	теңге/ресей рублі	теңге/ресей рублі	теңге/ресей рублі
Қаржы нәтижелеріне/капиталға ықпал	7,955	(7,955)	362	(362)	(216)	216

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Сезімталдықты талдауға шектеу

Жоғарыда келтірілген кестелерде ең басты болжамға негізделген өзгерістер көрсетілген, себебі басқа жорамалдар өзгеріссіз қалады. Шындығына келгенде, жорамалдар мен басқа факторлар өзара байланысты болады. Сонымен қатар сезгіштіктің желілік емес сипаты бар екендігін де ескеру керек, сондықтан алынған нәтиже бойынша интерполяция немесе экстраполяция жүргізілмеуге тиіс.

Сезімталдықты Топтың активтер мен пассивтерді белсенді түрде басқару әрекетін есепке алмайды. Бұған қоса, Топтың қаржылық жағдайы нарықта болып жататын өзгерістерге қарай өзгеріске ұшырап отыруы мүмкін. Мәселен, Топтың қаржы активтерін басқару саласындағы стратегиясы нарықтағы ауытқулар тәуекелін басқаруға бағытталған. Бағалы қағаздар нарығында кенеттен бағалық шұғыл ауытқулар болған жағдайда басшылық инвестицияларды сату, инвестициялық портфель құрамын өзгерту, сондай-ақ басқа да қорғаныс әдістерін қолдана алады. Ендеше, жорамалдардың өзгеруі міндеттемелерге әсер ете алмайды және қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте нарықтық бағамен есепке алынатын активтерге елеулі ықпал ете алмайды. Мұндай жағдайда активтер мен міндеттемелерді бағалаудың түрлі әдістері капитал көлемінің елеулі ауытқуына әкеп соғуы мүмкін.

Әлеуетті тәуекелді ашып көрсету мақсатында жоғарыда келтірілген сезімталдықты талдаудағы басқа шектеулерге нарықтағы болжамды қозғалыстарды пайдалануды да қосуға болады, бұлар Топтың нарықта болатын болашақтағы өзгерістерге жасалған жорамалы ғана болып табылады, өйткені жорамалды қандай да бір сенімділікпен жасау мүмкін емес.

Баға тәуекелі

Баға тәуекелі – бұл нарықтық бағалардағы өзгеріс нәтижесінде қаржылық құрал құнында болатын өзгерістер тәуекелі және бұл жағдай жекелеген бағалы қағаз немесе оның эмитенті үшін ерекше факторлармен не болмаса рынокта айналымдағы бағалы қағаздардың барлығына ықпал ететін факторлардан туындайтындығына байланысты емес. Топ рыноктағы оның өнімдеріне ықпал ететін жалпылама немесе арнайы өзгерістер әсеріне байланысты баға тәуекеліне ұшырап отырады.

Баға тәуекелін шектеу мақсатымен Топ сауда портфелінің потенциалдық шығындарын азайту мақсатымен сауда портфеліндегі бағалы қағаздар бойынша ең жоғарғы шығын (stop-loss) лимитін белгілейді.

Баға тәуекелін бағалау Банк іс жүзіндегі шығындар VaR мәніне сәйкес келетін шығындар деңгейінен артуы мүмкін жағдайда бір күн ішінде өзіне қабылдай алатын күтілген шығындар деңгейіне Expected shortfall (ES) лимиттерін белгілеу арқылы VaR әдісінің негізінде жүзеге асырылады.

VaR есептеулері мынадай параметрлердің негізінде жүргізіледі:

- есептік кезең – 252 жұмыс күні;
- сенімділік интервалы – 99%;
- пайдаланылатын әдіс – тарихи немесе параметрлік модельдеу әдісі.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Топ 2020, 2019 және 2018 жылғы 31 желтоқсанындағы мәліметке сәйкес баға тәуекелін болмашы деп санайды, соған байланысты сандық ақпаратты ашудың қажеті жоқ.

33. Капиталдың жеткіліктілігін басқару

Топтың капиталды басқару кезіндегі мақсаты қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептегі «капитал» ұғымынан кеңірек және мынадай жәйттерді білдіреді:

- ҚРҰБ капиталға қойған талаптарын орындау;
- Топтың өз қызметін үздіксіз қызмет істеу қағидатымен жалғастыру қабілетін Топтың пайда табуын әрі акционерлер мен өзге де мүдделі тұлғаларға табыс әкелуін қамтамасыз ете отырып қорғау; және
- Өз қызметін одан әрі дамыту үшін меншікті қаражат көлемін тиісінше қамтамасыз ету.

Капиталдың талап етілетін деңгейі жоғарыда көрсетілген мақсаттарды ескере отырып, жылдық бюджетті әзірлеу барысында белгіленеді және бұл Басқарма мен Директорлар кеңесі тарапынан мақұлданады. Қазіргі уақытта Топ капиталының жеткіліктілігі Базель комитетінің ескертулерін ала отырып, есепті қазақстандық Реттеу органының банктерге берілген пруденциялық нормативтердің талабы бойынша есептелінеді.

Қазіргі уақытта нормативтік капитал:

- Банктің дұрыс жұмыс істеуін қолдау және шығындарды олар туындаған сәтте жұту үшін қажетті бірінші деңгейдегі капитал арқылы. Банк шығарған жай акцияларды, эмиссиялық табысты, бөлінбеген пайданы, өзге жинақталған жиынтықты табыстарды және ашылған резервтерді, регуляторлық түзетулерді (шегерімдер) қамтитын бірінші деңгейдегі негізгі және қосымша капиталдан тұрады;
- Банк таратылғанда екінші деңгейдегі капитал арқылы шығындардың жұтылуын қамтамасыз ету үшін қажетті. Капиталдың бұл бөлігі банк шығарған құралдардан және шегерімдерден тұрады.

Тәуекелді ескере отырып есептелген активтер қаржы бөлудің тәуекел деңгейіне және олардың мүмкін болатын құнсыздануына байланысты бес топқа бөлінеді, қолайлы қамтамасыз етуді және кепілдіктерді есепке алумен, кредиттік, нарықтық және басқа қатысы бар тәуекелдердің бағасын – әр активтің және контрагенттің мәніне сәйкес есептеледі. Бұған ұқсас тәсіл әлеуетті шығындардың шартты табиғатын көрсету мақсатында бірқатар түзетулер жасалған баланстан тыс шоттар үшін де қабылданады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Төменде берілген кесте Топтың 2020, 2019 және 2018 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған нормативтік капиталы мен коэффициенттер құрамын қорытындылайды. Осы үш жылдың ішінде Топ ішіндегі жекелеген кәсіпорындар және Топ капиталға қатысты қойылатын сыртқы талаптардың барлығын орындады.

	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан	2018 жылғы 31 желтоқсан
Нормативтік капиталдың құрамы			
Негізгі капитал			
Жарғылық капитал, сатып алынған өз акциялары шегерілген	98,000	94,393	97,586
Қосымша төленген капитал	5,741	3,867	1,839
Өткен жылдардың бөлінбеген пайдасы	897,775	762,131	632,981
Ағымдағы жылдың таза пайдасы	352,653	334,511	254,238
Жинақталған ашылған резервтер*	53,578	53,170	53,173
Бақыланбайтын үлесі	7	6	6
Негізгі қаражатты және Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалау бойынша резервтер	75,587	44,679	9,902
Минус: іскерлік бедел және материалдық емес активтер	(15,293)	(12,806)	(11,520)
Минус: Бағамдағы айырма қоры	(4,516)	(9,105)	(9,657)
Негізгі капитал жиыны	1,463,532	1,270,846	1,028,548
Үстеме капитал			
Екінші деңгейдегі капитал			
Тәртіптелген борыш	67,211	81,463	82,733
Екінші деңгейдегі капитал жиыны	67,211	81,463	82,733
Нормативтік капитал жиыны	1,530,743	1,352,309	1,111,281
Тәуекел деңгейіне қарай бағаланған активтер	5,993,301	6,163,775	5,549,906
Негізгі капитал жеткіліктілігінің коэффициенті	24.42%	20.6%	18.5%
Бірінші деңгейдегі капитал жеткіліктілігінің коэффициенті	24.42%	20.6%	18.5%
Нормативтік капитал жеткіліктілігінің коэффициенті	25.54%	21.9%	19.9%

*2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жинақталған ашылған резервтер 53,578 миллион теңге сомасындағы резервтік капиталдан құралған (2019 жылғы 31 желтоқсан: резервтік капитал 53,170 миллион теңге сомасында; 2018 жылғы 31 желтоқсан: резервтік капитал 53,173 миллион теңге сомасында).

2017 жылғы 1 қаңтардан III Базель ұсыныстарын ескере отырып ҚРҰБ талаптары бойынша негізгі капитал жеткіліктілігі, бірінші деңгейдегі капитал және меншікті капитал коэффициенттерінің ең төменгі мәнін 9.5%, 10.5% және 12.0% мөлшерінде белгіленді.

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ ҚРҰБ-нің капиталға қатысты талаптарын сақтап отырды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

34. Сегменттік ақпарат

Топты басқару және оның есептілігі төрт негізгі операциялық сегментке негізделген – корпоративтік банктік қызметтер, шағын және орта бизнес клиенттеріне қызметтер, бөлшек банктік қызметтер және инвестициялық банкинг. Бұл сегменттер әр түрлі өнімдер мен қызметтер ұсынатын және бөлек-бөлек басқарылатын іскерлік белсенділіктің стратегиялық бірлігі болып табылады.

Бөлшек банктік қызметтер – ағымдағы шоттар бойынша операцияларды қоса алғанда, жеке тұлғаларға көрсетілетін банк қызметтері, салымдар, инвестициялық өнімдер, депозитарлық қызметтер, кредит және дебет карточкалары, тұтыну қарыздары мен ипотекалық кредиттер, кассалық қызмет көрсету және шетел валютасымен жүргізілетін операциялар.

Корпоративтік банк қызметтер есептік және корреспонденттік шоттарды жүргізу, депозитарлық қызметтер, кастоди қызметтері, овердрафттар, қарыздар беру және кредит беру саласындағы басқа қызметтерді, берілген кепілдіктер мен аккредитивтер бойынша құжаттамалық операцияларды, банк аралық нарықтағы операцияны, сондай-ақ есептік-кассалық қызмет көрсету мен шетел валютасымен мәмілелерді іске асырумен қоса корпоративтік клиенттер мен қаржы мекеме – клиенттері үшін банктік қызметтерді білдіреді.

Шағын және орта бизнес клиенттеріне қызметтер – есептік шоттарды жүргізуді, депозитарлық қызметтерді, овердрафттар, қарыздар беруді және кредит беру саласындағы басқа қызметтерді, берілген кепілдіктер мен аккредитивтер бойынша құжаттамалық операцияларды, сондай-ақ есептік-кассалық қызмет көрсету мен шетел валютасымен мәмілелер жасауды қоса шағын және орта бизнес кәсіпорындары мен жеке кәсіпкерлер үшін банктік қызметтерді білдіреді.

Инвестициялық банкинг – нарықта бағалы қағаздарды сатып алу және сату қызметтерін көрсетеді.

Бөлінбеген сомалар – басқарушылық есептіліктің ішкі жүйелерінде Топтың бизнес-сегменттеріне бөлінбеген баланс пен табыстардың /шығындардың баптары, өйткені олар бизнес-бірлікке қатысты емес және бұл сала Топтың ағымдағы қызметінің шеңберіне кіреді. Бөлінбеген активтер – бұл жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар, материалдық емес активтер, сатуға арналған активтер, кассадағы қолма қол ақша мен басқа бөлінбеген активтер. Бөлінбеген міндеттемелерге мерзімі ұзартылған салықтық міндеттеме мен өзге бөлінбеген міндеттемелер кіреді. Бөлінбеген кірістерге негізгі және негізгі емес қызметтен түсетін өзге кірістер, сондай-ақ сақтандыру қызметінен түсетін табыстар кіреді. Бөлінбеген шығындарға дебиторлық берешек бойынша күтілетін кредиттік шығындардың резервтері, операциялық үстеме шығыстар, сақтандыру бойынша қызметтер мен пайдаға салынатын салық кіреді.

Төменде келтірілген сегменттік ақпарат ХҚЕС (IFRS) 8 талаптарына сәйкес көрсеткіштерді бағалау үшін операциялық шешімдер қабылдайтын, Топтың жауапты тұлғасы болып табылатын Банк Басқармасының Төрағасы пайдаланатын қаржылық ақпарат негізінде беріліп отыр. Топ басшылығы сегменттердің әрқайсысы бойынша қаржылық ақпаратты, оның ішінде операциялық сегменттік нәтижелерге, активтер мен міндеттемелерге берілетін бағаны қарастырады. Сегменттің нәтижесі – бұл ресурстарды бөлу және сегменттер бойынша нәтижелерді бағалау үшін операциялық қызмет бойынша шешімдер қабылдайтын жауапты басты лауазымды тұлғаға берілетін көрсеткіш.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

2020, 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанына және осы күндерде аяқталған жылдар іші Топтың негізгі операциялық сегменттері бойынша сегменттік ақпарат төменде берілген:

	Бөлшек банктік қызметтер	Корпоративтік банктік қызметтер	Шағын және орта бизнесстерге банктік қызметтер	Инвестициялық банкинг	Бөлінбегендер	Жиыны
2020 жылғы 31 желтоқсандағы және осы күні аяқталған жылдың жағдайы бойынша						
Сыртқы кіріс	313,030	279,711	114,949	198,406	133,907	1,040,003
Кірістер жиыны	313,030	279,711	114,949	198,406	133,907	1,040,003
Жалпы кіріске мыналар кіреді:						
- Пайыздық кірістер	206,938	255,041	75,889	195,366	-	733,234
- Қызметтер мен комиссиялардан кірістер, мыналарды қосқанда:	92,465	13,678	22,354	-	2,902	131,399
<i>Пластик карталар бойынша қызмет көрсету</i>	67,644	73	1,357	-	154	69,228
<i>Банк аударымдары – есеп айырысу шоттары</i>	8,121	2,809	7,603	-	92	18,625
<i>Кассалық операциялар</i>	1,098	1,537	7,692	-	49	10,376
<i>Берілген кепілдіктер мен аккредитивтер</i>	17	7,902	2,183	-	29	10,131
<i>Клиенттерге зейнетақы төлеу</i>	8,599	-	-	-	-	8,599
<i>Банк аударымдары – жалақы</i>	6,045	-	-	-	-	6,045
<i>Клиенттердің шоттарына қызмет көрсету</i>	306	151	2,672	-	-	3,129
<i>Басқасы</i>	635	1,206	847	-	2,578	5,266
- <i>Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша таза пайда/(шығын)</i>	-	4,018	-	(817)	-	3,201
- Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінен жүзеге асырылған таза пайда	-	-	-	3,424	-	3,424
- Шетел валютасымен жасалған операциялар бойынша таза пайда	13,627	6,974	16,706	433	3,200	40,940
- Қауымдастырылған ұйымның пайдасындағы үлес	-	-	-	-	6,321	6,321
- Сақтандыру қызметінен түскен кірістер, банктік емес қызметтен түскен кірістер және басқа да кірістер	-	-	-	-	121,484	121,484
Кірістер жиыны	313,030	279,711	114,949	198,406	133,907	1,040,003
- Пайыздық шығыстар	(135,176)	(101,424)	(16,187)	(80,578)	(376)	(333,741)
- (Кредиттік шығындар бойынша шығыстар)/кредиттік шығындар бойынша шығыстарды қалпына келтіру	(33,542)	18,772	(7,436)	(600)	(4,112)	(26,918)
- Қызметтер мен комиссиялар бойынша шығыстар	(57,939)	(3,955)	(557)	(203)	(530)	(63,184)
- Операциялық шығыстар	(96,179)	(6,667)	(13,931)	(975)	(35,340)	(153,092)
- Кредиттік шығындар бойынша өзге шығыстарды қалпына келтіру/(кредиттік шығындар бойынша өзге шығыстар)	12	(4,922)	(30)	-	(85)	(5,025)
- Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан болған шығын	-	-	-	-	(5,145)	(5,145)
- Қайта сақтандыруды шегергенде, жұмсалған сақтандыру төлемдері	-	-	-	-	(63,366)	(63,366)
Шығыстар жиыны	(322,824)	(98,196)	(38,141)	(82,356)	(108,954)	(650,471)
Сегмент нәтижесі	(9,794)	181,515	76,808	116,050	24,953	389,532
Салық салынғанға дейінгі пайда						389,532
Пайдаға салынған салық бойынша шығыс					(36,878)	(36,878)
Таза пайда						352,654
Сегменттік активтер жиыны	1,223,143	4,958,055	739,910	2,721,756	744,968	10,387,832
Сегменттік міндеттемелер жиыны	3,733,588	2,773,618	1,271,071	784,346	331,941	8,894,564
Басқа да сегменттік баптар:						
Күрделі шығындар					(31,703)	(31,703)
Тозу және амортизация					(13,027)	(13,027)
Қауымдастырылған ұйымға инвестициялар					32,797	32,797

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

	Бөлшек банктік қызметтер	Корпоративтік банктік қызметтер	Шағын және орта бизнеске банктік қызметтер	Инвестициялық банкинг	Бөлінбегендер	Жиыны
2019 жылғы 31 желтоқсандағы және және осы күні аяқталған жылдың жағдайы бойынша						
Сыртқы кірістер	275,784	276,271	108,966	221,252	139,572	1,021,845
Кірістер жиыны	275,784	276,271	108,966	221,252	139,572	1,021,845
Жалпы кіріске мыналар кіреді:						
- Пайыздық кірістер	182,640	244,006	70,561	213,076	21	710,304
- Қызметтер мен комиссиялардан кірістер, мыналарды қосқанда:	84,495	14,169	24,059	-	533	123,256
<i>Пластик карталар бойынша қызмет көрсету</i>	61,896	118	973	-	160	63,147
<i>Банк аударымдары – есеп айырысу шоттары</i>	5,264	3,272	7,279	-	63	15,878
<i>Кассалық операциялар</i>	1,503	1,666	8,137	-	29	11,335
<i>Берілген кепілдіктер мен аккредитивтер</i>	3	7,831	1,845	-	39	9,718
<i>Клиенттерге зейнетақы төлеу</i>	8,128	-	3	-	-	8,131
<i>Банк аударымдары – жалақы</i>	6,925	-	-	-	-	6,925
<i>Клиенттердің шоттарына қызмет көрсету</i>	337	132	2,841	-	-	3,310
<i>Басқасы</i>	439	1,150	2,981	-	242	4,812
- Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінен жүзеге асырылған таза пайда	-	-	-	8,138	-	8,138
- Шетел валютасымен жасалған операциялар бойынша таза пайда	8,649	18,096	14,346	38	4,250	45,379
- Қауымдастырылған ұйымның пайдасындағы үлес	-	-	-	-	5,742	5,742
- Сақтандыру қызметінен түскен кірістер, банктік емес қызметтен түскен кірістер және басқа да кірістер	-	-	-	-	129,026	129,026
Кірістер жиыны	275,784	276,271	108,966	221,252	139,572	1,021,845
- Пайыздық шығыстар	(132,067)	(78,111)	(19,062)	(82,800)	(286)	(312,326)
- Кредиттік шығындар бойынша шығыстарды қалпына келтіру/(кредиттік шығындар бойынша шығыстар)	3,480	(25,171)	(7,436)	159	(1,086)	(30,054)
- Қызметтер мен комиссиялар бойынша шығыстар	(48,538)	(3,290)	(560)	(165)	(2,093)	(54,646)
- Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза (шығын)/пайда	-	(28,575)	-	9,841	-	(18,734)
- Операциялық шығыстар	(81,827)	(6,056)	(14,294)	(798)	(34,963)	(137,938)
- (Кредиттік шығындар бойынша өзге шығыстар)/кредиттік шығындар бойынша өзге шығыстарды қалпына келтіру	(45)	(1,517)	(155)	-	409	(1,308)
- Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан болған шығын	-	-	-	-	(7,429)	(7,429)
- Қайта сақтандыруды шегергенде, жұмсалған сақтандыру төлемдері	-	-	-	-	(88,925)	(88,925)
Шығыстар жиыны	(258,997)	(142,720)	(41,507)	(73,763)	(134,373)	(651,360)
Сегмент нәтижесі	16,787	133,551	67,459	147,489	5,199	370,485
Салық салынғанға дейінгі пайда						370,485
Пайдаға салынған салық бойынша шығыс					(35,974)	(35,974)
Таза пайда						334,511
Сегменттік активтер жиыны	966,284	3,912,525	595,918	3,021,001	739,030	9,234,758
Сегменттік міндеттемелер жиыны	3,295,854	2,689,734	874,569	834,881	232,497	7,927,535
Өзге сегменттік активтер:						
Күрделі шығындар					(16,887)	(16,887)
Тозу және амортизация					(11,596)	(11,596)
Қауымдастырылған ұйымға инвестициялар					26,732	26,732

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

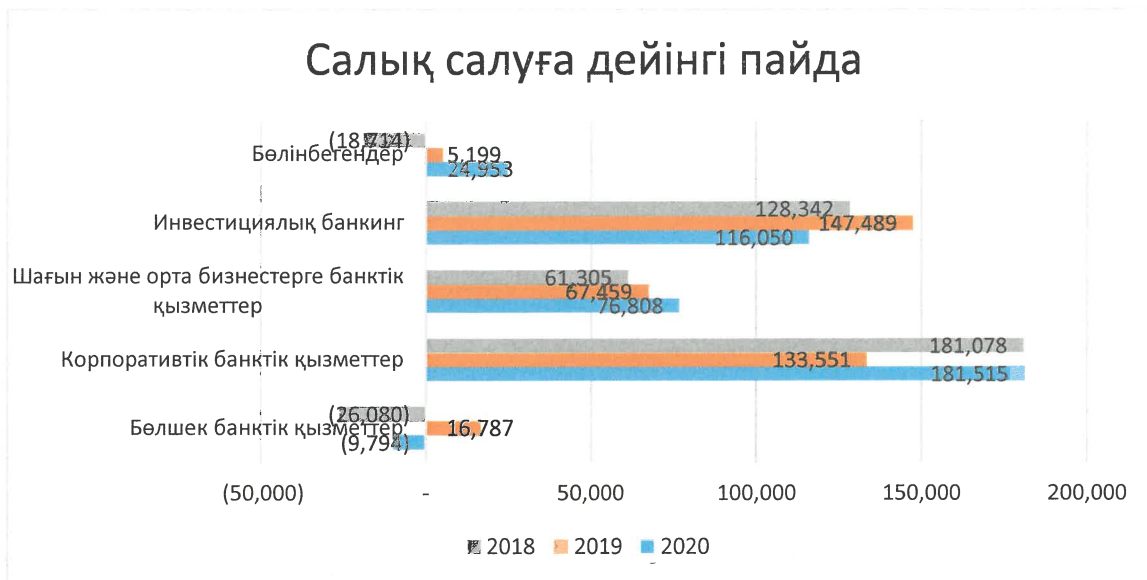
2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

	Бөлшек банктік қызмет	Корпоративтік банктік қызмет	Шағын және орта бизнеске банктік қызметтер	Инвестициялық банкинг	Бөлінбегендер	Жиыны
2018 жылғы 31 желтоқсандағы және және осы күні аяқталған жылдың жағдайы бойынша						
Сыртқы кірістер	255,977	371,897	85,068	211,456	95,400	1,019,798
Кірістер жиыны	255,977	371,897	85,068	211,456	95,400	1,019,798
Жалпы кіріске мыналар кіреді:						
- Пайыздық кірістер	177,483	237,433	63,064	204,061	-	682,041
- Қызметтер мен комиссиялардан кірістер	78,150	10,559	21,389	114	3,029	113,241
- Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза пайда	-	108,684	-	4,853	621	114,158
- Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінен жүзеге асырылған таза пайда	-	-	-	2,428	-	2,428
- Кредиттік шығындар бойынша шығыстарды қалпына келтіру/(кредиттік шығындар бойынша өзге шығыстар)	344	15,221	615	-	(229)	15,951
- Қауымдастырылған ұйымның пайдасындағы үлес	-	-	-	-	2,899	2,899
- Сақтандыру қызметінен түскен кірістер, банктік емес қызметтен түскен кірістер және басқа да кірістер	-	-	-	-	89,080	89,080
Кірістер жиыны	255,977	371,897	85,068	211,456	95,400	1,019,798
- Пайыздық шығыстар	(159,676)	(79,308)	(10,662)	(84,126)	-	(333,772)
- (Кредиттік шығындар бойынша шығыстар)/кредиттік шығындар бойынша шығыстарды қалпына келтіру	(28,400)	7,579	(5,422)	(10)	(5,742)	(31,995)
- Қызметтер мен комиссиялар бойынша шығыстар	(32,231)	(2,450)	(2,610)	(98)	(1,617)	(39,006)
- Операциялық шығыстар	(73,595)	(7,530)	(19,124)	(974)	(34,330)	(135,553)
- Сатуға арналған активтердің құнсыздануынан болған шығын	-	-	-	-	(27,308)	(27,308)
- Шетел валютасымен жасалған операциялар бойынша таза пайда/(шығын)	11,845	(109,110)	14,055	2,094	16,539	(64,577)
- Қайта сақтандыруды шегергенде, жұмсалған сақтандыру өтемдері	-	-	-	-	(61,656)	(61,656)
Шығыстар жиыны	(282,057)	(190,819)	(23,763)	(83,114)	(114,114)	(693,867)
Сегмент нәтижесі	(26,080)	181,078	61,305	128,342	(18,714)	325,931
Салық салынғанға дейінгі пайда						325,931
Пайдаға салынған салық бойынша шығыс					(82,474)	(82,474)
Тоқтатылған қызметтен түскен пайда						9,974
Таза пайда						253,431
Сегменттік активтер жиыны	852,537	3,886,875	570,144	2,910,825	738,643	8,959,024
Сегменттік міндеттемелер жиыны	3,342,535	2,409,386	907,574	900,790	333,093	7,893,378
Өзге сегменттік баптар:						
Күрделі шығындар					(9,199)	(9,199)
Тозу және амортизация					(10,929)	(10,929)
Қауымдастырылған ұйымға инвестициялар					20,437	20,437

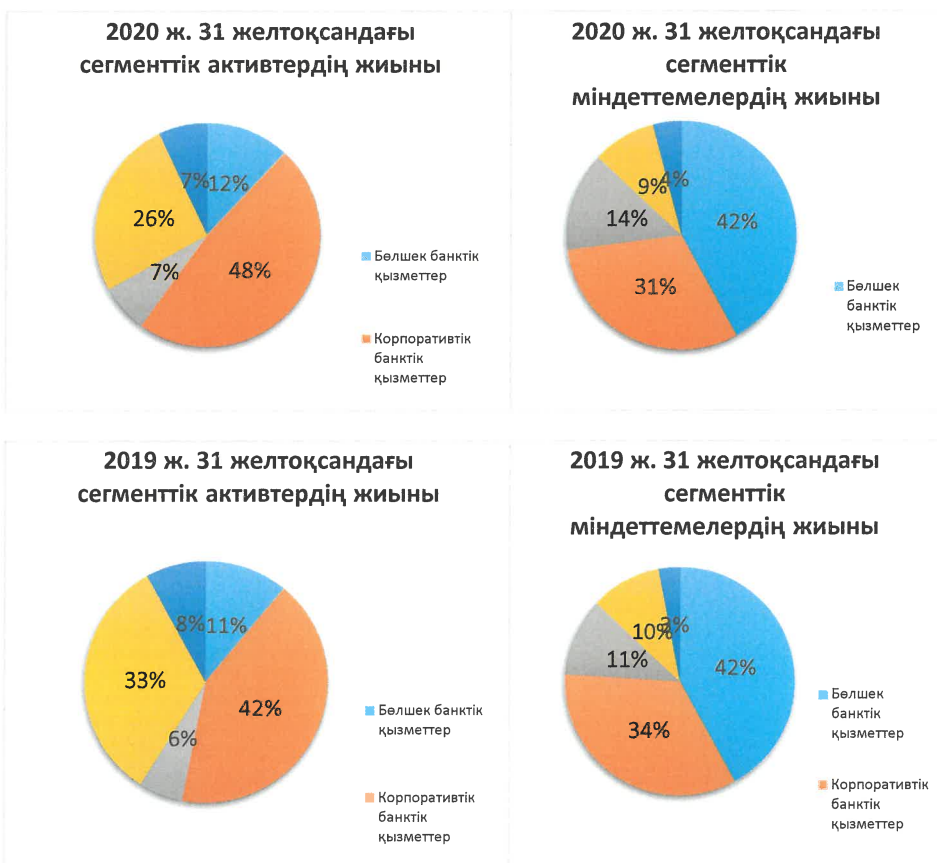
«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
 (миллион теңгемен)

Сегменттер бойынша салық салуға дейінгі пайда былайша көрсетілген:

2020, 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сегменттік активтер мен міндеттемелердің үлесі былайша көрсетілген:

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
 (миллион теңгемен)

Географиялық ақпарат

Топ қызметі 2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанындағы жағдайға сәйкес және осы күнге аяқталатын жылдар іші келесі негізгі географиялық ақпаратты қамтиды:

	Қазақстан	ЭЫДҰ мүшелері болып табылатын елдер	ЭЫДҰ мүшелері болып табылмайтын елдер	Жиыны
2020 жылғы				
Активтер жиыны	9,416,469	447,932	523,431	10,387,832
Сыртқы кірістер	987,869	13,897	38,237	1,040,003
Күрделі шығындар	(31,703)	-	-	(31,703)
2019 жылғы				
Активтер жиыны	7,730,579	1,268,411	235,768	9,234,758
Сыртқы кірістер	946,985	46,035	28,825	1,021,845
Күрделі шығындар	(16,887)	-	-	(16,887)
2018 жылғы				
Активтер жиыны	8,060,035	686,565	212,424	8,959,024
Сыртқы кірістер	961,788	28,566	29,444	1,019,798
Күрделі шығындар	(9,199)	-	-	(9,199)

Қарыздар беру бойынша алынатын сыртқы кіріс, активтер мен міндеттемелер контрагенттің нақты орналасқан еліне қарай бөлінген. Кассадағы қолма-қол ақша, негізгі қаражат пен күрделі шығындар олар нақты орналасқан ел бойынша бөлінген.

35. Қаржы құралдарының әділ құны

ХҚЕС сәйкес әділ құнды бағалау – бағалау күні нарықтың қатысушылары арасында жасалатын жай мәміле шеңберінде актив сатылғанда алынатын немесе міндеттемелер берілгенде төленетін бағаны ескере отырып белгіленеді.

Топтың қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің әділ құны тұрақты негізде әділ құн бойынша ескеріледі.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

Топтың қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің кейбірі әрбір есепті кезеңнің соңында әділ құнмен ескеріледі. Төмендегі кестеде осы қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің әділ құнының қандай жолмен анықталатыны туралы ақпарат келтірілген (атап айтқанда, пайдаланылатын бағалау әдістемелері мен бастапқы мәліметтер).

Келесі кестеде әділ құн бойынша бастапқы танылуынан кейін бағаланатын қаржы құралдарының талдауы, әділ құнды анықтау сатысының деңгейі бойынша ұсынылған. 1-ші және 3-ші деңгейлер нарықтық деректер негізінде әділ құнын тікелей белгілеу мүмкіндігіне сәйкес келеді.

Қаржы активтері мен қаржы міндеттемелері әділ құнды бағалау үшін елеулі болып табылатын бастапқы мәліметтердің негізінде толығымен жіктеледі. Әділ құнды анықтау үшін бастапқы мәліметтердің елеулілігін басшылық тарапынан бағалау пайымдауды талап етеді және активтер мен міндеттемелерді бағалауға, сондай-ақ оларды әділ құн бойынша иерархияға жатқызуға әсерін тигізе алады.

Топтың пікірінше, олар бойынша котировкалық нарықтық бағасы жоқ қаржы құралдарын бағалауға байланысты есепке алу бағасы бағалаудағы белгісіздіктің негізгі көзі болып табылады, өйткені: (i) олар бір кезеңнен екіншісіне дейін қатты өзгеріске ұшырауы мүмкін, оған себеп басшылық тарапынан пайыздық мөлшерлемелер, құбылмалылық, айырбастау бағамдары, контрагенттің кредиттік рейтингі, бағалау түзетулері мен мәмілелердің айрықша ерекшеліктері бойынша топшылаулар жасауды талап етеді және (ii) бағалаудағы өзгерістерді тану қаржылық жағдай туралы біріктірілген есепте көрсетілген активтерге әсер етуі ықтимал, сондай-ақ пайда және шығындар туралы есепке тигізетін әсері елеулі болуы мүмкін.

Төменде келтірілген кестеде 2020, 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы мәлімет бойынша бағалау әдістемесін пайдалана отырып әділ құны бойынша есепке алынатын Топтың қаржы активтері мен міндеттемелері келтірілген:

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Қаржы активтері/ қаржы міндеттемелері	Әділ құн			Әділ құнның иерархиясы	Бағалау әдістемесі және негізгі бастапқы деректер	Маңызды бақыланбайтын бастапқы деректер	Бақыланбайтын бастапқы деректер мен әділ құнның тәуелділігі
	2020 ж. 31 желтоқсан	2019 ж. 31 желтоқсан	2018 ж. 31 желтоқсан				
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды емес қаржы активтері (7-ескерту)	54,291	98,337	88,825	1-деңгей	Белсенді нарықтағы белгіленген бағалары	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды емес қаржы активтері (7-ескерту)	184,363	81,462	-	2-деңгей	Белсенді емес нарықтағы белгіленген бағалар. Ақшалай қаражаттың болашақ ағындары түрлі контрагенттердің кредит тәуекелін көрсететін мөлшерлеме бойынша дисконтталған форвардтық айырбас бағамына (есепті күнге бақыланған) және шартты форвардтық бағамдарға сүйеніп бағаланады.	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды емес қаржы активтері (7-ескерту)	-	144	158	2-деңгей		Қолданылмайды	Қолданылмайды
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды қаржы активтері – опциондарды қоспағанда (7-ескерту)	22	11	-	1-деңгей	Белсенді нарықтағы белгіленген бағалар	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды қаржы активтері – опциондарды қоспағанда (7-ескерту)	3,650	730	2,582	2-деңгей	Ақшалай қаражаттың дисконтталған ағындары. Ақшалай қаражаттың болашақ ағындары түрлі контрагенттердің кредит тәуекелін көрсететін мөлшерлеме бойынша дисконтталған форвардтық айырбас бағамына (есепті күнге бақыланған) және шартты форвардтық бағамдарға сүйеніп бағаланады.	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды қаржы активтері – опциондарды қоспағанда (7-ескерту)	-	4,347	95,271	3-деңгей	Қолжетімді дереккөздерден алынған LIBOR мөлшерлемесін қолданумен дисконтталған АҚШ долларындағы ақшалай қаражаттың болашақ ағындары. Қолжетімді дереккөздерден алынған LIBOR мөлшерлемесі мен валюталық бағамдардың негізінде есептелген табыстылықтың ішкі нормасын қолданумен дисконтталған теңгедегі ақшалай қаражаттың болашақ ағындары. Осы дисконтталған ақшалай қаражаттың таза ағымдағы құнының арасындағы айырмашылық бастапқы танылған кезде нөлге тең болуы тиіс.	Теңге бойынша табыстылықтың ішкі мөлшерлемесі	Жоғарыда теңге бойынша табыстылықтың ішкі мөлшерлемесі – төменде әділ құн
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтерінің жиыны	242,326	185,031	186,836				
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды қаржы міндеттемелері – опциондарды қоспағанда (7-ескерту)	12	25	-	1-деңгей	Белсенді нарықтағы белгіленген бағалар. Ақшалай қаражаттың дисконтталған ағындары. Ақшалай қаражаттың болашақ ағындары түрлі контрагенттердің кредит тәуекелін көрсететін мөлшерлеме бойынша дисконтталған форвардтық айырбас бағамына (есепті күнге бақыланған) және шартты форвардтық бағамдарға сүйеніп бағаланады.	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды қаржы міндеттемелері – опциондарды қоспағанда (7-ескерту)	2,472	20,419	7,022	2-деңгей		Қолданылмайды	Қолданылмайды
Пайда немесе шығын арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы міндеттемелерінің жиыны	2,484	20,444	7,022				
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды емес қаржы активтері (9-ескерту)	822,112	804,075	1,763,715	1-деңгей	Белсенді нарықтағы белгіленген бағалар.	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Шетелдік ұйымдардың облигациясына енгізілген, Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды емес қаржы активтері (9-ескерту)	433,983	826,846	2,165	2-деңгей	Белсенді емес нарықтағы белгіленген бағалар.	Қолданылмайды	Қолданылмайды
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын туынды емес қаржы активтері, бағасы белгіленбейтін үлестік бағалы қағаздар (9-ескерту)	63	-	53	3-деңгей	Ішкі рейтингтік модельдерге негізделген бағалау үлгісі	Пайыздық дисконт	Жоғарыда дисконт – төменде әділ құн
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құнмен бағаланатын қаржы активтері	1,256,158	1,630,921	1,765,933				

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

2020, 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдардың ішінде 1-ші және 2-ші, 2-ші және 3-ші деңгейлердің арасында аударымдар болған жоқ.

	Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері (3-деңгей)		Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын туынды қаржы міндеттемелері (3-деңгей)
	Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері (3-деңгей)	арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері (3-деңгей)	
2017 ж. 31 желтоқсан	39,576	18	492
Еншілес кәсіпорынды сатып алумен байланысты түсімдер	30,986	46	-
Пайда мен шығындарда берілген кірістер	96,584	-	508
Өтелулер *	(71,875)	(11)	(1,000)
2018 ж. 31 желтоқсан	95,271	53	-
Пайда мен шығындарда берілген шығыстар	(8,403)	-	-
Өтелулер *	(82,521)	-	-
2019 ж. 31 желтоқсан	4,347	53	-
Пайда мен шығындарда берілген кірістер	1,348	10	-
Өтелулер *	(5,695)	-	-
2020 ж. 31 желтоқсан	-	63	-

* 2020, 2019 және 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өтелулер ҚРҰБ-мен своптардың есептелген сыйақысы мен өтеулерді қамтиды.

Тұрақты негізде әділ құны бойынша ескерілмейтін (бірақ әділ құнды міндетті түрде ашумен) қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің әділ құны.

Келесі әдістер мен жорамалдарды Топ әділ құнмен ескерілмейтін қаржы құралдарының әділ құнын бағалау үшін пайдаланады.

Кредиттік мекемелердегі қаражат және кредит мекемелерінің қаражаты

Өтеу мерзімі бір айдан аспайтын активтердің баланстық құны шамамен алғанда, осы қаржы құралдарын өтеудің қысқа мерзіміне қатысты әділ құнына тең болады. Өтеу мерзімі бір айдан асатын активтер мен міндеттемелер үшін әділ құн бағасы жыл аяғындағы пайыздық мөлшерлемені пайдалану арқылы ақшалай қаражаттың дисконттық қозғалысы негізге алынады.

Клиенттерге берілген қарыздар

Бағалау ақшалай қаражаттың жекелеген несиелер бойынша жоспарланған болашақтағы қозғалысын дисконттау жолымен, жыл аяғындағы нарықтық пайыздық мөлшерлемені пайдалану арқылы іске асырылды.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы) (миллион теңгемен)

Клиенттердің қаражаты

Клиенттердің қаражаты бойынша пайыздық мөлшерлеме нарықтық мөлшерлемеге барынша жақындатылған, ендеше, баланстық құн шамамен алғанда әділ құнға тең.

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

Шығарылған және рынокта айналымда жүрген борыштық бағалы қағаздардың әділ құнын бағалау үшін нарықтық бағалар пайдаланылған. Шығарылған басқа борыштық бағалы қағаздарға бағалау жүргізу ақшалай қаражаттың жекелеген сомасы бойынша жоспарланған болашақтағы қозғалысын дисконттау жолымен, жыл аяғындағы нарықтық мөлшерлемені пайдалану арқылы іске асырылды.

Төмендегі кестеде әділ құнмен есепке алынбаған қаржы активтері мен міндеттемелерінің баланстық құны және әділ құны бойынша жасалған қорытынды берілген:

	2020 ж. 31 желтоқсан		2019 ж. 31 желтоқсан		2018 ж. 31 желтоқсан	
	Баланстық құн	Әділ құн	Баланстық құн	Әділ құн	Баланстық құн	Әділ құн
Қаржы активтері						
Кредит мекемелеріндегі қаражат	709,310	700,406	53,161	55,495	55,035	54,966
Клиенттерге берілген қарыздар	4,446,275	4,488,611	3,752,445	3,725,629	3,481,079	3,474,191
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегеріп амортизацияланған құн бойынша бағаланатын үлестік бағалы қағаздар	1,229,539	1,206,654	1,212,981	1,218,432	1,055,907	1,088,278
Қаржы міндеттемелері						
Клиенттердің қаражаты	7,455,977	7,392,606	6,406,413	6,177,010	6,526,930	6,692,308
Кредит мекемелерінің қаражаты	300,727	308,574	305,965	315,415	168,379	153,758
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	778,192	778,825	834,446	831,153	900,791	968,989

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

**2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)**

	1-ші деңгей	2-ші деңгей	3-ші деңгей	2020 ж. 31 желтоқсан Әділ құнның жиыны
Қаржы активтері				
Кредит мекемелеріндегі қаражат	-	700,406	-	700,406
Клиенттерге берілген қарыз	-	-	4,448,611	4,448,611
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегеріп амортизацияланған құн бойынша бағаланатын үлестік бағалы қағаздар	-	1,206,654	-	1,206,654
Қаржы міндеттемелері				
Клиенттердің қаражаты	-	7,392,606	-	7,392,606
Кредит мекемелерінің қаражаты	-	308,574	-	308,574
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	778,825	-	778,825
				2019 жылғы 31 желтоқсан Әділ құнның жиыны
	1-ші деңгей	2-ші деңгей	3-ші деңгей	
Қаржы активтері				
Кредит мекемелеріндегі қаражат	-	55,495	-	55,495
Клиенттерге берілген қарыз	-	-	3,725,629	3,725,629
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегеріп амортизацияланған құн бойынша бағаланатын үлестік бағалы қағаздар	-	1,218,432	-	1,218,432
Қаржы міндеттемелері				
Клиенттердің қаражаты	-	6,177,010	-	6,177,010
Кредит мекемелерінің қаражаты	-	315,415	-	315,415
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	831,153	-	831,153
				2018 жылғы 31 желтоқсан Әділ құнның жиыны
	1-ші деңгей	2-ші деңгей	3-ші деңгей	
Қаржы активтері				
Кредит мекемелеріндегі қаражат	-	54,966	-	54,966
Клиенттерге берілген қарыз	-	-	3,474,191	3,474,191
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтерді шегеріп амортизацияланған құн бойынша бағаланатын үлестік бағалы қағаздар	-	1,088,278	-	1,088,278
Қаржы міндеттемелері				
Клиенттердің қаражаты	-	6,692,308	-	6,692,308
Кредит мекемелерінің қаражаты	-	153,758	-	153,758
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	968,989	-	968,989

Ақшалай қаражат пен оның баламасының, міндетті резервтердің, өзге қаржы активтері мен міндеттемелердің баланстық құны мұндай қаржы құралдарының қысқа мерзімді табиғатына байланысты шамамен алғанда олардың әділ құнына тең болады.

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

36. Байланысты тараптармен операциялар

Байланысты тараптар немесе байланысты тараптармен жасалған операциялар «Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашып көрсету» ХҚЕС (IAS) 24 сәйкес бағаланады. Байланысты тараптар өзара байланысы жоқ тараптар арасында жүргізілмейтін мәмілелерді жүргізе алады. Әдетте байланысты тараптармен жасалған мәмілелердің бағасы мен талаптары өзара байланысы жоқ тараптар арасындағы мәмілелерден өзгеше болмайды. Байланысты тараптармен жасалған операциялар бойынша есеп айырысулар нарықтық жағдайларда жүргізіледі және қаржылық есептілікте байланысты емес тараптармен жасалған осыған ұқсас операцияларға арналған есеп саясатына сәйкес көрсетіледі.

Әрбір ықтимал байланысты тарапты қарастыратын кезде тараптардың өзара қарым-қатынасының заңды нысаны ғана емес, олардың мазмұны да назарға алынады.

2020, 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанына Топтың байланысты тараптармен операциялары бойынша қалдықтар төменде көрсетілген.

	2020 жылғы 31 желтоқсан		2019 жылғы 31 желтоқсан		2018 жылғы 31 желтоқсан	
	Қаржы есептілігінің баптарына сәйкес санаттар бойынша жиыны		Қаржы есептілігінің баптарына сәйкес санаттар бойынша жиыны		Қаржы есептілігінің баптарына сәйкес санаттар бойынша жиыны	
	Байланысты тараптар-мен операция-лар	Байланысты тараптар-мен операция-лар	Байланысты тараптар-мен операция-лар	Байланысты тараптар-мен операция-лар	Байланысты тараптар-мен операция-лар	Байланысты тараптар-мен операция-лар
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервке дейін клиенттерге берілген қарыздар:	1,431	4,824,316	21	4,161,163	1,746	3,890,872
- компанияны бірлесіп бақылайтын немесе оған ықпал ететін тараптарға	1,418		-		1,640	
- компанияның негізгі басқарушы қызметкерлеріне немесе оның бас компаниясына	1		6		86	
- байланысты өзге тараптарға	12		15		20	
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв:	(1)	(378,041)	(2)	(408,718)	(18)	(409,793)
- компанияны бірлесіп бақылайтын немесе оған ықпал ететін тараптарға	-		-		(16)	
- компанияның негізгі басқарушы қызметкерлеріне немесе оның бас компаниясына	-		(1)		(1)	
- байланысты өзге тараптарға	(1)		(1)		(1)	
Қауымдастырылған ұйымға инвестициялар	32,797	32,797	26,732	26,732	20,437	20,437
Клиенттердің қаражаты:	263,125	7,455,977	377,204	6,406,413	252,136	6,526,930
- бас компанияға	194,582		230,663		69,882	
- компанияны бірлесіп бақылайтын немесе оған ықпал ететін тараптарға	15,329		4,469		9,480	
- компанияның негізгі басқарушы қызметкерлеріне немесе оның бас компаниясына	11,299		9,871		11,076	
- байланысты өзге тараптарға	41,915		132,201		161,698	

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

2020, 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші пайда және шығын туралы шоғырландырылған есепте байланысты тараптармен жасалған операциялар бойынша пайда болған мынадай сомалар көрсетілген:

	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл		2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл		2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	
	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржы есептілігінің баптарына сәйкес санаттар бойынша жиыны	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржы есептілігінің баптарына сәйкес санаттар бойынша жиыны	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржы есептілігінің баптарына сәйкес санаттар бойынша жиыны
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдаланумен есептелген пайыздық кірістер:	104	717,688	53	701,350	318	675,699
- компанияны бірлесіп бақылайтын немесе оған ықпал ететін тараптарға	101		51		127	
- компанияның негізгі басқарушы қызметкерлеріне немесе оның бас компаниясына	-		-		13	
- байланысты өзге тараптарға	3		2		178	
Пайыздық шығыстар:	(2,726)	(333,741)	(4,226)	(312,326)	(4,217)	(333,772)
- бас компанияға	(1,240)		(1,694)		(2,479)	
- компанияны бірлесіп бақылайтын немесе оған ықпал ететін тараптарға	(510)		(144)		(22)	
- компанияның негізгі басқарушы қызметкерлеріне немесе оның бас компаниясына	(225)		(115)		(213)	
- байланысты өзге тараптарға	(751)		(2,273)		(1,503)	
Қауымдастырылған ұйымның пайдасындағы үлес	6,321	6,321	5,742	5,742	2,899	2,899

	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл		2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл		2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	
	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржы есептілігінің баптарына сәйкес санаттар бойынша жиыны	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржы есептілігінің баптарына сәйкес санаттар бойынша жиыны	Байланысты тараптармен операциялар	Қаржы есептілігінің баптарына сәйкес санаттар бойынша жиыны
Негізгі қызметкерлер құрамының сыйақысы:	3,065	85,286	2,496	79,231	3,672	77,563
- жалақы және сыйақылар	3,065		2,496		3,672	

«Қазақстан Халық Банкі» АҚ

2020, 2019 және 2018 жж. 31 желтоқсанында аяқталған жылдар іші
шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер (жалғасы)
(миллион теңгемен)

37. Есепті күннен кейінгі оқиғалар

2021 ж. 28 қаңтар күні Банк купонның 7.25% мөлшерлемесімен және 2021 жылы өтеу мерзімімен 500,000,000 АҚШ доллары сомасына еурооблигациялар бойынша борышты өтеді. Өтеу Банктің өз қаражатынан жүргізілді.

2021 ж. 1 наурыз күні Банк купонның 5.5% мөлшерлемесімен және 2022 жылы өтеу мерзімімен 750,000,000 АҚШ доллары сомасына еурооблигациялар бойынша борышты толығымен өтеді. Алдын ала төлем сомасы 248,012,457 АҚШ долларын құрады және Банктің өз қаражаты есебінен жүргізілді.